

הישיבה השלוש-מאות-וישישים-ושלוש של הכנסת השתים-עשרה

יום רביעי, י"ח בטבת התשנ"ב (25 בדצמבר 1991)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:03

א. שאלות בעל-פה

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
סגן שר הבינוי והשיכון נמצא כרגע בוועדת הכספים
בהצבעות. אם הוא ייעדר משם, הקואליציה תיפול. צריך — או
להפסיק את ישיבת ועדת הכספים, או לקרוא אותו לכאן.
סגן שר החינוך והתרבות פ' גולדשטיין:
היות שאני כאן, אני מציע שהיושב-ראש יקרא לי.

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, אני רוצה לקבל את
ההחלטה בהסכמתך, היות שאתה נוגע בדבר. בהסכמתך, אני
אעבור לשאלות האחרות, ובינתיים נדאג לכך שיגיע לכאן גם
סגן שר הבינוי והשיכון.

סגן שר החינוך והתרבות ישיב על שאלתא בעל-פה
מס' 565. מאת חבר הכנסת יאיר לוי, בנושא: הקצאה מפלה
בבניית כיתות.

565. הקצאה מפלה בבניית כיתות

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, לטענת הרב ירחמיאל
בוואר, ראש עיריית בני-ברק, הרי מכלל כ-600 כיתות שמשרד
החינוך והתרבות אמור לבנות השנה ברחבי הארץ, לא הקציב
משרדך שום כיתה לבנייה בבני-ברק. זאת, אף שיותר מ-4,000
תלמידים בבני-ברק לומדים בקוונים.

ברצוני לשאול, אדוני סגן השר:

1. האם הפרטים נכונים?

2. כמה כיתות מימן השנה משרדך לבנייה, וכמה בכל עיר
גדולה?

3. באילו בתי-ספר, לפי זרמים, ייבנו השנה כיתות לפי
החלטת משרדך, ובאילו בתי-ספר נבנו כיתות בשנתיים
האחרונות, לפי זרמים, כמה בכל בית-ספר ומה היתה עלות
הבנייה?

4. האם שוקל משרדך שנית את ההחלטה כלפי העיר
בני-ברק המקופחת? את המלה "מקופחת" אני מוסיף, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר החינוך והתרבות פ' גולדשטיין:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת יאיר לוי,
ברשות היושב-ראש, זאת תהיה תשובה ממצה, שהרי חבר
הכנסת יאיר לוי רוצה בוודאי לקבל את הפרטים.

קריאה:

— — —

סגן שר החינוך והתרבות פ' גולדשטיין:
לא, לכל השאלות: 1. בשנת התקציב הנוכחית עומדים
לרשות עיריית בני-ברק תקציבים לבניית כיתות לימוד

היו"ר ד' שילנסקי:

אבקש מכולם לשבת.

הנני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת.

הסעיף הראשון בסדר-היום: שאלות בעל-פה.

משה שחל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, האם מותר לי להשמיע הערה?

היו"ר ד' שילנסקי:

כן.

משה שחל (העבודה):

אני הייתי מבקש מיושב-ראש הכנסת, את הנוהג החדש
של חילופי מכתבים, ששולחים ל-120 חברי הכנסת, בין
היושב-ראש ובין אחד מחברי הכנסת. יושב-ראש ועדה או חבר
כנסת אחר — פשוט להפסיק, עם כל הכבוד. זה לא היה, ואני
לא חושב שזה דרוש.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מסכים אתך. אינני רוצה לקיים עכשיו, פה, את
הוויכוח עם יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת
אוריאל לין. אחרי שהופץ מכתב בין כל חברי הכנסת, מצאתי
לנכון להבהיר, כי יש פה שאלה, שאני רוצה לעמוד לגביה על
שני דברים. א. הגיעו אתי להסדר, ואני חייב לשמור על ההסדר.
שום דבר לא יוכל להזיז אותי. מלה בעל-פה — גם אותה צריך
לקיים, על אחת כמה וכמה כאשר יש לזה חוקף של פסק-דין
של בית-הדין הגבוה לצדק. לכן חשבתי לתת תשובה ולהבהיר
לחברים, שאינני גולן. טוב עשיתי, לא טוב עשיתי? — הגעתי
להסדר עם חברים. אם שגיתי — האחריות עלי.

שמעון פרס (העבודה):

יש חברים שלא קיבלו את המכתב; מדוע הם קופחו?

סגן שר החינוך והתרבות פ' גולדשטיין:

המכתב מונח על שולחןך.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני אבקש מהסדרנים לתת את המכתב מיום אתמול גם
לחבר הכנסת שמעון פרס. בכל אופן, אני מודה לך על ההערה.
אינני רוצה לענות, כיוון שחבר הכנסת אוריאל לין — א. הוא
איננו פה; ב. זה לא — — —

שבח וייס (העבודה):

עוד יודמן — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

נבהיר בינינו את העניינים ברוח טובה.

אני מזמין את סגן שר הבינוי והשיכון להשיב על
שאלות. הוא ישיב על שאלתא בעל-פה מס' — — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

הוא איננו.

העצמאי ומכל הזרמים, זרם אחד, אדוני סגן השר, לא הוזכר כלל. וזו אמת: "המעין לחינוך תורני", אדוני היושב־ראש, שעליו אנחנו נאבקים שסוף־סוף הקיפוח הזה יוסר. אף כיתה אחת לא הזכיר משרד החינוך והתרבות שיש להקצותה ל"מעין לחינוך תורני".

אדוני סגן השר אולי יציע לשר הדתי והממלכתי שלו שיקים ועדת חקירה לבדוק את העניין הזה. אני בטוח שזה לא המנכ"ל, לא השר ולא סגנו, אלא פקיד ששטט מנגד עיניו את קיומו של "המעין לחינוך תורני", רשת של רבבות ילדי ישראל. אלא מה, אדוני סגן השר? אתה בוודאי לא תיתן לי תשובה על כך. מפני שזה זרם שאומץ על־ידי תנועת ש"ס. הזרם הזה מקופח, ועל דבר כזה אי־אפשר לעבור בשקט.

לעצם העניין, אדוני סגן השר, אני יודע שמשרד האוצר לחץ בצורה אינטנסיבית ביותר על משרד החינוך ואמר לו: אם בעיר בני־ברק לא ייכנסו בשנה הקרובה 20 כיתות, אנחנו לא נאשר לך את התקציב.

הי"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יאיר לוי, אתה כבר מיצית את זמני.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
את השאלה הנוספת לא מיצית. אדוני, אשאל את השאלה הנוספת ואני מוכן לסיים.

שאלתי היא: האם יתחייב סגן השר בפני הכנסת לבדוק מדוע "המעין לחינוך תורני" לא תוקצב בשנתיים האחרונות אפילו בכיתה אחת? האם הלחץ של משרד החינוך והתרבות בכך שהקיפוח מתייחס גם לעיריית בני־ברק — וזה לא זרם של "המעין לחינוך תורני" אלא זרם כללי — הוא מפני שזאת עיר חרדית ומשרד החינוך והתרבות מתנכל לה? יתירה מכך, עד כמה שידוע לי, מקום מגוריו הקבוע של שר החינוך והתרבות הוא בני־ברק.

אני מציע ששר החינוך והתרבות וסגנו יבואו לבקר אתי ויראו איך הילדות והילדים שם לומדים תחת ברונטים, מפני שלא הקצו להם כיתות.

הי"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יאיר לוי, אבל אתה ביקשת שאלה נוספת ולא הצעה נוספת.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
לא, לא. השאלה היא, אם לאור כך שהשר יסייר אתי ויראה לנגד עיניו, בעיר מגוריו, כיצד הילדים המסכנים האלה סובלים מתת־דיוור בכיתות, בעוד במקומות אחרים, השייכים לזרם הממלכתי־דתי — עושר ואושר, אבל הכיתות ריקות מאדם.

הי"ר ד' שילנסקי:

מה שאלתך?

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
שאלתי היא: האם הוא שוקל לפנות בתי־ספר ששייכים לזרם הממלכתי־דתי שאין בהם הרבה ילדים ולתת אותם לזרם החרדי, שברוך השם הכיתות בו מתמלאות? תודה רבה.

הי"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת שבח וייס, אחריי — חבר הכנסת ראובן ריבלין, אם יש לכם עוד שאלות, כי כבר נשאלו פה כל השאלות.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב־ראש, אדוני סגן שר החינוך, לאור הערתו של חבר הכנסת יאיר לוי, האם לא עלה בדעתכם להמליץ היום

כדלקמן: א. בתי־הספר "כהנמן" — 16 כיתות; ב. בתי־הספר "רוזלי" — שתי כיתות; ג. בתי־ספר מיוחד "ניצן" — כיתה אחת.

2. הנתון בדבר 4,000 תלמידים בבני־ברק הלומדים בקרוונים אינו יודע למשרד החינוך והתרבות.

3. בשנת התקציב הנוכחית הועמד לרשות משרדנו תקציב לבניית כ־1,900 כיתות לימוד חדשות, אשר רובן מיועדות להבטחת קורת גג לקליטת עלייה.

המאמץ העיקרי כיום במערכת החינוך מתמקד בקליטת העלייה ביישובים רבים, שבהם נוספו התלמידים העולים. הבסיס לתקצוב חדרי לימוד בערים וכיישובים ברחבי הארץ נקבע על־פי מספר התלמידים העולים שנקלטו במערכת החינוך ומצאי חדרי הלימוד. העיר חיפה, למשל, תוקצבה ב־40 חדרי לימוד, ובאר־שב — 80 חדרי לימוד. לעומת זאת, לערים אחרות ניתן תקציב בהיקף קטן הרבה יותר — 14 חדרי לימוד בכתיים, לדוגמה, או חמישה חדרי לימוד ברמת־גן.

על־פי בקשתך, להלן חלוקת הכיתות שנבנו בשנים האחרונות: בשנת 1989: ממלכתי — 310, התיישבותי — 23, ממלכתי־דתי — 58, דרוזים — 35, ערבים — 110, חינוך עצמאי — 47, חינוך מוכר ותלמודי־תורה — 30. סך הכול — 613. בשנת 1990: ממלכתי — 284, התיישבותי — 28, ממלכתי־דתי — 102, דרוזים — 44, ערבים — 120, חינוך עצמאי — 23, חינוך מוכר ותלמודי־תורה — 21. סך הכול — 622. בשנת 1991: ממלכתי — 284, התיישבותי — 14, ממלכתי־דתי — 128, דרוזים — 24, ערבים — 130, חינוך עצמאי — 40, חינוך מוכר ותלמודי־תורה — 40. סך הכול — 660.

5. הנושא של בני־ברק ידוע. לאחרונה ובמשך זמן רב חיפשו העירייה ומשרדנו אפשרות לתוספת בנייה, ונבחנה הצעת העיר לבנות כשיטת שכר־מכר, דבר, אשר לאחר חודשים רבים של בדיקות ודיונים, חבר הכנסת יאיר לוי, לא אושר על־ידי משרד מבקר המדינה ומשרד האוצר.

עם זאת, משרדנו בוחן עתה עם משרד האוצר את האפשרות לתגבור מיוחד של בניית חדרי לימוד בבני־ברק לשנת התקציב הקרובה, דהיינו 1992, ובא לציון גואל.

הי"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת יאיר לוי.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
אדוני היושב־ראש, א. אני מוכרח לומר שהקריאה של סגן השר היתה מעולה. נראה שמי שהכין לו את החומר בקיא קצת בחומר.

ראובן ריבלין (הליכוד):
סגן השר לא בקיא בחומר?

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
לא אמרתי שהוא לא בקיא. אמרתי: מי שהכין.

ראובן ריבלין (הליכוד):
מה זה "הכין"? הוא יודע את החומר.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
אדוני היושב־ראש, בעצם פה, קבל עם ועדה, כאמצעות ערך־2, כולנו יודעים ורואים, ונוכחנו לדעת שמשרד החינוך והתרבות הוא משרד לא־ממלכתי. ולמה? כל הרשימה שהוא קרא, החל מאחינו הדרוזים, מבני־הדרוזים שלנו, מהחינוך

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יאיר לוי, שמתי לב שסגן השר שמע אותך בתשומת לב רבה. תשמע גם את תשובתי.

סגן שר החינוך והתרבות פ' גולדשטיין:
תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

דבר ראשון, אני רוצה להתחייב בפניך. חבר הכנסת יאיר לוי, שהאמירה שלך על 10.000 ולא 1.500 תיבדק, שנית, ביקשת ממני שאני אתחייב בפני הכנסת שהנושא ייבדק. ייבדקו כל אותם נתונים שמסרת: ואני מודיע לך שעדיין לא מצאתי במשרד החינוך והתרבות אנשים שיטעו את השר או את סגן השר. אם היתה טעות כהבאת הדברים, העניין ייבדק ויתנתן תשובה נוספת.

לגבי הסיוור בבני-ברק: אני אציע לשר המר שיקיים את הסיוור המבוקש, אבל לא תבקש ממני להצטרף אליכם —

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

— — —

סגן שר החינוך והתרבות פ' גולדשטיין:

אם תבקש ממני להצטרף אליכם, אשמח.

להצעתו של חבר הכנסת וייס: השאלה מעניינת וצריכה בדיקה. אני מבין שכנסת ישראל תיתן עליה תשובה היום, אז למה אתה רוצה שאשיב לך? אני צריך לבדוק את העניין.

אלי דיין (העבודה):

האם יתמוך אדוני בשוויון?

סגן שר החינוך והתרבות פ' גולדשטיין:

אני אתמוך בדבר אחד: אתמוך בכך שכל תלמידי ישראל יקבלו אותה מנה. אותה מנה שמקבל תלמיד אחד יקבל גם תלמיד אחר, וזו תשובתי.

לגבי חבר הכנסת ריבלין: בלהט ההגנה על סגן השר, ידידי הטוב, לא שמתי לב לפסקה שקראתי מהתשובה על השאלתא. אני אקרא אותה, והיא כמה שורות: הנושא של בני-ברק ידוע. לאחרונה, ובמשך זמן רב, חיפשו העירייה ומשרדנו אפשרויות לתוספת בנייה, ונבחנה הצעת העיר לבנות כשיטת שכר-מכר, דבר אשר, לאחר חודשים רבים של בדיקות ודיונים, לא אושר על-ידי משרד מבקר המדינה ומשרד האוצר. עם זאת, משרדנו בוחן עתה עם משרד האוצר את האפשרות לתגבור מיוחד של בניית חדרי לימוד בבני-ברק לשנת התקציב הקרובה — 1992. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. סגן שר הביטחון ישיב על שאלתא בעל-פה מס' 567, מאת חבר הכנסת אלי דיין, בנושא: התעשייה האווירית ורפא"ל.

567. התעשייה האווירית ורפא"ל

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כבוד סגן השר, רבותי חברי הכנסת, פורסם כי שר הביטחון משה ארנס מעדיף את התעשייה האווירית על התעשיות הביטחוניות האחרות, ובכך פועל לסגירת רפא"ל. מדיניות זאת, לטענת ההנהלה והעובדים הבכירים, תביא להפסקת המחקר והפיתוח הביטחוניים ותשלול מדיניות אסטרטגית לטווח ארוך.

ברצוני לשאול:

1. האם הידיעות האלה נכונות?

בפני חברי הקואליציה לתמוך בחיקון מס' 4 לחוק-היסוד, לכיטול הייחודיים, שבעקבותיו הוא יביא, בלא ספק, אווירה של שוויון גמ-גון. ואז יוכל החינוך החרדי לקבל אותו מימון שמקבלים הזרם הממלכתי-דתני וכל מערכת אחרת, בלא צורך בטריקים קואליציוניים שמוכרים לכית הזה וכולנו עושים את זה, אלא ביושר, בהגינות ועם פחות שטנה, פחות תחושה של קיפוח ובאווירה של שוויון?

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת ראובן ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, צר לי שחבר הכנסת יאיר לוי טיפל רק בילדים מסוימים. בקשתי ותחיתני מתייחסת לכל ילדי ישראל. רוצה אני לומר לך, שדוח ביקורת המדינה טיפל בעיריית בני-ברק בנושא של בניית חדרי לימוד שלא על-פי נהלים.

אני מבקש לשאול את סגן השר: האם לא תיתנו דעתכם במשרד לאפשר לבנות בעסקת קומבינציה בתי-ספר על-מנת שיהיו לילדי ישראל כיתות? בזמנו הטיל דוח הביקורת, ובצדק, איזה צל על אותה עסקה שנעשתה בעיריית בני-ברק, אבל כוונתה — כך אני מתאר לעצמי ומשער, ואין לי כל סיבה לחשוב אחרת — היתה לאפשר לבני-ישראל ללמוד. ומדוע לא תיתנו דעתכם עם משרד האוצר ועם משרד השיכון לאותו צורך? כה חיוני, שלצערי הרב נופל בין הכיסאות? פעם אחת זה אומר כך ופעם אחת זה אומר כך. הרי הדוח הבא של מבקרת המדינה ידון בשאלה מדוע אין לילדי בני-ברק מקומות לימוד. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני סגן השר, בבקשה. השאלות היו רבות אבל אתה יודע שהזמן לתשובה מוגבל.

סגן שר החינוך והתרבות פ' גולדשטיין:

אדוני היושב-ראש, צר לי על דבר אחד, על שאני, כתושב העיר כפר-סבא, צריך לפסוק בין שני בני-ברקים. אבל אני אשתדל לעשות את זה, שהרי אני גר בכפר-סבא. חבר הכנסת יאיר לוי גר בבני-ברק, ומתברר לי עכשיו שגם שר החינוך והתרבות גר בבני-ברק. אני אציע הצעה לפתרון בעניין זה.

חבר הכנסת יאיר לוי, ידידי הטוב, אני לא דן אותך על סגנוןך, אם כי אתה בדרך כלל אדם מנומס והיית צריך לדבר קצת אחרת. אולי לפום צערא אגרא, ובוודאי אתה כואב את העניין כולו. אבל אני זוכר איזה שיר קטן, "אל המעיין בא גדי קטן, בא גדי קטן".

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
הוא כבר נהיה גדול.

סגן שר החינוך והתרבות פ' גולדשטיין:

אני מבקש שתקשיבו. אני מביא שירה לבית הזה אחרי הפואמה הפדגוגית שהשמעת, שכן היא חדרה ללבי ואני הבחנתי בניצוצות הפואזים שאתה הכעת. אני רק רוצה לומר, שסיפרו לי שיש 1.500 תלמידים בחינוך "אל המעיין" — כן ירכו, וצריך לתת להם תשומת-לב מלאה.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

— — —

סגן שר החינוך והתרבות פ' גולדשטיין:

סליחה, אל תפריע, בבקשה.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

— — — לומר דבר אחר, שיקר לך.

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, אני מבקש לשאול את אדוני: לפי מיטב ידיעתי, מתי התקיימה לאחרונה ישיבה משותפת של העומדים בראש משרד הביטחון עם נציגים בכירים של האוצר, של משרד התעשייה והמסחר, של משרד העבודה והרווחה, של משרד העלייה והקליטה, כרי, במאמץ משותף, לפתור את בעיית הפיטורים ההמוניים ברפא"ל ובתע"ש, כדי למנוע את האבסורד, שמדענים, מהנדסים, טכנאים יוצאים-מן-הכלל שיש לנו יתחילו לרעות בשדות זרים, בשעה שאנחנו נאבקים על קליטתם של עולים חדשים שהם מהנדסים, מדענים וטכנאים, בחלקם גם הם יוצאים-מן-הכלל? והרי מה שאנחנו נחסך, כביכול, בפיטורים כאלה או אחרים, נצטרך אחר כך לשלם כדמי קיום למדענים ולעולים חדשים, שהם גם מהנדסים וטכנאים.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הביטחון ע' עלי:

חבר הכנסת אלי דיין וחבר הכנסת יאיר צבן, אין ספק שבימים של קליטת עולים, מימוש החזון הציוני בארץ והגעת רבבות עולים ארצה, נושא יצירת מקומות עבודה חייב להיות היעד המרכזי של הממשלה, ואני בהחלט תומך בקביעה הזאת.

אני רוצה גם לומר לכם, שזו אכן מדיניות משרד הביטחון. משרד הביטחון מודע לצורך הזה, ועושה כמיטב יכולתו לפעול למימוש היעד הזה.

עם זאת, אני לא חושב שאפתיע אותך אם אומר, שכדי לקלוט מדענים וכדי לקלוט עובדים צריך גם תקציב, ומקורות התקציב, כפי שידוע — וגם כאן אני לא מחדש חידוש גדול — מוגבלים.

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

מהכספים הייחודיים.

סגן שר הביטחון ע' עלי:

אל נערבך שמחה כשמחה.

מקורות התקציב מוגבלים, כפי שידוע לך בוודאי. במסגרת התקציבים הקיימים, מערכת הביטחון עושה כמיטב יכולתה כדי לנצל את התקציבים האלה: בין היתר, לשמור על מקומות עבודה בתעשיות הצבאיות, בתעשייה האווירית, בתעשיות הביטחוניות האחרות. זה יעד מוגדר במדיניות מערכת הביטחון.

אשר לנושא רפא"ל, אין לי עניין לעמוד כאן ולפרט מה הם הקשיים של רפא"ל, ובמסגרת שתי הדקות שהועמדו לרשותי גם אינני חושב שאצליח לעשות זאת. אבל רפא"ל חייב לעבור איזה שינוי ארגוני, אם רוצים שהוא ימשיך להתקיים. זה מפעל חשוב מאוד, שתרם תרומה גדולה לנושא של יצירת מערכות נשק מתוחכמות ומתקדמות, וחייבים לשמור על מפעלים כאלה. יש להם מקום חשוב במערכת הביטחון.

ואכן, התקיימו פגישות וישיבות רבות בסוגיה זו, כדי לקדם את רפא"ל. צריך לשנות שם כיוונים מסוימים. למשל, לנצל את הידע שהם מפיקים תוך בדיקת מערכות נשק שונות ובמסגרת המחקר והפיתוח שלהם, לנצל את הידע הזה גם לייצור תוצרת המכוונת לשווקים האזרחיים.

צריך לנצל גם את נושא היצוא, ולא להתבסס רק על תקציבי משרד הביטחון. אם אני בא להשוות את התקציבים שניתנו לרפא"ל בשנים האחרונות, מתברר שלא חלה ירידה בתקציבים האלה. התקציבים שניתנו אשתקד הם בסדרי גודל

2. אם כן — האם מדיניות זאת לא עלולה לפגוע בפיתוח

מוצרים ייחודיים עבור צה"ל?

3. האם נכון הדבר, שמדיניות זאת תביא לפיטוריהם של יותר מ-1,000 מדענים, העלולים לרדת מן הארץ ולחרום מכישוריהם בארצות נכר?

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הביטחון ע' עלי:

בתשובה על השאלתא בעל-פה של חבר הכנסת דיין הריני מתכבד להשיב:

1 — 2. אין כל שחר ואין כל בסיס לטענות המגוחכות על ההעדפה כביכול של התעשייה האווירית על תעשיות ביטחוניות אחרות. תהליך קביעת מערכות הנשק שיוזמו, ומי יהיה הספק לאותן מערכות, נעשה על בסיס ענייני לחלוטין.

3. היקף הרכש של מערכת הביטחון ברפא"ל לא ירד בעתיד ולא ירד בשנים האחרונות, וודאי שזה אינו הגורם לקשיים שבהם נתון רפא"ל. תהליך הפיטורים ברפא"ל חיוני להבראתו ולהבטחת קיומו.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. שאלה נוספת, בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

תודה רבה לסגן השר על תשובתו. ברצוני בכל זאת לשאול: האם אין זה מן הראוי, שבימים אלה של עלייה, של תוספת מדענים, יש לחזק דווקא את רפא"ל? הרי אנחנו מדברים על יוזמות לאומיות, כשהממשלה מוכנה להשקיע מיליארדים כדי ליצור מקומות תעסוקה. האם אין זה מן הראוי דווקא לנצל משאבים ממלכתיים בימים אלה, בפרויקטים לטווח ארוך, ובכך גם למנוע את הפיטורים של מדענים, ואולי גם לקלוט מדענים עולים?

מה דעת סגן השר על הפרסום שהיה הבוקר על דברי מפקד חיל-האוויר, שאמר שאין תהליך נכון של קבלת החלטות, ושהתעשיות לוחצות ומכתיבות את הצרכים לצה"ל במקום שהן יפעלו לפי הצרכים של צה"ל?

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות לשאלה נוספת לחבר הכנסת יהודה פרח, ואחריו — לחבר הכנסת יאיר צבן.

נא: סגן השר רביץ הגיע, אבקש להשתדל להודיע לחבר הכנסת רובינשטיין, שהיה באולם וכנראה יצא, שסגן השר הגיע.

יהודה פרח (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כבוד סגן שר הביטחון מכובדי, מאחר שאנוכי אישית ביקרתי ברפא"ל רק לפני חודשיים ונפגשתי עם הגורמים הבכירים ביותר שם כדי לראות עין בעין את שנעשה, וקיבלתי מידע — אני חייב להציג אותו בפניך ולשאול שאלה בסגית מרכזית אחת: מצד אחד יש לנו התעשייה האווירית, מצד שני יש לנו רפא"ל, ורפא"ל יכול לתת מניסיונו הרב ומן ההישגים האדירים שצבר ולהעניק הרבה מאוד גם לתעשייה האווירית. יש הרגשה, לאור הדברים שאמר — ואני מבקש לשמוע מפך — שחסר איזה קשר בין שני הגורמים הללו. לא קיימת הדדיות של עשייה משותפת, שיכולה לתרום תרומה גדולה ורבה יותר לכל התעשייה הזאת.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות לשאלה נוספת לחבר הכנסת יאיר צבן.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל אנחנו כבר קבענו פה הסדר, שלא מרימים יד לפני שהשואל מתחיל לפתוח לשאול את שאלתו. בבקשה, חבר הכנסת רובינשטיין.

566. תוכנית להכפלת האוכלוסייה היהודית
ברבעים הלא-יהודיים בעיר העתיקה

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, פורסם ב"הארץ" מיום 23 בדצמבר 1991, כי תוכנית להכפלת האוכלוסייה ברבעים הלא-יהודיים של העיר העתיקה תוגש בקרוב לוועדת התכנון של אזור ירושלים, בהליך מזורז. לפי התוכנית ייבנו 200 יחידות דיור בשטח של 14 דונם, וכן אגף חדש לשיבת "עטרת כוהנים", שיצטרף אל המבנה הקיים ברחוב הגיא.

כרצוני לשאול:

1. האם נכונה הידיעה?

2. נוכח פסיקת בג"ץ בעבר בפרשת בורקאן, שלפיה "ייוחדו הרבעים בעיר העתיקה, ואני מצטט — "רובע רובע ועדתו", מדוע הוחלט בכל זאת ליישב את הרבעים הלא-יהודיים בעיר העתיקה ביהודים?

3. כיצד ניתן להסביר את התוכנית הנ"ל בשעה שאנו נמצאים בעיצומם של תהליך שלום?

ראובן ריבלין (הליכוד):

חבר הכנסת רובינשטיין, מה זה שייך לתהליך השלום?

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
זה בהחלט שייך.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה לחבר הכנסת רובינשטיין. אדוני סגן שר הבינוי והשיכון, בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון א' רביץ:

אדוני היושב-ראש — 1. אין תוכנית להכפיל את האוכלוסייה היהודית מול האוכלוסייה שאינה יהודית בעיר העתיקה.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
לא זאת היתה השאלה.

סגן שר הבינוי והשיכון א' רביץ:
היתה שאלה וענתי תשובה.

2. 200 יחידות דיור מהוות קהילה בפני עצמה, ואין לדמות מקרה זה לבג"ץ המוזכר.

3. לפי השקפת עולמי, מגורים של יהודים וערבים יחד ובשכנות טובה יכולים להוות חיזוק ודגם לשלום, ולא להיפך.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות לשאלה נוספת לחבר הכנסת רובינשטיין.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני סגן השר, אני רוצה לקבוע כעובדה, שמדיניות הממשלה היא, שאין לאפשר מגורי לא-יהודים ברובע היהודי בירושלים. מדיניות זו הובאה בפני בית-המשפט העליון, ונשיא בית-המשפט העליון קבע את עמדתו בהתאם לכך. דהיינו, הוא קיבל את עמדת הממשלה, שאין להתיר ללא-יהודי, אף שגר באותו בניין, לחזור ולגור בו, משום ש"רובע רובע ועדתו".

של התקציב שיועמד לרשותם גם השנה. אולם, מתחייב שינוי בארגון החדש של רפא"ל, על כל המשמע מכך, כפי שאמרת — לנסות ולנצל את הנתח של השוק האזרחי, שכרגע הוא זניח מאוד ברפא"ל.

בעבר היה ניסיון לבנות מפעלים ב"לשם" וב"גל-רס", ניסיון לנצל ידע לייצור מערכות אזרחיות. זו ההנחיה שניתנה להנהלת רפא"ל, ואני מקווה שהדברים יתבצעו והמפעל הזה יתבסס ויובטח קיומו.

אנחנו גם מודעים לכך, שכדי לרענן את המערכת, במקביל לתהליך פיטורי עובדים שמתחייב לצורך ייעול המפעל, צריך גם לקלוט מדענים חדשים, מדענים צעירים, להצעיר את המערכת כדי שלא תשקוט על שמריה, והתהליך הזה מתבצע.

אני מבקש להשיב גם לחבר הכנסת יאיר צבן, שכל הזמן מתקיימות פגישות בסוגיות שעליהן דיברת. אני יודע שגם בשיבות הממשלה וגם בשיבות במסגרות אחרות עלו הנושאים האלה. אחד הנושאים המרכזיים ואחד הטיעונים המרכזיים שבגינם ביקשה מערכת הביטחון תוספת תקציב הוא הנושא של יצירת מקורות תעסוקה. כך שכיוונו לדעת גדולים ופעלנו בהתאם לעצתך.

לחבר הכנסת פרח — בין המערכות של החעשייה האווירית, רפא"ל והתעשיות הביטחוניות האחרות יש שיתוף פעולה פורה, ויש גם פרויקטים שמתבצעים בשני מפעלים כאחד, כאשר כל מפעל מייצר חלק מסוים של אותה מערכת.

אלי דיין (העבודה):

מה עם דבריו של מפקד חיל האוויר?

סגן שר הביטחון ע' עלי:

אני, כמובן, מסתייג מההתבטאויות של מפקד חיל האוויר. אני חושב שהן אינן במקומן. זה לא תקין, שמפקדים בצבא מותחים ביקורת על דרג מדיני.

מיכאל בריזהר (העבודה):

השאלה היא מהות הדברים, עצם הדברים.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, אדוני סגן השר, חברי הכנסת, אי-אפשר להציג שאלות נוספות אחרי השאלות הנוספות.

מיכאל בריזהר (העבודה):

זו לא היתה שאלה נוספת.

היו"ר ד' שילנסקי:

סגן השר מיצה את זמנו. נאפשר לו לגמור בקצרה את הנושא, כדי שכולם יהיו שבעי רצון.

סגן שר הביטחון ע' עלי:

אני סיימתי את דברי.

היו"ר ד' שילנסקי:

סגן שר הביטחון ישיב על שאילתא בעל-פה מס' 566, בנושא: תוכנית להכפלת האוכלוסייה היהודית ברבעים הלא-יהודיים בעיר העתיקה — מאת חבר הכנסת אמנון רובינשטיין.

חבר הכנסת חיים אורון, מה אתה מרים כבר את היר? השואל עוד לא החל לשאול.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

כן, אני כבר רגיל מוועדת הכספים להרים ולהוריד את היר כל הזמן.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
רובי, אני נגד זה שהציבור החילוני יפלוש לסנהדריה.

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת רן כהן, גם אתה עברת לגור בירושלים, אבל
אתה חדש בירושלים.

עבדיאלהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):
אתה עוד מגן על זה? אתה מגן על פושעים? לך תראה את
משפחת — — —

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת דראושה, חבר הכנסת ריבלין, גמרתם ביניכם
את הויכוח, עכשיו נשמע את סגן השר.

אלי דיין (העבודה):
לא צריך להתגאות בזה.

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת אלי דיין, צד אחד גמר, אתה מתחיל מחדש?
אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון א' רביץ:
אדוני היושב-ראש, לשאלתו הנוספת של חבר הכנסת
רובינשטיין, אני ציינתי זאת אולי במרומז מדי בתשובה
הראשית שלי. בנושא הבג"ץ היה מדובר על משפחה אחת אשר
באה להתגורר בתוך הרובע היהודי. בג"ץ פסק כפי שפסק לגבי
אותה משפחה. נושא השאלתא של מדבר על 14 דונם שאיש
לא גר שם. ונשאלת היום השאלה, מה תהיה התוכנית לגבי 14
הדונם הללו? משום כך אין הנדון דומה לראיה.

לגבי שאלתו של חבר הכנסת אורון, שוב, אין זה
על-חשבון ערבים שגרים בתוך 14 הדונם השוממים הללו. אין
זה דומה לסילוואן, אני מתפלל מאוד שאתה מדמה את הדבר
לסילוואן. שם מדובר על בתים אשר התגוררו בהם או בחלקם
תושבים ערבים, והעניין הזה חייב להידון בפני עצמו. כאן
מדובר על 14 דונם שיש שאלה מה תהיה התוכנית לגביהם.
ואכן תוכננה תוכנית.

לשאלתה של חברת הכנסת סולודר, ודאי שהתוכנית הזאת
תובא לאישורה של עיריית ירושלים, לוועדת בניין ערים,
למליאה, וודאי שעיריית ירושלים תיתן את דעתה על התוכנית
הזאת. לא ייעשה דבר ללא אישור עיריית ירושלים.

ראובן ריבלין (הליכוד):
יש לי הערה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת ריבלין, אני מצטער, אבל אין פרוצדורה,
למרות כל רגישותך האישית בכל הקשור לירושלים, שאני
אפשר לך שאלה נוספת.
לפני שסגן שר הבינוי והשיכון ישיב על שאלתא נוספת
בעל-פה אני רוצה להודיע: קיבלתי עכשיו הודעה משר שלא
אנקוב בשמו, שמפני שכללתי אותו בסדר-היום בשעה
מאוחרת, הוא לא יענה על הצעות לסדר-היום.

אני רוצה להפנות תשומת לב כל חברי הכנסת, בכלל זה
השרים: התופעה הזאת של בקשה להיכלל בסדר-היום כמה
שקוראים אצלנו בלשון עממית "בשעות טובות" משותפת
לשרים ולחברי הכנסת. אני נמצא בלחץ מתמיד של חברי
הכנסת. כל אחד חושב, בצדק, שהנושא שלו הכי חשוב ולכן
הוא צריך לקבל קדימה — בזמן שהטלוויזיה נוכחת. כך
חושבים חברי הכנסת וכך חושבים השרים. ישיבה נמשכת

אני חוזר ושואל: איך המדיניות הזאת, שאתה הבאתם
בפני בית-המשפט העליון, מתיישבת עם מה שאתה אמרת
כאן?

היו"ר ד' שילנסקי:
תודה רבה. רשות לשאלה נוספת לחבר הכנסת חיים אורון.
ואחריו — לחברת הכנסת עדנה סולודר.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אדוני היושב-ראש, כבוד סגן השר, על-פי המתכונת
שנוצרת בכפר סילואן, בסג"ן ובמקומות נוספים, לא מדובר
בחיים זה בצד זה, אלא מדובר בחיים של יהודים על חשבון
תושבים ערבים, תוך נישולם באמצעי רמייה, כחש, אי-אמירת
אמת בפני הכנסת, אי-אמירת אמת בפני בתי-המשפט. כאשר
הדבר נעשה בגיבוי מלא של המשרד שבו אתה מכהן כסגן שר.

האם העובדה שלא ניתן עד היום לקבל על-ידי משרדך
נתונים ברורים ומדויקים למעשה שאתה מגדיר אותו כמדיניות
ממשלה, איננה ביטוי לתיאור הפעולה הזאת כפי שניסחתי
אותה עכשיו?

היו"ר ד' שילנסקי:
תודה רבה. חברת הכנסת עדנה סולודר, בבקשה.

עדנה סולודר (העבודה):
אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, לפי מה שנמסר
בעיתונות, מפגין בשעה זו ראש העיר ירושלים טדי קולק לפני
משרד ראש הממשלה בנושא סילוואן. לא כל יום מפגין ראש
עיריית ירושלים הפגנת יחיד, שבוודאי רבים יצטרפו לה אם
כפועל ואם בהרגשה.

היעלה על הדעת, שראש העיר ירושלים, שאין כמוהו,
שבמשך השנים הרבה בעשייה בתוך ירושלים, שהיא על ראש
דאגתנו — — —

היו"ר ד' שילנסקי:
סליחה לרגע, אני אודה לשני סגני יושב-ראש הכנסת אם
ינהלו את הישיבה בנשיאות ולא פה.

שבח וייס (העבודה):
זה בנושאי הנשיאות.

היו"ר ד' שילנסקי:
תודה רבה, אבל זה מפריע לציבור לשמוע את חברת
הכנסת עדנה סולודר.

עדנה סולודר (העבודה):
כל אחד דואג כשהוא מדבר שלא יפריעו לו, אבל לגבי
הזולת זה לא תופס.

לא כל יום מפגין ראש עיריית ירושלים, שאין כמוהו
כמעשים לפיתוחה ולביצורה של ירושלים ולשכונת הטובה
בירושלים. אם הוא מפגין היום מול משרד ראש הממשלה, זה
אומר דורשני. והשאלה שלי אל סגן שר השיכון והבינוי: האם
בכל מה שנעשה בירושלים, בוודאי לגבי תוכניות בינוי
מסיביות כאלה, בנושא השאלה, לא נשאל — ולא נתבקשה
חוות דעתו של ראש העיר ירושלים?

ראובן ריבלין (הליכוד):
ודאי שכן. התוכנית לבניין ערים היא בהמלצת עיריית
ירושלים.

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת ריבלין, אתה אומנם ירושלמי ותיק, דורות
מספר בירושלים, אבל בכל זאת רוצים לשמוע את תשובת סגן
שר הבינוי והשיכון.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת צחי הנגבי וחבר הכנסת פרץ בבקשה.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אני מבקש את הערתך לעניין הזה, כי חוק הכנסת הוא חוק הכנסת והוא מחייב את הגנתך לעניין.

החוק ייכנס לתוקפו ב-1 בחודש ממילא, אם תרצו ואם לא תרצו. רק כוח אחד יכול לשנות אותו, וזו הכנסת. זו תעודת עניות גדולה מאוד, שעד היום לא הכינו את ההוראות.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, חבר הכנסת רן כהן. חבר הכנסת פרץ מתרגש מאוד.

עמיר פרץ (העבודה):

איזו תופעה היא זו, שמצליף סיעה מחלק כרוזים? מה זה פה?

היו"ר ד' שילנסקי:

לא שמתי לב לכך שמצליף סיעה מחלק כרוזים. אני רואה שהוא יושב ומשוחח עם סגן השר.

עמיר פרץ (העבודה):

הוא חייב לקבל את רשותך, אדוני היושב-ראש, כדי לחלק כרוזים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל אני לא רואה שהוא עושה משהו. אני לא יודע על מה אתה מדבר.

עמיר פרץ (העבודה):

תשאל אותו.

היו"ר ד' שילנסקי:

נשאל, נברר, אבל לא על חשבון זמנו של חבר הכנסת רן כהן. חבר הכנסת רן כהן, כולם נרגעו, כולם מוכנים לשמוע אותך.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אני מודה לך מאוד, אדוני.

אדוני סגן שר הבינוי והשיכון, אני עד לכך שהבוקר

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, עוד רגע. ההתלהבות נמשכת, וזה באמת מפריע לחבר הכנסת כהן.

עמיר פרץ (העבודה):

למה אתה לא מברר זאת? אינני מבין.

היו"ר ד' שילנסקי:

אינני יודע על מה אתה מדבר. הוא יושב בשקט. הוא לא מחלק דבר. מה אתה רוצה?

עמיר פרץ (העבודה):

תראה, כל שולחן הממשלה מלא. הוא צריך לבקש רשות ולתת לסדרן לחלק.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מסכים אתך. אני לא ראיתי את הדבר הזה. אבדוק זאת אחרי הישיבה. לא נפסיד זמן בגלל הבידור הזה. חבר הכנסת רן כהן, עכשיו חבר הכנסת פרץ רגוע לגמרי. בבקשה.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

תודה רבה. הרב רביץ, אני רוצה לקבל תשובה ישירה.

חשע שעות והשידור הישיר נמשך רק שעתיים וחצי. עוד לא נמצא הגאון שיוכל לכלול את חשע השעות בשעתיים וחצי. אני מבקש את הבנת כל חברי הכנסת. תאמינו לי, גם מזכיר הכנסת וגם אנוכי משתדלים לפעול בהתאם להיגיון, לסדר הטוב ולצדק. גם חברי הכנסת וגם השרים חייבים להבין זאת.

בלי להזכיר את שם השר, אני פונה אליו בפומבי ומבקש שלא לגרום לנו אי-נעימות. כל אחד יבוא בזמן שנקבע לו. לא הייתי רוצה להיכנס לוויכוח בנושא זה.

חבר הכנסת בן-מנחם, הערה אחת קצרה אני מאפשר לך.

אלהיו בן-מנחם (העבודה):

תודיעו לערוץ השני שיהיו נוכחים פה עוד שעתיים ואז יהיו שקט ושלווה.

היו"ר ד' שילנסקי:

ההצעה נכונה. מתחילה ביקשתי, או שיהיה כיסוי לאורך כל הישיבה או שלא יהיה כלל. אבל — אחרי רבים להטות: דעת הרוב היתה שונה מדעתי.

סגן שר השיכון והבינוי ישיב על שאלתא בעל-פה מס' 568, מאת חבר הכנסת רן כהן, בנושא: כניסת חוק המשכנתאות לתוקף ב-1 בינואר 1992. בבקשה, חבר הכנסת רן כהן.

568. כניסת חוק המשכנתאות לתוקף

ב-1 בינואר 1992

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר הבינוי והשיכון, לנוכח העובדה כדי שבשכר הבא, ב-1 בינואר 1992, ממש בעוד חמישה-ישישה ימים, ייכנס חוק המשכנתאות לתוקף, ברצוני לשאול:

האם יכין משרד הבינוי והשיכון מייד את הקריטריונים והתקנות כדי שאפשר יהיה להפעיל הלכה למעשה את החוק כבר בתחילת ינואר? אם לא — מדוע?

חבר הכנסת אלי דיין מעיר לי שזה חוק של אלי דיין ויעקב שמאי ושלי.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר הבינוי והשיכון א' רביץ:

אדוני היושב-ראש, אני מודה לחבר הכנסת רן כהן, שנתן לי את ההזדמנות לבשר לעם ישראל, כי המחלקה המשפטית של משרד הבינוי והשיכון שוקדת על קביעת הקריטריונים והתקנות בהתאם לחוק המוצע. אם החוק אכן יגיע לסוף הדרך ולא ייתקל בקלקולים, הוא יהיה מלווה בתקנות ובקריטריונים המתאימים להפעלתו במועד.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. שאלה נוספת, בבקשה.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אני רוצה לבקש, אדוני היושב-ראש, שתעיר לסגן השר, ידידי חבר הכנסת רביץ, שזה לא חוק מוצע. החוק הזה של שלושת חברי כנסת התקבל כרת וכדין בכנסת ופורסם ברשומות.

אדוני היושב-ראש, מפריעים לי.

בחוק נוצרה עצירה מוחלטת של רכישה, ויש קבלנים רבים שמצאו עצמם מתמוטטים מול העובדה, שלא היה להם אשראי להמשיך לבנות את הדירות.

אני רוצה לדעת היום, אדוני, מה היא מידת העצירה של רכישת הדירות בשוק הדירות במדינת ישראל? וזאת בעקבות המבוכה שיוצר הוויכוח, שהפך, לצערי, לוויכוח ציבורי, כאשר האוצר הוציא את הוויכוח מהבית הזה ולקח אותו החוצה כדי לשסות את הציבור — גם את ציבור הקבלנים, גם את ציבור בעלי העסקים, גם את ציבור בעלי ההון — בכמה חברי כנסת, שרוצים להציל מאות אלפי זוגות צעירים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר הבינוי והשיכון. בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון א' רביץ:

אדוני היושב-ראש, אני בטוח שתרשה לי שלא להתייחס לפעולות שלא מעניין המשרד, של שר הבינוי והשיכון, כפי שהוזכרו כאן על-ידי כמה מן השואלים.

לגבי הערתו של חבר הכנסת כהן — חבר הכנסת כהן, בתוך עמי אנוכי יושב, והרי אנו שותפים גם לוועדה מסוימת. הרי אנו יודעים, שיש ניסיונות כאלה ואחרים לשנות את הצעת החוק, שאכן התקבלה כחוק ותופעל, אם לא יקרה דבר אחר, החל מ-1 בינואר.

אני יכול לומר לך באופן הברור והמוחלט — ואני גם לא אתייחס להערותיו של מנכ"ל המשרד, כי גם הן אינן רלבנטיות לשאלה הראשית שלך — אשר לשאלתך הראשית, כי הבוקר התעדכתי שוב לשמוע ולראות, אם המחלקה המשפטית של משרד הבינוי והשיכון פועלת ועושה את המוטל עליה להכין את התקנות והקריטריונים לפי החוק שהתקבל. וזה לא משנה כלל מה יקרה, אם יקרה בכלל דבר, שאני אינני רוצה שהוא יקרה.

התשובה חיובית. אני יכול להרגיע אותך, שאכן מכינים את התקנות, והן תהיינה מוכנות.

לשאלתו של חבר הכנסת בריזר, ששאל האם שר הבינוי והשיכון הוא השר של העם, התשובה היא: כן.

לגבי שאלתו של חבר הכנסת פרץ, אינני רוצה לעסוק בנבואה. יש ציפייה בשוק ומיתון כלשהו, ממתינים להגדלת המשכנתאות. הדבר הזה יצר בוודאי איזה לחץ על מחירי הדירות בכיוון אחד, וזה נתן את אותותיו בהורדת מחירי הדירות באזורים שונים בארץ. יש סכנה מסוימת, שעם קבלת החוק החדש, ואינני אומר כרגע זה אם הוא טוב או לא, כרגע שיפרוך הדבר וכסף רב יזורם לשוק הזה, יש אכן סכנה של ניצול ספקולטיבי אשר יגרום לעליית מחירי הדירות.

אנחנו מקווים מאוד שהדבר הזה יהיה זמני מאוד, וכי הציבור ידע לכלכל את ענייניו בטוב טעם ודעת, וידע להמתין לשעה הראויה, ולא ירוץ מייד לקנות דירות בכל מחיר. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת גדליהו גל שואל את שר החוץ בנושא: עיכוב מינוי נספח מסחרי בסין. בבקשה.

536. עיכוב מינוי נספח מסחרי בסין

גדליהו גל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר החוץ, מהעיתונות נודע כי ריב סמכויות בין משרד החוץ ובין משרד התעשייה והמסחר מעכב את מינויו של נספח מסחרי ישראלי בסין.

אמרת שהמשרד מתחיל להתקין את התקנות, ואני מודה לך על כך. אני מבקש לדעת, האם מה שהוזכר אמש מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון, על כך שמדברים על קנוניה בין משרד השיכון לבין משרד האוצר כדי למנוע את התחלת החלת החוק וכדי ולמנוע מחסרי הדיור ומנפעי המשכנתאות לצאת מהמצוקה של חוסר דיור מצד אחד ושל עבדות למשכנתה מצד שני, דבר שהחוק הזה בא לחלץ אותם ממנו — האם קנוניה כזאת מתקיימת או לא? האם המשרד שלך שותף לזה או לא?

אני באמת מבקש לדעת, מדוע שר הבינוי והשיכון לא בא היום לכנסת ולא בא הבוקר לוועדת הכלכלה, שדנה בעניין. זה נושא חשוב כל כך לעם ישראל, וצריך להתייחס אליו. כמה הוא עסוק? רק בהסתה נגד הלוחמים לשלום? בעד קריעת העם לשני חצאים? מה עוסקים בכל העניין הזה?

אני מבקש שמשרד הבינוי והשיכון ייקח את החוק לידיו וירוצו אתו קדימה, כדי לחלץ את נפגעי המשכנתאות ואת חסרי הדיור.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רן כהן, שמענו את בקשותיך, אבל עד כמה שאני זוכר, ביקשת שאלה נוספת.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, השאלה היתה פשוטה: האם באמת מכינים את הקריטריונים והתקנות, או שמתקיימת קנוניה בין המשרד הזה למשרד האוצר כדי שלא לקיים את החוק? זאת שאלתא ישרה לגמרי.

היו"ר ד' שילנסקי:

עכשיו שמענו גם את השאלה. נשמע שאלה נוספת מפי חבר הכנסת מיכאל בריזר, ואחריו — חבר הכנסת עמיר פרץ, שכבר רגוע לגמרי.

מיכאל בריזר (העבודה):

אדוני סגן השר, אני פשוט רוצה לדעת, האם השר שלך, מחוץ להתקפות ולהשמצות על השמאל הישראלי, שהוא רואה את אנשיו כבוגדים, כרוצחי עם, ומכנה אותו עוד בכל מיני כינויים מחמיאים שכאלה, הוא גם שר של העם הזה? יושב עם שלם, בעיקר הזוגות הצעירים שבו והעולים, ומככה לעניין המשכנתאות. כולם מחכים, ואתם משחקים אתם בציניות מעוררת בחילה. איך זה ייתכן, שכולם מחכים היום אם איזה פקיד באוצר יחליט כן לאשר את קיום החוק, ואם אתם כן תחליטו, אם לא יהיו קלקולים, כמו שאמרת, לבצע תקנות? בינתיים יושבים מאות אלפי אנשים, משפחות שאין להן קורת גג, ומחכים לכך שכמה שוועים ורוזנים יחליטו, במטותא, במחילה מכבודם, אם כן יבוצע החוק בישראל או לא יבוצע החוק בישראל. איזה מין חוצפה היא זו?

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת עמיר פרץ.

עמיר פרץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, ראשית, אני רוצה לשבח את חברי הכנסת יוזמי החוק, שממשיכים להיאבק עליו. אני מקווה שהלחץ שמפעילים על חבר הכנסת שמאי לא יוריד אותו מהעניין.

אבל אני רוצה לשאול אותך על היבט נוסף. חבר הכנסת רן כהן, חבר הכנסת אלי דיין וחבר הכנסת שמאי עושים עבודה יוצאת-מין-הכלל. עם זאת, אני רוצה לשאול את אדוני סגן השר, מה אתם צופים? מה תהיינה ההשלכות מתוך המבוכה הגדולה שקיימת היום בשוק הדירות? הרי בתחילת הטיפול

שאלותי אל כבוד השר הן:

1. האם הידיעה על עיכוב המינוי נכונה?
2. האם העיכוב נעשה כידעתו של השר?
3. מה היא הסיבה לעיכוב?

4. מה מתכוון השר לעשות על-מנת להביא לאישור מינוי נספח, ובהקדם?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב שר החוץ. בבקשה.

שר החוץ ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, השואל הנכבד מתבסס על ידיעה בעיתונות שהקדימה את המאוחר, וממילא היתה מוטעית.

אין מקום לדבר על עיכוב מינוי נספח מסחרי לסין, הואיל ומינוי זה אינו בריבוע עכשיו. לישראל עדיין אין קשרי מסחר ישירים עם סין. עידוד המסחר מתבצע באמצעות חברה ממשלתית. "קופקו" שמה, הרשומה בהונג-קונג ומורכבת מנציגי משרד החוץ, משרד האוצר, משרד התעשייה והמסחר ומשרד החקלאות.

כבוא העת יוחלט על הצבת נספח מסחרי בסין, וזהותו תיקבע לפי הנוהל. בחיאום עם המשרדים הנוגעים בדבר, בהתאם לאופי התפקידים המדיניים והכלכליים שיוטלו על הנספח בכוא העת, כאשר יהיה הדבר אפשרי.

העניין מטופל ככל מה שקשור לקשרינו עם מדינה זו.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת גדליה גל. בבקשה.

גדליה גל (העבודה):

מדברי שר החוץ אפשר לקבל את הרושם, שהכול כאילו על מירמנוחות. אבל עוד הבוקר ביררת במשרד התעשייה והמסחר, האם המצב הנוכחי משביע את רצונם, והאם לא ניתן בכל אופן לשלוח לשם נציג, כשם שאכן נמצאים שם נציגים, ואנחנו יודעים שהם יושבים שם.

כולנו מדברים ללא סוף על הצורך להשקיע, על הצורך להגדיל וכו', כדי שנוכל לקלוט את העלייה, והרי הכול יודעים שהגורם העיקרי שישפיע על קליטת העלייה יהיה יכולתנו להגדיל באופן דרמטי את הייצור, ולפנינו כאן שוק מהגדולים בעולם, וכל יום שעובר מבלי שאנחנו מטפלים בייצוא אליו הוא בחזקת הפסד גדול מאוד.

אני שואל את השר: האם לא ניתן לשלוח לשם דרך כלים אחרים נציג מסחרי, כפי שאכן אנשי התעשייה ואנשי המשרד רוצים? תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אלי דיין. בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כבוד השר, כמי שביקר, עם חבר הכנסת אליאב, בראש משלחת לסין, והיה לו הכבוד להיפגש גם עם סגן שר החוץ המבקר היום בארץ, אני מבקש לשאול, האם לא היה זה מן הראוי לתת עדיפות גבוהה ביותר לפיתוח הקשרים המסחריים והאחרים שלנו לאלתה? — להפסיק את הוויכוחים, מפני שהדברים האלה בוודאי משרתים אינטרסים חשובים ביותר של מדינת ישראל.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת רענן כהן. בבקשה.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני השר, אחרי הביקור החשאי והסודי של סגן שר החוץ הסיני בישראל ולקראת חידוש היחסים הדיפלומטיים, ברצוני לשאול את אדוני השר: הסינים דרשו חשאיות מרובה לגבי ביקורו של סגן שר החוץ. האם כבוד השר לא חושב ולא סבור כי הגיע הקץ לחשאיות ולסודיות, וטוב נעשה אם מדינת ישראל תעשה את הדברים בגלוי ובצורה ברורה, על-מנת להבטיח את המשך היחסים הדיפלומטיים עם יתר המדינות? תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב שר החוץ. בבקשה.

שר החוץ ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, השאלות הנוספות של חבר הכנסת היו תמוהות. שואלים אותי אם הדבר ניתן, אני משיב: לא, משום שהיחסים בינינו הם כאלה שעדיין לא הגענו לרמה שבה אנחנו יכולים לסכם על חילופי נספחים מסחריים בין שתי המדינות. אבל אז אומרים לי, שאף-על-פי-כן, והואיל ומישהו במשרד מסוים אמר, אולי אשתדל לשגר נספח מסחרי בצורה כלשהי, ובלבד שישלח לשם אדם כזה, מפני שמאן דהוא במשרד הזה סובר שהוא או נציגו צריכים לנסוע.

מה זה, פעולות פרטיזניות? יש סדר בדברים האלה, יש שיחות, ואנחנו פועלים לגיבוש מערכת שתהיה נורמלית, כמקובל בין מדינות.

שואלים את שר החוץ שאלה, שר החוץ משיב, אבל לא מסתפקים בזה, ואומרים לו: חפש נא דרך כלשהי, ובלבד שאותו נציג ייסע לשם.

אני חוזר ואומר, שאין פה מקום לפרטיזניות, ואין דרך אחרת. יש דרך אחת, והיא הדרך המוסכמת, כמקובל בין מדינות. אנחנו עובדים ופועלים בכיוון זה, ויבוא היום, ואני מקווה שהוא לא רחוק, שבו נוכל למנות את הנספחים בתחומים השונים, על-פי המקובל ועל-פי הנהלים.

אשר לשאלה הנוספת של חבר הכנסת רענן כהן, יש לפעמים משאלות של ממשלות בקשר לביקורים. בדרך כלל אנחנו מנסים לשכנע, שבמדינה דמוקרטית כישראל אין אפשרות לשמור על חשאיות בכל הנוגע למפגשים בין נציגים רשמיים של מדינות. אנחנו משתדלים לכבד את רצונם, אבל, עם זאת, הפעולה אינה נעשית במחתרת.

רענן כהן (העבודה):

— — —

שר החוץ ד' לוי:

נכון, אני מקווה. מצדנו אנחנו מנסים גם לשכנע וגם לכבד. לא נותרו מדינות רבות שזאת משאלתן, כי עם כולן כמעט חידשנו את היחסים, הקימונו קשרים דיפלומטיים, ואני מקווה שמשאלה כזאת תהיה בקרוב שייכת לעבר. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה לשר החוץ. חבר הכנסת אלי בן-מנחם, אתם מרעישים זמן רב. אני מבקש לשבת במקום. חבר הכנסת וייס, אתם כל הזמן מרעישים שם, ליד הדלתות.

שבח וייס (העבודה):

אני יושב פה.

היו"ר ד' תיכון:

אני יודע, אבל לפני דקה עמדת, רבע שעה. רבותי, לשבת. חברי הכנסת, אנחנו עוברים לשאלתא הבאה. חבר הכנסת מיכאל בריזהר שואל את שר החוץ בנושא: מסע אנטישמי של מכחישי השואה ברחבי ארצות-הברית. בבקשה.

569. מסע אנטישמי של מכחישי השואה
ברחבי ארצות-הברית

מיכאל בריזהר (העבודה):

אדוני השר, השבוע פורסמו מודעות מטעם "הוועד לחופש הדיון על השואה" בכמה ביטאונים של אוניברסיטאות יוקרה אמריקניות. המודעות העניקות אומרות, שמעולם לא היה רצח המוני של יהודים, ותאי הגז היו רק מכוני חטוי. אולי אמתין עד שיגמור הליכוד להתייעץ?

היו"ר ד' תיכון:

בהחלט, אתה צודק. חברת הכנסת שרה דורון. אני מבקש מהסדרנים לסגור את שתי הדלתות הראשונות משני הצדדים. בבקשה.

מיכאל בריזהר (העבודה):

כפי שאמרתי, המודעות העניקות אומרות, שמעולם לא היה רצח המוני של יהודים, ותאי הגז היו רק מכוני חטוי. הוועד גם מאשים את הציונות ואת ישראל בהשתקת הדיון על השואה. בראשו עומדים גורמים פוליטיים הקשורים לימין הקיצוני האמריקני — יש עמי כל השמות — וחלקם שייכים למפלגתו של המועמד לנשיאות דייוויד דיוק.

ברצוני לשאול:

1. האם פרטים אלה ידועים למשרד החוץ?

2. האם פתח משרד החוץ במסע הסברה למניעת הצלחתה של מתקפה אנטישמית זו?

3. האם ידועים למשרד החוץ ביטויים נוספים של תופעה זו, ואם כן — כיצד יפעל?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב שר החוץ, בבקשה.

שר החוץ ד' לוי:

אדוני היושב-ראש — 1. תופעת קיומם של יחידים וארגונים העוסקים באופן זדוני בהכחשת השואה ידועה לנו. הארגון הכולט בין אלה בארצות-הברית הוא זה הנושא את השם: "ליברטי לובי", ואילו מסונף גוף המכנה עצמו: "המכון לבדיקה מחדש של ההיסטוריה". גוף זה פעיל, בין היתר, בחוגים אקדמיים.

2. משרד החוץ עומד בקשר הדוק עם גופים בין-לאומיים ועם ארגונים היהודיים הגדולים בארצות-הברית, המנהלים מאבק נגד הכחשת השואה במישור ההסברתי, במישור החינוכי, ובמקרים מסוימים גם במישור המשפטי.

3. נודע לנו, כי "המכון לבדיקה מחדש של ההיסטוריה" מפיץ את כתביו גם בארצות אחרות. שגרירויות ישראל ערות לתופעה זאת ופועלות על-פי הנחיתנו בדרך שתוארה לעיל. בשיתוף פעולה עם הקהילות היהודיות במדינות שונות וכן עם גורמים נוספים.

יש להעריך תופעה זו שאנו מדברים בה בהקשר הכולל של התעוררות תנועות ניאורפאשיסטיות וניאורנאציות בארצות-הברית, וביתר שאת — בכמה מארצות אירופה.

בדיון שקיים בנושא זה בכנסת ב-19 בחודש שעבר, בעקבות התמיכה הגבוהה שזכה לה הועזן דייוויד דיוק בבחירות למשרת מושל לואיזיאנה, עמדתו על העובדה, כי קנאותה ודבקותה של חוקת ארצות-הברית בחופש הביטוי מהווה בלם בפני תחיקה האוסרת ומונעת התבטאויות והתארגנויות פוליטיות הנושאות את דגל הפאשיזם והגזענות.

לפיכך, שלא כמו בכמה ממדינות אירופה, אין בארצות-הברית איסור חוקי על הכחשת השואה ועל ביטויי גזענות ואנטי-שמיות מובהקים. המאבק נגד גילויי הניאורנאציוז מתגדר אפוא בארצות-הברית בעיקר בפעילות חינוכית, ציבורית ופוליטית של פנייה אל דעת הקהל. ארצות-הברית מאמינה, כי הגישה הדמוקרטית המושרשת בתפיסה החברתית האמריקנית ובתחוקתה, גישה המעניקה חופש ביטוי והתארגנות פוליטית לכול, דווקא היא אשר תכלוס את האפשרות לעליית הריאקציה.

תיזכר בהקשר זה, אדוני היושב-ראש, התייצבותו הגלויה של הנשיא בוש נגד המועמד הגזעני. הנשיא בוש קבע בפנייתו לאומה האמריקנית, כי אדם המתכחש לשואה אינו ראוי להיבחר לשום משרה ציבורית. היה זה ביטוי לשורשיותם של הערכים הדמוקרטיים בארצות-הברית, שאכן מהווים בלם עיקרי לתופעות הריאקציוניות בחברה האמריקנית.

אולם בכך, כמוכן, לא סגי. קיימת פעילות מתמדת של ארגונים יהודיים, בשיתוף פעולה עם הנציגויות שלנו בארצות-הברית ובאירופה, כנגד גילויים אנטישמיים וניאורנאציוז, ובראשם הליגה נגד השמצה — ADL.

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת. אדוני שר התיירות.

שר החוץ ד' לוי:

ובכל זאת, זה דבר מקודש מאוד, שחוזר ומועלה בבית הזה ומדגיש מפהים של חברי כנסת, נציגי העם ודובריו, את האמרה המדהדת, ואסור שתישכח — לזכור ולהזכיר.

ארגון זה, אדוני היושב-ראש, עוסק בחריצות וללא ליאות בגכולות ארצות-הברית ומחוצה לה כמעקב, בהתרחקות ובמאבק מתמיד בגזענות ובאפליה.

נתוני הליגה נגד השמצה מצביעים אומנם על עלייה המסתמנת בשנים האחרונות באירועים בעלי אופי אנטישמי בארצות-הברית, אך תופעות אלה הן בעלות היקף קטן לאין שיעור בהשוואה לגילויי האנטישמיות באירופה. פעילות של הנציגויות שלנו נגד התופעות האלה, הנעשית, כאמור, בשיתוף הדוק עם ארגונים וקהילות יהודיים, באה לידי ביטוי, בין השאר, בהגברת לימודי השואה כמערכות החינוך בארצות-הברית וכמדינות אירופה. לאחרונה החליט הממשל האמריקני להקצות משאבים להקמת מוזיאון להנצחת שואת יהדות אירופה. ראוי גם להזכיר בבית הזה את ההיענות החיוכית של משרדי החינוך במדינות אירופה לשתף פעולה עם משרד החוץ ומשרד החינוך והתרבות הישראליים בעריכת תחרות חיבורים בבתי-הספר התיכוניים בנושאי שואה ובניסיונות של ארגונים אנטישמיים להכחשתה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שוחט. חבר הכנסת בן-מנחם.

שר החוץ ד' לוי:

במשימה מקודשת זו אנחנו לא שוקטים ולא נשקוטים. אנחנו פועלים במישורים רבים, במישורין ובעקיפין, עם ארגונים יהודיים ולא-יהודיים, במאמץ לשכנע גם לחקיקה

הנושא של אותה חיה נאצית וכל האבות הרוחניים של חיה זו? תודה.

הי"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת דוד צוקר, בבקשה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני השר, השאלתא עסקה בקטע אחד של תופעת הגזענות, בתופעת ההכחשה של קיומה של השואה, ואני מציע שגם התשובה תתמקד בקטע הזה של ההכחשה.

בכל העולם התופעה הזאת מקורה בעולם האקדמי. כלומר, לפני שהיא מגיעה לתחום הציבורי ולעיתונות המקור שלה הוא מחקר, או so called מחקר-אקדמי, והמאבק, אם רוצים להילחם ולהרוג את הילד הזה כשהוא עדיין קטן, צריך לעשות אותו באקדמיה. את זה לא יכול לעשות משרד ממשלתי. לא מעמידים משרד ממשלתי בראש מאבק נגד מחקר אקדמי, או מה שקרוי מחקר אקדמי.

לכן השאלה שלי לשר היא, מדוע לא יגייס משרד החוץ מכוני מחקר אקדמיים ישראלים על-מנת לדרוס, אקדמית, על-מנת לכתוש, אקדמית, את מה שקרוי מחקר המצביע על אי-קיומה של השואה? הדבר הזה נעשה בהצלחה גדולה בצרפת לפני שנים מספר. נדמה לי שמכחיש השואה הראשון היה פוריסון, והאקדמיה הצרפתית, בכלי המחקר שלה, פשוט כתשה אותו מבחינה אקדמית, נדמה לי שאפילו נטלה ממנו את הדוקטורט שלו.

השאלה שלי אליך, מדוע לא תגייסו אתם את העולם האקדמי הישראלי והמכונים להיסטוריה שלו על-מנת להתמודד עם התופעה הזאת?

הי"ר ד' תיכון:

ישיב שר החוץ. בבקשה.

שר החוץ ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, שוב אנחנו עדים לתופעה שאין לי הסבר לה פרט לכך שחברי כנסת מתעלמים ממה שהם שומעים וחוזרים על דבריהם כאילו לא היתה תשובה.

התייחסתי באריכות, לא בשתי שורות, אלא בשני דפים מלאים בציון עובדות מה המשרד עושה, מידת ההישגים, מאמץ בזירה הבין-לאומית, בפני ממשלות, פרלמנטים ובפני מוסדות אקדמיים, ואמיתי, שאנחנו ממשיכים ולא נשקוט ולא ננוח.

הכנסת מקיימת דיונים בעניין זה כמעט כל חודש, ואני מברך על כך. אני בא ומשיב, ומכאן ההד, וארגונים יהודיים ולא-יהודיים בעולם כולו משמיעים את קולם, מבקשים חומר, מקבלים תדריך, משתפים פעולה. מכונים בעולם מוקמים, יש תחרות של חיבורים בבתי-ספר באירופה, במסגרת הסכם שהגענו אליו, אבל חברי כנסת מדברים כאילו זה עתה אנחנו מטכסים עצה מה לעשות.

הם רוצים לדבר — אני מברך על כך, אבל אסור שהדיבור יאטום אוזניים משמוע את התשובה. אנחנו עושים כמיטב יכולתנו, אדוני היושב-ראש, ונמשיך לעשות. גם האקדמיה כאן תורמת את תרומתה.

עמיתי כאן לפני חודש ימים, בעת הצעה דחופה לסדר-היום בנושא התמיכה שקיבל אותו גזען דייוויד דיוק בלואיזיאנה. הרחבתי את הדיבור וציטטתי גם מנהיגים ואישי ציבור בארצות-הברית. דיברתי על פעולות שאנחנו עשינו, על ארגונים שפעלו בתיאום אתנו, וגם על הניסיון להביא לחקיקה בכל מקום שאפשרי הדבר.

במדינות רבות, בכמה מקומות נשאה פעילות זו פרי. ככל שמתעוררת תסיסה בחלק זה או אחר של העולם, על רקע מצוקה או זעזועים פנימיים, אנו עדים שוב ושוב להתעוררות של כוחות אנטישמיים וניאירנאציים.

עלינו לעמוד על המשמר, לעקוב מקרוב ולפעול ללא לזלזול עד שחיה זו לא תרים שוב את ראשה.

הי"ר ד' תיכון:

תודה. שאלתא נוספת לחבר הכנסת בריזהר.

רבותי, אני מבין שיש התרגשות. אני מבקש לשמור על הסדר האלמנטרי. חבר הכנסת בן-מנחם, אתה איש מרכזי היום, אנא שמור על השקט. חבר הכנסת בריזהר, בבקשה.

מיכאל בריזהר (העבודה):

אדוני השר, שמעתי את דבריך בקשב רב אבל, לצערי, הם לא עונים על השאלה.

הפעם, האנטישמיות שבאה לידי ביטוי בארצות-הברית איננה נוקטת את השיטות הקיימות של מפגנים גזעניים, של הפגנות רחוב, של פרסומים בוטים וגסים נגד היהדות או נגד מיעוטים אחרים. הפעם הגישה היא באצטלה מכובדת ביותר. העיתונאי יאיר צולר מציין בעיתון "חדשות", שאותה מודעה שנוסחה בנוסח מכובד מאוד התפרסמה בביטאונים של האוניברסיטאות החשובות ביותר, כמו רח'ג'רס, נורת'ווסטרן, קורנל, דיוק ומשיגן. אני גם קיבלתי אינפורמציה, שברח'ג'רס, למשל, פורסמה מודעה חינם כמדור "הביטאון מארח".

באוניברסיטת דיוק הוצגו אותם אנטישמים כחוקרים ביקורתיים שפשוט בודקים את כל נושא השואה מחדש ומעלים שאלות חדשות, הגיגים חדשים ועובדות חדשות. ההתמודדות עם השאלות הללו לא יכולה להיות על-ידי הנוסחאות השחוקות שאנחנו מוציאים כל הזמן ומפרסמים אותן פעם אחר פעם. זו חייבת להיות התמודדות נקודתית במקומות הללו, במוקדי האינטלקטואלים האמריקנים, דווקא משום שהחוק לא יכול לאסור עליהם דיון בכל נושא שהוא.

האם בתחום הזה — באוניברסיטאות, במוקדים האינטלקטואליים, במוקדי הרוח, בעיתונות — האם שם דואג משרד החוץ שלנו להביא את הגרסה האמיתית ולהפריך את הדברים הללו שבאים — אני מדגיש את זה שוב — במסווה של מחקרים רציניים, יסודיים של אנשים חופשיים המנסים לברר אמת היסטורית? תודה.

הי"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת דאובן ריבלין. בבקשה.

דאובן ריבלין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לפני כשבוע עלה על סדר-היום של הציבוריות הישראלית נושא נגידת 'צירותי של ואגנר על-ידי התומרות הפלהרמונית.

רואינתי בעניין זה על-ידי כמה רשתות זרות, שהביעו פליאה, קודם כול, מדוע אנו בכלל מחזירים את ואגנר. אחרות שאלו, אם אכן אותו ואגנר היה כפי שהיה, מדוע אחרי 50 שנה אין העם במדינת ישראל דואה בכך וזמן ארוך דיו כדי לראות בו תקופת התיישנות.

אדוני השר, מה עושה משרד החוץ, מה עושות נציגותינו בעולם על-מנת להעלות שוב ושוב, לזכור ולא לשכוח את נושא השואה? מה עושות אותן נציגות שלנו שם על-מנת להסביר מהי מורשת ומהי מורשתנו בקשר לשואה, כאשר עולה

— שאילתות בעל-פה: הודעת שר החוץ על הכרת ישראל ברפובליקות של חבר המדינות העצמאיות של ברית-המועצות לשעבר: הצעת חוק-יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 4) —

היו"ר ד' תיכון:

לא. חבר הכנסת בריזהר, לא.

מיכאל בריזהר (העבודה):

אני מבקש — — —

היו"ר ד' תיכון:

אמרת לא. אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

מיכאל בריזהר (העבודה):

אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בריזהר, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. הואל לשבת.

לקום כאן, כאילו אנחנו פתאום גילינו את הדבר, לא עסקנו בו עד היום? אדוני היושב-ראש, אנחנו עושים, ונמשיך לעשות בתחום הזה ללא ליאות. זה צו עשה, זה "זכור" ותזכורת, שאנחנו מחייבים את העמדתה בראש פעילותנו כיהודים, כישראלים, כאזרחים לפעול בדעת הקהל בעולם, על-מנת שהמעשה הנורא הזה, שלא היה כמותו עלי אדמות מאז נברא האדם, באכזריות שבו, לא יישכח. תודה.

מיכאל בריזהר (העבודה):

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

לא.

מיכאל בריזהר (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש — — —

ב. הודעת שר החוץ על הכרת ישראל ברפובליקות של חבר המדינות העצמאיות של ברית-המועצות לשעבר

לישראל ולעמים שהרכיבו את ברית-המועצות היסטוריה ארוכת ימים. ברוב הרפובליקות האלה קיימות קהילות יהודיות מקדמת דנא, והן השתלבו בחיי החברה, התרבות, המדע והכלכלה במקומות אלה. ישראל מצפה ובוטחת, כי זכויות אלו, לרבות העלייה התופשית לישראל, יובטחו ויישמרו ליהודי הרפובליקות האלה, בהתאם למגילת זכויות האדם.

ישראל זוכרת ומוקירה את חלקו ההיסטורי של הנשיא גורבצ'וב בפתיחת שערי ברית-המועצות לעלייה ולחידוש הקשרים בין ברית-המועצות לישראל.

איחולינו לרפובליקות להצלחת דרכן בטיפוח חברה חופשית ודמוקרטית ובהבטחת היציבות והשלום. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הכנסת רושמת לפני הודעת שר החוץ.

היו"ר ד' תיכון:
רבותי, נא להקשיב: בהסכמת חברי הכנסת אברהם פורז ושבת וייס, תימסר הודעה על-ידי שר החוץ בעניין פתיחת נציגויות בחוץ-לארץ, בבקשה, אדוני השר, מן הדוכן.

שר החוץ ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, בעקבות החלטת הרפובליקות שהיוו את ברית-המועצות, להקים במקומה חבר מדינות עצמאיות, החליטה ישראל להכיר בכל הרפובליקות האלה ולכוון עמן קשרים דיפלומטיים.

ישראל שוקדת זה זמן לפתח קשרים עם הרפובליקות, ועם חלקן יש לה קשרים — קשרי מדע, תרבות, סחר וכלכלה. תקוותנו היא, כי עם כניסתן לעידן העצמאות יתהדקו הקשרים ושיתוף הפעולה ההדדי בין ישראל לבין במישורים רבים ומגוונים.

ג. הצעת חוק-יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 4) * (קריאה שנייה וקריאה שלישית)

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית את חוק-יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 4). החוק נדון בכנסת בקריאה ראשונה ביום ט"ז באייר התשנ"א והועבר לוועדת החוקה, חוק ומשפט. החוק הוגש, בצירוף הסתייגויות, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית ביום ד' באב התשנ"א. תחילתו של חוק זה בשתי הצעות חוק פרטיות של חברי הכנסת אברהם פורז ושבת וייס.

אני מוכרח לציין, שלפי מיטב ידיעתי — ובדקתי את העניין, ונדמה לי שאינני שוגה — זו הפעם הראשונה, שבכנסת ישראל מובאת הצעת חוק לקריאה שנייה ולקריאה שלישית על-פי צו מפורש של בית-המשפט העליון בשבתו כבית-המשפט הגבוה לצדק. אי-לכך אני מוצא לנחוץ להעיר כמה הערות מקדמיות, עקב החשיבות הציבורית המיוחדת של אירוע זה היום.

קודם כול, אני רוצה שיהיה ברור לחלוטין, שאני אישית

היו"ר ד' תיכון:

רבותי חברי הכנסת, נתבקשתי על-ידי יושב-ראש הכנסת למסור את ההודעה הבאה:

בבדיקה נוספת הוברר, שבהסכם בין חברי הכנסת שבת וייס ואברהם פורז לבין יושב-ראש הכנסת רב שילנסקי כתוב, שהצעת החוק כתובה מייד בתום השאילתות בעל-פה. לכן אי-אפשר לכלול עכשיו בסדר-היום את השאילתות הרגילות.

לפיכך אנו עוברים לדון בחוק-יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 4), וזאת על-פי ההסכם, שקיבל תוקף של פסק-דין של בית-המשפט הגבוה לצדק.

רבותי, אנחנו עוברים אפוא להצעת חוק-יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 4), המובא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

יצג את הצעת החוק יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת אוריאל לין, בבקשה.

* "דברי הכנסת", מושב שלישי, חוב' כ"ז, עמ' 3295: נספחות.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת וייס, חבר הכנסת פורז, חבר הכנסת יצחק לוי.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

— הסכים להתחייבות האומרת, כי ביום רביעי, 18 בדצמבר 1991, יביא יושב-ראש הכנסת או ממלא מקומו בפני מליאת הכנסת את הצעת חוק-יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 4), לדיון ולהצבעה בקריאה שנייה ובקריאה שלישית בתחילת סדר-היום, מיד לאחר השאלות בעלי-פה. בית המשפט: — — —

קריאות: — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת צוקר, רבותי, חבר הכנסת וייס, אני לא יודע מה קורה לך היום.

שבת וייס (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

אני מבין, אבל אנא.

שבת וייס (העבודה):

אני מתנצל.

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת שרה דורון.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

בית-המשפט הגבוה לצדק נתן להתחייבות זאת תוקף החלטת, והוא רואה בה התחייבות כמעט של כנסת ישראל כולה על-פי החלטתו.

אני רוצה לציין, שלעניות דעתי, התחייבות זו שנתן יושב-ראש הכנסת נוגדת את תקנון הכנסת. סמכות יושב-ראש הכנסת על-פי סעיף 123(ד) היא להניח הצעת חוק על שולחן הכנסת ולהעמידה על סדר-היום. סמכותו וגם חובתו של יושב-ראש הוועדה שבה הוכן החוק מפורשות בסעיף אחר, וסמכות יושב-ראש הוועדה היא ספציפית ואיננה להרשות מטעם הוועדה ולהגיש את הצעת החוק בקריאה שנייה.

לדעתי, יושב-ראש הכנסת קיבל על עצמו התחייבות, שאין היא כתחומי אחריותו וסמכותו, ונוצר כאן בלבול. שרשרת הטעויות התחילה בהתחייבות זאת, ואני מוצא לנכון לומר לכם, שלאחר שהיום הסתברו לי העובדות במלואן — היא ניתנה ללא התייעצות עם הצוות המקצועי של כנסת ישראל, וללא התייעצות עם היועצים המשפטיים המנוסים שלנו. אני חושב ששיגאה היא לעשות זאת, ואסור כך לחתום על התחייבויות.

עמיר פרץ (העבודה):

— — —

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אני מצוין את הדבר הזה באופן מיוחד משום שהחלטת בית-המשפט הגבוה לצדק גם יוצרת, לדעתי, ערכים סמכויות. היא בעצם העניקה ליושב-ראש הכנסת סמכות, שלאמיתו של דבר אין לו. אינני חושב שאם מקבל יושב-ראש הכנסת התחייבות שלא על-פי התקנון, אף שהדבר נעשה כהסכם פשרה, ומבקשים את אישורו של בית-המשפט העליון, בית-המשפט העליון יכול להעניק לו סמכות, שאין לו על-פי התקנון. אבל משום שהתקבלה התחייבות בלתי נכונה, מנוסחת

וכל חברי, שאני מכיר את עבודתם בכנסת, הוגים הערכה גבוהה ומיוחדת לבית-המשפט הגבוה לצדק. בית-המשפט הגבוה לצדק הוא מי שמפעם לפעם מעצב ערכים חברתיים ומוסריים, שאין ערוך לחשיבותם למדינת ישראל. בית-המשפט הגבוה לצדק הוא הכרחי וחיוני על-מנת לשמור על מרקם החיים הדמוקרטיים במדינת ישראל, והוא גם, בעצם, בחקיקה שיפוטית, יצר במדינת ישראל את מגילת זכויות האדם והאזרח.

בהרכב של בית-המשפט הגבוה לצדק היו שלושה שופטים: הגנאי, כבוד שופט בית-המשפט העליון שמגר, פרופסור אהרן ברק והשופט גולדברג. אני רוצה לומר, שיש לי הערכה מיוחדת לגנאי בית-המשפט העליון. אני חושב שהעבודה שהוא משקיע על-מנת לכוונת מערכת משפט מתוקנת בישראל, לשמור על קיומה ולשפרה היא אדירה, וכל אחד מאתנו חייב לו תודה מיוחדת. יש לי גם הערכה מיוחדת לפרופסור אהרן ברק, הערכה עתיקת יומין, שכן למדנו יחד באותה כיתה בבית-הספר למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים, כאשר היא הייתה באולם רטיסבון.

רבותי, אין ערעור ואין מחלוקת, שכולנו מחויבים בכבוד החלטות בית-המשפט הגבוה לצדק, הבעיה שהתעוררה נגעה להבנת תוכן ההתחייבות. שניתנה בדרך של הסכם בין יושב-ראש הכנסת, חבר הכנסת דב שילנסקי, לבין חברי הכנסת פורז ווייס. אני הבנתי את תוכן ההתחייבות אחרת. בית-המשפט הגבוה לצדק, בהחלטתו ביום ראשון זה, נתן משמעות חד-משמעית להסכם זה, שקיבל תוקף של פסק-דין, והוא קבע שחובה להביא את החוק הזה היום בקריאה שנייה ובקריאה שלישית על-פי תוכן ההתחייבות שעליה ואותה אישר יושב-ראש כנסת ישראל.

רבותי, חובתנו לכבד את הבג"ץ, אבל חובתנו גם לשמור על ריבונותה של כנסת ישראל, וזה אסור שיישכח אף פעם. חייב להיות איוון, והאיוון מחייב אותנו לשמור על שתיהן יחדיו.

קריאות: — — —

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אני יודע שיש כאן משפטנים גדולים בקרב חברי הבית, והם מתבלטים בצעקות הרבות שלהם, אבל אני מבקש שתיתנו לי לסיים את דברי.

אני רוצה לומר, שאני אישית נותן עדיפות ברורה לחוקים המתגבשים בהסכם בקואליציה על הצעות חוק פרטיות. אני חושב, שאחת מן המטרות של כל קואליציה, ותהיה זאת קואליציה על-ידי אגף זה או אחר, היא לשמור על שלמות הממשלה. משום כך אני סבור, שאם יש הצעת חוק ממשלתית שגובשה בהסכמה כללית של הקואליציה, צריך לתת לה עדיפות על הצעת חוק פרטית. יש חשיבות רבה לשמירה על שלמות הממשלה; גם זה דבר חשוב בחיים הדמוקרטיים בישראל. אינני רוצה שנעמיד פנים, שאנחנו מצביעים כלי שיקולים קואליציוניים ושיקולים של שמירת שלמות הממשלה, כולנו, ללא יוצא מן הכלל.

אני רוצה לציין, שוודאי וודאי שחובתנו גם לשמור על כבודו של יושב-ראש הכנסת. שמעתי בזמן האחרון ביקורות אישיות כלפיו. אינני שותף להן, אני חושב שתפקידו קשה ביותר והוא מצוי תחת לחצים לא-קלים.

יושב-ראש הכנסת, חבר הכנסת דב שילנסקי, ביום 11 בדצמבר 1991 — — —

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
יש חשיבות מיוחדת שגוף החוק יגיש בקשה על-פי חוק לקבלת כספים, כדי שהדבר יהיה מבוקר, כדי שהדבר יהיה ידוע במועדו, וכדי שכאשר מתכננים את התקציב ידעו בדיוק מה הן כל הבקשות לקבלת כספים מיוחדים, או ייחודיים, המונחות בפני האוצר ובפני הממשלה; שלא ייווצר מצב שבשלב מאוחר, כאשר מכינים את התקציב ברגע האחרון, או ייזכרו שחסר לזה, חסר לזה, ואז אנחנו נוכחים בכל המחזות של הלילה שלפני, שמהם בדיוק, כפי שאנחנו יודעים, סולד הציבור באופן מיוחד.

חיים רמון (העבודה):
גם אנחנו.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אבל אתם עושים את זה.

חיים רמון (העבודה):
אנחנו סולדים מזה. אם תצביע בעד, לא נעשה את זה.

היו"ר ד' תיכון:
חבר הכנסת חיים רמון, הקול אבד, חבל, אנא שמור עליו.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
יש גם תנאים מוקדמים לכך שכספים יועברו לגוף חוק. התנאים המוקדמים הם, שתהיה ביקורת על הוצאת הכספים, תהיה ביקורת בחוק וייקבעו בדיוק הדרכים וגם אמות-המידה של הביקורת בכל הקשור להוצאת הכספים.

נאמר עוד מפורשות: על-מנת להבטיח שהכסף אכן יוצא למטרה שלמענה הוא ניתן, שלא יוצא סכום מסעיף תקציב לגוף חוק אלא על-פי אמות-מידה ענייניות שקבע השר הממונה על סעיף התקציב בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה.

רבתי, זו אחת ההוראות המרכזיות של החוק, ואני חייב להתעכב פה קמעה. לא מדובר על אמות-מידה שוויוניות. אני מרגיש: מדובר על שיקולים ענייניים. מאחר שבדיונים בוועדה נוכחנו שלא יכולות להיות אמות-מידה שוויוניות, אין אפשרות לבוא ולומר: גוף זה, חיאטרון חדש שהתארגן בבאר-שבע, ברוך השם, הלוואי, או בירוסם, או כשרדות, מגיש בקשה להוצאה מתקציב התרבות. מדוע נותנים כספים ל"קאמרי" ול"הבימה"? מה היא אמת-המידה השוויונית? אי-אפשר ליצור אמת-מידה שוויונית, ועל-כן הסתפקנו בקביעה שהדבר צריך להיעשות על-פי שיקולים ענייניים. אבל כדי להבטיח שהשיקולים הענייניים אכן יהיו ענייניים. קבענו שזה ייקבע על-ידי השר בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה וגם שאמות-המידה יפורסמו ברשומות, כדי שכל הציבור ידע על כך.

אלי דיין (העבודה):
למה התייעצות?

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
חזקה על שרי המדינה, חבר הכנסת דיין, שאם הם מתייעצים עם היועץ המשפטי שלהם, הם יגיעו בסופו של דבר להסכמה בין שני הצדדים.

אלי דיין (העבודה):
זאת חזקה שניתנת לסתירה.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
יש אמת-מידה נוספת, והיא חשוכה לא פחות, שגוף החוק הנהנה מהקצבות מתקציב המדינה חייב להשתמש בכספים

לא נכונה, נולדה שרשרת של שגיאות שהובילה להחלטה, שלדאבוננו הרב היא החלטה שהיה הכרח באיזה שלב שהוא בעתיד לתקנה. הדבר הזה, לפי דעתי, יהיה בלתי נמנע, כי אנחנו חייבים לפעול על-פי תקנון הבית.

מהות תפקידו של יושב-ראש הכנסת, על-פי התקנון, היא בעיקר מהות תפקיד ניהולי וייצוגי. דווקא — — —

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, המתן. רבתי העוזרים. חבר הכנסת מירום.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
דווקא מסמכויות החקיקה הוענקו לוועדות הכנסת, למליאת הכנסת, אבל לא ליושב-ראש הכנסת, וכאן נוצר מצב, שבצעם אנחנו גורעים מסמכויות החקיקה של הוועדות.

אני רוצה לציין, שהחוק המוגש בפניכם היום אין בו ולא היתה בו בשום שלב כוונה לשלול כספים מרשות החינוך של הציבור החרדי בישראל, וגם לא מרשות התרבות של הציבור החרדי בישראל.

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, תמתין. חבר הכנסת פרוש. חבר הכנסת שוחט. אני לא אתן לו להתקדם כל עוד חברי הכנסת לא ישובו. חבר הכנסת גל. חבר הכנסת בן-מנחם.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
איש לא שיער ואיש לא העלה בדעתו, שבתוקף חוק זה אנחנו נשלול מהם את המקורות ואת המשאבים שעמדו לרשותם עד היום, וזו לא היתה מעולם הכוונה. היה כרור שהדברים צריכים למצוא את תיקונם בתקציב המדינה כפי שמקובל בכל נושא אחר.

אני רוצה לעבור לתוכן הוראות הצעת החוק ובכמה מלים להסביר מה החוק הזה בעצם אומר.

הסעיף המרכזי של החוק אומר, שסכום מתקציב המדינה אשר נועד לגוף חוק ייקבע בחוק רק על דרך הגדרת פעולה ולא בנקיבת שמו של אותו גוף חוק. וגוף חוק מוגדר ככל מוסד או כל גוף שאינו מוסד ממוסדות המדינה ואינו רשות מקומית או חברה ממשלתית או תאגיד שהוקם מכוח החוק. במקרים אלה כן אפשר לקבוע בתקציב המדינה כספים המיועדים ספציפית למוסד ממוסדות המדינה, או לתאגיד או לרשות מקומית. גוף חוק הוא כל מי שאינו נמצא בתוך הגדרה זו.

גוף חוק יכול להיות זכאי להקצבה מתקציב המדינה רק אם הוא תאגיד רשום. לא יכול גוף חוק לקבל כספים אם אינו תאגיד רשום. גוף חוק לא יהיה זכאי להקצבה מתקציב המדינה, כפי שאמרתי, אלא אם הוא תאגיד רשום וגם אם הוא הגיש בקשה מיוחדת לקבלת הכספים בדרך שנקבעה בחוק. אני חושב שאני לא צריך להסביר מדוע הוראה זו חשובה ומדוע צריך לקבוע ולעגן בחוק מדוע חייבת להיות בקשה מסודרת על-פי הוראות החוק.

היו"ר ד' תיכון:

רבתי חברי הכנסת. אדוני שר המשפטים. חבר הכנסת ריבלין.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
יכול להיות שהם מכירים את הוראות החוק, לכן אני אולי — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בר-לב, חבר הכנסת גולדרשטיין, חברת הכנסת שרה דורון, הואילו לשבת בבקשה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה רבה. חברי הכנסת, נא לשבת.

רענן כהן (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רענן כהן.

חברי הכנסת, לחוק קיימות, כאמור, שתי הסתייגויות. הסתייגות ראשונה של שר האוצר. אדוני שר האוצר או סגן שר האוצר — איננו.

פסח גרופר (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
מה זה "איננו"?

סגן שר האוצר י' עזרן:

גם אתמול אדוני היושב-ראש אמר שאיננו.

היו"ר ד' תיכון:

ישנו? אדוני סגן שר האוצר, לחוק קיימת הסתייגות של שר האוצר. אתה רוצה לנמק את ההסתייגות? יש לך חמש דקות.

רענן כהן (העבודה):

תן לו להתכונן. אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני סגן שר האוצר, בבקשה. רבותי, נא לשבת.

סגן שר האוצר י' עזרן:

אדוני היושב-ראש, חברי הבית — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת יאיר לוי. חברת הכנסת שולמית אלוני. אדוני שר החינוך. חבר הכנסת פרח. חבר הכנסת בן-מנחם.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני עוזר לך.

היו"ר ד' תיכון:

אתה עוזר לי? תודה רבה לך. אתה עוזר לי להפריע? רבותי. חבר הכנסת גרופר. חבר הכנסת לנדאו. חבר הכנסת גרופר, הוואל לשבת, אתה מפריע.

יצחק רבין (העבודה):

מה זה?

שמעון פרס (העבודה):

מה זה?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גרופר, הוואל בטובך להחליט: אתה יושב או יוצא? חבר הכנסת ריבלין. חבר הכנסת ליכאי. חבר הכנסת קליינר. חברת הכנסת שרה דורון. חבר הכנסת רמון. הוואל לשבת.

יצחק נבון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, לא מוכרחים — — —

מרדכי גור (העבודה):

שיצאו.

היו"ר ד' תיכון:

קיימות שתי הסתייגויות, וזה עשר דקות. קיימת זכות תשובה ליושב-ראש, ולאחר מכן נתחיל להצביע.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
המונה כבר עובד.

אלה ביעילות וגם בחיסכון. הווי אומר, שכאשר הוא יעמוד במבחן הביקורת, הוא ידע שגם מבחן היעילות יבוא לידי ביטוי, ולא שאפשר להוציא כספים על-פי הרשאות פורמליות, אלא גם צריך ליעד את הכספים למטרה שלמענה הם ניתנו, ולהוציאם ביעילות ובחיסכון.

רבותי, גוף החוק גם יעמוד לביקורתו של מבקר המדינה, ואני חושב שמקובל ומוסכם על כולנו, שמי שמוציא כספים מתקציב המדינה צריך גם לעמוד לביקורת מבקר המדינה. אין מבקר המדינה חייב לעשות ביקורת, יש לו הכנה והסמכות לעשות את הביקורת.

אני עובר לסעיף אחר, שהוא סעיף נוקשות הסעיפים, וכאן אני חייב להסביר, שכן יש בו יציר חקיקה שהוא די חדש באופיו ובמהותו. ההצעה הראשונה היתה לקבוע שריון לחוק במבחן הרגיל של המלה. שריון מיוחד אומר, שאפשר לשנות את החוק רק ברוב של 61 חברי כנסת. בהצבעה שהיתה לממשלה בנושא זה היו לפני שתי הצעות: האחת — להסכים לסעיף השריון; והשנייה — להתנגד לסעיף השריון. הממשלה, ברוב גדול, קיבלה החלטה להתנגד לסעיף השריון. אבל בזה שאין שריון לא פתרנו את הבעיה המרכזית, כי כולנו יודעים היכן לב הבעיה. לב הבעיה הוא כלילה שלפני, כאשר במהלך חקיקת חפז, במסגרת תיקונים והכנה סופית לחוק כלשהו, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית, אפשר להכניס הוראות חוק הסותרות הוראות חוק זה. ואם זה יישאר המצב החוקי, לא עשינו דבר, כי אפשר יהיה בחוק התקציב, ברגע האחרון, כלילה שלפני, להכניס תיקונים בגוף החוק עצמו, המבטלים הוראות חוק זה.

משום כך סברנו, שעל-מנת לקבל את רצון הממשלה, אבל למנוע את הבעיה המרכזית שהחוק הזה בא לפתור — שינוי בחוק זה, בסעיפים המרכזיים שלו, יכול להיעשות רק בהליך חקיקה שלם ומסודר, הווי אומר, שלוש קריאות בכנסת, וזו הצעה של הוועדה, לדעתי הצעה טובה מאוד. אם היא לא היתה מתקבלת בוועדה, לא היינו עושים דבר.

בעיית הכספים הייחודיים, כפי שהיא הצטיירה בציבוריות וכפי שכולנו מכירים אותה במציאות של כנסת ישראל, היא בכך, שברגע האחרון, כתיקונים לחוק, היו נוקבים בשמות ספציפיים של גופי חוץ, ולפעמים גם כאשר חברי ועדת הכספים לא ידעו מי הוא גוף החוץ.

אם כן, רבותי, הסעיף הזה נכנס במקום סעיף השריון המיוחד.

החוק הזה, כפי שאמרתי, מוגש בצירוף הסתייגויות. הסתייגות ראשונה היא הסתייגותו של שר האוצר, שאין אני רואה אותו כאן במליאה עכשיו. ההסתייגות השנייה היא של חבר הכנסת יצחק לוי — — —

היו"ר ד' תיכון:

נמחקת.

אוריאל לין (י"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

— — — שהודיע עכשיו ליושב-ראש הישיבה שהוא הוריד אותה.

ההסתייגות השנייה, אם כך, היא של חבר הכנסת אברהם פורז, אשר מעוניין להחזיק בגרסתו, שהחוק בכל אופן יהיה חוק נוקשה, חוק מיוחד, ששינויו יצריך הצבעה של רוב חברי הבית.

אדוני, אני מביא את החוק לכנסת על-פי צו בג"ץ לקריאה שנייה ושלישית. תודה רבה.

השווינויות בגרונם. חבר הכנסת דדי צוקר, אתה כל הזמן דגלת בשווינויות בחינוך, וכעת ניתנת לך ההזדמנות להוכיח שפיך ולכן שווים, שאין אצלך "אחד בפה ואחד בלב" חלילה. אני מכיר את ההגיונות שלך.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
או אל תעשה את זה מאחור אלא תעשה את זה בספר התקציב.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני סגן השר, רק רגע. אני מבקש מכולם לשבת.

אלי דיין (העבודה):

— — —

סגן שר האוצר י' עזרן:

אני עונה על שאלה שלו. מותר לי להתייחס לחבר כנסת נכבד ולא להתעלם מקריאת הביניים שלו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דיין, אדוני סגן השר, אולי קודם נרגיע את הציבור; נבקש מהציבור הנכבד לשבת. אני אודה לחברי הכנסת גם מימין וגם משמאל אם ישבו. חברי הכנסת וייס וליבאי, אודה לכם אם תשבו. כן אבקש מחבר הכנסת לנדאו לשבת. חברי הכנסת, יש פה נדידת עמים, כל הזמן נודדים ומטיילים. חבר הכנסת שגיא, חבר הכנסת לנדאו, אודה לכם אם תפסיקו את השיחה. חבר הכנסת לנדאו, אודה לך אם תשב.

שולמית אלוני (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברת הכנסת אלוני, בלאו הכי לא שומעים מה שאת אומרת, כי הרעש גדול. בבקשה, אדוני סגן השר, נקווה שעכשיו אפשר יהיה לשמוע אותך.

סגן שר האוצר י' עזרן:

ההגדרה הנכונה בבסיס התקציב היא חשובה מאוד, כדי למנוע אי-הבנות וכדי להבהיר את המטרה והייעוד של התקציב כפי שאנו מייצגים ומתקציבים אותו.

אם כן, רבותי, אולי בכל זאת חשוב מאוד שנדע, שזה יכול למנוע מאתנו הרבה עוגמת נפש בעתיד, כפי שקרה עד עכשיו, כאשר הדברים לא הוגדרו ולכן היה מקום לתת הסברים לכאן ולכאן. הדברים חייבים לבוא כבהירות בספר התקציב. אני חושב שהסתייגות האוצר, שהיא מפרטת ומדייקת מאוד, לא תשאיר מקום לאי-הבנות. אני מבקש מאוד, שנתייחס אליה במשמעות הנכונה. השם הוא כה חשוב. שאפילו הכוכבים נקראים בשמות, כפי שכתוב: "לכולם שמות יקרא". חייבים לדעת שהדברים שמסומלים עליידי כוכבים, ואגב גם בתקציב יש כוכביות על-יד כל סעיף וסעיף, כדי שכל דבר יהיה מוגדר. "המונה במספר צבאם, לכולם שמות יקרא" — כך כתוב בספר תהילים.

אלי דיין (העבודה):

בספר תהילים כתוב — — —

סגן שר האוצר י' עזרן:

תביא ספר תהילים ותקרא. אני ציטטתי בצורה מדויקת.

לכן, אין שום משמעות לערפול, ודברים שאין להם ניסוח מדויק מקומם לא יכיים ואין להם מקום בספר התקציב.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני סגן השר, עוד רגע, אבקש את סליחתך. חבר הכנסת גרופר, אודה לך אם תשב; וגם חבר הכנסת ויינשטיין.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, חבר הכנסת רובינשטיין, בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר האוצר י' עזרן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כל חברה נמדדת בדאגה שלה למטרות — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שבח וייס.

סגן שר האוצר י' עזרן:

מה קורה פה? אדוני היושב-ראש, תגן על זכותי לומר, לדבר, להסביר, לשכנע.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אני לא מדבר.

סגן שר האוצר י' עזרן:

רבותי, המטרה של תקצוב המטרות האלה היא למעשה — — —

עבד-אלוהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):
אונס של התקציב.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, חבר כנסת העיר לי, שחובה עלי לצלצל חמש דקות לפני ההצבעה. אנחנו נצלצל חמש דקות לפני ההצבעה, ומי שרוצה לצאת יכול לצאת.

סגן שר האוצר י' עזרן:

ההסתייגות של האוצר מקיפה למעשה את כל התחומים העוסקים בחינוך, בחרבות, בדת, במדע, כאמנות, ברווחה, בבריאות — כל הנושאים האלה שהם מרכיבים חשובים מאוד בחברה הישראלית, כאשר אף נושא אחד לא קופת, ולכן ההגדרה הזאת — — —

עבד-אלוהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):
הנושא הערבי קופת.

סגן שר האוצר י' עזרן:

ההגדרה של בריאות כוללת את הבריאות של כל אזרחי מדינת ישראל. החינוך, שהוא היסוד והתשתית של כל חברה, בא בראש דאגותיהם וכראש מעייניהם של החברה הישראלית ושל התקציב, כאשר אני חושב שהעניין הזה של השווינויות לא רק שהוא אפשרי ומעשי אלא גם נשכיל להביא את הקדימות ואת העדיפויות שלנו בתחום הזה, הרי גם הנושאים שאנחנו כעת מתלבטים ומתחבטים בהם, כמו כלכלה וביטחון, יבואו על מקומם בשלום. זאת כאשר התשתית החינוכית, לצערי הרב, לא הוכיחה כל-כך את עצמה מבחינת התוצאות של היסודות בחינוך הפורמלי לאחרונה, וזאת הסיבה לרצוננו להקציב את כל הדרוש למטרות האלה, כדי שיפעלו וכדי שייגיבו בצורה הנכונה.

רבותי, אני מבקש מכם מאוד לתת יד, מכיוון שכל הזמן רק פעלנו במסגרת של הצהרות. לתת יד — — —

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
לפשוט יד.

סגן שר האוצר י' עזרן:

לתת יד פשוטו כמשמעו, גם אלה שכל הזמן רוממות

שכח וייס (העבודה):

יש פה פיליבסטר כדי שיספיקו לקבוע עסקות.

היו"ר ד' שילנסקי:

רבותי, הרעש גדול, אני לא שומע אתכם.

דוד ליבאי (העבודה):

יש בורסה מאחורי הקלעים. כל דקה מעלים את המחיר.

אלי דיין (העבודה):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

רבותי, אני לא שומע אתכם.

פסח גרופר (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):

אדוני היושב־ראש, זה לא ייתכן, מה הצעקות האלה?

שמעון שטרית (העבודה):

מד המחירים עולה ועולה כמו המונה במונית.

סגן שר האוצר י' עזרן:

אני מבטיח לך, אף לא אגורה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני יכול לבקש מכולם להירגע? אני איאלץ להפסיק את

הישיבה.

גד יעקבי (העבודה):

זורם שם עכשיו יותר מאשר במוכיל הארצי.

פסח גרופר (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):

אדוני היושב־ראש, חחליט על הפסקה, אי־אפשר כך.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני מנסה להשתלט, אני מבקש שקט.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

כמה זמן — — —

רענן כהן (העבודה):

— — —

שכח וייס (העבודה):

אני מבקש, אדוני היושב־ראש, משפט אחד.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת וייס, אני אודה לך אם תשב.

שכח וייס (העבודה):

אני לא מתפרץ, אני רוצה לומר משפט אחד ברשות.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתם לא מאפשרים לסגן שר האוצר לדבר, מפריעים לו

בכל רגע.

שכח וייס (העבודה):

אדוני היושב־ראש, אנחנו היינו צריכים לקיים את

ההצבעה אחרי השאלות — — —

קריאות:

לא שומעים, לא שומעים.

פסח גרופר (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):

— — —

רענן כהן (העבודה):

חבר הכנסת גרופר, מה אתה עומד שם? שב, שב בשקט.

סגן שר האוצר י' עזרן:

כל זמן שאנחנו עומדים במסגרת — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שכח וייס, נא לשבת, אין לך רשות הדיבור.

חבר הכנסת אלי בן־נחום, אין לך רשות הדיבור.

אליהו בן־מנחם (העבודה):

רק הערה, רק משפט אחד. אתה נוהג — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בן־מנחם, אני לא נתתי גם לחבר הכנסת וייס

לדבר, ואני גם לא נותן לחבר הכנסת גרופר לדבר. אני מבקש

מחבר הכנסת גרופר לשבת, כן גם מחבר הכנסת שמאי — הגב

שלך מקסים, אבל לא מפנים את הגב לנשיאות. נא לשבת. חבר

הכנסת גרופר, לא נתתי לאחרים לדבר וגם לא אוכל לתת לך.

בבקשה, אדוני, נא להמשיך.

סגן שר האוצר י' עזרן:

רבותי, כפי שאמרנו, חייבים להגריר את הדברים בצורה

מדויקת, כדי למנוע את כל ההשתלשלות הזאת. שבוודאי איננה

נעמה לאיש. אם הדברים היו מוגדרים כפי שהם מוגדרים כעת

בהסתייגות של האוצר, אז כל דבר בצורה שוויונית, ערכית,

היה מגיע לכל מטרה, כאשר אנחנו חושבים שחובתנו וחובת

המדינה לתקצב את המוסדות האלה. הרי על העיקרון אין שום

ויכוח, וכי מישוה מתווכח שצריך לתת חינוך, וכפרט חינוך

פורמלי, שהוא החשתית והיסוד של החברה שלנו? חרבות —

אין שום ספק שצריך לתת תרבות. דת — הרי אנחנו עדיין

מדינה יהודית שרוצה להבטיח את הקיום היהודי ולהיות

לדוגמה — — —

עבד־אלוהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):

למה אתה מקפח את האוכלוסייה הערבית?

סגן שר האוצר י' עזרן:

דת — זה כולל גם את האמונה שלך, וחס וחלילה שתראה

את עצמך יוצא מהגדרה זו. אני לא מסכים ולא מוכן לקבל את

הגישה הזאת, כאילו המסגרת של הדת לא מכסה את דת

האסלאם.

עבד־אלוהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):

אבל אתה התעלמת, דיברת רק על הדת היהודית.

סגן שר האוצר י' עזרן:

לא, לא הזכרתי את המלה יהודית. המלה איננה מוזכרת

כלל בהגדרות האלה. פה מדובר במפורש על המטרה של חינוך

כללי לכל אזרחי המדינה הוכאים לקבל את החינוך הפורמלי

בצדק, בזכות, ולא כלחם חסד.

עבד־אלוהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):

הצדק בוכה — — —

סגן שר האוצר י' עזרן:

זו המהות של הוויכוח, האם אנחנו כל הזמן נעבוד בשתי

קומות, כאשר בקומה הראשונה ילדי ישראל, אזרחי ישראל

מסוימים יקבלו חינוך פורמלי בזכות ובצדק, ואחרים בחסד?

אין שום סיבה שזה יהיה כאן — — —

עבד־אלוהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):

ולמה האפליה של האוכלוסייה הערבית? למה לא נקבל

תקציבים מיוחדים כמו המפד"ל, כמו ש"ס? למה לא יקציבו גם

לאוכלוסייה הערבית המופלית לרעה תקציבים מיוחדים? יש

לנו מוסדות מיוחדים. למה לא ייכתב בחוק שהם יקבלו

תקציבים מיוחדים?

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. הסתייגות נוספת לחבר הכנסת פורז.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):
אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת פורז, רק רגע. דברך בוודאי חשובים. חבר הכנסת שמאי, חבר הכנסת ריבלין, חשוב לכם לשמוע את הדברים. לכן, תואילו בטובכם לשבת.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, סליחה, עוד רגע. אבקש גם פה מהחברים לשבת. תודה רבה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כטרם עליתי לדוכן הפצירו בי חברים מספר לקצר. משום שהם חשבו שהזמן פועל לטובת אלה שהם בעד החוק. אחרים אמרו לי להאריך, כי הם חושבים שהזמן פועל הפוך.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

מה שבטוח הוא, שהרכה כסף הולך שם.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

ברגעים אלה ממש, מאחורי הקיר שמפריד בינינו לבין חדרי העישון או חדרי המנוחה, מתנהל משא-ומתן, ואני באמת אינני יודע אם אאריך — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, יש פה גב מקסים של חבר הכנסת איתן. אנחנו כולנו נהנים לראות את הגב שלך, אבל זה לא בסדר. נא לשבת.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

לכן אינני יודע, האם אורך הדברים שאשמיע יכול להשפיע לכיוון זה או אחר. אבל אני לנו שהגענו לזה, שעד לרגע ההצבעה ממש, בדקות שלפני ההצבעה, עדיין מתנהל משא-ומתן מסוג זה. זה לא לכבודה של המדינה, לא לכבודה של הכנסת.

שולמית אלוני (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

100 מיליון שקל.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

לידידי חבר הכנסת אוריאל לין, יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט — ואני מוכרח לומר שהוא אחד מהיושבים-ראש הטובים של ועדות הכנסת, יושב-ראש מצוין של הוועדה, שאלמלא תרומתו, החוק הזה לא היה מגיע כלל לקריאה שנייה ושלישית כי הוא יכול היה לקבור אותו מזמן באיזה שלב — אומר רק דבר אחד: במדינת ישראל, אדם שרוצה להגיע מיעד אחד ליעד אחר, הוא יכול לעשות זאת, אבל בכל זאת יש תמרוורים. אם הוא לוקח את מכונתו, הוא לא יכול לעבור באור אדום, הוא לא יכול לנסוע נגד הכיוון, הוא חייב לכבד את זכותם של הולכי רגל לעבור במעבר החצייה. תקנות התעבורה הן כללי ההתנהגות, וכזה הוא גם תקנון הכנסת. הכנסת, ברוב התקנון ואת הכללים, כפי שנהג צריך לכבד את כללי התעבורה ברצותו להגיע מיעד ליעד.

לכן, לדעתי, בית-המשפט העליון, כשהחליט מה שהחליט, לכבודנו החליט, משום שלמרכה הצער, שני אנשים

סגן שר האוצר י' עזרן:

אני לא שמעתי מעולם שיש איזה ארגון מיוחד של חינוך שלכם. הרי אתם יודעים בפירוש שהתלמידים והאזרחים הערבים לומדים בבתי-הספר התיכוניים, באוניברסיטאות, ומתקצבים ככל סטודנט ישראלי. מה הבעיה?

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אתה בטוח כמה שאתה אומר? מה אתה מדבר?

עבד-אלוהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):

— — —

סגן שר האוצר י' עזרן:

אני בטוח במאה אחוז כמה שאני אומר. אם יש אפליה, תיאבק, זו זכותך.

עבד-אלוהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):

אנחנו נאבקים, אבל אתם סוגרים בפנינו כל אפשרות למאבק הוגן.

סגן שר האוצר י' עזרן:

אל תזרוק בחלל האוויר דברים כאשר הם אינם מדויקים ונכונים. אני אישית הרציתי בפני עשרות ומאות תלמידים ערבים בנושאים שונים.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):

— — —

סגן שר האוצר י' עזרן:

סלח לי, הערבים נהנים מזכות לימוד בטכניון, באוניברסיטאות, בכל התחומים ובכל המקומות, לרבות הקצאת כיתות, ואין לך מה להתלונן על כך. זו מציאות שאי-אפשר להכחיש אותה. לכן ההגדרה הזאת של חינוך כוללת גם אותך, וההגדרה של התרבות כוללת גם אותך.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

כל דקה שאתה מוסיף ומדבר פה עולה לקופת המדינה עוד מיליון שקל. בחוץ נמצאות כל המפלגות הדתיות ועושות עסקים כדי לשנות את ההקצבות שלהן — — —

סגן שר האוצר י' עזרן:

להיפך, כל דקה שאני מבהיר פה את הדברים — זה ימנע. אני לא מסכים אתך.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם, אנחנו אחראים כרגע רק למה שקורה פה באולם, ולא למה שקורה מחוץ לאולם, משא-ומתן וכדומה. תאפשרו לסגן השר לסיים את דבריו. אדוני סגן השר, בבקשה. אודה לך אם תסיים.

סגן שר האוצר י' עזרן:

אני מסיים, אדוני היושב-ראש.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

הם ביקשו עכשיו עוד רבע שעה.

סגן שר האוצר י' עזרן:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם, דע לך, שפעמים רבות כדאי להתמקד ולהגדיר את הדברים בצורה נכונה, כי עליידי כך אתה מונע צרות ופתחון-פה בעתיד. עליידי זה שאתה לא נותן את האפשרות להגדיר את הדברים ולהעמידם על דיוק נכון, אתה נותן את הכלים וזורע את זרע הפורענות מכאן ולהבא.

לכן חייבים לתמוך בהסתייגות הזאת. אני מקווה שאתם אכן תיתנו יד להגדרה הנכונה הזאת, כדי שלהבא נמנע את כל ההתרחשויות האלה כאן.

שיעשו פה איזה מעשה נתעב. אני רוצה שהדיון הזה יהיה מסודר, כי אני תבעתי דיון מסודר. אני התקוממתי נגד דינים בלתי-מסודרים. אני רוצה לדבר עוד שלוש דקות. עוד שלוש דקות אדבר, אפילו אם בסוף ההחלטה תיפול נגדנו.

קריאת:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, אני רוצה שישמעו אותך. יש פה אספות. חברי הכנסת, אני מבקש מכולם לשבת. מה קורה פה? חברי הכנסת בפינה הרחוקה השמאלית. אני מבקש מכולם להתיישב. אדוני סגן שר האוצר, אודה לך גם אם תשכח. חברת הכנסת נמיר, אודה לך אם תשכח. חבר הכנסת רן כהן, לא מקובל לדבר מפה עם אנשים ביצע.

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת פורז, אלה הדקות הכי יקרות שהיו לך בחיים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בן-אליעזר, אני רואה את הגב שלך. אני מזהה אותך לפי הגב. בבקשה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, וכה אמר שר המשפטים דן מרידור: "האמת היא שאפשר היה להימנע מהתיקון הזה לולא הלכנו בדרך שאינה דרך. שנעדה, לצערי הרב, לעקוף אפשרות של ביקורת בתי-המשפט על חלוקת כספים שלא על-פי אמות-מידה הוגנות. סבירות ושוויוניות. אם הכנסת לא עשתה זאת מיוזמתה כל פעם בסוף חודש מרס" — והכוונה היתה לחוק התקציב הקודם — "יכול להיות שאין מנוס מתיקון חוק-היסוד". זאת אמר השר דן מרידור.

משה גפני (דגל התורה):

מה כתוב בחוק? — — —

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

סיעת המפד"ל, סיעת התחיה וסיעת מולדת יזמו הצעת חוק, שעליה הן חתומות כולן, שהיא זהה לחלוטין להצעה הזאת. סיעות אלה ביקשו את הדבר — — —

משה גפני (דגל התורה):

אני רוצה לשאול אותך שאלה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

חבר הכנסת גפני, אני לא מוכן להשיב על מאומה.

משה גפני (דגל התורה):

מה לא טוב בחוק שהממשלה מביאה?

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

הוא לא טוב, כי זהו חוק שמנציח את התופעה הפסולה של ייחודיים, ואתה יודע על כך.

משה גפני (דגל התורה):

מה לא טוב בחוק הזה?

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

עניתי לך, ובזה גמרתי.

עובדה היא, אדוני היושב-ראש, שחברי הכנסת יגאל הורביץ, אליקים העזני, חנן פורת, יהודה פרח מהליכוד, גרשון שפט ויאיר שפרינצק הגישו הצעה וזה, היא מונחת לפניכם, ומספרה תתרי"ז, והיא העתק מלה במלה של ההצעה העומדת כאן היום לדיון.

פה בכנסת — גם יושב-ראש הכנסת וגם יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט — עשו את מה שאסור היה לעשות לפי התקנון שלנו, ובית-המשפט העמיד אותם על טעותם.

רבותי חברי הכנסת, החוק הזה בא למנוע את התופעה המחפירה והמכוערת של כספים ייחודיים. שקר הוא שהחוק הזה מטרתו למנוע חינוך ממי שזכאי לחינוך. שקר הוא שהחוק הזה מטרתו ליצור אפליה. אין שום מניעה בחוק התקציב לתקצוב כל מטרה ראויה לפי המטרה, ולא לפי שם הגוף המקבל. אם הכנסת חושבת, ואם ועדת הכספים חושבת, שלחינוך החרדי, בין שהוא של אגודת ישראל ובין שהוא של ש"ס, מגיעים סכומים והקצבות, היא יכולה לעשות זאת על דרך נקיבת הפעולה. אבל כרגע שאנחנו מקבלים רשימה של גופים ומוסדות, שלהם צריך לעשות רק דבר אחד, לתת להם שיק ולא לשאול שום שאלה — זה דבר מושחת מבחינה ציבורית, זה דבר פסול, זה דבר מכוער.

רבותי חברי הכנסת, לי יש מסורת בכית הזה, שאני מנמק חלק גדול מההצעות שלי בהנמקה מהמקום.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, רגע. אדוני שר האוצר וחברת הכנסת גאולה כהן, אודה לכם. בבקשה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

יש לי מסורת, שאני מנמק חלק גדול מהצעות החוק שאני מביא בפני הכנסת בהנמקה מהמקום. גם הצעת החוק הזאת התחילה בהנמקה מהמקום. למה היא התחילה בהנמקה מהמקום? היא התחילה בהנמקה מהמקום משום שהממשלה תמכה בה; משום ששר המשפטים דן מרידור, היושב כאן — ואני מקווה מאוד, שאם מוחו ייתן פקודה לידו להצביע נגד החוק, ידו לא תציית — אמר כאן בפני הכנסת, בפני הממשלה כולה — — —

אלי דיין (העבודה):

בינתיים גם התחיה מקבלת כסף.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

הוא אמר כאן. שהממשלה אכן תומכת בהצעתו של חבר הכנסת פורז לדון בוועדה. הוא גם אמר, שמאחר שהעניין הוא קונסטיטוציוני, צריך להעביר אותו לוועדת החוקה, חוק ומשפט. הוא גם אמר: גם אני פה.

שבח וייס (העבודה):

התחיה מקבלת כסף בינתיים.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

רבותי, אתם לא יודעים אף פעם איך זה מתגלגל. אם אקצר, זה יכול לפעול לכאן או לכאן. אי-אפשר לדעת.

חגי מירום (העבודה):

התחיה מקבלת כסף.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אני אומר את מה ששר המשפטים אמר: גם אני פה.

חגי מירום (העבודה):

כל דקה שאתה מדבר עולה 10 מיליון שקל. תסתכל מסביב. כל דקה שאתה מדבר עולה עוד 10 מיליון שקל. מה עכשיו? — סוגרים עוד עניין.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

רבותי, אני לא מעוניין בביזוי הכנסת, כזה שארד מפה בחופזה כמו מישוה שנמלט כדי לחטוף איזו הצבעה, לפני

אם חשבי. חברי הכנסת, אי־אפשר לשמוע מה הנואם אומר. הכול מדברים, והאולם כולו רוחש וגועש. בכקשה, אדוני.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

— — — כך שיוגדרו המטרות של גוף חוק. אם הסתייגות זו תתקבל, התוצאה תהיה כדלקמן: "גוף חוק הוא גוף שאינו מוסד ממוסדות המדינה, ואינו רשות מקומית, חברה ממשלתית או תאגיד שהוקם בחוק, והוא פועל למטרה של חינוך, תרבות, דת, מדע, אמנות, רווחה, בריאות, ספורט או מטרה דומה".

אנחנו סברנו, שאם מחליטים להקציב כסף לגוף חוק בהחלטת ממשלה, בדבר המועבר בחוק, אין צורך להגדיר את המטרות של גוף החוק. התוספת של שר האוצר באה לקבוע רשימת מטרות ספציפיות, זה, כמובן, מצמצם, במידה מסוימת, את המסגרת, אבל חוששני שזה לא מעלה ולא מוריד, משום שבסוף התוספת של שר האוצר מופיעות המלים "או מטרה דומה". נדמה לנו, שאם מחוקקים חוק — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מצטער מאוד שלא שומעים אותך.

שמעון פרס (העבודה):

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
למה לא חשבו? חברי הכנסת צריכים לדעת על מה הם מצביעים. למה לא ידעו על מה הם מצביעים?

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני חוזר ומבקש מכם לאפשר ליושב־ראש הוועדה לדבר. אני מבקש מהמתיעצים בפינת האולם לקיים את ההתייעצות בחוק, או להפסיק אותה מיד. חבר הכנסת שמאי, אתה מרכז סביבך כמה חברי כנסת.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

רבותי, אני מודיע לכם, שאני עומד לסיים בתוך שתי דקות אם לא יפריעו לי. אין לי הרבה לומר. על־פי התקנון אני לא מוגבל בזמן, אבל אני אסיים בתוך שתי דקות אם לא יפריעו לי.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה. חברי הכנסת, אי־אפשר להמשיך כך. חבר הכנסת דן תיכון, חבר הכנסת דן תיכון, אתה שקוע כל־כך בשיחה עד שאינך שומע אותי. בכקשה, חבר הכנסת לין.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

בסוף אותה תוספת שמבקש האוצר להוסיף מופיעות המלים "או מטרה דומה". אף שאין מדובר בחוק שהוא חוק־יסוד כמובן זה שאי־אפשר לשנותו אלא רק ברוב חברי הכנסת, בכל זאת תוספת המלים "או מטרה דומה" תחייב בכל מקרה שירצו להקציב כספים לגוף חוק לשאול, האם הוא נופל בגדר אחת מן המטרות, או "מטרה דומה", ויתחיל ויכוח מיותר ובלתי־נחוץ כאשר לשאלה, מה מהווה "מטרה דומה".

זו הסיבה שבגללה הייתי ממליץ למליאת הכנסת שלא לקבל את ההצעה ואת ההסתייגות של שר האוצר, עם כל הכבוד. רבותי, בזה גמרתי להשיב. אני חוזר למקומי.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, לפני שאנחנו ניגשים להצבעה אני רוצה להבהיר פה משהו. כאשר חברי, חבר הכנסת דן תיכון, ניהל במקומי את השיבה, אני האזנתי בלשכתי לדיון שהתקיים באמצעות הרמקול.

משה גפני (דגל התורה):

אבל יש חוק של הממשלה. אתה שומע רק את עצמך.

אברהם פרוז (תנועת המרכז — שינוי):

אני פונה אל מצפונם של חברי הכנסת מהליכוד ושל יתר חברי הקואליציה. אם אתם לא תתמכו בחוק הזה היום, אתם תמיטו חרפה על עצמכם, אתם תמיטו חרפה על הממשלה, כי אתם לא תמכתם בחוק הזה. אל תיבהלו מאיומים. על־ידי החוק הזה אי־אפשר לחסל את החינוך החרדי — —

משה גפני (דגל התורה):

אפשר ואפשר.

אברהם פרוז (תנועת המרכז — שינוי):

— — ואי־אפשר, על־ידי החוק הזה, לפגוע בהם פגיעה לא־צודקת.

משה גפני (דגל התורה):

אפשר. אתה לא צודק.

אברהם פרוז (תנועת המרכז — שינוי):

אבל את הפרוטקציוניזם ואת השחיתות החוק הזה יכול למנוע.

אדוני היושב־ראש, כדי להקל על הכנסת, ואף שאני חושב שחוק־יסוד צריך להיות משוריין, אני מסיר את ההסתייגות שלי ומבקש להשאיר את הנוסח כפי שהציע יושב־ראש הוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (העבודה):

מוותר.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אני מבקש לצלצל — חמש דקות, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש מכולם לשבת. חברי הכנסת, נשמעו הסתייגויות, נאמרו דברים שונים. ליושב־ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט הרשות להשיב. בכקשה, אדוני יושב־ראש הוועדה.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

כבוד היושב־ראש. כנסת נכבדה, אני רוצה להתייחס רק להסתייגות של שר האוצר, כפי שהסביר אותה עכשיו סגן שר האוצר, שכן ההסתייגות של חבר הכנסת יצחק לוי ירדה, וגם ההסתייגות — — —

קריאות:

לא שומעים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם חברי הכנסת ישבו במקומותיהם ולא ידברו ולא ירעישו, אפשר יהיה לשמוע את דברי יושב־ראש הוועדה. חבר הכנסת בן־מנחם, הכוונה גם אליך.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

נותרה בפנינו הסתייגות אחת ויחידה, והיא הסתייגותו של שר האוצר. ההסתייגות של שר האוצר היא להוספת מטרות בעניין ההגדרה של "גוף חוק". בהצעת החוק שגובשה בוועדה לא קבענו מה הן המטרות שלמען יכול גוף חוק להתקיים. שר האוצר מציע שגם המטרות יוגדרו — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה. סליחה. חברת הכנסת שולמית אלוני, אודה לך

וכל פרט ופרט. אומרים לי עכשיו שקודמי התבקש להמתין חמש דקות אחרי הצלצול והוא התחייב לכך. עכשיו, תיאורטית חבר כנסת מסוים שרוצה להצביע יצא מן האולם כי הוא ידע שישמע צלצול. אני הפעלתי את השעון והשעון פועל, וכשנשמע צלצול ניגש להצבעה.

אליהו בן־מנחם (העבודה):

היה צלצול, המזכיר צלצל.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, למה להתרגש? חבר הכנסת בן־מנחם, אם לא יהיה סדר טוב, מחר זה יכול לפעול נגדך ואתה לא תהיה שבע רצון. כולנו נתאזר בסבלנות.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, מה קורה פה? מה קורה? חברי הכנסת, מה קורה פה?

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, מה קורה פה? חברי הכנסת, אני מכריז על הפסקה של חמש דקות עד שהרוחות יירגעו. חברי הכנסת, אני מבקש, חרפה ובושה, אי־אפשר להתרכז.

(הישיבה נפסקה בשעה 13:45 ונתחדשה בשעה 14:06).

ד. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

מבקש גם ממך. חבר הכנסת וייס, אני לא נותן לאיש את רשות הדיבור. חבר הכנסת רן כהן, אני מבקש גם ממך לשבת.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אתם מאלצים אותי להכריז על הפסקה נוספת.

אברהם בורג (העבודה):

כסף, כסף.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

— — — זו לא בורסה. מסחטה של כספי המדינה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רן כהן, אני מבקש גם ממך לשבת. חברי הכנסת, נא לשבת. אל תאלצו אותי להכריז על הפסקה נוספת. חברי הכנסת, הכול נרגעו? הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות יושב־ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחה עתה על שולחן הכנסת הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ב — 1991, שהחזירה ועדת הכספים לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

חברי, יושב־ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, מתח פה ביקורת על ההסדר שעשיתי עם חברי, חבר הכנסת פורז וחבר הכנסת וייס. אני לא יכולתי לענות, וגם אינני מתכוון לענות עכשיו על הדברים שנאמרו. אני רק יכול להגיד, שההסדר נעשה בתוסילב, אני משוכנע, גם מצד חבר הכנסת וייס, גם מצד חבר הכנסת פורז וגם מצדי.

נמצא פגם פורמלי בביטוי מסוים, כאשר במקום "להביא להצבעה" כתוב שם "יביא". הכוונה היתה שיביא להצבעה. לאיש לא היתה כוונה להטעות, ואני משוכנע שהפרקליטות, שלא נכחה בחדר כאשר עשינו את ההסכם, בוודאי לא אשמה בעניין הזה. אנשי הפרקליטות פעלו ביושר ובתום־לב, וצר לי מאוד, ובפומבי אני מבקש סליחה מאנשי הפרקליטות, על שנפגעו מכל העניין הזה. בכוונתם היה למלא שליחות ציבורית. הם עובדי מדינה, ואני חושב שעל עובדי מדינה בכלל לא צריך למתוח ביקורת בכל הזדמנויות, בעיקר שעובדי מדינה אינם יכולים להתגונן.

אנחנו ניגשים להצבעה. רגע אחד, מפנים את תשומת לבי למשהו. ובכן, היתה פה התחייבות של קודמי לצלצל חמש דקות לפני ההצבעה. אני חייב לקבל את מה שקודמי התחייב לו. חברי כנסת יצאו מהאולם, ועתה לא ידעו על קיום ההצבעה. בבקשה לצלצל.

משה שחל (העבודה):

עם כל הכבוד, יש הצבעה שמים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שחל, אני משתדל להקפיד על כל תג ותג

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני מבקש מכולם לשבת. כל זמן שכולם לא ישבו, איש לא יקבל את רשות הדיבור.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני מבקש מכולם לשבת. די במה שהיה פה קודם, לא צריך לחדש את הדבר.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני מבקש שוב מכולם לשבת. אני לא נותן רשות דיבור לאיש. אני מבקש מכולם להוריד את הידיים ולשבת.

חבר הכנסת רן כהן, אתה לא מקבל את רשות הדיבור. אני מבקש לשבת. נא להפסיק את המיקרופונים. חבר הכנסת וייס, אני מבקש ממך לשבת. חבר הכנסת שריד, אני מבקש גם ממך לשבת.

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
למה?

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה מתבקש לשבת כמו כולם. מכולם ביקשתי לשבת, אני

ה. הצעת חוק יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 4) *

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ד' שילנסקי:	קריאות:
חברי הכנסת, אנו נוגשים להצבעה. ההצבעה היא אישית.	— — —
יש לי פה שתי בקשות להצבעה אישית.	היו"ר ד' שילנסקי:
קריאה:	חברי הכנסת, חבר כנסת אחד עומד, וכשהוא כבר מתיישב מתחילים פה להפריע.
על מה מצביעים?	עבד-אללה דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):
היו"ר ד' שילנסקי:	אולי נדחה את זה לשבוע הבא?
מצביעים על הצעת חוק יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 4) — קריאה שנייה וקריאה שלישית.	היו"ר ד' שילנסקי:
אלי דיין (העבודה):	חבר הכנסת דראושה, לא נתתי רשות דיבור לאיש; גם לך לא אתן. נא לקרוא את השמות. תנסה להתחיל, אולי אז יירגעו.
שיגלו את ההסכמים.	מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:
רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):	(קורא בשמות חברי הכנסת)
כמה זה עולה למדינה?	
אליהו בן-מנחם (העבודה):	אהרן אבוהצירא — בעד
— — —	רפאל אדרי — נגד
היו"ר ד' שילנסקי:	אהוד אולמרט — בעד
חבר הכנסת אלי בן-מנחם, תואיל לשבת.	חיים אורון — נגד
היו"ר ד' שילנסקי:	מיכאל איתן — בעד
חבר הכנסת יוסי שריד, ביקשתי ממך הרכה פעמים לשבת.	רפאל איתן — נמנע
אתה לא רוצה לשבת? אני מודיע לך שלא אתן לך אוהרה, אלא תאלץ אותי לעשות הפסקה נוספת. אינני רוצה להוציא אותך מן האולם, בפרט לא בזמן ההצבעה.	שולמית אלוני — נגד
חברי הכנסת, אנו נוגשים להצביע על ההסתייגות של שר האוצר — מי בעד ומי נגד. אדוני המזכיר, נא לקרוא את השמות.	אריה אליאב — נגד
שבח וייס (העבודה):	שושנה ארבל-אלמחלינו — נגד
לא על ההסתייגויות.	נאוה ארד — נגד
היו"ר ד' שילנסקי:	משה ארנס — בעד
מה לא בהצבעה אישית? יש לי שתי בקשות להצבעה אישית.	זאב בנימין בגין — בעד
אליהו בן-מנחם (העבודה):	אברהם בורג — נגד
לא על ההסתייגויות.	יגאל ביבי — אינו נוכח
היו"ר ד' שילנסקי:	צירלי ביטון — נגד
סליחה. אתה רוצה להגיד שהבקשה להצבעה אישית היא לא להסתייגויות, רק לחוק? אני שואל את אלה שהגישו את הבקשה הראשונה להצבעה אישית, האם הבקשה היא לחוק כולו או גם להסתייגויות?	יוסף ביילין — נגד
אריאל ויינשטיין (הליכוד):	בנימין בן-אליעזר — נגד
גם להסתייגויות.	אליהו בן-אלישר — בעד
היו"ר ד' שילנסקי:	אליהו בן-מנחם — נגד
ובכן, אדוני המזכיר, נא לקרוא את השמות.	מיכאל כר-זהר — נגד
קריאות:	חיים בר-לב — נגד
— — —	עוזי ברעס — נגד
היו"ר ד' שילנסקי:	גדעון גדות — בעד
תתחיל לקרוא את השמות. חברי הכנסת, אני מבקש לשבת. חבר הכנסת שמא. חבר הכנסת צחי הנגבי וחבר הכנסת צוקר.	תמר גוזנסקי — נגד
	יוסף גולדברג — בעד
	מיכה גולדמן — נגד
	פנחס גולדשטיין — בעד
	אפרים גור — בעד
	מרדכי גור — נגד
	גדליהו גל — נגד
	אריה גמליאל — בעד
	משה גפני — בעד
	פסח גרופר — בעד
	שרה דורון — בעד
	אלי דיין — נגד
	שלמה דיין — בעד
	עבד-אללה דראושה — נגד
	יגאל הורביץ — נגד
	שלמה הלל — נגד

חגי מירום (העבודה):

חברי המפד"ל לא הצביעו. הם נמצאים מאחור. אפשר לקרוא להם שיצביעו.

היו"ר ד' שילנסקי:

בסדר, אני אודה לך אם תשב.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת חגי מירום, אני מעריך זאת מאוד, שאתה דואג למפד"ל, זה ציבורי מאוד.

קריאות:

אברהם בורג (העבודה):

זו המתמטיקה של החיים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם, תואיל לשבת.

אליהו בן־מנחם (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי בן־מנחם, אתה מתבקש לשבת. חברי הכנסת, יש פה בעיה. הבעיה הזאת עומדת לפני קודם לגבי חבר הכנסת יוסי שריר. התקנות אומרות, שאפשר להוציא חבר המיישיבה אחרי שלוש אזירות, אבל הוא זכאי לחזור להצבעה. מבחינה תקינית יש פה מצב משונה, מה קורה כשחבר הכנסת מפריע בזמן ההצבעה. מצד אחד אפשר להוציא אותו, מצד שני הרי הוא זכאי להיות בהצבעה. לכן לא הותרתי ולא אזהיר. אולי יש מקום לתקן את התקנון. תאפשרו לנהל את הישיבה. בבקשה. מזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

— נגד	עמיר פרץ
— בעד	גדעון פת
— נגד	יאיר צבן
— נגד	דוד צוקר
— נגד	יעקב צור
— נגד	יואש צידון

— כעד	שמואל הלפרט
— אינו נוכח	זבולון המר
— בעד	צחי הנגבי
— בעד	אליקים העצני

רץ כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אליקים העצני (התחיה):

היו"ר ד' שילנסקי :

חבר הכנסת רן כהן.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רן כהן. חבר הכנסת רן כהן. חבר הכנסת רן כהן.
כהן. חבר הכנסת אליקים העזני. חבר הכנסת אליקים העזני.
חבר הכנסת אליקים העזני. חבר הכנסת דראושה, שלום לך,
אתה מתחיל? נרגעו הרוחות.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני מבקש. בבקשה, מזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון :

(קורא בשמות חברי הכנסת)

— נגד	שבח ויִס
— בעד	אריאל ויינשטיין
— נגד	עזר ויצמן
— נגד	מרדכי וירשובסקי
— בעד	אברהם ורדיגר
— בעד	רחבעם זאבי
— נגד	עמנואל זיסמן
— נגד	מיכאל חריש
— נגד	גד יעקבי
— בעד	גאולה כהן
— נגד	רן כהן
— נגד	רענן כהן
— אינו נוכח	אברהם כ"ץ-עוז
— בעד	דוד לוי
— בעד	יאיר לוי
— אינו נוכח	יצחק לוי
— נגד	דוד ליבאי
— בעד	אוריאל לין
— בעד	עוזי לנדאו
— בעד	דוד מגן
— בעד	יצחק מודעי
— בעד	אליעזר מורחי
— נגד	האשם מחאמיד
— בעד	רוני מילוא
— נגד	מוחמד מיעארי
— נגד	תגי מירום
— נגד	נואף מסאלחה
— בעד	יהושע מצא
— בעד	דן מרידור
— נגד	יצחק נבון
— נגד	אורה נמיר

קריאות:
— — —
היו"ר ד' שילנסקי:
אדוני המזכיר, רגע. מה קורה פה? האם יש פה מישור
ששמו לא נקרא?
מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:
(קורא בשמות חברי הכנסת)
חנן פורת — בעד
היו"ר ד' שילנסקי:
אין עוד. בבקשה לספור את הקולות.
יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
רשמת אותי נגד?
היו"ר ד' שילנסקי:
אתה יכול עוד להצביע.
מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:
(קורא בשמות חברי הכנסת)
יוסי שריד — נגד

חיים קופמן — בעד
חיים קורפו — בעד
ישראל קיסר — נגד
מיכאל קליינר — בעד
משה קצב — בעד
יצחק רבין — נגד
אברהם רבין — בעד
אמנון דובינשטיין — נגד
ראובן ריבלין — בעד
חיים רמון — נגד
אבנר חי שאקי — בעד
יהושע שגיא — בעד
אברהם שוחט — נגד
משה שחל — נגד
שמעון שטרית — נגד
רב שילנסקי — בעד
יעקב שמאי — בעד
יצחק שמיר — בעד
גרשון שפט — בעד
יאיר שפרינצק — בעד
אריאל שרון — בעד
יוסי שריד —

היו"ר ד' שילנסקי:
חברי הכנסת, 59 בעד ההסתייגות, 55 נגד, אחד נמנע. אני
קובע שההסתייגות נתקבלה.

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
מה עושה יצחק שמיר — — —

היו"ר ד' שילנסקי:
השאלה היתה, האם אתה בעד או נגד.

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
התשובה היא, שהיושב-ראש — — —

היו"ר ד' שילנסקי:
חברי הכנסת, אני מבקש מכולם לשבת. חברי הכנסת,
יושב-ראש ועדת החוקה, בהתאם לתקנה 129 — אני אקרא
אותה כדי שכולם ישמעו אותה, ואחר-כך אסביר את
הפרובלמטיקה שהתעוררה פה: "כחוס ההצבעה בכל סעיפי
החוק תתקיים מייד הקריאה השלישית, בה תצביע הכנסת, ללא
דיון נוסף, על הנוסח הסופי של החוק כולו כפי שנתקבל
בקריאה שנייה; והוא כשלא נתקבלה הסתייגות בקריאה
השנייה ולא הוצבע בה על גרסאות שונות לסעיף אחד".
ובסעיף 130 נאמר: "(א) נתקבלה הסתייגות בקריאה השנייה
או הוצבע בה על גרסאות שונות לסעיף אחד, תתקיים הקריאה
השלישית בשבוע שלאחר השבוע בו הסתיימה הקריאה
השנייה, והוועדה רשאית" — אני מדגיש — "הוועדה רשאית,
לפני הקריאה השלישית, להביא בהצעת החוק את שינויי
הנוסח המחויבים בעקבות ההסתייגות או הגרסה שנתקבלה".
אתה מבקש להצביע בקריאה שלישית?

היו"ר ד' שילנסקי:
מה התשובה? אין תשובה. נא להמשיך. בבקשה, נא
להמשיך. אין תשובה. נא להמשיך.

יהושע מצא (הליכוד):
אדוני היושב-ראש, הוא מבין את הכנסת. נא להוציא
אותו החוצה.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אברהם שריר — בעד
דן תיכון — בעד

שר הבריאות א' אולמרט:
עוד לא הצבענו בקריאה שנייה.

חיים קורפו (הליכוד):
קודם נצביע בקריאה שנייה — — —

היו"ר ד' שילנסקי:
בסדר, בסדר. האם אתם מבקשים לקיים את
ההצבעה הזאת בצורה אישית גס-כך?

קריאות:
לא.

היו"ר ד' שילנסקי:
האם יש פה מישור ששמו לא נקרא?

קריאות:
— — —

היו"ר ד' שילנסקי:
אדוני המזכיר, שאלתי אם יש פה חבר ששמו לא נקרא.
חבר הכנסת חנן פורת הצביע.

חבר הכנסת חנן פורת, האם אתה בעד או נגד? בעד.

ה צ כ ע ה

53 —	שנתקבל	בעד סעיף 1, עם התיקון
59 —	נגד	
— אין	נמנעים	
סעיף 1, עם התיקון שנתקבל, לא נתקבל.		

היו"ר ד' שילנסקי:

53 בעד, 59 נגד, אין נמנעים. סעיף 1 לא התקבל.
אנחנו עוברים לסעיף 2. אין הסתייגויות.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה: לסעיפים 2, 3, 4 אין הסתייגויות. זו הצבעה מס' 4.

קריאות:

ה צ כ ע ה

42 —	בעד סעיפים 2—4	
53 —	נגד	
— אין	נמנעים	

היו"ר ד' שילנסקי:

לסעיפים 2, 3 ו-4 — 42 בעד, 53 נגד, אין נמנעים.

קריאות:

שר הבריאות א' אולמרט:

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שחל.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

יש כמה טעויות של אנשים. אני מצביע, אבל כאשר צועקים איש לא שומע את רעהו.

אני מצביע שוב. לסעיפים 2, 3 ו-4 אין הסתייגויות, כי חבר הכנסת פורז ביטל. לכן אני מצביע על כל שלושת הסעיפים בבת־אחת. מי בעד ומי נגד? זו הצבעה מס' 5.

ה צ כ ע ה

56 —	בעד סעיפים 2—4	
59 —	נגד	
— אין	נמנעים	

סעיפים 2—4 לא נתקבלו.

היו"ר ד' שילנסקי:

56 בעד, 59 נגד, אין נמנעים. אני קובע שסעיפים 2, 3 ו-4 לא התקבלו גם־כן.

אין קריאה שלישית היות שהחוק לא התקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

סיעת המערך אמרה — רק בקריאה הסופית, היינו השלישית. שאלתי היא, האם אתם מבקשים הצבעה אישית?

קריאות:

לא.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אתם מבקשים לסעיף 1 — — —

שבח וייס (העבודה):

בקריאה שנייה אנחנו לא רוצים הצבעה אישית.

היו"ר ד' שילנסקי:

טוב. אנחנו מצביעים עכשיו אלקטרונית.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, מי בעד סעיף 1 עם ההסתייגות של שר האוצר, נא להצביע.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, אני מבטל את ההצבעה. אדוני שר האוצר, אני מצביע על סעיף 1 עם ההסתייגות שלך. זה בהתאם לפרוצדורה.

חברי הכנסת, כאשר הכול צועקים אני רואה שחברים נכנסים לאי־הכנות בגלל הרעש. אני מצביע על סעיף 1, עם ההסתייגות של שר האוצר, כפי שהיא התקבלה. נדמה לי שזה ברור לכול.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אני שוב מבקש — — — רבותי, יש כאן אי־הכנה. ההצבעה מבוטלת. מה אתם — — —

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

הלוח לא פועל; מתקנים אותו.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

הלוח לא פועל.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

עכשיו הכול בסדר; הצבעה מס' 3, הלוח פועל. מי בעד סעיף 1 — — —

קריאות:

— — —

ו. הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ב — 1991 *
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אנו ניגשים לסעיף הבא. אנחנו עוברים להצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ב — 1991, קריאה שנייה וקריאה שלישית. יציג את החוק יושב־ראש ועדת הכספים.

תמר גוז'נסקי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אין חוק.

דוד ליכאי (העבודה):
החוק לא הונח.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:
אינני שומע.

תמר גוז'נסקי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אין חוק.

היו"ר ד' שילנסקי:

מה זאת אומרת אין חוק? תואילו לשבת ואני אברר מה הבעיה, שמאל, מה זאת אומרת אין חוק?

שמעון פרס (העבודה):

אדוני היושב־ראש, יצלצלו לפני ההצבעה?

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מודיע שהחוק מונח על השולחן, ולפי בקשת חבר הכנסת שמעון פרס, כקודמי גם אני מודיע כי יהיה צלצול חמש דקות לפני ההצבעה.

אדוני יושב־ראש ועדת הכספים, נא לעלות. עוד רגע, הציבור יירגע.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, מי שרוצה לצאת — יצא, ומי שרוצה לשבת — ישב.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, חבר הכנסת יאיר לוי, אדוני השר דרעי, אתם יכולים להמשיך את השיחה בחוץ. אומנם היו טענות קורם למה מדברים גם בחוץ, אבל על זה אינני שולט. בבקשה, חבר הכנסת משה זאב פלדמן.

חבר הכנסת דיין, אתם שניכם גרים באזור הדרום. אינכם יכולים לנהל את השיחה בבית? אדוני השר פרץ, כבוד השר, אודה לך אם תשב. כאשר לוחצים ידיים, זה מוצא חן בעיני.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אורון, אתה נשארת המוהיקני האחרון.

קריאות:

— — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה צודק, לא שמתי לב מכיוון שהייתי עסוק בהרגעת הציבור. בבקשה.

קריאות:

— — —

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת לוי, חבר הכנסת חיים רמון החרגו קודם כי אתה הפרעת. אני מבקש ממך שלא להפריע. בבקשה, עכשיו — שקט.

אני מתכבד להגיש לקריאה שנייה ולקריאה שלישית — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

המיקרופון לא פועל. אדוני המזכיר, המיקרופון לא פועל.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

— — — את הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ב — 1991.

חוק זה כולל את הסעיפים שהופרדו מחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) (מס' 3), התשנ"א. הסעיפים עוסקים בכספים ייחודיים, במסירת מידע על־ידי המוסד לביטוח לאומי לקופות־החולים ובתיקון חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה).

שני הסעיפים הראשונים מוחזרים לכנסת ללא תיקון.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת פלדמן, סליחה. חברי הכנסת, אני רוצה להודיע, כדי שיהיה ברור: נתבקשתי פה לקיים הצבעה אחרי הנמקת כל הסתייגות, כך שאנחנו נצביע אחרי כל סעיף וסעיף. כולם שמעו? שלא תהיה אי־הבנה, שלא יגידו — — —

חיים רמון (העבודה):

מה עם הפעמון?

היו"ר ד' שילנסקי:

הבטחתי לחבר הכנסת שמעון פרס, ואני חייב לקיים.

מיכאל איתן (הליכוד):

אם זה יהיה סדר ההצבעה, לא נגמור עד שתים־עשרה בלילה.

היו"ר ד' שילנסקי:

יושב־ראש ועדת הכספים יגמור את דבריו. כאשר תתחיל הנמקת הסתייגות, לפי הערכה, חמש דקות לפני, אולי נטעה בדקה. אנחנו נצלצל כפעמון. בבקשה, אדוני יושב־ראש ועדת הכספים.

אני רוצה לתת לו צ'אנס, כי אם הוא היה מבין, היה מצביע בעד, אבל בכל זאת היה קצת מתבייש.

אברהם בורג (העבודה):

הוא רוצה להיות ראש הממשלה בלי להבין דברים כאלה?

חיים רמון (העבודה):

זה קרה לרבים אחרים, לצערי.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אברהם בורג, אתה רוצה למקם בעוד דקה?

אברהם בורג (העבודה):

כן.

היו"ר ד' תיכון:

מה תאמר?

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב־ראש, יושבים האנשים האלה, אינני יודע איפה, אולי עכשיו הם מנהלים עוד איזה סחר־מכר, אולי זה לא נגמר בכלל, אולי אנחנו בכלל עושים טעות ואנחנו צריכים לתמוך בחוק הזה ולא להסתייג בכלל, כי ניסינו להביא חוק מתוקן ותראו מה עוללנו. בא חבר הכנסת שבח וייס וכא חבר הכנסת אברהם פורו, והציעו כאמת חוק מצוין, חוק שהיה אמור להביא תקנה ותקן לסדרי השלטון בישראל. ומה היתה התוצאה של הכוונה הטובה הזאת? גידיונם של בוש, צביעות שעולה המון כסף.

אני אומר לחברי: בואו נעזוב את זה. תביאו חוק, נעביר אותו מהר לפני שתעשו עוד איזה 10-20 עסקאות. זה יעלה פחות, נתיישר פחות. ואולי לא צריך להגיש את ההסתייגויות. נגמור לנאום במהירות, נצביע ונלך הביתה, ונביא, לדעתי, ישועה לעם ישראל. כי כל ניסיון לעשות דבר מתוקן, התוצאה שלו היא הרס. היא עלות של עוד כסף.

לפני כמה חודשים הביאו בוועדת הכספים העברה של 6 מיליוני שקל לאגורת ישראל. זה לא מצא חן בעיני ש"ס, ואנשי ש"ס אמרו: לא נצביע, ועיכבו את העניין, והתחילו לריב. ראיתי שאם אני מעכב זאת זה יעלה עוד 4 מיליוני שקל. אמרתי: אני אהיה הרוב, והצבעתי כעד ההעברה הזאת. צעקו עלי, והתכבדו שחשכתי 4 מיליוני שקל. היום זה ברור לכול. אולי צריך לאמץ את השיטה הזאת.

היו"ר ד' תיכון:

אז נצביע מהר. תותירו על ההסתייגויות.

חיים רמון (העבודה):

זה מה שאני אומר. אדוני היושב־ראש, זה מה שאני חושב. אפנה לחברי, ובואו, נציל את כלנו מהבושה הזאת, כי טוב — לא יהיה. הוויכוח, אם יהיה, יהיה רע או רע מאוד, ובכל פעם שאנחנו מנסים לעשות טיפה רע פחות, נהיה רע יותר. אז אולי נותר על הכול. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אברהם בורג, בבקשה.

אברהם בורג (העבודה):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה להתנגד להצעתו לסדר, האחרונה, של חבר הכנסת רמון. אני מבקש להצביע לאט־לאט סעיף־סעיף. אני רוצה שיראו את כל הכלולים בזה אחר זה. נגיד, למשל, אנחנו רוצים לתת עדיפות — יש הסתייגות כזאת — לשיכונת ההסדר, והמפד"ל יצביעו נגד, כי זה מופיע. אני רוצה שבסעיף־סעיף יראו את הטיפשות, את האווילות.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

הסעיף השלישי סוגר פרצה שהיתה בחוק מס הכנסה, ואינו עוסק במיסוי מניות שליטה, נושא שידון בעוד כחודש.

יש הסתייגויות לחוק, ואני מניח שהמסתייגים ירצו לעלות לדוכן ולנמק אותן. אבל לפני כן אני רוצה להתייחס כאן לחוק אחד, שהוא דומה מאוד לחוק שאנחנו לא קיבלנו כעת בבית הזה, והחוק הזה, בצדק לא קיבלנו אותו, מפני שהוא היה לוקה בחסר ומעוות. והחוק שאנחנו מגישים כעת הוא חוק שבא לתקן מה שהחוק הקודם בא לקלקל.

אדוני היושב־ראש, אני מניח שיהיו כאן כאלה, שירצו להתייחס לנושא הזה בהסתייגויות שלהם. בסוף, לפני ההצבעה, אם יהיה צורך, אני אשיב, ואז אנמק מה שעדיין טעון נימוק והנמקה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אנו ניגשים להנמקת ההסתייגויות. לשם החוק יש הסתייגות של חברי הכנסת חיים רמון ואברהם בורג. חבר הכנסת חיים רמון, בבקשה.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב־ראש, חברי הכנסת, היום נוצר חידוש במערכת הפוליטית. היום נולד חידוש מכיש, מכיוון שאיבדנו אפילו את הכבושה. פעם היו עושים את העסקאות בחדרי־חדרים; כשהתכיישו פחות, זה עבר לחדר של ועדת הכספים; כשהתכיישו עוד פחות, זה עבר למסדרונות סביב המליאה; כשכמעט איבדו את הכבושה, זה היה פה, מאחורי המליאה.

היום זה היה באמצע המליאה, לעיני כל העם, מכתם וסחרתם, ועכשיו אתם באים ומביאים חוק ואומרים לנו, שזה חוק שמבטל את הייחודיים? אין גבול לצביעות? אין גבול להעמדת הפנים?

איפה כל מגלגלי העניינים? במשך שבועיים, חודש, המפד"ל, ש"ס: לא יהיו עוד ייחודיים, יהיה נקי. איך אמר פה מישור? — מאסנו בתמונה הזאת, שבאים, הולכים, וקונים ומוכרים. תאמינו לי, אני מתגעגע לזה. לפחות זה היה כלילה, זה היה בחושך, לא ראו את זה, לא ראה את זה כל העם, זה גם עלה פחות כסף, עכשיו עשיתם את זה לאור היום, שוד לאור היום עשיתם. ואתם מביאים היום חוק — ואני אינני יודע מי מביא, כי כולם ברחו, אולי בגלל הכבושה — אתם מביאים היום חוק, שבא לבטל את הייחודיים, שבא להיות תיקוני חקיקה? יש בו איזה דבר מתוקן? כולו קלקלה אחת גדולה, קלקול על גבי קלקול.

אני מציע לכם: די עם העמדת הפנים, תחזרו לשיטה, שהיום היא נראית משאת נפש — זה קיבל 10 מיליון, זה קיבל 20 מיליון, יש רשימה, נגמר הסיפור, הולכים הביתה; ולא שישב לי איזה חנן פורת מגלגל עיניים במשך שנה — ובסופו של דבר מצביע כעד כל הנבלות. וחלק אחר בורח. ואחרים יושבים ויודעים שזה שקר וכזב. אין דבר מכיש יותר מהעניין הזה.

אני מציע לכם, אינני יודע מי זה "לכם", כי תראו איך זה נראה, אין פה שר, אין פה סגן שר — — —

אברהם בורג (העבודה):

סגן שר החוץ.

חיים רמון (העבודה):

האמן לי, סגן השר הזה לא בדיוק עוסק במאטריה הזאת. הוא לא מבין בה; הוא רק מצביע בעדה, אבל הוא לא מבין בה.

היו"ר ד' תיכון:

תצביעו סעיף-סעיף.

אברהם בורג (העבודה):

כן. אדוני היושב-ראש ירד לסוף דעתי. אבל אדוני היושב-ראש אוהב כליכך את מה שנעשה כאן: אני רוצה להאריך את הנאתו של האדון, כדי שבאמת יהיה ברור למעלה מכל ספק שהצדק, או מדויק יותר, הרשע והאווילות לא רק נעשים אלא גם נראים. זה חשוב מאוד, שהריו כולנו יודעים שדברים כאלה רק הליכוד יכול. כבר אין ביילין, כבר אין פרס, כבר אין את מי להאשים. השנה עמדתם לבר. לא עזרנו לכם, איש לא סייע לכם. בהתנדבות עשיתם זאת.

מה זה בהתנדבות? חבר הכנסת רמון תיאר מה קרה כאן. עליתם מן הוועדה למסדרון, צלצלו וביקשו חמש דקות. אדוני היושב-ראש בעצמו נתן חמש דקות ונכנסו לאולם. ופה, קבל עם ועולם, מול ארבע מצלמות טלוויזיה פתחו את שוק הבהמות, מחליפים פרה בחמור: אני אתן לך את זה ואתה תיתן את זה; אתה תיתן לי התנחלויות ואני אתן לך ישיבות; אתה תיתן לי סיוע להסעות ואני אתן לך כסף למתנחלים. זה מה שהיה כאן במליאה.

ומי מנצח על כל האורקסטרה? וכי ראש הממשלה, חלילה, מנצח על האורקסטרה? לא. ראיו, קוראים להצבעה: יצחק שמיר, והוא נבון. ראש הממשלה נבון. מסתכל ימינה — הוא לא יודע מה להגיד. מסתכל שמאלה — מעשה נסים, יושב שם השר נסים ואומר בשמו של ראש הממשלה: ראש הממשלה — כעד. ואין כשום מקום, לא כטיפ ולא כפרוטוקול את קולו של ראש הממשלה. הוא אפילו לא דיבר, הוא לא יכול, הוא לא מבין בעסק הזה. הוא רק ראש ממשלה, מה רוצים ממנו? הוא צריך להבין גם בעניינים מן הסוג הזה?

באמת, יפה מאוד. אלא מאי? כל העסק הזה לא חשוב כל-כך. מי שהכי מעניין בעסק הזה — זו המפד"ל.

הבוקר, 25 בדצמבר, הושג סיכום דיון בעניין הכספים הייחודיים על-פי סיכום בין-מפלגתי, בין רשימה נכבדה של אנשים. זה סיכום שנעשה בחתימתם, או לפחות חתימות לאישור — זבולון אורלב, יהושע פולק, נחום לגנלט, שמואל סלביץ, דוד גלס, איתן רוב, רפי הופמן. אנשים, מה אגיד לכם? פני הדור, נקי הדעת שבירושלים, הם נתמנו מטעם המדינה לשבת ולסגור את מה שנקרא קריטריונים שעל-פיהם יפעל החוק הזה.

ההנחה הפוליטית היתה, שהמפד"ל יצביעו נגד החוק של פורז-וייס יצביעו עם החוק של הממשלה המבטל את הייחודיים.

כל מי שראה את חבר הכנסת חנן פורת שהגיע למליאה ברגע האחרון בגלגול עיניים מסחרר היה בטוח שבוודאי הושג הסכם בנושא הזה, אחרת לא יעלה על הדעת שחבר הכנסת חנן פורת, שהולך את ה"קמפיין" נגד הכושה הגדולה בשה שעברה, יצביע נגד דבריו בשנה האחרונה. חשבנו: יש הסכם. ופתאום מה מסתבר? הסעיף הראשון, אדוני היושב-ראש, ולא הסתיר את זה אפילו — נשארה בעינה המחלוקת, אם הכספים מיועדים לכלל הציבור התורני והחרדי או רק לציבור החרדי. קבעו ישיבה, התדיינו, נמנו, לא גמרו, הפיצו זאת בחתימה פנימית שכולם פחדו לחתום אותה חוץ — יסלחו לי האנשים כאן — ממנכ"ל משרד החינוך והתרבות, זבולון אורלב, שכמו שאומרים בשפת הרחוב, בדומה למה שהתרחש כאן, יצא פראירי: היחיד שחתם על העסק הזה. כולם מתכחשים לו.

באים המפד"ל, בלי הסכם, בלי חוק ייחודיים, עם צביעות נסוכה על הפנים, שלושה פחדנים במקלט למעלה. שני צבועים באולם פה: חבר הכנסת חנן פורת, צריך לצעוק לו שש פעמים על מה הוא הצביע והוא לא יודע. חבר הכנסת יגאל ביבי עושה עצמו מצביע וגם-כן בסופו של דבר לא ברור למה הוא הצביע. ומי יוצא היפה? מי שנלחם שנה נגד הייחודיים.

אין אמר חבר הכנסת בני בגין לפני שנה וחצי כאשר היה תרגיל ריחני? הוא אמר: כך לא כוונים חומה, כך לא כוונים קואליציה. ואנחנו נגיד לחבר הכנסת בגין: ואיפה היית היום כשבנו חומה יפה כזאת? והיום אפשר לבנות חומה כזאת לעיני כול, בבושה כזאת?

אדוני היושב-ראש, דומני שזה אפס קצהו של התיאור, והוא זכאי אך ורק לשם אחד. החוק הזה אסור לו ואל לו שייקרא: חוק הסדרים במשק המדינה, אלא חוק קלקולי חקיקה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת רן כהן, בבקשה. כאמור, חמש דקות.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, הממשלה שאיננה, אני רוצה לומר, כמי שמתוך סקרנות הלך לצפות במה שנעשה מאחורי הקלעים של האולם הזה ונתקף בחילה, ולאחר שנכנס למרכז הזירה של האולם נתקף בהלה — רכותי חברי הכנסת, מסתבר שהקואליציה הזאת וחברי הכנסת שלה יכולים בכל פעם להתעלות, או נכון יותר, לנסוק במעלות ההודעה המעצמית או כמעט לדרת לבור תחתיות.

היום נעשו כאן שני דברים מהחמורים ביותר שאפשר היה לדמיין. בכל התקופה האחרונה, אדוני היושב-ראש, הכול סגור לכך, שהנה, הולכים לבטל את הייחודיים.

היו"ר ד' תיכון:

לא כולם.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

רקרו "מה יפית" המפד"ל בראש כולם. המפד"ל היתה "הילד הטוב" של המדינה. הנחמדים האלה, שממש קצה נפשם בכספים ייחודיים והם באים לנקות את המערכת — הצבועים הכי גדולים של הפוליטיקה הישראלית. זה מה שקרה כאן מאחורי הקלעים: זה מה שקרה כאן. לאחר מכן, כשהם קיבלו את הנחם שלהם, נכנסו אנשי המפד"ל פנימה והצביעו בעד ההסתייגות של האוצר שמאפשרת: הורה ייחודיים — הלאה.

יצחק נבון (העבודה):

מה הם קיבלו?

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

תיכף אומר מה הם קיבלו.

הם יוכלו להמשיך ולרקד, כל הקואליציה הזאת, סביב הכספים הייחודיים. המפד"ל באה כתביעה פשוטה וקטנה מאוד מאוד, חבר הכנסת נבון. הם באו ללשוש עיניים אל הכספים של החרדים. לאחר שהחרדים השיגו את 19 מיליון השקלים לענף תרבות במשרד החינוך והתרבות, הם באו ואמרו: גם אנחנו רוצים; והעמידו תנאים, והשיגו את התנאים. תנאי אחד — שמעל 1,000 שיעורים בחודש, גם זה ייחשב לגוף שזכאי לקבל כספים. תנאי שני — שלא תהיה מגבלה לגופים הללו להיות רק חרדיים. כל גוף דתי או חרדי יוכל לקבל, ובכך נגסו לעצמם מחצית הסכום מהכספים של החרדים.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב־ראש, חברי הכנסת, מה שהתרחש היום באולם, חבר הכנסת אורון, הוא בעצם, גם על-פי ניסיון, נדמה לי, לא שונה מהותית — פרט להבחנה שתוכף אומר — ממה שקרה בשנים הקודמות, אלא שבימים חתיקונם, או במשברים מהסוג הזה בשנים הקודמות, אם אני אשתמש במשל, היו בני ישראל מטילים מימיהם בתוך הברכה כמנהג כל האנשים; ביום הזה — זה ההבדל היחיד — היו בני ישראל מטילים מימיהם מן המקפצה. זה ההבדל היחיד, שכן מעשה של יום-יום הוא, שהיו עושים את העסקות מן הסוג הזה בכל שנה במועד הזה, אלא שהיו לבני ישראל מעט סייגים של בוש. גם לשבור סייגים של בוש זה תקדים, זה משמעות, והיום נעשה הדבר בפרהסיה, כאן, בתוך האולם הזה, כל העסקאות, וכפי שאמרתי — זה ההבדל: היום החלו בני ישראל להטיל מימיהם מן המקפצה, ולא בתוך המים.

אני עמתי ביום הזה, בשעות הקודמות, והסתכלתי משתאה בתופעה שאני רוצה להקריש לה את דברי, בתופעה שנקראת המפד"ל, וזאת באמת תופעה הראויה לעיון. אפשר גם להשתמש במפד"ל בתור משל ודוגמה ומודל לשנייה, וזה מודל ומשל ושנייה לדברים רבים מאוד בעולמנו, אבל אני רוצה לדבר קצת על המפד"ל ולבחון את התופעה, שכן היום, במסכת הצביעות שהיתה כאן, היא עלתה על כולנה וגברה על כולנה והיתה ידה של המפד"ל על העליונה. פשוט, חבריה עלו על כולם.

ואני שאלתי את עצמי היום: מה זה בעצם המפד"ל? כלומר, לנסות להגדיר מה זה מפד"ל. האם מפד"ל זה מפלגה? או אולי זו קופה רושמת?

יצחק נבון (העבודה):
תנועה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

או אולי תנועה? אולי זה בכלל בנקומט. כלומר, משהו שאם אתה יודע את הקוד שלו וגם לוחץ נכון על הכפתורים הנכונים, זה — אגב, בניגוד לבנקומט רגיל — לא פולט כסף אלא לוקח כסף, אבל אותו עיקרון. ואני באמת לא יודע להחליט מה זה המפד"ל. מונה? קופה רושמת? בנקומט? תנועה? אין לי מושג מדויק.

נדמה לי שהיום אפשר יהיה להגדיר את המפד"ל — אני אמצא פשרה, אדוני חבר הכנסת נבון, אני מקדיש כתשומת לב את דברי אליך — — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
גם אלי, דדי.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

לאורון ולכהן, וכמובן ליושב־ראש, ושווט וארד נכנסו. נדמה לי שההגדרה הנכונה למפד"ל היום — אם אני רוצה לעשות מיצוע של כל התכונות שמנתי קודם — מפד"לומט יתאים לה. תערוכת של מפד"ל עם בנקומט, עם מונה, יש פה כל האותיות, בדקתי, כמעט כל האותיות. מעתה ואילך תכונה תופעה פוליטית זאת בעולמנו — מפד"לומט. רוצה לומר, תערוכת של מפד"ל ובנקומט — — —

היו"ר ד' תיכון:

זה כבר אמרת היום לפני שנה.

אברהם שוחט (העבודה):

זה כמו יין טוב, שמשחבת עם הזמן.

שמעתם את יפי הנפש של המפד"ל, את צדיקי המפד"ל, את האנשים הישרים שבאים לדבר בשם העיקרון. היה צריך רק שיקבלו מעט כספים, מעט, מקופת המדינה, מקופת הציבור, והנה הם נכונים לחזור ולהצביע כאן על המשך קיומם של הכספים הייחודיים בריש גלי, בפרהסיה, חגיגה לאומית.

פעם שנייה בשנה שהמפד"ל בגדה בעקרונות. אני מוכרח לומר, שלעניות דעתי בשבועות האחרונים המפד"ל כמעט הצליחה ליצור אמינות ציבורית, שהנה הפעם הזאת, ייהרג ובל יעבור — והם יבטלו את הכספים הייחודיים. והיום התברר, כמו שאמר ברנרד שאו, שזה רק עניין של מחיר. זנות היא עניין של מחיר, והמפד"ל הוכיחה היום, שבמחיר לא-גדול אפילו היא מוכנה להצטרף לרוחב הזה של הזנות.

אבל מה שקרה לאחר מכן, אדוני היושב־ראש, במרכז הזירה, כשאריאל שרון וגאולה כהן התרוצצו אל שר האוצר — זה כמעט גובל בפשע לאומי. הם השיגו ממנו רק דבר אחד, חבר הכנסת נבון. הם השיגו פתק באישור ראש הממשלה, שאומר שהפרוגרמה של הבנייה של משרד השיכון לא תהיה רק במקומות שבהם נחוצות היום דירות — במקומות שבהם עלות חדר להשכרה היא 300 דולר, ועלות דירת שני חדרים היא 500 ו-600 דולר, ואין איפה לגור, ובמקומות שיש היכן לעבוד ואין היכן לגור — אלא גאולה כהן תוכל להקים בניינים בשטחים, בהתנחלויות, במקומות המרוחקים. קרי, יבנו פחות במקומות שבהם עם ישראל צריך את הדירות, ויבנו עוד בהתנחלויות ועוד במקומות המרוחקים, היכן שאין צורך בדירות.

אני שואל בכל הרצינות: בשביל מה בכלל כל המשחק המגעיל הזה, המחפיר הזה? יפנו לאמריקנים, שיעבירו את 10 מיליארד הדולר ערבויות ישר להתנחלויות, שיכנו שם. הלווא הממשלה הזאת היא ממשלת קטל עצמי לעם ישראל.

את חוק המשכנתאות שיומנו, חבר הכנסת שמאי, אני וחבר הכנסת אלי דיין, הם כבר הולכים להקפיא, הם חושבים להקפיא.

יעקב שמאי (הליכוד):
הם לא יצליחו.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

הם מנסים להקפיא אותו על-ידי עסקת קנוניה בין האוצר למשרד השיכון, שבה יכפר שר השיכון על חטאיו בחריגות מתקציב בשנה האחרונה, האוצר יגמד או יחסל ויעקף את חוק המשכנתאות, והמשכנתאים ימשיכו לסבול, וחסרי הדיוור ימשיכו להיות במקומות שבהם אין דיוור.

אדוני היושב־ראש, אנחנו ניצבים מול תופעה שאין מחיריה ממנה: לבטל את הערבויות למדינת ישראל על-ידי ההסכם הזה, שנפתר כאן, בשנייה האחרונה לפני ההצבעה. זו ממשלה אנטי-אחרת, אנטי-ציונית, אנטי-לאומית. זה פשוט אנטי-הציבור לקבל החלטה מהסוג הזה ולחשוב, שבכך הם יצליחו להמשיך ולשלט על העם הזה, כי העם הזה אידיוט. זה מה שהממשלה הזאת חושבת, שהם יצילו בכל מחיר וילכדו את המפד"ל מזה, את האגודה מזה, את ש"ס מזה, את התחיה מזה, את מולדת מזה — הורה של התנחלויות, הורה של ייחודיים לשיכות על חשבון העם, ועוד בזה יבואו וינסו לרמות את כל העם. העם הזה אינו אידיוט, והעם הזה, אני מקווה, ידע לגמול לממשלה הזאת כזמן הנכון את מה שצריך לגמול לה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת דדי צוקר, בבקשה.

מי שרצה באופן אמיתי וכן לבטל את הכספים הייחודיים, היה צריך למחוק את הסעיף הזה מספר התקציב. אבל, הנה יושבת ועדה, משתתפים בה מנכ"ל משרד החינוך ושלושה מפקידי המשרד; משתתף בה העורך-דין גלס; משתתפים בה אנשים המייצגים את אגודת ישראל; מפעם לפעם מצטרף חבר כנסת זה או אחר. והוועדה יושבת עוד לפני האישור על-מנת לקבוע כיצד יחול הכסף.

ובכן, מה עשתה המפד"ל? במקום שיירשמו מוסדות, נרשם סכום כולל. והיום, לפני האישור, יושבת ועדה מפלגתית ומחלקת את הכסף. כאילו לא השתנו הדברים וכאילו לא קרה דבר.

חמור מזה, לא מדובר רק על 20 מיליון, אלא על 55 מיליון. הסכום של 55 מיליון לא מופיע בתקציב משרד הדתות ככסף ייחודי. זו היתה רשימה ענקית של למעלה מ-400 מוסדות, ישיבות, כוללים, בתי-כנסת, אגודות תמיכה כאלה ואחרות. במקום זה יושבת כרגע שוב ועדה פוליטית מובהקת ומחלקת את הסכום של 55 מיליון.

היכן נמצא הסכום של 55 מיליון? אני ריביתי עם אנשי האוצר, לא עם הדרג הפוליטי אלא עם הפקידים. הם אומרים: מבחינתנו זה לא קיים. אבל כולנו יודעים שיש התחייבות של שר האוצר כלפי המפלגות הדתיות, ש-55 מיליון מתוך הרוברקה של תקציב המדינה יועברו לצורך חלוקת הכסף.

אם מישהו היה צריך את הראיה שאכן הדברים אינם מצויים מן האצבע אלא הם דברים אמיתיים, יסתכל על הוועדה שעוסקת בחלוקת הכסף שאיננו בתקציב וברורבה הכללית. הוא כנראה חלק מקיצוץ תקציב שיקום השכונות, מקיצוץ ההשתתפות במינויות-יום, מקיצוץ החינוך המיוחד. הוא חלק משורה שלמה של דברים, אבל הוא שוכן ברורבה הכללית, ויושבת עכשיו ועדה פוליטית ומחלקת את הכסף.

לכן, כל ההצגה של המפד"ל כמפלגה שבאה להציע משהו שמחסל את העניין גם בצד הכספי שלו וגם בנוהל ובפרוצדורה, הדבר מתייחס באופן חלקי לפרוצדורה, שכן אם הם יציבנו על שתי העמותות בתחום החינוך, הם פתחו את השער. אבל ודאי וודאי שפרוטה אחת מתקציב המדינה, מסכומים שהלכו וגדלו עם השנים, לא תרד ולא תישחק. המפד"ל לא יכולה לצאת נקייה מבחינה ציבורית במהלכים שהיא עשתה. זה הן אחד של הדברים.

מובן שלאותם 20 מיליון ו-55 מיליון שקל שותפות גם המפלגות החרדיות כולן, ואף אחת מהן לא תוותר על כך. אבל זה הסכום הקטן. הכסף הגדול נכנס מסעיפי משרד הדתות, כהשתתפות במוסדות חינוך ותרבות, הייתי אומר מוסדות לימוד. הסכום בשנת 1991 היה 209 מיליון. נניח שהסכום הזה כבר מקובל, אף שגם הוא גדל בעשרות אחוזים משנה לשנה. הרי בשנת 1992 הסכום של 209 מיליון, אם לוקחים את המקדמים המתאמים, היה צריך להיות 310 מיליון שקל. בתקציב המדינה לשנת 1992 מופיע סכום של 462 מיליון. כלומר, גידול של 50% מעבר לגידול הנובע מהאינפלציה ומתאמת התקציב משנה לשנה. זה הכסף הגדול. הכסף שאנחנו מדברים עליו ועדיין לא חולק הוא כביכול כסף קטן.

רבתי חברי הכנסת, אני אחזור ואגיד אלך פעמים: המדינה משתתפת בהוצאות של תלמיד ישיבה בסכום של כ-90,000 שקל לאורך תקופת לימודיו ובהוצאות של תלמיד באוניברסיטאות של המדינה בסכום של כ-25,000 שקל בלבד. המפלגות החרדיות יכולות להגיד לי אלף פעמים שזה לא-נכון,

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
קודם כולל, לא השתנה דבר, ואמרתם מה ההבדל היחיד.

אגב, אני מציע לכולם, אם למישהו אין מה להגיד, הוא יכול לקחת את הנאום מלפני שנה ולשאת אותו נאום. אתה מסכים, חבר הכנסת שוחט? אותו נאום אתה יכול לשאת גם השנה.

אם אני ממשיך להתכונן בתופעה הזאת שנקראת מפד"ל, אני יכול לומר משהו חדש. אימצתי את מוחי כהוגן וראיתי שבאמת המפד"ל היום, באופן מובהק, חד, ברור וצלול ובהיר, היו עושים מעשה ש"ס ואגודת ישראל, חבר הכנסת פלדמן, ודורשים שכר כרפול. זו ממש תופעה מעניינת. עושים מעשה פלדמן: הב הב, ודורשים שכר כרפול וכצידון.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
מיאו מיאו.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
כן. זו באמת תופעה מזוהה מאוד, ואם היינו רוצים להגיע, בדומה לאותה חירת ילדים, להגדרה, מהו שיא החוצפה, הייתי אומר שזה שיא החוצפה. להעמיד פנים כאילו היית רפול ולהסתפק בשכר המועט שש"ס והאגודה מקבלים. תודה רבה.

הי"ר ד' תיכון:
תודה. חברת הכנסת שולמית אלוני — איננה: חבר הכנסת מרדכי וירשובסקי — איננו: חבר הכנסת יוסי שריד — איננו: חבר הכנסת אברהם שוחט, בבקשה. כמה הסתייגויות אתה מבקש לנמק?

אברהם שוחט (העבודה):
אני מתייחס להסתייגות הרשומה כרגע.

הי"ר ד' תיכון:
בסדר, בבקשה.

אברהם שוחט (העבודה):
אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, דברי הקצרים נובעים מקוצר זמן ולא מקוצר השעוריות, ואני רוצה להתייחס גם אל המפד"ל וגם אל המפלגות החרדיות.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
יש לך די זמן — תעשה את זה אחד אחד.

אברהם שוחט (העבודה):
תודה, חבר הכנסת צוקר.

בפעולה של המפד"ל יש הרבה מאוד מן הצביעות, ואני לא מחדש הרבה. חברים הזכירו היום את דרך ההצבעה שלהם. אבל אני רוצה להתייחס לכמה דברים הנובעים מתורת המספרים בספר התקציב בקשר לפעולה שנעשת על-ידי המפד"ל, כראשונה, דרך פקיד משרד החינוך, בישיבות מזוהות ומעורבות שנמצאים בהם עובדי מדינה, נציגי מפלגות חרדיות, עורכי-דין המייצגים מפלגות חרדיות. הוקם צוות עבודה שצריך להתייחס לסכום של 20 מיליון שקל המופיע בספר התקציב.

שם כתוב: פעולות תרבות לחרדים. אפשר היה לחשוב שהמפד"ל, ברצונה להתנקות ממעשיה בשנה שעברה, תציע באופן מעשי ביטול הטכניקה וביטול הכסף. אבל מה שקרה הוא, שבוטלה כביכול הטכניקה; הרי אנחנו יודעים שבחוק הזה עדיין מופיעות שתי עמותות: אבל הכסף, במפורש, נמצא בתוך ספר התקציב, והוא כסף ייחודי לכל דבר, פעולות תרבות לחרדים — זה סעיף בספר התקציב ואלה סכומים שהלכו וגדלו משנה לשנה.

ושלוש פעמים. אני רק רוצה שיוכח על-ידי קבלת ההסתייגויות שלנו דבר אחד — שלא יסגרו דלת בפני הייחודיים מטעם המדינה, ובאותה עת יפרצו חלונות גדולים דרך הרשויות המקומיות.

הרשויות המקומיות מחלקות כבר היום מיליונים; עשרות מיליונים רבים לייחודיים בדרכים שלהן, ואין פיקוח מעשי מצד הציבור על ההוצאות האלה. אם אנחנו לא נבטיח לסתום את הפרצות, שאני מבין שאפילו בכל הבית הזה מעוניינים לסתום אותן, למרות מה שראינו כאן לפני שעה קלה — וכולם רוצים לבטל את הייחודיים, כך מצהירים כולם, הוויכוח הוא רק איך — אם רוצים באמת להגיע לכך שיהיה פיקוח נאות, ויחלקו כספי ציבור אך ורק לפי קריטריונים ברורים וענייניים, הרי זה צריך להיות לא רק דרך המדינה ומוסדותיה אלא גם על-ידי הרשויות המקומיות.

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, הרשויות המקומיות הן כלי שבאמצעותן, או הן עצמן מעבירות לכל מיני ייחודיים משונים ביותר סכומים אדירים, בעיריות גדולות, בעיריות קטנות ובמועצות מקומיות זעירות. לפעמים מעבירים את זה ממקום אחד לאחר, למעשה, לא רק מעבירים כספי ציבור ללא ביקורת ציבורית, אלא יש כזה גם השחתה נוראה של כל המנגנון העירוני, שתמורת שירותים של העברת כספי ייחודיים מקבלים איזה סכום שנשאר בקופה של הרשות המקומית לצרכיה שלה, והיתר הולך למטרות אחרות.

לכן, אדוני היושב-ראש, חשוב מאוד לדאוג לכך שהפרצה הזאת תיסתם, והשלטון המקומי לא יוכל להיות אמצעי, כדי לעקוף את מה שאנחנו רוצים להשיג על-ידי ביטול הייחודיים וריצת פיקוח וקריטריונים נאותים.

זו ההסתייגות שעליה אני מדבר, ואני מבקש שהיא תועמד להצבעה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת עמיר פרץ, הסתייגות לשם החוק: במקום "במשק המדינה" יבוא "במשק מדינת ישראל". בבקשה.

עמיר פרץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בכל שנה, כאשר הכנסת מקיימת דיון בתקציב, אתה מגיע למליאת הכנסת ובטוח שהריונים על התקציב ישקפו את מדיניותה של הממשלה בכל היעדים הלאומיים שהיא קובעת לעצמה לשנה שתבוא עלינו לטובה. והנה, קסתבר ששנה אחר שנה, ככל שמחפשים שהמיקוד יהיה בנושאים המרכזיים שעליהם מתמודדת מדינת ישראל, בכל פעם מחדש אנו חוזרים ונתגלגלים ומוצאים את עצמנו, כשכל הוויכוח הציבורי, כל האנרגיה של חברי הכנסת, של השרים, מושקעת בפתרון הבעיה המסובכת של הייחודיים.

אלא שבכל שנה משתנה העניין. לפני שנתיים דיברו על הייחודיים, אבל באותה נשימה זרקו גם איזו עצם ללובי החברתי. אמרו: לצד אותם 300 מיליון שקל שעוברים לחרדים, ייתנו 38 מיליון שקל מעשר לעניים. נתנו גם ללובי החברתי להשיג משהו. הוויכוח סביב הייחודיים נעשה בסתר, בשקט, בצנעה. ניסו להצניע אותו.

לפני שנה, כאשר הגענו שוב לדיון על התקציב, התברר שמצאנו עצמנו מתמקדים מחדש בייחודיים. אולם, הפעם הדברים לא התבצעו בסתר, אלא במסדרונותיה של הכנסת, במסדרונות של הוועדות, בכל פינה של הבניין הזה מצאת את הוויכוח, כמעט גלוי.

אבל הן מעולם לא סתרו את המספרים ואת הבדיקות שערכתי בעניין זה. הסכומים הולכים וצומחים, וזה כאילו כסף כשר, כי הוא מחולק לפי קריטריונים. אבל, אני אומר לכם שהכסף הזה הוא כסף פסול, כסף שצריך להפסיק לתת אותו.

אני אסיים את דברי בכמה מלים לגבי הטענה למה נותנים לתרבות לחרדים, והרי בעצם הם זכאים לזה, כי הם לא מקבלים את מנת התרבות מתקציב משרד החינוך. ובכן, תקציב משרד החינוך לנושא התרבות הוא 190 מיליון שקל. אפרט רק את הסעיפים הגדולים: 40 מיליון לחברת המתנ"סים; 15 מיליון להנחלת הלשון; 15 מיליון לרשות העתיקות. האם המפד"ל לא קשורה לזה? נדמה לי שמנהל חברת המתנ"סים היום הוא איש המפד"ל. איך אפשר לבוא ולהגיד: אנחנו רוצים חלק יחסי מתקציב משרד החינוך בנושא תרבות, כאילו הם לא משתתפים בדברים האלה?

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
מה אתה רוצה מהמפד"ל? מה יש לך נגדם?

אברהם שוחט (העבודה):

הנחלת הלשון — זה לא עניינם? רשות העתיקות — זה לא עניינם? חברת המתנ"סים — זה לא עניינם? לבוא ולהגיד: אנחנו זכאים לתקציב תרבות נפרד מהקטע של החרדים, ולרצות לקחת כאילו הם לא שותפים לתקציב התרבות שלנו, איך הם יכולים לעשות זאת?

ודבר אחרון, אתמול בוועדת הכספים, והיום היו לזה שוליים, התברר, וידענו את זה למעשה מראש, שאם גם יתבטלו הכספים הייחודיים, יש שר אוצר שמוכן לתת ואפשר להסדיר את הדברים עם יושב-ראש ועדת הכספים. חבר הכנסת אורון עסק בעניין. מתוך ההעברות שנראו תמימות כביכול, ראינו שיש העברה של 5 מיליוני שקל, לא לכל המפלגות החרדיות, אפילו לא לכל אגודת ישראל, אלא לזרם מסוים באגודת ישראל שאליו שייך יושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת משה זאב פלדמן.

אני יכול להגיד לכם, שהכעס של שותפיו באגודת ישראל, שלא לדבר על הכעס של דגל התורה, שלא להזכיר את הכעס של ש"ס, היה לאין ערוך גדול יותר מכעסנו. אנחנו מסתכלים על זה כבושה, כבלימה, ככעס עצום, אבל האחרים מסתכלים על זה כמפלגות שגם הן היו זכאיות לכסף בתוך ההסדר הזה.

לכן, בחוק של תקציב הייחודיים יש מן החיוב, שכן הוא מבטל לפחות דבר טכני קטן, את הצורך בקביעת השם בתוך ספר התקציב. הוא לא מונע, אם לא הולכים עד הסוף, כפי שהמפד"ל עשתה, את הקצבת הכספים; הוא לא מונע העברת כספים בצורה תמימה כביכול, אם שר האוצר משתף פעולה בוועדת הכספים.

אני לא רציתי להציע הצעת חוק שמגנה את חוק תקציב המדינה, אבל הוספתי שם לצורך דברי בקטע זה של העניין. אולם, רבותי, אני חושב שמה שמופיע בחוק הזה, גם העמותות, הוא דבר חמור. צריך לבטל מתוך החוק את כל הקטע הנוסף שהממשלה הוסיפה, שהוא פרי של פשרה לצורך חלוקת כספים. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רשות הדיבור לחבר הכנסת מרדכי וירשובסקי, אחרי — חבר הכנסת עמיר פרץ.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני אהיה קצר מאוד. הרי כל הדברים לגבי הייחודיים כבר נאמרו פעם אחת, פעמיים

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
צריך לחכות עכשיו עשר דקות? זה המון זמן.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כך תיאמתי עם המזכיר, והוא אמר לי שזה בסדר.

היו"ר מ' וירשובסקי:
אם תיאמת עם המזכיר — לא אפריע. זה מקלקל קצת את
הסדר, אבל אפשר לך לעשות זאת. אני מבין שאחר כך
הכנסת צבן רוצה גם הוא לדבר על אותו סעיף.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
נכון. על-פי התקנון.

היו"ר מ' וירשובסקי:
אם כך, חבר הכנסת דיין, תצטרך לחכות קצת.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אני בטוח שהוא אפילו ייהנה להקשיב לנו.

היו"ר מ' וירשובסקי:
אני בטוח כזה. חבר הכנסת אורון, בבקשה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו היינו, כולנו,
שותפים בשעתיים האחרונות לקצה הקרחון של מציאות,
שחברי ועדת הכספים שותפים בה עוד לרובד אחד; אבל אל
נטעה את עצמנו, גם חברי ועדת הכספים היושבים פה —
עיקרה מוסתר מעינינו. תקציב המדינה הוגש לנו לפני חודשים
מספר, ובעצם לא דנו בו בשום מסגרת. כזכור, רק לפני שבוע
חילצו איכשהו את חוק ההסדרים מסכך הייחודיים והביאו
אותו לכאן. ועדת הכספים לא עסקה בשום נושא ברצינות.
היושב-ראש גם לא מתכוון לעסוק בשום נושא. יש לי ספק אם
הוא מחשיב אותו, ואני לא רוצה להתייחס אל מידת הבנתו את
הנושאים הללו. מכונת ההצבעות פעלה הבוקר, ובמשך 20
דקות נכנסו, מן הגורן ומן היקב, חברי כנסת שהסתובבו
בחופשיות במסדרונות והצביעו.

דן תיכון (הליכוד):
אבל זה לא חדש.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
נכון. לא רק שזה לא חדש, התקציב הזה, כמו התקציב של
השנה שעברה, הוא גשר צר מאוד. הוא גשר צר מאוד משום
שהוא לא התיימר, ולמה שהוא מתיימר — הוא לא מסוגל
להתמודד עם הבעיות הגדולות של מדינת ישראל, בעיות
העלייה, בעיות הקליטה, האבטלה הגואה, העדר הצמיחה וכו'.
אבל הוא נטוי, כמו התקציב של השנה שעברה. הגשר הזה
נטוי על שתי אבני פינה ברורות לחלוטין, ידועות לחלוטין:
האחת — הייחודיים, והשנייה — ההתנהלות.

חבר הכנסת צוקר שאל אותי, מה קרה כאן עכשיו. פה,
בתוך האולם, במשאומתן שבין שר האוצר לנציגי הסיעות
החרדיות, לנציגי התחיה, נטו את הגשר. איך נראה הגשר הזה?
זה הביטוי למדיניות חסרת האחריות של הממשלה, כי מי
שהסכים לעשר הנקודות של התחיה, שמשמעותן הכפלה
ההתנהלות, אי-בנייה במרכז הארץ, במקומות שבהם דרושים
מכנים, מהמר בידועין ומתוך כוונה על הערכויות האמריקניות
ועל כל מה שכרוך בהן, והולך ליצור תקציב עם גירעון לא של
11 מיליארד שקלים, אלא של 15 או 16 מיליארד שקלים, שהם
15% מהתקציב. ולא נמצא, חבר הכנסת שטרית, אדם אחד, לא
באוצר, לא בבנק ישראל, לא באקדמיה, שאומר שמדינת
ישראל מסוגלת לעמוד בתקציב כזה. אבל שר הבינוי והשיכון

אך היום חזינו במחזה, שהוויכוח בו לא רק מתבצע פה
בצורה חסרת אחריות לעומת תפקידה של מדינת ישראל,
יעדיה הלאומיים מול הבעיות הקשות העומדות בפנינו בשנה זו
— אבטלה גואה, קליטה שאיש אינו יודע אם נצליח בה; והנה
כלי כושה, בעזות מצח, בתוך בניין הכנסת. בתוך האולם עצמו,
לעיני כולם, כשכל מצלמות הטלוויזיה מצלמות את המחזה
הזה, עושים עסקאות על-מנת לעבור את תהליך ההצבעה.

כאשר באים לבחון את מה שמציב לעצמו שר האוצר,
כשהוא אומר בפעם הראשונה שהתקציב הזה יביא אתו גם
תקציב רב-שנתי ולא תקציב לשנה אחת; הוא אומר שנעצב את
מדיניות התקציב, את היעדים הלאומיים, נקבע סדרי עדיפויות
לא לשנה אחת אלא לכמה שנים; אחר כך, כשאתה רואה את
האמת המרה, איזה פער קיים בין המציאות הקשה לבין
הכוונות האמיתיות של ממשלת ישראל ושל האנשים
שמעצבים את מדיניותה, הפער גדול ורב.

לצערי הרב, כאשר רוצים שעם שלם יישא בנטל ביחד,
תוך חלוקה צודקת, תוך התייבבות מאוחדת אל מול פני כל
המשימות העומדות בפנינו, המחזות האלה מחלישים את ידי
העם. כאשר הממשלה יוצרת תופעות כאלה, היא לא תוכל
לבוא בטענות אל עם ישראל ולהגיד: כואו, שאו אתנו בנטל.
בואו, קחו חלק בקליטת העלייה. אף אחד מהשרים לא יוכל
לבוא בטענה אפילו לאזרח אחד במדינת ישראל שיביט אליהם
בגיוחן ובצניניות.

מדינת ישראל לא תוכל לעמוד במשימות הקשות אשר
בפניה אם לא תדע לרתום את העם כולו למשימה. הדרך,
הכוונות והשיטות המתפתחות כאן, ובסופו של דבר המספרים
הניבטים אלינו מתוך ספרי התקציב, אוזלת היד אל מול
הבעיות הקשות של אבטלה, של קליטת העלייה, זו המבורכת
כל-כך, כל אלה יעמידו את העם מנותק מממשלתו והוא לא
יהיה מוכן לתת כתף. תודה רבה.

היו"ר מ' וירשובסקי:
תודה. אני קורא לחבר הכנסת חיים אורון, ואחריו —
לחבר הכנסת אלי דיין.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
למה לא חבר הכנסת צבן?

היו"ר מ' וירשובסקי:
רשום באמת חבר הכנסת צבן, אבל חשבתי שאתה, בסעיף
הזה, מדבר בשם כל הסיעה. כתוב פה: חברי הכנסת אורון,
צבן, חסיין פארס, להלן סיעת מפ"ם.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
נכון, אני בסעיף הזה מדבר בשמי ומדבר גם — — —

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אנסה. אני גם מנצל את זכותי להסתייגות האחרונה. אנמק
את שתייהן עכשיו.

היו"ר מ' וירשובסקי:
כן, אם כך, אמחק אותן מההסתייגות האחרונה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
יש לי בערך 30, אז את ה-29 תמחק, בבקשה.

היו"ר מ' וירשובסקי:
אנחנו אומנם הולכים סעיף-סעיף.

יצחק נבון (העבודה):
מתי זה היה?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
זה היה אתמול בבוקר. דוגמה שנייה, אדוני — — —

אלי דיין (העבודה):
לחצו על השר.

היו"ר מ' וירשובסקי:
תאפשרו לחבר הכנסת אורון לסיים. הוא צריך לסיים.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אדוני שר החינוך לשעבר, דוגמה שנייה קשורה במשרדך לשעבר. פתאום מופיעה בקשה תמימה — 3 מיליונים ו-950,000 שקלים כתוספת, ביוזמת משרד האוצר, לתקציב הפיתוח, לצורך מבני חינוך ותרבות. שואל מי ששואל את מנכ"ל משרד החינוך: מה זה? והוא אומר: אני לא יודע, אני שומע ממך שאני מקבל כסף נוסף, לא ידעתי. עוד הפעם, שר האוצר מסדר עם יושב-ראש ועדת הכספים מסלול פרטי, הסעף הזה במוביל הכיוב הארצי, והוא מממן את היעדים. היעדים מסומנים.

שמעון שטרית (העבודה):
אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, אולי תאיר את עינינו. יש כמה דברים לא ברורים.

היו"ר מ' וירשובסקי:
חבר הכנסת שטרית, עוד ארוכה השורה.

אליהו בן-נחם (העבודה):
חבר הכנסת פלדמן, תבוא לכאן.

עמיר פרץ (העבודה):
זאב בעל הסודות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
חברי הכנסת, אני רוצה לספר לכם משהו. מהשעה 09:00, כשאמרתי מה שאמרתי בוועדת הכספים, כבוד היושב-ראש, מי אתם חושבים בא אלי בהמשך היום? חברי מפלגתו באו אלי, אלו השייכים לחצר אחרת, ולא לחצר גור, ואמר לי אחד מהם: תגיד לי, חבר הכנסת אורון, לאן זה הולך? אני צריך לדעת, כי מכייסים גם אותי. את זה אמר לי חבר כנסת נכבד, סגן שר: מכייסים גם אותי, לא רק אותך. הרב פלדמן מכייס אותו — — —

היו"ר מ' וירשובסקי:
רגע, רגע. חבר הכנסת פלדמן, כך לא עושים לובי. חברי הכנסת, אני מבקש מכם. היתה לנו די התרגשות היום, היו לנו די צעקות ואיי-כבוד לעיני כל העם. חבר הכנסת פלדמן, אני מבקש ממך שלא תפריע ותשב במקומך.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
חבר הכנסת נבון, סופו של הסיפור של הבוקר — אחרי שלא הצליח להעביר את זה בהיחבא, משך שר האוצר בקשות ב-6 מיליוני שקלים ואמר: מספיק. אבל למה הוא הגיש אותן? אך אני מבטיח לך, שהיושב-ראש ימצא את הישיבה שבה לא ייצא אף אחד, ואיש לא יראה, וההעברות הללו יעברו.

זו דמותה של הממשלה, זו דמותו של התקציב, זה מה שמבקשים מאתנו לאשר כאן היום. והעם רואה את הזוועה הזאת, והעם קץ בה, וידו קצרה מהושע בביוון שמתנהל פה, במרכז המליאה.

מתווך עם חישוקאי אחר, השר מודעי, עם התחיה, וסוגרים עסקה פה בתוך האולם. על מה? על חוק שראש הממשלה התחייב לגביו בזמן התקציב בשנה שעברה מעל הדוכן הזה, עוד הפעם כפיצוי למפד"ל, שבשנה הבאה לא יהיו ייחודיים.

אלי דיין (העבודה):
מי אמר את זה?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
ראש הממשלה, שהתבלבל על מה הוא צריך להצביע. יועצו הנאמן, השר נסים, הדרך אותו איך להצביע בהצבעה שהיתה פה קודם. ראש הממשלה הזה התחייב מעל הדוכן, שר האוצר התחייב מעל הדוכן, ואנשי המפד"ל גלגלו עיניים לשמים, בעיקר חבר הכנסת חנן פורת, צדיק ידוע, שאמר: אני לא אתן ידי עוד לייחודיים, ותראו מה קרה פה.

אני אומר במלוא האחריות: מחליפים את הקיוסקים הקטנים של העמותות בשלושה-ארבעה סופרמרקטים גדולים, ויהיה חשבון לא קמעוני, יהיה חשבון סיווגי. כאשר עברו מהייחודיים לקריטריונים — זה עלה למשל המסים מאות מיליוני שקלים. מיסדו מסלול רחב, צינור בעל קוטר עצום, שדרכו בעלי העניין — — —

שמעון שטרית (העבודה):
מוביל ארצי.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
מוביל הכיוב הארצי. בעלי העניין יושבים וקובעים עכשיו איך יפתחו את השיברים בהסתעפויות השונות של מוביל הכיוב הזה.

אריה אליאב (העבודה):
שפך כנסת.

היו"ר מ' וירשובסקי:
ולמוביל הזה לא יהיה מכון טיהור.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
ולמוביל הזה לא יהיה מכון טיהור, כי אין מכון שיכול לטהר את השרץ הזה. ויגלגלו פה עיניים לשמים על זכויות ועל שוויון. יושבים עכשיו המאכזרים שלהם ומסדרים את העניין.

הזכיר כבר קודם את הדברים חבר הכנסת שוחט. תראו איך זה מתנהל. אתמול הגיעה לוועדת הכספים פנייה תמימה, מס' 0327. הנושא: 506,000 שקלים מענקים מיוחדים, תמיכה במוסדות גריאטריים ציבוריים, ועוד 450,000 שקלים תמיכות בארגונים רפואיים אחרים. ראיתי את המסמך בוועדת הכספים ואורו עיני, האוצר מוסיף למעלה ממיליון שקל למוסדות גריאטריים ולמוסדות רפואיים, ובוודאי אין אני צריך לומר פה לחברי הכנסת עד כמה רבה מצוקתם.

עמיר פרץ (העבודה):
ביוזמתו.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
וביוזמתו. וראה זה פלא, קצת מבררים — ובכלל, חברי הכנסת הפכו להיות כולם בלשים; חבר הכנסת פלדמן יתחיל לתת לנו שיעורים בקבלה ובתורת הנסתר. מה מסתתר מאחורי המושג התמים והחיובי "מוסדות גריאטריים"? — אומר לכם מה מסתתר. מסתתר גוף "תפארת בנים" של המפד"ל, שמקבל 506,000 שקל, ו-450,000 שקלים מחולקים למוסדות על-פי המלצתו של הרב פלדמן. וזה מגיע מלשכת השר, מעל ראשי הפקידים, אל יושב-ראש ועדת הכספים של הכנסת, וכמעט מאשרים.

של מדינת ישראל. ועל-פי עקרון הפרדת הרשויות, משעה שהחוק הוא חוק קצרה ידו של בית-המשפט מהושיע.

אינני מכיר מדינה אחת בעולם, שאתה פותח את ספר התקציב שלה ומוצא שם עמודים על גבי עמודים עם רשימות של עמותות עם הכספים שמוקצים להן, ואינך יודע מי עומד מאחורי מה ולאיוז תכלית משמשים כספים אלה או אחרים. ואין לבית-המשפט העליון, גם לא לבית-המשפט הגבוה לצדק, שום יכולת לעשות מעשה.

שאלו אותי אז: אם כך, מה הועילו חכמים בתקנתם, מה השגת בעתירה שלך? השבתי: נכון, לא סיימנו את המלאכה, אבל הצלחנו בפעם הראשונה, במחיר לא קל, להפסיק את חלוקת הכספים הללו מתחת לשולחן בלי שאיש ידע בכלל מה נעשה. הצלחנו להעלות את העניין על השולחן, להעמיד אותו לפחות לביקורת הפרלמנט, לביקורת מבקר המדינה. אני מאמין שהמצב שנוצר כאן, כאשר עוד פעם ועוד פעם מעלים זאת, יביא לזה קץ. ואומר גם כיצד.

זה היה הביזוי השני של בג"ץ על-ידי הממשלה. הביזוי הראשון היה כמה שנים קודם לכן, כשצפצפו על בג"ץ ועל מבקר המדינה ועל הוראותיהם בעניין הכספים הייחודיים. בשבועות האלה היה הביזוי השלישי של בג"ץ. זאת ממשלה וזאת קואליציה המבזות שופטים, מבזות את מערכת המשפט, ותו הקלון הזה ייטבע בה.

חברי כנסת אמרו לנו גם היום: מה הועלתם ככל המאבק שלכם? ראו מה קרה: נוספו כספים ייחודיים, ולא רק כספים ייחודיים לשיכבות ולחידים, אלא נוספו כספים ל"התחיה", להתנחלויות, דווקא בשעה הרגישה הזאת מבחינה מדינית, וחתמו כאן כמראה המחפיר הזה.

אז מה רציתם? האם רציתם שבגלל האיום הזה, ואני מכיר במשקל, אנחנו נחדל מהמאבק למען איוז מערכת תקינה, צודקת ואמינה? אני אינני חושש ממה שקרה היום. זה לא נעים, זה רע, אבל לפחות הרע הזה ייעשה כך, שעם ישראל ראה אותו היום, וראה גם מי העושים. ראה את המפד"ל, ראה את המפד"ל המתטיפיפת, שכבר פעם שנייה גורמת בתרגילים שלה למה שהיא גורמת, ללא חוט שדרה, עם חלוקת תפקידים: אלה יעמדו בחוץ, זה ייכנס להצביע בסעיף א', וזה ייכנס להצביע בסעיף ב'. ההערמה, וראינו את התחיה, המתטיפיפת, כמאמרו של ברנרד שאו: רק תאמרו לי את המחיר.

אריה אליאב (העבודה):
את המקצוע.

היו"ר מ' וירשובסקי:
לא, אתה הורס את הבדיחה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
המקצוע ידוע, רק תאמרו את המחיר.

היו"ר מ' וירשובסקי:
הוא סיפר את הבדיחה; את החלק שהוא סיפר, הוא סיפר נכון.

מיכאל איתן (הליכוד):
כשאני אמרתי מעל הדוכן, היתה סערת רוחות. מעניין מה תהיה תגובת התקשורת.

היו"ר מ' וירשובסקי:
אינני יודע. חבר הכנסת איתן, אתה יודע שאני לא אחראי לתקשורת. אני אחראי לניהול ישיבה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. אני קורא לחבר הכנסת יאיר צבן, חבר הכנסת אורון, אני יכול לכתוב אותך על שתוך כדי הנאום שלך עשית כפל לשון. אמרת שהרב פלדמן מלמד אותנו את תורת הקבלה; והמבין יבין.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
מה זה "המבין יבין"? המבין רואה.

אריה אליאב (העבודה):

— — — תורת הקבלה ותורת הנסתר, אבל בלי זוהר.

היו"ר מ' וירשובסקי:

רשות הדיבור לחבר הכנסת יאיר צבן, ואחריו — לחבר הכנסת חסיין פארס; אם הוא לא יהיה — ידבר חבר הכנסת אלי דיין. בבקשה, חבר הכנסת יאיר צבן.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
גם אני מבקש לנמק שתי הסתייגויות.

היו"ר מ' וירשובסקי:

זה מקשה מאוד על היושב-ראש לעשות את החשבון, אבל אני אאפשר לך.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני שלוש שנים כמעט, ב-12 בפברואר 1989, יצא המאבק נגד הכספים הייחודיים בדרך חדשה. כאשר יושב-ראש ועדת הכספים היה אדם אחר אבל לא כל כך שונה — להזכירכם, חבר הכנסת שפירא, שהאינטרסים שלו והתפיסה שלו בעניינים הללו היו דומים מאוד לאלו של חבר הכנסת פלדמן — מאבקים חוזרים ונשנים של עבדכם הנאמן בוועדת הכספים במשך שנים נכשלו. וכמו שאנחנו רגילים, לצערנו, בוירה הפוליטית שלנו, כאשר אין מי שיושיע, אנחנו עוותרים לבית-הדין הגבוה לצדק, ואנוכי עשיתי את המעשה הזה, וב-12 בפברואר 1989 התחייבה הממשלה בפני בג"ץ, בפיה של נציגת פרקליטות המדינה הגברת נילי ארד, שמעתה ואילך יחולקו כל הכספים, כל כספי התקציב, על-פי קריטריונים ברורים וגלויים, תוך קביעת מנגנוני בקרה, כי הכספים משמשים את תעודתם. רק בדרך זאת, כך אמר בג"ץ, תיעשה התמיכה באופן — — —

היו"ר מ' וירשובסקי:

חבר הכנסת פלדמן, אני מבקש ממך.

משה זאב פלדמן (אגודת ישראל):

אני מבקש ממנו שיחליף כבר את התקליט — — —

היו"ר מ' וירשובסקי:

חבר הכנסת פלדמן, מותר לך לשבת ליד חבר הכנסת אורון, ולדבר אתו בשקט, אם אתה דווקא רוצה.

מוחמד נפאע (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
ישבתי לרגע על כיסאו של הרב פלדמן, וזה היה קיץ. חם.

היו"ר מ' וירשובסקי:

נא לא להפריע.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אחר כך התברר, שהממשלה שאנחנו מדברים בה אינה רוצה לקיים את ההתחייבות שנמסרה בשמה בפני בג"ץ. ואז התחכמו ועשו מעשה שאין לו תקדים, דומני, בשום פרלמנט תקין בעולם. לקחו את כל העסקה הטמאה הזאת של כספים ייחודיים, על כל צדדיה ופדטיה, והכניסו אותה לספר החוקים

להצביע בעדה במליאת הכנסת. לאחר מכן הוא מצביע בעד החוק שהוא נגד ההסתייגות.

אחר-כך רוצה חבר הכנסת לין, שאנחנו נמשיך להאמין לו ששיקוליו הם ענייניים והוא בעד חוק. והוא יושב־ראש ועדת החוקה, וכך הוא רוצה שנאמין לו שכל הדברים שהוא עושה נעשים בתום־לב ולפי שיקולים ענייניים ומשפטיים.

"תרגילים" כאלה, לא היה להם תקדים.

אני רוצה לשאול: איפה שר החינוך, שר החינוך וזולין המר? איפה שר החינוך והתרכות שאומר לי באופן אישי, וגם פה: אנחנו נתנגד לנושא הייחודיים, נסיר את החרפה הזאת, לא נוכל עוד להשלים אתה, היא פוגעת בנפש הנוער, היא פוגעת בערכי החינוך? הגענו למבחן, והנה שר החינוך והתרכות איננו. התחלתי לחפש אותו, יצאתי החוצה; איננו. והרב יצחק לוי, מזכ"ל המפד"ל, נואם על כל כמה, בכל עיר, בכל מקום ואומר: נתנגד לייחודיים. והנה, בזמן ההצבעה — — — הנה, שר החינוך הגיע. אני שמח לפגוש אותך. אני רוצה להודיע לך, שאינך ראוי עוד להיות שר החינוך. אתה יודע שאני מעריך אותך. אתה ביזית את החינוך, ביזית את התרכות. אמרתי לחברי: הפעם הם רציניים.

איפה חבר הכנסת חנן פורת? חנן פורת הצדיק, הישר, אומר לי: לא יקומו ולא יהיו עוד ייחודיים. והנה הוא נכנס, הוא מצביע נגד חוק הייחודיים.

בושה וחרפה, אין לי מלים אחרות. זה ביזיון לערכי החינוך שהחברים האלה מטיפים להם בכל מקום ומקום. באמת ראיתי את המפד"ל מרוסקת, כאשר חלקה בפנים, חלקה בחוץ, וכנראה כך היא צריכה להיראות, והיא תמשיך להתרסק בהתנהגותה זו. אם זאת הנהגתה, ככה היא צריכה להמשיך להתרסק, ואני מקווה שכך יהיה.

רבתי, אדוני שר החינוך, לא רק שיש ייחודיים, אלא יש גם הקמת זרם חינוך חדש, מפלגתי. זה מה שעשיתם היום. אין נוכל להסביר, רבתי חברי הכנסת, שיש קיצוץ של 7 מיליוני שקל בשיקום שכונות, ופה באולם שר האוצר אומר ל"התחיה": הימנעו — 20 מיליון; תמיכה, בעד — 50 מיליון. בושה וחרפה. ואחר-כך אומרים לי: 7 מיליוני שקל לשיקום שכונות, לעובדים קהילתיים, לקשישים — אין, אין כסף. 3 מיליונים למגן־דוד־אדום כדי למנוע סגירת 20 תחנות — אין כסף. ופה באולם חילקו עשרות מיליונים לפני ההצבעה.

ייחודיים — יש, זרם חינוך חדש, מפלגתי — יש, בושה וחרפה — יש בכנסת. אני מתכייש היום להיות חבר כנסת.

יהושע מצא (הליכוד):
תתפטר.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוא רשם את הצעתכם להתפטר. הוא יחשוב על כך. נכון, חבר הכנסת דיין? תחשוב.

אדוני יושב־ראש ועדת הכספים רוצה להשיב, בבקשה.

קריאות:

אין לו מה להשיב.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת ודאי רוצים לשמוע את תשובת יושב־ראש ועדת הכספים. נא לשבת.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חבר הכנסת צידון הצביע נגד, אבל ישב כאן השר רפול, המנהיג של צומת, והוא נמנע. יאמרו שהוא נמנע כי הוא שר בממשלה, אני מבין. אבל, אם הוא שר בממשלה הוא צריך היה להצביע בעד; אם יש מהות. נכון, השר רפאל איתן עמד לבחור בין שתי רעות חולות. אני שואל את צומת: מהי רעה חולה יותר ברגע הזה, לאחר שרפאל איתן הגיש מכתב התפטרות? זאת הסיטואציה; כבר הגיש מכתב התפטרות. מהי רעה חולה, לתת ידי להימנעות להבטחת רוב לכספים הייחודיים ולהמשכם או להצביע בניגוד לנוהג התקין המקובל ששר אינו מצביע בניגוד למהות הקואליציה?

חברי הכנסת, אל נשכח שלא מדובר בימים סתם. אנחנו מדברים בימים שבהם אין כמה עשרות מיליונים למקלטם לנשים מוכות, ואין כסף לילדים מפגרים, ואין כסף לקשישים סיעודיים. אני מדבר על הכספים הגדולים של עבודה ותעסוקה וקליטת עלייה אלא על בעיות אנושיות קשות שאפשר לפתור אותן בסכומים קטנים. היום היה לנו דיון בוועדת העבודה והרווחה על מגן־דוד־אדום, על סגירת תחנות באופקים, בערד, בכרמיאל, ובסך הכול מדובר ב־3 מיליונים, ב־4 מיליונים, וכאן מדובר במאות מיליונים.

חברי הכנסת, זה התחום היחיד שהממשלה יכולה להתגאות בו, שהיא מצליחה בו. היא מצליחה להעביר את הסעיפים הקלוקלים ביותר במדיניות הכלכלית שלה, והפעם צריך לומר — גם את הסעיפים המלוכלכים ביותר.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. חבר הכנסת פארס מוותר. חבר הכנסת אלי דיין, בבקשה.

חברי הכנסת, אני מבקש מאוד, כדי שנוכל לקיים דיון מסודר. את הדינונים הלא־מסודרים כבר קיימנו היום די הצורך. אני מבקש שלא להפריע. אני מבקש לשבת בשקט — מי שבפנים. אין חובה לשבת בפנים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

כמה זמן יש עד להצבעה?

היו"ר מ' וירשובסקי:

אחרי דברי חבר הכנסת דיין יש הצבעה על סעיף הזה. בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב־ראש, רבתי חברי הכנסת, אני רוצה לתאר בפניכם, כחבר בוועדת החוקה, חוק ומשפט, איך התנהל הדיון הזה בחוק שבא למנוע את הייחודיים. קודם כול, יושב־ראש הוועדה, חבר הכנסת לין, תמך בצורה נלהבת בחוק והקדיש לו הרבה ישיבות, והתחיל לקדם אותו. בחודש יולי הוא משך את החוק. אחר-כך הוא אמר בהגיונותו: יש מניעים קואליציוניים. אחר-כך כתבו לו חבר הכנסת וייס וחבר הכנסת פורז מכתב. הוא החזיר את החוק לוועדה. אחר-כך הוא קידם את החוק. לאחר מכן הוא הפר את החלטת הבג"ץ.

אבל, הוא הגדיל לעשות היום משהו מיוחד. חבר הכנסת לין עלה לכאן, תמך בצורה נלהבת בחוק, הסביר לגבי כל סעיף וסעיף את חשיבותו, ומדוע, בוועדה בראשותו, הוא גרס לכך שדווקא יתקבל לפי אותו נוסח מדויק. ואכן הוא שכנע פה את כל חברי הבית.

והנה, חבר הכנסת לין חוזר למקומו, הוא מצביע בעד הסתייגות שהוא התנגד לה בוועדה. והוא גם מסביר מדוע לא

החוק. מי בעד ההסתייגות לשם החוק של חברי הכנסת חיים רמון ואברהם בורג? מי נגד? זו הצבעה מס' 6.

ה צ ב ע

- בעד התיקון של חברי הכנסת
ח' רמון וא' בורג לשם החוק — 41
נגד — 51
נמנעים — אין

התיקון של חברי הכנסת ח' רמון וא' בורג
לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

לפי הלוח, 41 בעד, 51 נגד, אני מצרף את קולו של חבר הכנסת יעקב צור בעד התיקון, היינו, 42 בעד, 51 נגד. ההסתייגות לא נתקבלה.

צירלי ביטון (הפנתרים השחורים):
אדוני היושב-ראש, הצבעתי לא נרשמה.

היו"ר ד' שילנסקי:

נא להוסיף עוד קול אחד בעד ההסתייגות. מי בעד ההסתייגות של חברי הכנסת רן כהן, ש' אלוני, ד' צוקר, מ' וירשובסקי וי' שריד? הלוח מופעל. זו הצבעה מס' 7.

ה צ ב ע

- בעד התיקון של חברי הכנסת
רן כהן, ש' אלוני, ד' צוקר,
מ' וירשובסקי וי' שריד
לשם החוק — 43
נגד — 52
נמנעים — אין

התיקון של חברי הכנסת רן כהן, ש' אלוני,
ד' צוקר, מ' וירשובסקי וי' שריד לשם החוק
לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

43 בעד, 52 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות לא נתקבלה. מי בעד ההסתייגות של חברי הכנסת אברהם בורג ועמיר פרץ? הלוח מופעל. זו הצבעה מס' 8.

ה צ ב ע

- בעד התיקון של חברי הכנסת
א' שוחט וע' פרץ לשם החוק — 42
נגד — 54
נמנעים — אין

התיקון של חברי הכנסת א' שוחט וע' פרץ
לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

42 בעד, 54 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות לא נתקבלה. מי

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שמענו כאן את הרגש, את הפתוס, את הקריאות הדרמטיות, את הזעקה נגד הייחודיים הפסולים.

עמיר פרץ (העבודה):

לא שומעים מה אתה אומר. לא מבינים, עכשיו גם לא שומעים.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

שמענו את הצעקות, את הזעקה נגד הייחודיים; בצדק — נכון, צריך פעם אחת ולתמיד להפסיק עם הנוהג הזה. אבל בכל זאת, אדוני היושב-ראש, תרשה לי להזכיר לך מה קרה כאן בבית הזה רק לפני יומיים. לפני יומיים הבאתי כאן תיקון שמות של ייחודיים מסוימים, וראו זה פלא, התיקון הזה, למען אפשר להוציא מקופת המדינה לייחודיים פסולים, אני לא זוכר אם כבר היה דבר כזה, 65 הצביעו בעד, מהמערך אף אחד לא התנגד. אתם יודעים למה? מפני שהיה מדובר בייחודיים של המערך.

אם כן, רבותי, אנא מכם. אני עדיין לא בטוח, אדוני היושב-ראש, שזה סוף פסוק. לאוזני גונבה שמועה, שיבקשו ממני, עוד בשנה זו, להביא איזה סכום לייחודיים של המערך.

רבותי, ייחודיים — טרף? פסול? למה הפנקסנות הכפולה הזאת? זה טרף רק אם זה מיועד לתקצב מערכות חינוך של החרדים, או לתקצב מערכות תרבות תורנית? או זה טרף? אם זה כא כשביל המוצצים מן האצבע, שמות שונים ומשונים, עמותות חשוכות פחות וחשוכות עוד פחות, או זה כשר למהדרין? 65 אצבעות מורמות בבית הזה בעד. אני מבקש, רבותי, הפסיקו עם הפנקסנות הכפולה.

אנחנו בעד ביטול הייחודיים. אנחנו עכשיו, בחוק הזה, נצביע בעד ביטול הייחודיים; אנחנו, לא אתם.

רענן כהן (העבודה):

שקר.

אברהם בורג (העבודה):

גם — — וגם שקרן.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

אתם קיבלתם מיליארדים עשרות בשנים, שדרתם את קופת המדינה — עשרות מיליארדים, עשרות שנים — וקיפחתם.

משה גפני (דגל התורה):

— — —

רענן כהן (העבודה):

שקרנים.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

הרעבתם את ילדי ישראל, ואת הכסף הזה לקחתם בשביל להשמיץ. הפסיקו עם זה. אנחנו בקומה זקופה, בראש מורס, מביאים היום את ביטול הייחודיים, אבל כמובן — בצדק וביושר. זרם חינוך שקיים מאז קום המדינה, אתם מתנכלים להפסיק אותו. לא ניתן לכם, ובצדק. היום אנחנו נבטל את הייחודיים ונבטיח את קיומם הצודק וההגון של שני התאגידים של החינוך.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנו ניגשים להצבעה על שם

שר החוץ, אני מבקש, תודה רבה. חבר הכנסת מיכאל בר-זהר ממשיך בשיחתו עם חבר הכנסת תיכון. תודה. חבר הכנסת רובי ריבלין, אתה מראה לנו את גבך, ולמרות זאת אנחנו מזהים אותך. חבר הכנסת רענן כהן, חבר הכנסת שטרית יושב אתך באותה שורה, אתה חייב לו כבוד מיוחד.

רענן כהן (העבודה):

אני מכבד אותו ומעודד אותו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שטרית, בבקשה. חברי הכנסת, איזו ידידות, לוחצים ידיים, זה יפה מאוד, אבל זה מפריע לחבר הכנסת שטרית.

שמעון שטרית (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו עוסקים היום בגיבוש החקיקה הנלווית לתקציב המדינה. כרגע אנחנו עוסקים בחוק הסדרים במשק המדינה.

אני חייב לומר לך, אדוני היושב-ראש, שאם אני משווה את שורת הגזירות החברתיות שהחקיקה — — —

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת זיסמן. עמיתי חבר הכנסת גדעון גדות. חבר הכנסת חגי מירום, חבר הכנסת גדות, אדוני סגן יושב-ראש הכנסת, אני מבקש מכם לשבת. חבר הכנסת זיסמן, נא לשבת. חברי סיעת המערך, אתם מפריעים לניהול הישיבה. חבר הכנסת חיים רמון, חבר הכנסת חיים רמון. חבר הכנסת אלי כן-מנחם, מי שרוצה לעסוק בדברים האלה — מחוץ לבניין. חבר הכנסת שטרית, בבקשה, זמן מתחיל.

שמעון שטרית (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כשאני כוחן את ההצעות ואת הגזירות החברתיות שמונחות לפנינו אל מול הסירוב העקשני של הכנסת לאסור כספים ייחודיים, אני מתחלחל.

היום הרימה הכנסת, ברוב של הקואליציה, אצבע נגד איסור הכספים הייחודיים. יש להם עכשיו הצעה חלופית, שמצד אחד אוסרת כביכול כספים ייחודיים, אבל בדלת האחורית מכניסה את כל הכספים הייחודיים.

ולעומת הסירוב לבטל את הכספים הייחודיים, מה יש לנו בתקציב הזה ובחקיקה הנלווית לו? רצו לבטל את חוק המשכנתאות; מבטלים קצבאות ילד ראשון וילד שני; מבטלים יום חינוך ארוך; מבטלים לימוד חובה לגילאי שלוש וארבע; מרחיבים את הבסיס של הביטוח הלאומי, זאת אומרת מגדילים את התשלומים של השכירים, מעלים את תקרת התשלום לביטוח הלאומי; מקצצים בשיקום שכונות, 20 מיליון שקל — 7 מיליונים קיצוץ ישיר ועוד 13 מיליון מניעת תקצוב. ובוזה לא נגמר העניין. מונעים תקצוב להפעלה של חוק חינוך מיוחד, וכבר הוזכר — סוגרים תחנות של מגן-דוד-אדום. זו רשימה חלקית של הגזירות החברתיות שהכנסת הזאת, הקואליציה הזאת, הממשלה האטמה האנטי-חברתית הזאת מציעה לנו. אבל מה? כספים ייחודיים — אסור לגעת בהם, זה קודש הקודשים.

היו השבוע הרבה דיבורים על ריבונות הכנסת; ריבונות הכנסת, כאשר יושבים ראש של ועדות ומפלגות עושים קונספירציות כדי לעשות תרגילים פרלמנטריים, כדי לשמור על הקואליציה שלהם, כדי לרצות את הררישות של מפלגות בתוך הקואליציה, וקוראים לזה בשם יפה, מתקדם, נאור — ריבונות הכנסת.

בעד ההסתייגות של חברי הכנסת חיים אורון, יאיר צבן וחסיין פארס? הלוח מופעל. זו הצבעה מס' 9.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת

ח' אורון, י' צבן וח' פארס

לשם החוק — 43

נגד — 53

נמנעים — אין

התיקון של חברי הכנסת ח' אורון, י' צבן

וח' פארס לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

43 בעד, 53 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות לא נתקבלה. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת אלי דיין? הלוח מופעל. זו הצבעה מס' 10.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

א' דיין לשם החוק — 41

נגד — 53

נמנעים — אין

התיקון של חבר הכנסת א' דיין לשם החוק

לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

41 בעד, 53 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות לא נתקבלה. עכשיו אנחנו מצביעים על שם החוק כהצעת הוועדה. מי בעד שם החוק כהצעת הוועדה? מי נגד? זו הצבעה מס' 11.

ה צ ב ע ה

בעד שם החוק, כהצעת

הוועדה — 55

נגד — 43

נמנעים — אין

שם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

55 בעד, 43 נגד, אין נמנעים. אני קובע ששם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

אנחנו ממשיכים עכשיו בהסתייגויות. אני חוזר ומודיע, כי נתבקשתי לערוך הצבעה אחרי כל סעיף וסעיף.

לפני סעיף 1 יש הסתייגות של חבר הכנסת שמעון שטרית וחברי סיעת מפ"ם.

חברי הכנסת, אני מבקש קצת שקט כדי שחבר הכנסת שטרית יוכל להשמיע את דברו. ההתרגשות עדיין גדולה. חבר הכנסת שטרית, ההתרגשות עדיין גדולה, אולי אתה תצליח להפיג אותה. חבר הכנסת דן תיכון מרכז קבוצה. אדוני

הציבור כקולקטיב — איננו מדבר עכשיו על אחד או על שניים — התדמית שלנו כקולקטיב, בגלל הייחודיים, היא תדמית שחורה, היא תדמית מוכפשת. איזו תשובה ניתן לכל אנשי המצוקה שהזכרתי, אם אנחנו במדינתנו מעבירים סכומי עתק בדרכים עקלקלות, בדרכים נסתרות ובדרכים גלויות? אילו פנים נישא לאותם אנשים שהזכרתי, לכל הקבוצות שהזכרתי?

השבוע התכנסו עליידי ה"לובי" החברתי 250 נציגי שכונות שיקום מכל הארץ, וכולם באו וסיפרו — והיו אתם 16 חברי כנסת, שכאו להאזין להם — ומה אמרו לנו האנשים האלה? אמרו לנו: היוזרה מהרס יד מקצצת, גרזן של קיצוץ, על הדברים הכי חיוניים שיש, שירותים — — —

אליהו בן-מנחם (העבודה):
אמרנו להם שילכו לבית'בוטניסקי.

שמעון שטרית (העבודה):
אמרנו להם שכולנו נעשה מאמץ, גם למנוע את הקיצוץ המתוכנן של 7 מיליונים, וגם להבטיח תקצוב של עוד 13 מיליון שקל חיוניים.

אני מקווה מאוד שבסוף התהליך, חלק מהדברים שהזכרתי לא יישאר בספר החוקים, ונתגבר בנושא של החינוך המיוחד ויום חינוך ארוך ולימוד חובה לגילאי שלוש-ארבע ותקצוב לחיילים משוחררים, ונתגבר על הנושא של פגיעה בקצבאות ילדים, ונתגבר על הנושא של פגיעה בשיקום השכונות. אם לא נעשה את זה, כל מעמדנו המוסרי יקועקע, והאצבע המאשימה צריכה להיות מופנית לכתובת אחת — לראש הממשלה, לשרי הממשלה ולחברי הקואליציה. תודה רבה.

היו"ר ג' מסאלחה:
תודה לחבר הכנסת שטרית. לאותו סעיף, הסתייגות לחברי הכנסת יאיר צבן, חסין פארס וחיים אורון.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
ינמק חבר הכנסת חיים אורון.

היו"ר ג' מסאלחה:
בבקשה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, את עיקר דברי בהנמקת ההסתייגות הקודמת הקדשתי לנושא הייחודיים. אני רוצה להקדיש את עיקר דברי בהנמקת הסתייגות זו לעמוד הפינה השני, שעליו חנוך ארון ולימוד חובה לגילאי שלוש-ארבע, ככלל זה ההשקעה שאין לה הצדקה, על-פי כל אמת מידה, בכלל זה אמת-המידה של הרוב בממשלה הזאת, לא אמת-המידה שלנו — השקעה של למעלה מ-4 מיליארדי שקל בשנה שעברה בשטחים. ואני חושש מאוד מאוד, שלאור ההסכמים שנחתמו כאן לעניינו — ואני מזוהר את חברי הכנסת, זו רק ההתחלה, יש עוד יום שני ויום שלישי, ויצביעו על התקציב, ואפשר להחזיק את הממשלה בגרוגרתה עוד חמישה ימים, והכספומט יעבוד. אין שום מעצורים ואין שום סדרי עדיפויות ואין דבר חשוב.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
למה אתה לא מדבר על שיחות השלום?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אני מצפה שפעם אחת, חבר הכנסת ויינשטיין, לא תגיש הסתייגות על פטור ממס לשכר דירה, שתגיש הסתייגות עם הרב פרוש על עוד 500 מקומות במוסדות לילדים מפגרים. מה, הם של השמאל, הילדים המפגרים?

אני רוצה לומר מעל הבמה הזאת, שבשנים הראשונות לכהונתי — זו כהונתי הראשונה בכנסת — חשבתי שלא ראוי להטיר ולהשתמש בביטוי "בעיניים שאני יכול לטפל בהם כחבר פרלמנט, כחבר בית-הנבחרים. אבל מה גיליתי? — שהממשלה מצמצפת על חברי הכנסת; שהממשלה ושרים מפירים ביד רמה את החוק.

אתם דיברתם היום על 6 מיליונים של אתמול, 3.9 מיליונים של אתמול. רק לפני חודשיים השגתי בג"ץ בבית-המשפט הגבוה לצדק, חסמתי 3 מיליוני שקל. זאת אומרת, גם אם יש חוק בנושא הייחודיים, עדיין תקציב המדינה, מכיוון שהוא כולל סעיפים כלליים, יאשר העברה של כספים ייחודיים למקורכים לצלחת, ואת זה לא יהיה אפשר למנוע אלא בדרך של בג"צים.

לכן אני מודיע לכם, שאין מנוס משימוש בבית-המשפט הגבוה לצדק כדי לאכוף את החוק. למנוע העברת כספים ייחודיים, להבטיח מינהל תקין, כמו שעשיתי השנה פעמיים נגד השר שרון — פעם אחת לכפות עליו מכרזים, ופעם שנייה למנוע העברת כספים ייחודיים.

השבוע השתתפתי בתוכנית טלוויזיה שבה היו אנשים קשיינים, אנשי מצוקה, שבאו וטענו אל מול הכנסת במר לבס, מדוע אנחנו לא נענים ולא גרישים לבעיות שלהם.

אני רוצה לומר לכם, חלק מהבית הזה רגיש והיה מוכן לשנות את סדרי העדיפויות של התקציב הלאומי, של המדיניות החברתית, אבל הכול בידי הממשלה, לה יש רוב, היא קובעת אם יהיה כסף לשיקום שכונות או לא. היא קובעת אם יהיה כסף למפגרים או לא.

רענן כהן (העבודה):
חיילים משוחררים.

שמעון שטרית (העבודה):
היא קובעת אם יהיה לחיילים משוחררים או לא, אם יהיה לקשישים או לא; היא קובעת אם תהיה עבודה למובטלים או לא. רק בידי הממשלה הכוח.

רענן כהן (העבודה):
והתוצאה?

שמעון שטרית (העבודה):
ומה יש בשטח? — אין כסף, לא למובטלים, לא לחיילים משוחררים, לא לקשישים, לא למפגרים, לא לילדים בסיכון, לא ליום חינוך ארוך, לא להפעלת חינוך מיוחד, לא להפעלת חוק לימוד חובה לגילאי שלוש וארבע. למה יש כספים? — לכספים ייחודיים, והם זורמים וזורמים בגלוי ובסתור, בחשאי ובפומבי, בכל הצורות האפשריות.

אני רוצה לומר לכם, חברי וחברותי, כל שנה חוזר על עצמו הניסיון להפסיק את התופעה הקולקלת הנקראת כספים ייחודיים: כל שנה, מדי שנה, ומה אנחנו מוצאים? הניסיון עצמו עולה כסף. כל ניסיון — הוא עצמו עולה כסף. ראינו כאן לנגד עינינו את העסקה בין התחיה לבין השר שרון והשר מודעי. מה מסתבר? הכספים ליש"ע, והבטיחו עוד דבר. במסדרונות היה ויכוח כמה יספיקו להעביר לפני העברת החוק, אם הוא יעבור. ראינו לנגד עינינו תרגילים פרלמנטריים. איך אנשים שהעבירו את החוק בוועדה באו והצביעו כאן נגד החוק.

אני רוצה לומר לכם, חברי הכנסת: אנחנו צריכים לעשות מאמץ מיוחד לשפר את התדמית שלנו, של הפרלמנט, שבלעדי אינו דמוקרטיה. בעיני הציבור, התדמית שלנו בעיני

אם אין ברירה, מהיום למחר, יהיו קרוונים. אבל אין עם מי לדבר; אטימות מוחלטת.

שני נושאים — התנחלות וייחודיים. הכנסת רוגשת, ועדת הכספים עוסקת רק בזה. מרמים חלק מהציבור, שגם אני שייך אליו. מה זו תוספת לאגף לבנייה כפרית? זו בנייה כפרית? זו רוכי-רובה בנייה בתוך השטחים. כאשר נדרשת בנייה כחצור — אין כסף. עדיין לא בנו יחידת דיור אחת, וכל התנועה הקיבוצית קלטה 10,000 עולים. "מסבנים" את הציבור שאין תקציב באגף לבנייה כפרית. חסדי התנועה הקיבוצית, חבר הכנסת אליקים העזני, דאג שיועבר כסף לבנייה כפרית: זה שקר. שום דבר לא הגיע משם לאן שהיה צריך להגיע. יבנו עוד ועוד ועוד היכן שלא צריך לבנות, ויאמרו במודע ובמתכוון — איך אמר קודם פה חבר הכנסת העזני? — כאשר האמריקנים יראו את ההסכם שעשינו עם מודעי — אין עוד תהליך, זה מה שהוא רוצה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
אין עוד ערבויות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
הוא לא רוצה את הערבויות; מזמן הוא לא רוצה. הוא לא רוצה תהליך. הוא רוצה לפוצץ את התהליך. הוא מוציא את האספסוף שלו בשבת וביום שישי מחברון לכפר א־שיוח, מבצעים פוגרום לאורך הכביש ומעיפים מחסומים של צה"ל. זאת הגנה עצמית?

אברהם בורג (העבודה):
זאת התקפה עצמית.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
זה משום שהם מזועזעים ממה שקרה, ומשום שהם מתכוונים לפוצץ את תהליך השלום. זה מה שמעסיק אותם, זה מה שמפחיד אותם, ואנחנו פה נגיש הסתייגויות — — —

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
חבר הכנסת אורון, הם לא צריכים להתכוון לעשות את זה. ראש הממשלה עושה את זה טוב מאוד כשמשם. הוא שליח, הוא שלוחם, והוא נאמן היסודי — — — ראש הממשלה בכבודו ובעצמו.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
חבר הכנסת רובינשטיין, אני מסכים לכל מלה שאמרת. לראש הממשלה נוח, שיש מי שהוא צריך כאילו להגן מפניו. ראש הממשלה הזה אפילו לא מסוגל להגן על חיילי צה"ל, שהוא אחראי וממונה עליהם, מפני הפוגרומים הללו, שאתמול החליטו פעם נוספת שהם יחריפו את הצעדים בשטחים, שהם יחריפו את מעשיהם בשטחים.

חברי הכנסת, זה התקציב הזה. זה התקציב — רגל אחת נטועה בהתנחלויות, רגל שנייה נטועה בייחודיים, ועם ישראל יישאר במצוקתו בתהליך שבו השלום חסום וכאין מוצא.

היור"ר נ' מסאלחה:

תודה. רשות הדיבור לחבר הכנסת חסיין פארס.

אלי דיין (העבודה):

צריך להודות לחבר הכנסת רובינשטיין, שלפחות — — —

שמעון שטרית (העבודה):

— — —

קריאות:

— — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
אדוני, אני הראשון שאמרתי שאצביע נגד מס על קצבאות זיקנה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
עזוב אותי עם המס על קצבאות זיקנה. הצעת, כי ידעת שזה לא יעבור.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
הראשון שהתנגד למס על קצבאות ילדים — הייתי אני.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
חבר הכנסת רובינשטיין, למיטב ידיעתי, לא שר האוצר יאיר צבן הגיש את החוק הזה, גם לא שר העבודה והרווחה אמנון רובינשטיין הגיש אותו. הגיש אותו השר מודעי בשם הממשלה, שאתה יושב בה.

הייתי מצפה שפעם אחת חבר הכנסת פורת, שרגישותו וצדקנותו ידועות על פני כל הארץ, יבוא — פעם אחת — ויגיד: אני עושה משבר ממשלתי בגלל המיטות הגריאטריות; שכל המפלגות הדתיות יבואו ויעשו פעם אחת משבר ממשלתי על נושא אחר.

אומר לי חבר הכנסת פרוש, סגן שר העבודה והרווחה: חבר הכנסת אורון, תגיש הסתייגות על 5 מיליוני שקל למוסדות למפגרים; אני תומך. ואני יושב בוועדת ביקורת המדינה, ופתאום התברר לי, שבשנתיים האחרונות הוכפל מספרם של הילדים במסגרת המוסדות לנוער ולילדים במגזר החרדי — הוכפל מ־4,600 ל־8,600. ונוספו רק 50 ילדים במסגרת המוסדות לנוער ולילדים בכל המגזר שאיננו חרדי. מה, יש רגישות רק לילד חרדי במצוקה? מה קורה פה?

הרב פרוש והרב פלדמן וחבר הכנסת רובי ריבלין וחבר הכנסת שמאי לא יודעים, שממשלה שמשקיעה 4.5 מיליארדי שקל בהתנחלויות, בונה על כל גבעה רמה ותחת כל עץ רענן, תוקעת קרוונים במקומות ששולחים אליהם סיירות לחפש אותם, לא כי לא גרים בהם, אפילו לא יודעים איפה הם נמצאים — — —

אברהם בורג (העבודה):
איוז ארץ גדולה יש לנו.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
ממשלה כזאת אין לה, והיא לא מסוגלת, להקציב למטרה הזאת, כי אין בה הרגישות המתחייבת ואין אמצעים גם לזה וגם לזה.

כאשר פרסמנו לפני שנה, חבר הכנסת צוקר ואני, שעומדים לבנות 2,437 יחידות דיור בשטחים, התלבטנו ימים אם אנחנו לא מגזימים. ופתאום, כעבור חודשיים, התברר שמדובר ב־5,000 יחידות דיור, וכעבור עוד חודשיים התברר שמדובר ב־7,000 יחידות דיור, והיום המספר ידוע — 15,000 יחידות דיור. זה על חשבון שום מקום? זה על חשבון שום דבר? כמה מקומות עבודה אפשר היה לבנות ככספים הללו?

יש פה היום הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת פרץ ושל יעניין בתי-החולים "סורוקה" — תפוסת מיטות של 150%; תפוסת המיטות במחלקת היולדות מגיעה לעתים ל־180%. אומר מנהל בתי-החולים: תביאו קרוונים, אפילו, כי אנחנו מסייעים יולדות לבתי-החולים "קפלן" ו"אסף הרופא". ואין כסף. ואומר שר הבריאות: אין לי; מאין? את הקרוונים המקוללים שתקעת כחני, בטנא ובמנוח שים בבתי-החולים "סורוקה". זה לא התנאים ליולדות, זה לא התנאים לחולים, אבל

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה לחבר הכנסת חסיין פארס. רשות הדיבור לחבר הכנסת יאיר צבן.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

איך העם נותן אמון בממשלה כזאת, שרק הייחודיים מעניינים אותה?

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
שאלה נכונה.

אלי דיין (העבודה):

משום שהעם לא בוחר בממשלה.

קריאות:

— — —

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת ויינשטיין. חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, הרי חבר הכנסת ויינשטיין הוא נציג בודד של כל הקואליציה.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
גם זה מיותר.

היו"ר נ' מסאלחה:

זכותו, אבל הוא מפריע ואתה מפריע. אני מבקש מכם.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

הממשלה גוזלת — — — אז תן לנו לפחות — — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך — — —

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה מדבר בשם הרוך; לא משנה. בבקשה, אדוני.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, גונבים לנו את המדינה. פשוט גונבים לנו את המדינה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

זה לא דיון מדיני.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

קווקים נגולים, זועקים על שוויון בחינוך — ומוצאים את קופת המדינה בכל דרך עקלקלה אפשרית.

חברי הכנסת, בבית הזה יש רוב בעד שוויון אמיתי בחלוקת משאבים. אינני מכיר בבית הזה, דומני, ולו חבר כנסת אחד שהיה מוכן להשלים עם קיפוח על-פי חוק של תלמידים השייכים לעדה החרדית — לפי קריטריונים שונים, גזויים וברורים.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אתה בטוח שגם המפד"ל לא הסכימה לזה?

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

יש חברי כנסת, שהיו מוכנים להפלות תלמידים כמגזרים אחרים. מנין אני יודע? — הם מפלים, ולא פוצים פה ומצפצפים.

אני אומר לסיעות הדתיות והחרדיות, חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, הסיעות הללו המירו את אמונת הייחוד באמונת הייחודיים. ובמקום תורת ישראל הם כורעים ומשתחוים לעגל הזהב של הייחודיים. זה מה שקורה. אנחנו לא נחלד מעשות

היו"ר נ' מסאלחה:
אני מציע לדלג על זה.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ממשלת ישראל מחלקת את העוגה לא רק בצורה לא-צודקת, אלא בצורה מבישה. הדאגה העומדת בראש מעייניה היא הכספים הייחודיים, ועל מה? — לשמור על האינטרס הקואליציוני. שר האוצר חתם היום, וכל חברי הכנסת ראו כמו עיניהם איך הוא חתם. כל חברי הכנסת ראו בעיניהם — — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אולי תברך את הכנסת על כך שהיא קיבלה היום חוקים נגד הכספים הייחודיים?

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני מצטער מאוד שאני חייב לגנות את כל אלה שהשתתפו במשחק הזה. תסלח לי. הוא חתם היום על התחייבויות לחרדים על-מנת לרצות אותם, הוא חתם על התחייבויות ל"התחיה" לבניית התנחלויות חדשות בשטחים, שמטרתן טרפוד תהליך השלום ומניעת זרימת כספים מארצות-הברית למדינת ישראל. עדיף היה שהשר יקצה משאבים ותקציבים לצמיחה ולקליטת עובדים מובטלים.

אני שואל את שר האוצר ואת ראש הממשלה: איפה התקציבים לערביי ישראל, אשר מהווים כ-18% מאזרחי המדינה? אתה לא זקוק להם לקואליציה שלך. אדוני השר, שר החינוך והתרבות נעלם פתאום. הוא היה עסוק היום בהבטחת תקציבים מיוחדים לתומכי מפלגתו. הוא מסתפק בהקצאת עשרה חדרי לימוד בבתי-ספר ערביים, כאשר המחסור הוא של יותר מ-1,000 חדרי לימוד בבתי-הספר שלנו. במקום להחזיר את השעות שקוצצו ממערכת החינוך היהודית והערבית, לא אכפת לו מזה, אכפת לו מהתקציב שהוא ישיג למפלגתו ולתומכיה. הוא העדיף להתקפל לעיני כולנו היום — — —

מוחמד נפאע (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

— — —

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני שואל את שר החינוך והתרבות, שאיננו כמליאה, איפה המרכזים להכשרה מקצועית לילדי הערבים? כ-30% מילדי הערבים נושרים מהלימודים כי אין להם מסגרות מתאימות. האפשרויות הכספיות והחומריות לא מאפשרות למשפחותיהם לתת להם את האפשרות להמשיך את לימודיהם, והם יוצאים לשוק העבודה הזולה, או לשוטט ברחובות ולחפש סמים. כולנו שמענו היום בכלי התקשורת מה גורל הנערים האלה. איפה המתנ"סים ובתי-התרבות? איפה התקציבים שהממשלה הקצתה למערכת הביוב ביישוב הערבי, כאשר הוא חסר כ-98% של היישוב הערבי? מדוע מתעלמים שר האוצר וממשלתו מהפער ההולך ומתרחב בין שני המגזרים, היהודי והערבי? מדוע אין הממשלה הכושלת הזאת מקצה תקציבים לרווחת אזרחיה, אזרחי המדינה היהודים והערבים כאחד? האבטלה הולכת וגוברת, ולא אכפת לממשלת ישראל. שיעור האבטלה בנצרת הגיע ל-20%. 60% מילדי הערבים במדינה הזאת נמצאים מתחת לקו העוני, וזה "לא מוזי" לממשלת ישראל כהוא זה. איפה שירותי הרווחה במגזר הערבי? הרשויות הערביות סובלות מגידעון גדול, ואין זה מעניין את ממשלת ישראל. אכפת לה מהמשך הקואליציה הזאת, ובזבוז הכספים שלא לטובת מדינת ישראל אלא לטובת ממשלת ישראל. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:
בסדר, בבקשה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מאחר שאין הגדרה משותפת ואין הסכמה על המושג ציונות — מייד אגיע לחוק התקציב — נותרת בידינו רק הגדרה אחת, רק מכנה משותף אחד בשאלה מיהו ציוני. כל מי שעושה למען הבאתם של יהודים לארץ-ישראל, למען קליטתם של יהודים במקום הזה — הוא ציוני. כל השאר — פרשנות, אידיאולוגיות אחרות. זה המכנה המשותף האמיתי שיש, נניח, ביני לבינכם כמוכן האידיאולוגי של הגדרת הציונות. ומי שמכשיל ומונע קליטה, לפי ההגדרה, פעולתו איננה ציונית במקרה הטוב, פעולתו אנטי-ציונית במקרה הרע. זה פשוט, נכון? אין חילוקי דעות עד עכשיו.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

ראובן ריבלין (הליכוד):

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
למה אתם מתרגשים? הרי אנחנו מסכימים, שמי שפועל למען עלייה הוא ציוני, ומי שפועל נגד עלייה איננו ציוני.

ראובן ריבלין (הליכוד):

עלייה וקליטה לדורי דורות.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

לדורי דורות. חבר הכנסת ריבלין, אני מסתכל על שניכם ואין לכם כובע. מה, בוער שם משהו? שבו מייד, ממש אין לכם כובע ולכן לא יכול להיות שבוער משהו.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אם אתה לא יכול להפתיע אני מקדים ואומר לך: לדורי דורות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

שיהיה בית. לציוני הוא דואג שיהיה בית, עם גג לא דולף.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

חבר הכנסת ויינשטיין, בתקופה של הממשלה שלך ירדנו מ-40,000 עולים בחודש ל-8,000 עולים בחודש שעבר. אלה הן העובדות הפשוטות. המסר שיוצא כאן מעולה לקרוביו שנותרו מאחור הוא: אל תגיע, אין כאן עבודה; כי אין כאן עבודה ואין כאן תעסוקה. זה — בתקופת הממשלה שלכם. ומי שמונע קליטת עולים, חבר הכנסת ויינשטיין, אל יתהדר, אל יתייחר ואל יתגנדר בתואר ציוני. זאת ממשלה שלפי ההגדרה פעולתה אנטי-ציונית; בהגדרה.

למען האמת, לא רק העניין הזה לא מעניין אתכם. לא מעניין את הממשלה מה קורה במדינת ישראל. מעניין אתכם מאוד מה קורה בשטחים. זה כמעט כמו ממשלה גולה. מעניין אתכם רק מה קורה בגולה, לא בתוך מדינת ישראל. ממשלה של מי אתם, לכל הרוחות? של מי אתם ממשלה? של מה אתם ממשלה? אתם באמת חושבים, חברי הכנסת ריבלין ויינשטיין, אחרי ההסכם הזה שהיום חתמתם עליו עם סיעות הימין שלכם, שבאמת הגדלתם את הסיכוי לקבל ערבויות? באמת גדל הסיכוי לקבל ערבויות? ואתה יודע, חבר הכנסת ריבלין, שבלי אותן ערבויות אין סיכוי לייצר כאן מקומות עבודה לקליטת עולים, אין במדינת ישראל הון מספיק: אין במדינת ישראל די כסף לקלוט עולים.

עמם את החשבון, כי זה לא בא סתם מכספיו של עם ישראל, זה בא על-חשבון דברים ייחודיים מאוד-מאוד.

חברי הכנסת, רק לפני כמה שבועות סערה הארץ כי נסגרה הספרייה היחידה בארץ לעיוורים. תחשבו רגע, עיוורים. לא יכולים לראות טלוויזיה, לא יכולים לראות את המראות היפים של הארץ, לא יכולים לראות את בן-שיחם. יכולים לשמוע רדיו ויכולים לקרוא את מה שספריית העיוורים מספקת להם, בדרך כלל בצורה של קלטות, והספרייה הזאת נסגרה כי היו חסרים כמה עשרות אלפי שקלים, בהיקף שנתי כמה מאות אלפי שקלים. לא היה כסף. היה מאבק נמרץ בתקשורת — — —

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
להפעלת החוקים שחוקקנו להגנה על ילדים ועל נשים — — — אין כסף בשבילים.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אכן, למה אין כסף? העברנו בכנסת חוק שכר מינימום. ארבע שנים עברו מאז קבלת החוק. החוק הזה מופר היום ברגל גאוה. עולים חדשים עובדים שמונה שעות כיום תמורת שכר חרפה, שכר בנגלה-דש. האם הוגש במשך ארבע שנים כתב אישום אחד על הפרת החוק? אתם יודעים, חברי הכנסת, כמה אנשים בארץ מופקדים על איכפת החוק? עוברת אחת, אגב, עוברת, זה שוויון הזדמנויות בתעסוקה — דווקא לתפקיד הזה שיש בו אחריות לכל השטח שבין אשדוד לנתניה. שמעית עוברת לכל מחוז הדרום, שמעית עובר לכל מחוז הצפון; מה, זה מקרי? זה מקרי שתהיה שמעית עוברת להקפדה על חוק סוציאלי חשוב? אבל לכספים ייחודיים — ללא חסך.

אדוני היושב-ראש, הדיון על חוק ההסדרים הוא תאומו של הדיון על חוק התקציב, ושניהם יחד — דיון במדיניות הכוללת של הממשלה. יש כאן סדר קדימות משובש. ודווקא כהעדר משאבים, אדוני היושב-ראש, חשוב להקפיד על סדר דברים נכון. מפני שגם חבר הכנסת ויינשטיין יודע, שכדי לצאת מהמשבר הכלכלי והחברתי אנחנו זקוקים לצמיחה אדירה של המשק, אנחנו זקוקים לזרם השקעות אדיר. אנחנו חילקנו הרבה הטבות, במידה רבה בצדק, לפחות חלק מהן למשקיעים, כדי למשוך אותם. אבל דרוש לנו אקלים מדיני-ביטחוני של ודאות, לא של אינתיפאדה, של שקט, דרוש תהליך של שלום כדי שיבואו משקיעים. ובמקום זה, את מעט הכסף שיש היום חתמתם להתנחלויות נוספות כדי להכשיל את הסיכוי שנפתח עכשיו שיהיה שלום. להכשיל, למקש — איפה האחריות שלכם? שלא לדבר על המצפון, איפה האחריות הלאומית שלכם?

אדוני היושב-ראש, גם על כך צריך לדבר כשמדברים על חוק הסדרים כמשק. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת צבן, יש לחלופין גם חברי סיעת מפ"ם. אתה מעוניין או שאתה מוותר על זה?

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אני חייב להיות הגון עמך, אדוני היושב-ראש. הכלל בכנסת הוא, שהסתייגות לחלופין, אין לה זמן להנמקה.

היו"ר נ' מסאלחה:
תודה רבה שהארת את עיני. אם כך, חבר הכנסת דדי צוקר, אין לך זכות — — —

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
לא, הוא יכול לדבר על אחת מן השתיים.

ראובן ריבלין (הליכוד):

כל חוק שתעשו — — —

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת ריבלין, הרי הוא צריך להתפלמס עם מישור. אבל זה היפותטי. אתה לא צריך להשיב.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אתה יודע שיש לי מיקרופון ולכן זה לא יעזור לך.

חבר הכנסת ריבלין, זה סוג של פעולה — — —

רענן כהן (העבודה):

חבר הכנסת ריבלין לא מתכוון למה שהוא אמר, מה אתה מתרגש ממנו? הוא בכלל לא מתכוון למה שהוא אמר.

ראובן ריבלין (הליכוד):

למה לא?

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת ריבלין, אל תפריע. חבר הכנסת רענן כהן, רק נכנסת ואתה מפריע.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

חבר הכנסת ריבלין, נניח שעשינו טעות. אתה מבין בכלל את חוסר האחריות הלאומי שלך, את חוסר האחריות הקולוסלי הזה של לחתום על הסכם, שמחר מי שירצה בקונגרס האמריקני ינפנף בו ויאמר: לזה לא ניתן ערבויות?

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת צוקר, למה אתה לא פונה אל חבר הכנסת ויינשטיין?

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אני פונה כל הזמן אל חבר הכנסת ויינשטיין.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה כל הזמן אומר: חבר הכנסת ריבלין.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

מה הזילות הציונית הזאת? מה הזילות הזאת? מה זה היחס הבלתי-אחראי הזה?

ראובן ריבלין (הליכוד):

העובדה שאני שותק אינה סימן שאני מסכים.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

חבר הכנסת צוקר, לא רק אתה רוצה שלום. גם אנחנו רוצים שלום, ואנחנו משלמים בשביל זה הרבה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

חוץ ממש שפתיים, אין לזה שום משמעות אצלך. זה מס שפתיים, שאני מזמן לא קונה אותו. המבחן שלך, אם אתה רוצה שלום, הוא אם אתה עושה משהו למענו. אבל אנחנו עכשיו בענייני ציונות, בענייני ההתנגדות המיותרת שלך, חסרת הכיסוי, להתקרא ציונים.

אתם הקטנתם היום את הסיכוי לקבל ערבויות, ובלי הערבויות הללו אין סיכוי לקלוט כאן עולים. אין סיכוי לקלוט עולים בלי ערבויות, ונחזור ונאמר את זה פעם אחר פעם. זה מה שעשיתם היום. ואתם באמת ממשלה שלא אכפת כל כך לה מה קורה. מתי בפעם האחרונה הוציא ראש הממשלה הזה, ראש הממשלה שמיר, ציוץ, דיבור, אמירה, עמדה, התערבות, גישה, נאום — משהו בנושאי פנים? מתי היתה הפעם האחרונה? מישור יכול לזכור?

אברהם בורג (העבודה):
הוא לא מבין בזה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
מתי היתה הפעם האחרונה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
הדבר מעסיק אותו.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
ואני אומר לך, בורג: זה לא רק שהוא לא מבין. אני אומר לך: זה לא מעניין אותו.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
השלום מעסיק אותו יותר מאת קודמיו.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
את מי, את ראש הממשלה?

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
אני אומר לך מה חשוב לכם ומה לא חשוב לכם. כל המתקראים ציונים: אני אומר לך מה חשוב לכם ומה לא חשוב לכם. אתם הבאתם את המדינה הזאת ואת העולים האלה לך, שבפעם הראשונה אחרי 40 שנה חזרנו אחורה, למאה ה-19. יש כאן מעמד ילדים שהוא קרוב למעמד של עבדות. אתה אמרת את זה, חבר הכנסת ריבלין?

ראובן ריבלין (הליכוד):
אני אמרתי את זה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
בתקופה של הממשלה שלכם עובדים כאן ילדים בני שמונה ותשע בשווקים תמורת חצי שקל לשעה. מזה אכפת לכם?

ראובן ריבלין (הליכוד):
מזה אכפת מאוד.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
למי מכס אכפת?

ראובן ריבלין (הליכוד):
לכולנו.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
מאיש בממשלה הזאת לא שמעתי ציוץ, לא שמעתי אנחה, לא שמעתי "ויי איז מיר" — אחד.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
לראש הממשלה לא אכפת שום דבר חוץ מההתנחלויות. אין שום נושא שאכפת לו ממנו, שקשור למדינת ישראל, למשק ולכלכלה הישראלים.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
כלום.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
שום דבר.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
דבר לא חשוב לכם זולת חוץ-לארץ. דבר לא חשוב לכם זולת הבנייה לקבוצה הכי מיוחסת בחברה הישראלית, עם הפרביליגיות הכי גדולות בחברה הישראלית.

ראובן ריבלין (הליכוד):
איזה חוץ-לארץ? זאת הארץ.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
זאת הארץ, זאת לא המדינה.

שדיבר בזכותם של קטינים וחסרי ישע כדי לממש את החוק הזה; כדי שתהיה הפריית מבחנה לכל מי שרוצה, ולא רק לעשירים; כדי שלא יהיו התורים הבלתי-נסבלים האלה של מפגרים מחוץ למסדות; כדי שהילדים האומללים האלה, העולים מברית-המועצות, לא יעבדו תמורת חצי שקל לשעה? מיהו מהשירים שלכם עשה משהו בעניין הזה, חוץ מקשיות לב, מקשיות עורף, מרוע לב? אתם לא משרדים דבר לציבור הזה. כל מה שאכפת לכם זה 100,000 איש שנתקעו בשטחים, וכולנו משועבדים להם.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. הסתייגות לחבר הכנסת אברהם בורג לפני סעיף 1. בבקשה, חבר הכנסת בורג.

אברהם בורג (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חברי הכנסת ויינשטיין וריבלין, הדברים הקודמים של חבר הכנסת צוקר היו קנטרניים משהו. אני רוצה ללכת ממקום אחר, ברשותכם.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום): פולמיים.

אברהם בורג (העבודה):

היו יכולים להיתפס כ — — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת): אני רוצה להבין: הם הכינו כפפות אגרוף?

ראובן ריבלין (הליכוד):

בשבילכם לא צריך כפפות אגרוף, אפילו לא שקי — — —

אברהם בורג (העבודה):

חברי הכנסת ריבלין, ויינשטיין והספסלים הריקים שסביבם, האם תסכימו אתי, שיש יחס גומלין בין המדינה לתושביה? המדינה נותנת לתושבים, התושבים נותנים למדינה, אמת?

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום): לא במקרה הישראלי.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, זה לא דיון "כבקשתך". אני מבקש להירגע.

אברהם בורג (העבודה):

האם אתם מסכימים אתי, שאחד המבחנים ליחסי הגומלין בין אזרח למדינה הוא השירות הצבאי?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת): לא.

ראובן ריבלין (הליכוד):

מה שחבר הכנסת בורג מנסה להסביר לכם — שהדעה שלכם לא חשובה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתם יודעים למה לא הוזהרתי אתכם? כי אני רוצה לראות לפחות שניים מהקאליציה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום): כי הם מעטים מול רבים.

היו"ר נ' מסאלחה:

אי-אפשר אחרי כל מלה. אומנם פונים אליכם, אבל פונים אליכם כנציגי הסיעה שלכם.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
מתי — — —

היו"ר נ' מסאלחה:
חבר הכנסת ויינשטיין.

ראובן ריבלין (הליכוד):
— — —

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת ריבלין, אילו הגשת הסתייגות, היית גם אתה נואם.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום): ויינשטיין, לא אכפת לכם לשלוח את כל הילדים במדינה הזאת בשעה 12:00 הביתה. אין מדינה מערבית אחת — — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
אפשר לשאול אותך שאלה?

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום): לא, אסור לך. אין מדינה מערבית אחת ששולחת את הילדים שלה מבית-הספר בשעה 12:00.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
אתה יודע שראש הממשלה פועל ימים וילות למען התקציב הזה, ש-48% ממנו הם למטרות חברתיות?

רענן כהן (העבודה):
— — —

היו"ר נ' מסאלחה:
חבר הכנסת ויינשטיין, מספיק.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום): אני רוצה לומר משהו לחברי הליכוד שאינם נוכחים פה, כדי שאלה שנוכחים פה לא יענו לי. אני רוצה לומר לכם: את כולנו אתם שעבדתם למולך. כולנו משועבדים לקבוצה של 100,000 איש. מרופדת בכסף מכף רגל ועד ראש, וכולנו משועבדים לה בגינם.

אריה אליאב (העבודה):
הם לא כל ה-100,000. יש שם רוב שבכלל לא רוצה אותם.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום): אבל אני משועבד להם, אני מממן אותם, אני משלם אותם, אני מפרנס אותם, אני מאכיל אותם, אני ואתה כמשלמי מסים.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
— — —

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום): בעניין הפיצויים מצבנו טוב, כי את הפיצויים האמריקנים ישלמו. בעניין הפיצויים אני לא מוטרד כל כך.

אני רוצה לומר לחברי הכנסת מהליכוד שאינם נוכחים פה: נקבו כאן בדוגמאות, חברי הכנסת צבן ופארס ואורון ורובינשטיין, נקבו פה בדוגמאות של דברים, שפשוט "לא מזוים לכם", דברים שפשוט לבכם גס בהם, כשלפעמים נדמה שבאמת מדובר בממשלה רשעה, בממשלה רעת לב, שלא אכפת לה מה קורה פה. תאמרו לי, בבקשה, אתם יודעים כמה עולה לזוג בישראל לנסות להביא ילד לעולם בהפריית מבחנה? למישהו בממשלה אכפת מזה בכלל? האם שמעתי שר אחד

ראובן ריבלין (הליכוד):
אני תיכף אענה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה תענה? בסדר, תהיה סגן שר האוצר.

אברהם בורג (העבודה):

האם אנחנו מסכימים, שהשירות הצבאי הוא אחד המבחנים החשובים ליחסי הגומלין שבין אזרח למדינה? זו אולי התרומה הגדולה ביותר שהאזרח נותן למדינה שלו.

ראובן ריבלין (הליכוד):
בלי ספק.

אברהם בורג (העבודה):

ובתמורה הוא מקבל דברים אחרים. האם אנחנו מסכימים, שיש חלקים בחברה שלנו שאינם משרתים בצבא?

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
גם אלה ששירתו, אתם לא גומלים להם.

אברהם בורג (העבודה):

רגע, רגע. האם אנחנו יכולים להסכים, לפי ההיגיון הזה של אחת ועוד שתיים, שמדינה שמקיימת יחסי גומלין עם אזרחיה תתגמל את מי שנותן לה חזרה יותר מאשר את מי שלא נותן לה חזרה?

ראובן ריבלין (הליכוד):
כן, במאה אחוזים.

אברהם בורג (העבודה):

ההיגיון עובד עד כאן, נכון? עכשיו אני רוצה לשאול אתכם: האם לפי ההיגיון הזה תתמכו, חבר הכנסת ריבלין, ביושר — אני מבין שההצבעה אולי תצטרך להיות אחרת — במשפט הבא: שבין אמות' המידה שיחולו על מוסד לחינוך — הרי כולנו עוסקים כאן מהבוקר במוסדות ייחודיים — ללימוד ולהשכלה תינתן עדיפות למוסד המכין תלמידיו לשירות בצבא-הגנה לישראל, או שמקבל רק מי ששירת או ביקש לשרת בו שירות פעיל?

ראובן ריבלין (הליכוד):

אנחנו נלך באותה דרך שהלכו בה דוד בן-גוריון ומקימי המדינה. נלך בעניין זה בדרך.

אברהם בורג (העבודה):

חבר הכנסת ריבלין, אני שמח מאוד על תשובתך, כי בעצם מה שאמרת עכשיו — שאתה תתמוך בסעיף החוק הזה, שמשמעו חיזוק ותגבורת ישיבות ההסדר בכל הקצבה למוסדות חינוכיים, זה בעצם מה שאמרת.

ראובן ריבלין (הליכוד):

צריך לשקול את זה בהתאם לתקציבים.

אברהם בורג (העבודה):
אני שמח.

אני רוצה מכאן ללכת למקום אחר. במקום הזה נפנה עכשיו לנציג הסקטור האחר בכנסת, לחבר הכנסת דיין. חבר הכנסת דיין — אולי לא אתה באופן אישי, אולי כן אתה באופן אישי — מייצג עכשיו כאן את הספסלים החרדיים הריקים: ריקים גם כי אין בהם איש, וריקים גם בשם הפחזות של חלק מיושביהם.

ראובן ריבלין (הליכוד):

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת ריבלין, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

אברהם בורג (העבודה):

חבר הכנסת ריבלין, מסכן, כבר שנה וחצי אין לך ביילין. את מי תאשים? אין את מי להאשים. לכן שקט, קצת כבוד.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אני מוכרח להודות שהוא חסר לי.

אברהם בורג (העבודה):
אני מרגיש את זה.

אדוני, חבר הכנסת שלמה דיין, אל תיקח את הדברים באופן אישי כל-יך. תיקח אותם באופן קולקטיבי, אולי תעביר אותם לחברייך. החרדים לא משרתים בצבא, לא מפני שהשירות שם קשה יותר. רובם ככולם לא משרתים בצבא ומשתמטים מן השירות הצבאי, כי אתם אינכם מכירים במדינת ישראל.

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

אברהם בורג (העבודה):

חבר הכנסת דיין, על-פי המשוואה שנציגי הליכוד כאן כאולם הסכימו לה, אם אתם לא מכירים במדינה, המדינה לא צריכה להכיר בכם.

שמעון שטרית (העבודה):

למה אתה מאשים אותו בחטאם של אחרים?

אברהם בורג (העבודה):

הוא מייצג כאן בשבילי את הספסלים החרדיים. חבר הכנסת שטרית, אין שום בעיה, אני פונה אל יושב-ראש ועדת הכספים, הוטרניר, חבר הכנסת פלדמן, שהוא מבין בחיות. בסדר? הוא מבין בחיות ובחתולים.

שמעון שטרית (העבודה):

כן, זה בסדר.

אברהם בורג (העבודה):

חבר הכנסת פלדמן, אתה לא מכיר במדינת ישראל. חבר הכנסת פלדמן, אין כמפלגתך אף אדם אחד שמשמש בתור שר, משום שאתם לא רוצים לקחת תפקיד בממלכה. אתם אינכם מכירים בה, אתם מתנכרים לה. ולכן היום, חבר הכנסת ריבלין וחבר הכנסת ויינשטיין, לא רק שלא ייתנו לכם עדיפות בהקצאת הכספים לישיבות שלכם, אלא יקבלו את הצעת, חבר הכנסת פלדמן, ויעדיפו את ישיבות ההסדר. משום שסוכם כאן על דעת המקום ועל דעת הקהל, בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה, התירו לנו כאן לשוחח עם העבריינים, וסוכם שהמדינה צריכה לתגמל יותר את האזרחים שתורמים לה, ואתם משתמטים, מתנגדי המדינה, לא מכירים במדינה, ולכן המדינה לא צריכה להכיר בכם. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להסתייגויות לסעיף 1. הראשון, חבר הכנסת שמעון שטרית, בבקשה.

שמעון שטרית (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לפני שעליתי לבמה הזאת לדבר בפניכם, החלפתי מלה דרך הכיסאות הריקים של הקואליציה, דרך כל הכיסאות הריקים של הממשלה שלא מכבדת את הכנסת עד כדי כך שאיש מהממשלה לא יושב כאן. רציתי להגיד מלה טובה לחבר הכנסת אריאל ויינשטיין.

אין כסף. גיחכו לעברו כל המשתתפים. הם ידעו מה שהוא לא ידע. ואתמול כפו על נציגים של משרד האוצר לחתום על כל מיני הודעות ולהעביר אותן לוועדת הכספים.

כאשר חבר הכנסת חיים אורון הסביר את כל תורת הנסתר מאחורי הנגלה בבקשות של אתמול, אני רציתי פשוט לקבל חשוכה ברורה מיושב־ראש ועדת הכספים שנכנס לאולם ושאלתי אותו: אדוני, יושב־ראש ועדת הכספים, האם זה נכון? הוא אמר: אני צריך לדעת? משרד האוצר הביא לי את הבקשות האלה.

תהליך קבלת החלטת בנושאים הכלכליים הפך להיות תהליך של בלשות גס־כן. אם אין לך מדליף במשרד השיכון או במשרד החינוך או במשרד האוצר, אתה לעולם לא יכול לדעת על מה אתה מצביע בוועדת הכספים. יכולים להביא לך סעיף תמים לכאורה, נקי, ומסתבר שזו כסות וזה מסווה להעברות כספים פסולות.

אני רוצה שעם ישראל ידע שכך מתנהלת היום מדינת ישראל. למסכנים ולחלשים ולמגזרים שהובטח לתת להם אין כל תקצוב. הזכיר כאן חבר הכנסת חסיין פארס את הנושא של בניית כיתות לימוד במגזר הערבי ואת העובדה שחקצבו 10 מתוך 1,000 כיתות שצריך היה לבנות. בקיץ שעבר קיימו ישיבה של הלובי החברתי בכנסת לגבי המצב במגזר הערבי. כאזרח מדינת ישראל, אני בוש ונכלם. היחס בין ההקצבות למגזר הערבי לבין ההקצבות למגזר היהודי בתחום החברתי הוא אחת לעשר. אין לך כל הצדקה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

איך אתה קובע את החלוקה? קטינים? זקנים? נכים?

שמעון שטרית (העבודה):

בהחלט. אם אתה מדבר על מספר ילדים, על צרכים בכתייהספר, על שירותים חברתיים, על מספר עובדים סוציאליים, על מתקנים למתן שירותים לקבוצות הנוקדות לכך, כמו מפגרים, כמו ילדים בסיכון; אם אתה מדבר על המבחנים האלה, ונעשו סקרים — היחס הוא אחת לעשר.

אני שואל את עצמי: רק משום שהציבור הערבי לא התארגן בצורה ברוטלית ואגרסיבית כמו קבוצות אחרות, שלנו צריכים לקפת אותם? זו ההגשמה של מדינת זכויות, של מגילת העצמאות שלנו, שמדינת ישראל תיתן לכל תושביה שוויון זכויות חברתי ומדיני? איך אנחנו יכולים להיות ולהיות שבעי רצון ולהתהדר בקרב כל ארצות העולם שאצלנו יש דמוקרטיה?

דמוקרטיה לא בוחנים רק לפי זה שיש בחירות אחת לארבע שנים. דמוקרטיה בוחנים גם לפי מבחנים מהותיים של שוויון, גם לפי מבחנים מהותיים של כיבוד זכויות אדם, גם לפי מבחנים של אי־תלות המערכת השיפוטית. אלה המבחנים המהותיים. לפי המבחנים המהותיים האלה, המשך קיומם של הייחודיים משבש את ההצדקה, משבש את כל המערכת המוסרית שאנחנו מתהדרים בה. כל השיטה הזאת משבשת קריטריונים שוויוניים, כי אם משהו יכול לקבל ייחודיים בכל מיני דרכים פוליטיות, איך יהיו לי כספים להבטיח שוויון של המגזר הערבי? איך יהיו לי כספים להבטיח שיקום שכונות? איך יהיו לי כספים להיאבק לקידום החינוך בערי הפיתוח?

ברור ששיטת הייחודיים יורדת לשורש העניין. כל עוד המוגלה הזאת, כל עוד הפצע הממאיר הזה של כספים ייחודיים קיים, ומניעתו היא מרי פעם על־ידי זה שמישהו מדליף לי ומישהו מדליף לחבר הכנסת אורון או לאחר, ומצליחים למנוע

כי לפני שחבר הכנסת ראובן ריבלין מירושלים הצטרף אליו, הוא היה יחיד ומיוחד, יחיד במינו מכל יושבי ספסלי הליכוד. ועד שהצטרפו אליו שני ירושלמים נכבדים, האחד ראובן ריבלין והשני בני בגין, שיושב עכשיו בספסלי האופוזיציה, אבל אני מבין שאין לו כזה שום כוונה מיוחדת, אלא אם כן אתה מפצה אותנו על כך שהצבעת נגד איסור הייחודיים, ואתה מכה על חטא בדרך ישיבה סמלית לפחות בקרבם של אלה שהצביעו כער — — —

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אין בכך תקדים, חבר הכנסת שטרית.

היו"ר נ' מסאלחה:

זאת רק חברות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מסכים לדברי היושב־ראש, זאת רק חברות.

שמעון שטרית (העבודה):

אם כך, אני לא לפרש את ישיבתך כפיצוי מוסרי על ההצבעה הבלתי־מוסרית.

אדוני היושב־ראש, כולנו שמענו אתמול וקראנו היום בעיתונות ביקורת חריפה ביותר, בוטה וצודקת של מפקד חיל־האוויר לקראת פרישתו. אנו יודעים שגם שופטים לקראת פרישתם וגם קצינים לקראת פרישתם מרגישים חירות גדולה יותר לומר את אשר עם לבם.

ובכן, מה אומר לנו מפקד חיל־האוויר? הוא אומר, שכתוצאה מסדר שלטוני לא־חוקי, מתקבלות החלטות לא־נכונות, לא־מצדקות ולא־מבוססות במישור הביטחוני.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מפקד הלובש מדים — — —

שמעון שטרית (העבודה):

אני אמרתי שמפקד חיל־האוויר לקראת פרישתו — — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

איש במדים שתוקף את הדרג המדיני — — —

שמעון שטרית (העבודה):

אבל אני אמרתי שלקראת פרישה יש כללים שונים מאלה שבמשך הכהונה, ואנחנו מתייחסים לריאיון הזה שניתן לקראת פרישה. אני לא רוצה להיכנס לוויכוח — מתי זה לקראת פרישה. יכול להיות שתגיד שלקראת פרישה זה יום לפני כן; יכול להיות שתגיד שלקראת פרישה זה חודש לפני כן. על הנקודה הזאת אני לא אתווכח אתך. לי נדמה שמקובל שלקראת פרישה נותנים ראיונות.

הממשלה הזאת, ממשלת הליכוד, לוקה בהחלטות ביטחוניות, וכבר שמענו על כך, כפי שהזכרתי. אבל בהחלטות לכלליות־חברתיות, ובהן אנו עוסקים היום, היא לוקה שבעתים. אינני יכול לחשוב על סדרי עדיפות קלוקלים, משוכשים, כמו אלה שאנחנו מוצאים בימים הללו.

מה אנו מוצאים לפנינו? היום בא כל אחד במסדרונות וברדיונים ומשתדל למלא סעיפים מסוימים עם כל מיני כותרות, בהרבה מאוד כסף, כדי שאחרי־כך יורם למטרות מוסכמות מראש.

למשל, שמעתי שהיתה ישיבה במשרד הדתות ודיברו על חלוקה של 55 מיליון שקל. קם נציג האוצר ואמר: בסעיף הזה

— הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה): מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת —

שמעון שטרית (העבודה):

לסיום, אדוני היושב ראש, אני רוצה לומר, ההצעה שאני הנחתי לפני הבית היא אותה הצעה שחבר הכנסת פלדמן מעכב אותה למעלה משנה וחצי, קרוב לשנתיים, בוועדה שלו. קודם כול זה התעכב בגלל ויכוח, האם זה יידון בוועדת החוקה או לא, ואחר כך זה התעכב משום שחבר הכנסת פלדמן לא רוצה לקיים על זה דיון.

ומה קובע החוק, חברי, חבר הכנסת שלמה דיין? הוא קובע: א. איסור ייחודיים בהוראה נוקשה; ב. טכניקה של תמיכות שוות במוסדות ציבור, בכלל זה הנושא החינוכי, אבל לפי קריטריונים שוויוניים. לכן, כאשר אני מציע לבטל את הייחודיים, אניני מציע זאת כללית, אלא גם כדי לתת תשובה על הצרכים.

אני מציע, אני יודע שזאת הצעה שלא תתקבל, שאם אתם מרגישים קצת כעס על כך שיש שנאה, עוינות וניכור, אולי היא לא מוצדקת בחלקים מסוימים, אולי לא במידה שהיא קיימת — דעו לכם שאחת הסיבות העיקריות לכך היא הייחודיים, שאתם מנציחים אותם כל פעם מחדש, והליכוד עוזר לכם והשלטון בעבר גם כן עזר לכם. עלינו לבטל את הייחודיים. אם לא נצליח בזה, נמשיך לפגוע בשוויון, בדמוקרטיה, בשכבות החלשות, ואתם תמשיכו לסבול מתחושה קשה כלפיהם. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה לחבר הכנסת שמעון שטרית.

ז. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

מס' 77, התשנ"ב — 1991, שהחזירה ועדת העבודה והרווחה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה לסגנית מזכיר הכנסת.

ח. הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ב — 1991 * (קריאה שנייה וקריאה שלישית)

אני מניח שגם דוד בן-גוריון, כאשר הסכים לעניין, חשב שתהיה קבוצה איכותית, קטנה, של אנשים שתפקידם על לימודיה ותקבל דחיית שירות.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אם כך, אתה מסכים — — —

אברהם שוחט (העבודה):

אני אגיד לך מה אני חושב ולמה אני מסכים. קודם כול, יש הבדל בין מה שקיים היום לבין 400, אפילו ביחס לאוכלוסייה דאז, של 600,000. אם צריך היה להכפיל את זה פי-שבעה, היינו צריכים להגיע למספר של 3,000 תלמידים. אבל אנחנו נמצאים במספר שהוא קרוב ל-30,000, ויש לזה גם משמעות חברתית, גם משמעות כספית, גם משמעות פוליטית, וכל הדברים האלה מן הדין שיוכחו לידי סדר ולידי צמצום.

אשר לחוק, כמה מלים. אני מציע לבטל למעשה את כל הסעיף קטן (ט), הסעיף המפורסם שצורף לחוק בגלל הסכמים

זאת או עליידי פנייה לציבור, לעיתונות, או עליידי פנייה לבג"ץ, כפי שאני עשיתי, כל עוד זה קיים לא יהיה שוויון. כי בדרך שאתה קובע קריטריונים, בא משהו ומוציא החוצה דרך צנרת מקבילה כספים המשבשים את השוויון.

לכן, הנושא של כספים ייחודיים הוא לא רק תקציבי, הוא לא רק פגם במינהל תקין. הוא פוגע בחלוקה הצודקת והשוויונית של המשאבים הלאומיים למי שמגיע לו בצדק ובשוויון לקבל אותם.

לכן, במגזר החרדי, אם אתם מרגישים שנאה, עוינות, ניכור, לפעמים אפילו כיוזי, דעו לכם, שכל זמן שלא תשתפו אתנו פעולה, כל הציבור החרדי, כדי להביא לשוויון אמיתי, ואתם תקבלו מה שמגיע לכם גם אם זה יעלה עוד למדינת ישראל — אמרתי זאת אלף פעמים, אני בעד חוק שיקבע קריטריונים, ואני לא אומר את זה לחבר הכנסת שלמה דיין — — —

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

— — — אני הצעתי חוק לשוויון ולביטול הייחודיים ואיש לא תמך בחוק הזה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אני תמכתי. נדמה לי שחבר הכנסת גמליאל העלה את החוק, הוא ואתה, ואני הייתי יושב ראש. אל תגיד שאיש לא תמך, אני תמכתי. נכון שלא רבים תמכו.

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

תודה רבה, אדוני היושב ראש.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, הודעה לסגנית מזכיר הכנסת, בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון

היו"ר נ' מסאלחה:

אנו חוזרים לחוק ולהסתייגויות לסעיף 1. חבר הכנסת אברהם שוחט, בבקשה.

אברהם שוחט (העבודה):

אדוני היושב ראש, רבותי חברי הכנסת, חבר הכנסת ריבלין, קודם כול אני רוצה להתייחס למה שקראת בקריאת-ביניים לנואם הקודם, חבר הכנסת כורג, בקשר למספר תלמידי הישיבה. הפנית אותו לדוד בן-גוריון שהחל בעניין, כאשר באותה תקופה היו כ-400 תלמידי ישיבה שקיבלו דחיית שירות.

תרשה לי להגיד לך, ואני בטוח שתהיה מופתע מהקצב של גידול הפטורים שניתן לתלמידי הישיבות ומקצב של גידול מספר האנשים הלומדים. בשנת 1986, לפי תקציב משרד הדתות, קיבלו עזרה כספית, בכולל ובכולל חצי-יום, כ-11,000 תלמידים. בשנה זו מגיע המספר לקרוב ל-28,000 תלמידים, בקצב גידול של כ-20% מדי שנה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
בין הציונים יש גם חבר הכנסת ויינשטיין.

חיים רמון (העבודה):

מה לעשות? מי שיושב פה, מגיע שניצין את שמו, לפחות לפרוטוקול. חבר הכנסת אבוחצירא, שלום לך.

עדנה סולודר (העבודה):

רק את הנשים אתה לא רואה.

חיים רמון (העבודה):

לא, לא, אני מדבר רק על החברים מהליכוד.

אני רוצה להודיע לכם היום, חברי הכנסת, שהיום אתם חיסלתם את הסיכוי לקלוט את העלייה מברית-המועצות. ההסכם שעשיתם עם התחיה יפורסם, ומחר יגיע לארצות-הברית. מחר ארצות-הברית תדע.

אריה אליאב (העבודה):

היום, היום.

חיים רמון (העבודה):

היום היא תדע. חבר הכנסת בגין, אני רוצה לשמוע את דעתך. חבר הכנסת ריבלין, היום יגיע ההסכם הזה שעשיתם עם התחיה, שמדבר על השקעה, יש אומרים של עשרות, יש אומרים של מאות מיליוני שקלים.

ראובן ריבלין (הליכוד):

ההסכם נעשה בכפייתכם. במקום הסכם מרצון, עשיתם הסכם בכפייה.

חיים רמון (העבודה):

מה זה חשוב, בכפייה, לא בכפייה? אני אומר מה קרה היום.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):

מדובר עכשיו על התחיה.

חיים רמון (העבודה):

מה קרה היום? מדובר ב-10 מיליארד דולר, שבלעדיהם אין קליטת העלייה, ואתם יודעים זאת, כל אדם בר-דעת יודע זאת. היום חיסלתם את העלייה למען שלמות הקואליציה. אילו באתם ואמרתם, שהקואליציה הזאת צריכה להתקיים עוד שלוש שנים, ארבע שנים, יכול להיות שזה עסק משתלם. אבל מה יכול כבר לקרות אם הקואליציה הזאת, הנוראה, הרופפת, שיום-יום משחיתה את מעמדנו, את המעמד של כולנו בעיני הציבור, היתה נופלת? — במקום בחירות כנובמבר, היו בחירות ביוני. בשביל חמישה חודשים עלובים פגעם בעלייה מברית-המועצות.

אני לא מדבר על השלום. זו תוצאה שאתם דווקא אוהבים, כי אתם לא רוצים את התהליך הזה, אתם לא רוצים את השלום הזה, אתם נגדו. אז דווקא בנוסח מבחינתכם, אבל אני מאמין שעלייה אתם באמת רוצים. אין ציוני שלא רוצה בכך.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

גם שלום אנחנו רוצים, חבר הכנסת רמון, ואתה יודע זאת.

חיים רמון (העבודה):

בין ארץ-ישראל השלמה לבין שלום — אתם מעדיפים את ארץ-ישראל השלמה.

ראובן ריבלין (הליכוד):

עם ארץ-ישראל השלמה יהיה שלום.

קואליציוניים, הסעיף שהביא את זרם החינוך של ש"ס להיות זרם נוסף, זרם מוכר במדינת ישראל שלא לצורך, סעיף שכולו פוליטי, סעיף שמשאיר שתי עמותות במסגרת חוק ההסדרים שיכולות לקבל כסף.

לפי דעתי, מה שנעשה באמצעות התיקון הזה לחוק, שהממשלה הגישה אותו, הוא סירוס של הכוונה הטובה, מבחינת הזרמת כספים לעמותות, החל משנת 1992. והמפד"ל, שכאילו רצתה לצאת נקייה ויפה, מעבר לעובדה שהזכרתי בדיון הקודם שהיא לא ויתרה באופן מעשי על הכסף, הרי היא פתחה פתח לזרם נוסף, אשר יאכל ויכרסם בזרם החינוך הממלכתי-דתי ללא הרף.

אנשי המפד"ל יודעים בדיוק למה הם נלחמו. הם עצמם אמרו, שכל מלחמתם היא בשל יצירתו של זרם, נגד הקמתו של זרם נוסף. ואילו כאשר התקבלה הפשרה והוגשה הצעת החוק, הרי הזרם הזה קיבל קיבוע, קיבל אישור קבוע במסגרת חוק של מדינת ישראל, על הרשויות הכספיות שלו.

כמובן, אנו רואים שניתנת כאן מטרייה לכספים שקיבל זרם החינוך העצמאי. כל הזמן הם טענו שהם מקופחים, אבל עכשיו, כשמגיעה חקיקה של שוויוניות, הם אומרים: פעם אחת שוויון — אבל לא פחות מאשר ניתן קודם לכן.

אני מניח, חבר הכנסת שלמה דיין, שגם אתה יודע, שדבריו של מנכ"ל משרד החינוך, שהוא כה אהוד עליכם, שהחינוך העצמאי מקבל פרי-תלמיד יותר מהחינוך הכללי, מבטאים עובדה נכונה.

לכן נדאג לכך שבחוק הזה תהיה מטרייה נוספת, מעבר לעניין השוויון, שבאה להבטיח לחינוך העצמאי, שמה שניתן לו בשנה האחרונה, אפילו מעל לקריטריון, יישאר, ויקבלו אותו מכאן ועד קץ הימים, כל זמן שהחוק הזה תקף.

לכן אני חושב שכל הסעיף הזה פסול, הוא כולו מלא פוליטיקה, הוא כולו מלא אי-שוויון, הוא יוצר זרם נוסף במערכת החינוך במדינת ישראל, הוא מיותר לחלוטין, ולכן הצעתי בהסתייגות ובהצעה שלי להוריד את כל הסעיף, כדי שישאר סעיף אחד בלבד, הקטע שאותו הביאה הממשלה במקור ונכנעה, לצערי הרב, ללחציו של חבר הכנסת פלדמן — שנכנס עכשיו לאולם — ושל חברי, כל אלה שרוממות השוויון כפייה, אבל באופן מעשי הם ייקחו מהמדינה כמה שיותר, בכל רגע, בכל זמן ובכל תחום. בדבר אחד הם יעבדו הפוך מכולם — תרומתם למדינת ישראל וגיוסם לצבא לא קיימים. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. הסתייגות לחבר הכנסת חיים רמון.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

חבר הכנסת שוחט, אולי הגיע הזמן שתחליף את התקליט?

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת — — —

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

חבר הכנסת רמון, אני מבקש ממך שתחליף לתקליט חדש.

חיים רמון (העבודה):

כן, רק תרשה לי בשתי דקות לפנות אל חברי הכנסת הציונים, ואחר-כך אפנה אל חבר הכנסת הלא-ציוני. חברי הכנסת הציונים מסיעת הליכוד, שר המשפטים, חבר הכנסת ריבלין, חבר הכנסת בגין — — —

חיים רמון (העבודה):

אתם מאמינים שעם ארץ-ישראל השלמה יהיה שלום. בסדר, יבושם לכם. והתהליך הזה לא מוביל לארץ-ישראל השלמה עם שלום. לכן הוא פסול, צריך להרוג אותו, צריך לחנוק אותו כלי שאיש ירגיש.

אבל עלייה, חבר הכנסת בגין? מה יותר ציוני מעלייה? אותם זה לא מעניין, אפילו לא מבחינה אלקטורלית. זה רק מכאי להם נוק.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
מי זה "הם"?

חיים רמון (העבודה):

החרדים, המפלגות החרדיות.

אבל אתם? עוד אומרים שבכלל הם מביאים קולות —

שר המשפטים ד' מרדור:

חיים רמון (העבודה):

תחשבו על זה. הכול בשביל חמישה חודשים עלובים: לא שנה, לא שנתיים, חמישה חודשים עלובים.

אני רוצה לומר לך, אדוני יושב-ראש ועדת הכנסת, חבר הכנסת פלדמן.

היו"ר נ' מסאלחה:

יושב-ראש ועדת הכספים, לא ועדת הכנסת. אתה מחליף.

חיים רמון (העבודה):

הגיע הזמן שתרע. למה לך להיות מה שאתה לא? אתה ייחודי. תהיה ביושר, באומץ לב. אתה ייחודי, כי אתה מחנך את הילדים שלך באופן ייחודי, שונה מכלל ילדי ישראל. איך? — אביא לך דוגמה. אני גר ברמת-השרון. אם אני רוצה לשלוח את הילד שלי ללמוד בירושלים, אני צריך לשלם בשביל זה. אתה גר בכני-ברק, ואם הרבי שלך, שרק בו אתה כוסט שיתן את ילדך, גר בירושלים, אתה תשלח את בנך ללמוד בירושלים, כי זה חלק מהאופי של החינוך החרדי. אתה לא תחנך בנים ובנות באותה כיתה. זה חלק מהאופי החרדי. אני מכיר בזה ומכבד את זה. אבל אל תספר לי על כלל ילדי ישראל. אל תספר לי המצאות. אתם ייחודיים, ואני מכיר בכך, ואני מעדיף לתת לכם כסף ייחודי, אמיתי, על השולחן. אני יודע כמה זה, אני יודע בשביל מה זה. מה שאתם רוצים היום — אתם רוצים גם לקבל את מה שכל ילדי ישראל מקבלים וגם לקבל את מה שייחודי לכם.

אהרן אבוחצירא (הליכוד):

חבר הכנסת רמון, הם לא רוצים את זה.

חיים רמון (העבודה):

תן לי, תן לי. הם גם רוצים.

אהרן אבוחצירא (הליכוד):

אתה יודע שהם לא רוצים.

חיים רמון (העבודה):

הם רוצים את זה. ש"ס בוודאי רוצה את זה.

אהרן אבוחצירא (הליכוד):

לא, הם לא רוצים את זה.

חיים רמון (העבודה):

אספר לך סיפור. ש"ס, מרכז המעיין התורני הזה, קיבל

16 מיליון שקל בשנה שעברה, פחות או יותר. נכון, חבר הכנסת דיין?

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
לא נכון.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):
12 מיליון, תשעה חודשים.

חיים רמון (העבודה):

תאמין לי, המקור שאמר לי 16 מיליון לא טעה.

אהרן אבוחצירא (הליכוד):

12 מיליון, תשעה חודשים.

חיים רמון (העבודה):

12 מיליון — 12 מיליון.

אלי דיין (העבודה):

זה לא משנה.

חיים רמון (העבודה):

10 מיליון. מה זה חשוב? תקשיב. באתי אליו ואמרתי לו: קיבלת 16, קיבלת 12, אני מוכן לעלות כאן על הדוכן ולהציע לך 20 מיליון, 25 מיליון. אמר לי: לא, אני רוצה זרם. ומי שאמר לי זאת הוא לא אידיוט, הוא די פיקח, הוא מבין בדברים האלה. הוא אומר: אני מעדיף השנה לרדת במיליון, שניים, אבל להיות זרם, כי זרם — זה יהיה עשרות רבות, אם לא מאות מיליוני שקלים. והוא יודע על מה הוא מדבר, כי הוא יהיה גם ייחודי, הוא יהיה גם זרם, הוא גם יקבל מה שכל ילדי ישראל מקבלים ועוד.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

חיים רמון (העבודה):

אני בא ואומר לכם בלי להתנגח אתכם, כל ילד — — —

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת רמון, אולי תסיים? חבר הכנסת פלדמן.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת פלדמן, יש לך זכות לענות. תקשיב. למה לכם החוק הזה? במשך שנים החינוך העצמאי לא היה בחוק, לא היה קיים. הרי צריך לדעת. איך התחילו הייחודיים? הייחודיים התחילו ב-1985, כשמישהו הלך לבג"ץ והתחילו לרשום בתוך הספר. מה, לפני כן לא קיבל החינוך העצמאי כסף? — קיבל.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

מה זה "מישהו"?

חיים רמון (העבודה):

חב"ד.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת רמון, אבקש שתסיים במשפט.

חיים רמון (העבודה):

שני משפטים ואני מסיים. כך הוא הלך. בשביל מה אתם צריכים את החוק? אתם בוודאי לא. הכול מסודר. אין לכם שום בעיה. אתה תקבל את הכסף שלך.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

אני אסביר לך.

חיים רמון (העבודה):

אני בעד שתקבל את הכסף שלך. יש לך ילדים, הם חיים

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):
איהו סעיף?

אלי דיין (העבודה):

במשרד התעשייה והמסחר. בעוד בערי הפיתוח ובאזורי הפיתוח אין מבני תעשייה ואין פיתוח כדי לקלוט תעשייה וליצור מקומות תעסוקה. היום, בשעה זו, נרקמת קנוניה כדי לחבל במימוש של חוק המשכנתאות, למשל, לכול מגיע סיוע, בהתנחלויות, שלא צריך אותן, התחייבו להשקיע עוד מאות מיליונים. אבל בשביל חוק המשכנתאות, שחל על כל אזרחי המדינה, שתמורת סבסוד בסך של 100 מיליון שקל לשנה לכל היותר אפשר יהיה להציל את הממשלה מהוצאה תקציבית של 4 מיליארדי שקל לרכישת דירות במסגרת התחייבות רכישה, בשביל זה אין כספים ייחודיים. אף אחד לא מתעניין בזה, הממשלה אטומה.

אתם יודעים מה מדאיג אותי עוד יותר? מדאיג אותי שיושבים כאן אנשים שנחשבים למנהיגי העתיד של המדינה, הנסיכים, ואין פוצה פה — — —

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):
מי זה?

אלי דיין (העבודה):

נסיכים. יש כל מיני נסיכים. הם לא צריכים לבוא לכנסת, הם לא צריכים להגיש שאילתות, הם לא צריכים להגיש הצעות חוק, הם לא צריכים לעשות דבר.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):
מי זה "הם"?

אלי דיין (העבודה):

נסיכים. הם נולדו נסיכים. הם בליכוד.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):
הם המנהיגים הבאים של מדינת ישראל? מפתיע אותי לשמוע אותך אומר את זה.

אלי דיין (העבודה):

הם חושבים שהם יהיו המנהיגים הבאים של המדינה. הם לא רגישים לשום נושא. הם אטומים. "יס-מנים" — על כל דבר ששמרי אומר הם משיבים "יס". לא מדברים, לא נאבקים — — —

שמעון שטרית (העבודה):
זה נכון. אמת דיברת.

אלי דיין (העבודה):

אנחנו, בכל אופן, נפעל כדי שהם לא יהיו מנהיגי העתיד של המדינה, כי הם בוגדים בעם. הם אדישים לבעיותי האמיתיות. הם אדישים למצוקותיו, לא מטפלים בזוגות צעירים, לא בשכבות נזקקות, לא במשפחות ברוכות ילדים — — —

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
לא בחיילים משוחררים.

אלי דיין (העבודה):

— — לא בחיילים משוחררים, גורמים לירידה מן הארץ, לא קולטים עליה — — —

פסח גרופר (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
ירידה מן הארץ, עלייה למולדת.

במדינת ישראל. אתה רוצה לחנך אותם בדרכך? — חנך אותם. עיני לא צרה בהם. אבל אתה לא צריך את החוק הזה, אלא אם כן אתה רוצה יותר. בהסתייגות הבאה שלי אסביר איך אתה רוצה יותר. אבל, עם זאת, אתה עוד מקים זרם נוסף, ולזרם הזה אתה נותן עוד יותר כסף. לכן, לא שווין אתם מחפשים כי אם זכויות יתר.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. הסתייגות לחבר הכנסת אלי דיין.

אדוני שר המשפטים, אני יודע כמה כולנו מעריכים אותך, אבל זה מפרע. כל אחד בא אליך. אני מבקש ממך. בבקשה, חבר הכנסת דיין.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב ראש, רכותי חברי הכנסת, בהסתייגות הראשונה שלי כבר הבעתי את דעתי על הביזיון הגדול שהיה כאן היום, לא מצד אלה שאומרים באופן גלוי, כמו חבר הכנסת פלדמן ואחרים, שהם ייחודיים ורוצים כסף ייחודי, אלא מצד אלה שאומרים שהם נגד ייחודיים, והם מצביעים בעד ייחודיים, כמו המפד"ל.

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
מי עוד עושה "כמו"?

אלי דיין (העבודה):
לדוגמה.

היו"ר נ' מסאלחה:

הוא התכוון ל"התחיה".

אלי דיין (העבודה):

אני אומר: התחיה. לא לשכות את זה. בבקשה; אומלדת. צומת הצביעה נגד, עמדה בהתחייבות שלה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
לא, לא.

אלי דיין (העבודה):

חבר הכנסת יואש צידון הצביע נגד, השר רפול ישב כאן. הוא אמר — מטעמי נימוס, כי הוא עדיין שר.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אבל הוא התפטר, וצריך לחשוב איזו רעה גדולה יותר.

אלי דיין (העבודה):

אמרתי לו את זה, וכפי הנראה היתה לו בעיה אחת בעניין הזה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

זו בעיה אחת כשבילו, אבל להעביר לייחודיים זו לא בעיה אחת.

אלי דיין (העבודה):

הרי לא יעלה על הדעת, שכל הדיונים בוועדת הכספים ובמליאה יתמקדו רק בסעיף הזה, ועל כל יתר הסעיפים אנחנו כאילו פוסחים ולא דנים בהם באופן יסודי ורציני. יש הרבה מחדלים של הממשלה. אני, למשל, גיליתי בתקציב סעיף עם 117 מיליון שקל לפיתוח אזורי התעשייה בשטחים. וכל זאת כאשר יש שם מבני תעשייה ריקים ויש שם פיתוח, ולא משתמשים במבנים האלה והפכו אותם למכללה, כמו המכללה באריאל. אני זוכר שחבר הכנסת עמיר פרץ ביקר במקום הזה לפני שנים מספר.

ואני מעריך אותך מאוד — שמה שהתרחש פה היום מעורר בי חלחלה, לא רק בגלל זה שקם זרם חינוך ל"ש" או לא קם זרם חינוך ל"ש"ס, ועוד אומר דברים גם בעניין זה, אלא מן הטעם שעמדנו כאן חשופים לעיני האומה, שיכלה לראות כיצד מתמוטטות כל הנורמות האפשריות של שלטון בישראל, של מחוקק בישראל ושל מה שצריך שייראה גם חינוכי בעיני נוער וציבור בישראל. פשוט לא היה אפשר להאמין. מי יגול את החרפה הזאת מעלינו, כשראינו פה, בעינינו, את השר אריק שרון מצליח להעביר לצדה של הממשלה את התחיה ואת מולדת בעבור חופן דולרים; נכון להגיד דולרים, כי זה לא כסף ישראלי, אנחנו לא מרוויחים אותו.

שמעון שטרית (העבודה):

יש מערכון ששמו "בעבור חופן דולרים".

חגי מירום (העבודה):

אני יודע.

שמעון שטרית (העבודה):

אולי הציבור לא יודע.

חגי מירום (העבודה):

בסך הכול, זה נורא. ופה יושב לו שר האוצר של מדינת ישראל, שמופקד על הכספים, שהאומה נותנת בו אמון שהוא בעצם הבנקאי הגדול של האומה, והוא מחויב חובת נאמנות לציבור כולו מפני שהוא יושב על מפתחות הקופה הציבורית, והוא חותם כאן, אנחנו לא יודעים על כמה. כאשר הדבר הזה יתברר, אני נחרד לחשוב מה יהיה המספר שיתברר שעליו התחייבו כאן היום לאנשי יהודה, שומרון ועזה.

יאיר שפרינצק (מולדת):

אני מקווה שהוא יהיה גדול מאוד.

חגי מירום (העבודה):

אני מתאר לי שאתה מקווה שהוא יהיה גדול. אבל אני רוצה לשאול אותך, חבר הכנסת שפרינצק, אתה באמת חושב שבשיטה הזאת, בסחטנות המטורפת הזאת, כפי שהיתה כאן היום, כאשר עומדים שנייה לפני הצבעה, כך צריך לנהוג, וצריך להביא את שר האוצר האומלל הזה, בלחץ ראש הממשלה היושב מרחק שני כיסאות ממנו, כדי שיעביר מאות מיליוני שקלים, ללא שיקול דעת וללא אחריות לאומית?

יאיר שפרינצק (מולדת):

שאלת, אענה לך: אם לא עשו זאת קודם, מוטב כך.

חגי מירום (העבודה):

נורמטיבית זה דבר נורא ואיום. אני אומר כאן, חבר הכנסת דיין, הרי אנחנו עוד לפני חוק התקציב, בשבוע הבא כל הקרקס הזה, שהיה פה היום, יתחיל להתחלה, כדי לאשר את חוק התקציב, ושוב תתחיל הסחטנות הגועלית הזאת לעיני הטלוויזיות, לעיני הציבור, לעיני כולם; גם במחשכים אני שולל אותה.

אני שואל את עצמי: מתי פעם אחת אנחנו נקרא את עצמנו לסדר? מתי נחשוב קצת, שכל יום כזה שאנחנו חשופים לעיני האומה, אנחנו מגדירים עוד קליפה אחת של אמון שהציבור רוחש לנו? עוד מעט נישאר חשופים ורדופים, ובצדק, כי הציבור שולח אותנו בתחושת אמון, בתחושה שאנחנו באמת נוהגים אחריות כמה שאנחנו עושים כאן.

והמפד"ל, המפד"ל — בושה, חרפה וכלימה. איך עשו מלחמה שלמה, שאנחנו יודעים שהיא היתה כשתיים: 1. אם אפשר בהזדמנות חגיגית זו אולי לפרק את הממשלה ו"לעשות

אלי דיין (העבודה):

חבר הכנסת גרופר, ראיתי את שר האוצר הגדול הזה עם השר שרון הגדול, איך בלחץ ההצבעה הם נכנעים, ניגשים לחבר הכנסת העצני ואומרים לו: תשמע, 30 מיליון, 40 מיליון, 50 מיליון שקל, 20 נקודות: אחר-כך עוברים לחבר הכנסת גרשון שפט, וממנו לשר גנדי, זאבי. זו ממשלה שיכולה לעמוד בלחצים.

אי-אפשר לסמוך על הממשלה הזאת. היא לא תעמוד בלחצים אם היא מתנהגת כפי שנהגה כאן. לכן, אדוני היושב ראש, זו ממשלה שאין לנו אמון בה. זו ממשלה שפוגעת בעם, באינטרסים האמיתיים של העם. יהי רצון שתעבור מן הארץ במהרה בימינו.

היור"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה.

עמיר פרץ (העבודה):

אני מבקש ממך שתחזור כך מהמלה "בוגדים", כדי שלא תשווה להם.

אלי דיין (העבודה):

לא אמרתי בוגדים.

היור"ר נ' מסאלחה:

הוא לא אמר.

אלי דיין (העבודה):

אמרתי: בוגדים באינטרס של העם.

היור"ר נ' מסאלחה:

הסתייגות לחבר הכנסת חגי מירום.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב ראש, חברי הכנסת, כבוד שר החקלאות העתידי, חבר הכנסת גרופר: הוא ברח לי. שמעתי אתמול שדורשים אותו לתפקיד שר החקלאות במקום חבר הכנסת רפאל איתן. שעוד מתלבט אם להיות שר חקלאות או לא: כך, על כל פנים, לפי ההצבעה פה היום.

כבוד היושב ראש, חברי הכנסת, אינני חבר בוועדת הכספים של הכנסת, ואיני מרבה ליטול את רשות הדיבור בנושא חקיקה שעניינם תקציב, גם מן הטעם שצריך, לדעתי, לשמור את הבמה הזאת לחברינו שעושים שם לילות כימים, וגם מן הטעם שאינני מחזיק מעצמי מומחה גדול מספיק.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

מה זה הכיטוי "מחזיק מעצמי"? מחשיב את עצמי.

חגי מירום (העבודה):

מחזיק מעצמי זה חושב את עצמי מומחה.

היור"ר נ' מסאלחה:

קיבוצניק יש לו — — —

חגי מירום (העבודה):

לא, לא. תעזוב את זה. תעשה לי טובה, אל תעיר הערות על קיבוצניקים. אני נורא אוהב את ההערות הללו. מותר להגיד אני מחשיב עצמי, מותר להגיד אני מחזיק עצמי. הכנסת חיבתן גם ביכולתה לדבר בלשון העם, ואתה יודע שאני לא נמנה עם העילגים בבית הזה.

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

— — —

חגי מירום (העבודה):

זה נכון. אני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת שלמה דיין —

וכיוצא באלה. אני אחייתם פה הפעם הזאת לילדי זרמי החינוך החרדי. בדרך כלל יש לנו נטייה, ובמיוחד לי, להיאבק ולתקוף ולהילחם על תפיסת העולם. מן העבר השני, תמיד ראיתי את האלמנט השוויוני כדבר שאנחנו צריכים לשאוף אליו בכל מקום ובכל אחר.

אני מוכרח להגיד לכם פה, חברי, הייתי רוצה את זה אחרת, ולא באמצעות הקמת זרם שהוא זרם כספי. אני רוצה לאפשר לכם לחיות על-פי אמונתכם. אני רוצה לאפשר לחנך את הילדים כפי שאתם מאמינים, אבל אני חושב שזו טעות חמורה ביותר שאנחנו צריכים. לצורך הבטחת המינימום שאתם זקוקים לו, להקים זרם חינוך מיוחד כזה לש"ס וכו' לחינוך המוכר, העצמאי, וכיוצא באלה. כך מדינה בדרך אל שנות האלפיים לא יכולה להתנהג. היא צריכה את הכול בבסיס התקציב שלה.

מן הטעם הזה כתבתי, ממש לצורך פרובוקטיבי, איזו הסתייגות שאומרת, שאני רוצה שאתם תקבלו במוסדותיכם בדיוק כמו שאנחנו מקבלים בכתייהספר ברוח ערכי תנועת העבודה.

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
לו אתה היית שר החינוך, אני מבטיח לך שלא היינו דורשים זרם. היינו בטוחים שאתה לא היית מפלה.

חגי מירום (העבודה):
אני מקווה שאתה צודק. אני גם מאמין שאתה צודק. אני יודע ששר חינוך חילוני תמיד יהיה עבורכם קל יותר וטוב יותר משר חינוך דתי שאינו מהזרם שלכם. אין לי כל ספק בזה בכלל.

משה גפני (דגל התורה):
כאשר יגאל אלון המנוח היה שר החינוך, הוא זה שהכיר בשעתו בחינוך העצמאי. כאשר המר היה שר החינוך בקדנציה הקודמת, בחינוך החרדי לא נבנה מטר אחד של כיתה.

חגי מירום (העבודה):
הנה אני יכול לומר בתשובה לך, לזכותו של השר המר אני יכול לומר, שלמשל במגזר הערבי נעשתה תוכנית חומש מצוינת — —

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
בחיין, איזה מצוינת?

חגי מירום (העבודה):
חכה רגע אחד.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
גרועה מאוד.

חגי מירום (העבודה):
אתה לא נוהג לי לסיים את דברי. — — שלצערי אין עומדים בה. כי אילו היו עומדים בה, היא היתה מעולה.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
לא היתה, היא לא תסגור את הפערים.

חגי מירום (העבודה):
למרות זאת אני משוכנע, שהשר המר עושה שם מאמץ כן לנסות לפעול לשוויונות. אני רואה במקרה הזה פה מגמות אחרות, פוליטיות, מתנגדות, וגם הוויכוח שעוד נותר בגין החוק הזה סביב חלוקת כספי תרבות הוא חלק מהעניין. על-תורני, חרדי וכן הלאה.

אני רוצה להגיד כאן לסיום דברי — —

פנים" למתיישבים בשטחים — יופי: 2. בכל הכוח ללכת נגד עמיתיהם החרדים.

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
חלק מהחברים שלכם שיתפו פעולה.

חגי מירום (העבודה):

הרי אלה היו המניעים האמיתיים שלהם, אלה היו שני מניעים. אילו הצליחו לפחות, בסופו של דבר, לגרום לכך שיחוקק חוק שאין עוד ייחודיים במולדת, הייתי אומר: טוב. אנשים ישרים, ישרי דרך. אבל היום כאן, היום כאן, הם נחננו ידם לדחיית חקיקה, שהם דיברו כאילו הם תומכים בה.

אתם, חברי החרדים, לא אמרתם את זה, ועל כן הצבעתם לפי מצפונכם. אבל הם "עשו פנים" כלפי האומה בישראל, כאילו הם המציאו את החקיקה נגד ייחודיים.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כן, כשנה שעברה היה אותו דבר.

חגי מירום (העבודה):

כן, אבל היתה לנו תקווה, הם יצרו תקווה גדולה. כשעלתה הצעת החוק הזאת בפעם הראשונה, השר המר, כחבר כנסת, עלה כאן לנאום מתוך רצון להראות, שהוא-הוא אשר הביא את החקיקה נגד הייחודיים, ומה יצא? פיאסקו אחד גדול. המפד"ל ממשיכה להיות סיעה שמגלגלת את עניניה כמו ג'ירוסקופ אל הציבור הישראלי. זה מה שיצא כאן. ולא מנענו ייחודיים, והקמנו זרם, זרם חינוך חרדי לש"ס.

אני רוצה להגיד כאן מלה כחבר ועדת החינוך של הכנסת. אני, להבדיל מחברי חבר הכנסת בייגה שוחט, אינני בטוח שהחינוך החרדי מקבל את כל אשר הוא צריך לקבל. על כל פנים, מסוירים שערכנו ומביקורים שאנחנו מבצעים מדי פעם ההתרשמות שלנו היא, שמוסדות החינוך, לפחות במבנים, בצפיפות וכן הלאה, עומדים בנורמה שונה מהמוסדות שלנו. אני חושב שאת זה צריך לתקן. כי הם ילדי ישראל, בין שאני שלם עם תפיסת העולם והחינוך ובין שאני שלם עמה; ילדי ישראל.

אבל ללכת ולהכניס את הרברים הללו לתוך — —

שמעון שטרית (העבודה):

ילדי ישראל וילדי מדינת ישראל.

חגי מירום (העבודה):

ילדי מדינת ישראל. כשאומרים "ילדי ישראל", מתכוונים לילדי עם ישראל.

שמעון שטרית (העבודה):

ילדי מדינת ישראל, יש גם ררזים וגם ערבים.

חגי מירום (העבודה):

לא, הרי לא הוקם זרם חינוך ערבי. לו היה מוקם, הייתי מתייחס לזה. אני בוודאי רוצה, וגם חברי יודעים שאני לוחם בוועדת החינוך של הכנסת עבור זה. עכשיו אני מתייחס לעניין הזה.

שמעון שטרית (העבודה):

כחוק כתוב "כלל ילדי ישראל", ולא ברור אם זה ילדי ישראל היהודים.

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת שטרית, זמני קצר ואני רוצה להשלים את המשפט ולומר: כשאני אומר "ילדי ישראל" אני מתכוון לילדי מדינת ישראל, כל ישראל, יהודים, ערבים, חילונים, דתיים

לכם, חברי הכנסת, כי עקצוק ומהומות כמו אלה שנראו היום מעל גבי המרקע, אילו התנהלו בשוק מחנה־יהודה, היו מעוררים את כל בעלי הבאסטות לגרש את משתתפי המהומות מן השוק.

זו בושה, חברי הכנסת, וחרפה לשוק מחנה־יהודה. זו בושה לכנסת, זו חרפה למדינה כולה. ועל מה כל המהומה, אדוני היושב־ראש? על עסקות מלוכלכות המבוססות על אפליה ועל קיפוח בקרב אזרחי המדינה. יש שווים ויש שווים יותר. יהודי שווה יותר מערבי. חילוני שווה יותר מדתי. דתי שווה יותר מחרדי וחרדי אשכנזי על אחת כמה וכמה שווה יותר מחרדי מזרחי. זו לא התורה, חברי הכנסת, על רגל אחת, ועל כך אני מוחה בכל לב ובכל פה.

שמעון שטרית (העבודה):
מה עם קיפוח הנשים?

צ'רלי ביטון (הפנתרים השחורים):

את זה אני משאיר ליושב־ראש ועדת הכספים, חבר הכנסת פלדמן.

ועל כך, אדוני היושב־ראש, אני מוחה בכל פה ובכל לב. אבל אני מזועזע, אדוני היושב־ראש. עמד פה חבר הכנסת צוקר, קודם לכן באמצע הדיון, ועוד קודם לכן אתמול בהצעה דחופה לסדר־היום של הכנסת, והעלה את הנושא של ילדים עולים שעוזבים את ספסל הלימודים ומגיעים לשוק לעבוד. זה מזועזע אותי. 20,000 ילדים מעדות המזרח, מה שנקרא מזרחיים, שאין להם שום מסגרת, לא לימודים ולא עבודה, לא מעניינים ולא מטרידים אף אחד מהבית הזה, לא את סיעת ר"צ ולא סיעה אחרת. אף אחד לא יבוא ויגיד: אני מזועזע מזה שיש למעלה מ־20,000 ילדים, וזו לא שנה ראשונה ולא שנה שנייה, זה עוד מלפני 1970. המספר הזה לא קטן אפילו כאחד, כל הזמן הוא הולך וגדל, אני מדבר על 20,000 שאני בטוח לגביהם והמספר הוא הרבה מעבר לכך. הילדים האלה אינם עובדים ואינם לומדים ואין להם שום מסגרת. זה לא מזועזע אף אחד בכית הזה; זה לא מזועזע את חבר הכנסת צוקר.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אברהם בורג (העבודה):

זה לא נכון. הוא דיבר על שכבות מצוקה.

צ'רלי ביטון (הפנתרים השחורים):

תקרא את הסטנוגרמה. אני שמעתי את הדברים אתמול. מחיתי עליהם ואני מוחה עליהם גם היום.

אדוני היושב־ראש, מיליונים רבים זרמו היום להתנחלויות. אנחנו עברנו על זה בשקט. ראינו את התחיה בדמותה של גאולה כהן עוברת משר לשר ומחתימה אותו על השיקים. המיליונים האלה יזרמו להתנחלויות. מה המטרה של אותם מיליונים? מה המטרה של ההזרמה הזאת? מה המטרה של ההכבשה הזאת? המטרה היא אחת — לחבל בתהליך השלום, תהליך השלום שכולנו מאמינים שאולי סוף סוף יעלה על פסים כלשהם, אולי נגיע לאיזה פתרון מדיני באזור הזה. לאן זה מוביל? עוד לאסון ועוד לאסון.

חברי הכנסת, אני רוצה לסיים במשפט החשוב שאני אומר בכל דיון, גם בהתחלה וגם בסוף. הגיע הזמן, אדוני היושב־ראש, לשכור את העול של המשכנתאות, שהורס הרבה אנשים ומפרק הרבה משפחות. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:
תודה.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):

ברקת את העלות הכספית של התוכנית? רק מלים. תראה שזו תוכנית ריקה לגמרי, רק מלים.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת פארס, תירגע. הוא חושב כך. אולי הוא טועה.

חגי מירום (העבודה):

אני חושב שהשר המר עושה מאמץ ניכר להקטנת הפערים במגזר הערבי. אילו הייתי יודע שזה ירגיז אותך כך, אולי לא הייתי מזכיר את העניין כולו. אני לא רוצה להיכנס אליו עכשיו.

משה גפני (רגל התורה):

שום סקטור חינוכי במדינת ישראל לא יכול היום לסמוך על שר החינוך הזה, בכלל זה המגזר הערבי. אי־אפשר לסמוך על שר החינוך הזה. ראינו אותו היום. זו הדוגמה החינוכית שהוא נותן.

חגי מירום (העבודה):

הדבר האחרון שאני רוצה לומר פה, שאפשר באמת לומר שהצעת החוק הזאת נולדה בחטא. אינני בטוח שהצבעתי על החטא הראשי בעניין הזה. אבל אני רוצה להגיד כאן לבית הזה: כולנו יכולים להתבייש באופן שבו הבית הזה נוהג בשנים האחרונות בנושאים כספיים, והצעת חוק זו, שנמצאת כאן לפנינו, לא מביאה שוויון; היא מנציחה זרמים, היא יוצרת אפליות כלפי גורמים אחרים, היא לא מוסדרת, היא לא על בסיס תקציבי. זה לא תקין, ואני הייתי רוצה לפתור את בעיית הזרמים החרדיים בדרך אחרת, תקינה יותר וממלכתית יותר. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. הסתייגות לחבר הכנסת צ'רלי ביטון.

צ'רלי ביטון (הפנתרים השחורים):

אדוני היושב־ראש, חברי הכנסת, הגיע הזמן לשכור את העול הכבד של המשכנתאות, שהורס הרבה אנשים ומפרק הרבה משפחות.

ועכשיו, אדוני היושב־ראש, לעניין חוק הסדרים במשק

המדינה. הדיון המתנהל היום בכנסת הוא ביזיון לאומי, שאין לו אח ודוגמה בפרלמנטים של מדינות דמוקרטיות.

אחד מעובדי הסיעה שלנו, שהגיע למשכן הכנסת היום

אחר־הצהריים — — —

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

כדאי לשמוע? יש מה לשמוע?

צ'רלי ביטון (הפנתרים השחורים):

בבקשה, אני מבקש ממך, תקשיב.

אברהם בורג (העבודה):

חבר הכנסת צ'רלי ביטון, כמה חברים יש לכם בסיעה?

צ'רלי ביטון (הפנתרים השחורים):

כדאי שתבואו פעם אחת לכקר.

היו"ר נ' מסאלחה:

לא. חבר כנסת — זה אחד, אבל יש לו הרבה חברים.

צ'רלי ביטון (הפנתרים השחורים):

אמרת, אחד מעובדי הסיעה שלנו. חברי הכנסת, אחד מעובדי הסיעה שלנו, שהגיע היום אחר־הצהריים למשכן הכנסת, העביר אלי בקשה של נהג מונית ירושלמי, שצפה בדינוי הכנסת בערוץ השני של הטלוויזיה. הנהג ביקש לומר

ט. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

(תיקוני חקיקה) (מס' 2), התשנ"ב — 1991, שהחזירה ועדת הכספים לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

היו"ר נ' מסאלחה:
תודה.

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת הצעת חוק הסדרים במשק המדינה

י. הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ב — 1991 *
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

עמיר פרץ (העבודה):

אבל כמה נמצאים במסגרות של טיפול משפטי? כמה מאות אלפי אנשים. מאות אלפי אנשים נמצאים בטיפול משפטי, לא מפני שהם לקחו כסף, רק מפני שהם היו ערבים. יש דירות, וערכה של הדירה במדינת ישראל לא עומד אל מול הערך של המשכנתה אחרי שאדם שילם במשך כמה שנים.

עומד לו סגן השר יגאל ביבי: אני לא יודע מי מחברי הכנסת הזאת פספס את ההופעה המבישה שהיתה לו עכשיו ב"ערב חדש". יגאל ביבי, ידידנו הטוב, שיצא מבית-ספר טוב, מכית-ספר מוניציפלי של אנשים שיודעים מה הם רוצים, שעומדים על דעתם, עומד שם ומגמגם, לא יודע מה לומר. שואל אותו המראיין: ובכל זאת, למה הסיעה שלך התפצלה? למה חלק בחוץ וחלק בפנים? הוא אומר לו: זה מקרי. שניים סחטו פה בשם ההתנחלויות, ושניים סחטו שם בשמה של המפד"ל. שתי מסחטות. המפד"ל חילקה את עצמה לשתי מסחטות. היא אפילו שיפרה את שיטת המסחטה לעומת ידידי חבר הכנסת פלדמן וחבריו.

מה אתה חושב, חבר הכנסת פלדמן? אתה חושב שאתה מרשים אותו בזה שאתה בא לכאן חוזק, ובכל פעם מפנה את זעקוהיך מרה כלפי ספסלי המערך, כאילו אנחנו אלה שבולמים את הטיפול בילדי ישראל? אתה יודע יפה מאוד שזה לא-נכון. אתה יודע שאנחנו בכל חקיקה ובכל הצעה באים להשוות את חינוך ילדי ישראל על כל מגוריו, ובוודאי גם את זה של ילדי החרדים, שיקבלו את חלקם על-פי הנתח המגיע להם כמו כל ילד ישראלי אחר.

אבל, אדוני, יושב-ראש הוועדה, גם אתה וגם המתנחלים שמחזיקים את הממשלה בגרון, מצליחים להופיע בפני העם ככאלה שלוקחים כסף בעורמה. איך זה? ממשלה לאומית. בוא ניקח את התחיה. למה התחיה צריכה לחכות ליום הזה, לשעה הזאת, כדי לבוא לכאן עם אותו שר, יושב-ראש חזית הסירוב של מדינת ישראל, אריק שרון, ולהישען על שר האוצר ולאליץ אותו לחתום על מסמך? מה זה, הממשלה הלאומית הזאת לא מכירה בחשיבותם של המתנחלים? למה היא מקציבה אותם כספים קבל עם ועדה? כי היא רוצה להחזיק את החבל פעמיים, פעם אחת לשמור אותך בקואליציה ופעם שנייה ללכת לחוגי בית, להשתמש כמה שאתה אומר ולומר: המערך, הם אילצו אותנו לתת לאנשי אגודת ישראל. הם אינם אומרים, אנחנו רואים חשיבות בנתינה הזאת. הם אומרים שאתה אילצת אותם, זה השוני. כשאנחנו אומרים שמגיע לך משהו — אנחנו לא מתביישים, מוכנים לשאת, לעמוד מול הציבור ולא לעשות זאת כנגבים בלילה.

מה שנעשה היום זו גנבת ממונו של עם ישראל כחשכה לילה, אף שיש עלינו אור. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אנחנו ממשיכים בהסתייגויות, הסתייגות של חבר הכנסת עמיר פרץ. בבקשה.

עמיר פרץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כבוד יושב-ראש ועדת הכספים, אני שמח שזכיתי שתישב בעת נאומו במליאה. לא כל אחד זוכה לכך.

אברהם בורג (העבודה):
אתה חתול?

עמיר פרץ (העבודה):
לא, אני כלב.

אברהם בורג (העבודה):
יש וטרינר בתור יושב-ראש ועדת הכספים.

עמיר פרץ (העבודה):
תיכף נראה מה אנחנו עושים עם זה.

חברי הכנסת, אומנם אנחנו מקיימים דיון שנשמע קליל מדי, עובר כאחד הדיונים שחלפו להם בדיוני התקציב במליאה הזאת. אבל כולנו יודעים שמדינת ישראל הולכת בשנה הקרובה לשנת בחירות, תוך כך שהיא צריכה להתמודד עם בעיות מהקשות ביותר שידעה מדינת ישראל אי-פעם. קליטת העלייה — סימני שאלה גדולים מרחפים עליה. מה יהיה? מה חושבים העולים היום? האם יבואו למדינת ישראל או לא יבואו? איזו כשורה נביא להם? מה ישמעו העולים במדינת ישראל שצריכים לכתוב את המכתבים לקרוביהם שעדיין נמצאים בגולה. מה הם יכתבו? האם מדינת ישראל קבעה היום מפתח כלשהו לכך. שמחר יקומו מפעלים? האם מדינת ישראל פתרה את בעיית המשכנתאות? מסתבר שכל עולה יודע להסביר לבני משפחתו שלא יבואו, כי אף אחד לא יחתום להם על ערבות ולא כדאי להם לבוא, כי הם לא יוכלו להחזיר מחר אותה משכנתה שהם מקבלים.

אני חושב, חברי, ידידי, אלי דיין, אתה וחברי שמעון שטרית, שמוקקים את החוק בנושא שחרור הערבים במדינת ישראל מהמצוקה הקשה הזאת — — —

שמעון שטרית (העבודה):
תגיד לזן מרידור.

עמיר פרץ (העבודה):

כמה אורחים במדינת ישראל נמצאים היום בתביעות משפטיות בגלל הערבות?

אלי דיין (העבודה):
נעצרו. אלפים נעצרו.

ישראל. אותם שיש להם זמן ופנאי פתחו את ערוץ 2, ומה הם ראו? מה הם ראו בערוץ 2? איך הם ראו את הכנסת בערוץ 2 היום? מי שצפה היום בטלוויזיה נחושה רדתו היום יותר מבעבר, שהכנסת הזאת לא יכולה להמשיך להתקיים — — —

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
המשטר הזה.

תמר גוז'נסקי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
— — — שהמשטר הדמוקרטי הזה אולי גם לא צריך להתקיים. תראו, תראו, מה קורה בדמוקרטיה.

לאיזו מסקנה, לצערי הרב, עלולים אנשים להגיע? הם עלולים להגיע למסקנה, שצריך באמת לסגור את העסק, לסגור את הדמוקרטיה. לכן, מפלגות שנבחרו במשטר הזה יכולות לעשות צעדים ולהוציא מהבניין הזה אבן אחרי אבן ובעצם לחסל את הבניין הזה ששמו הדמוקרטיה הישראלית. וידם לא רועדת, ידיהם לא רועדות ועיניהם לא רועדות והם עושים את זה. והמחיר, המחיר, המחיר שנשלם כולנו על כך — נאכר את הדמוקרטיה הישראלית על כל חולשותיה, אבל, הקיימת. אז יבואו כל מיני דמגוגים וכל מיני דיקטטורים ויגידו שהם יטהרו את האורוות, הם ישימו משטר נקי וישלחו את המפלגות הביתה. מי שירצה אז לככות, יזכור בין היתר את היום הנורא הזה.

חברי הכנסת, אני רוצה לומר, שהצורה שבה מצד אחד מחלקים מיליונים של שקלים, עשרות מיליונים של שקלים, ומצד שני הצורה שבה מתחננים בוועדת העבודה והרווחה בכנסת הזאת לאיזה מיליון או שניים למטרה חברתית, הפער הזה בין שני הדברים האלה הוא בלתינסבל, ומיום ליום הוא נעשה בלתינסבל יותר.

הבוקר שמענו בוועדת העבודה והרווחה, שרוצים לסגור 15 תחנות של מגן-דוד-אדום. אמרו שהחיסכון המופלא, אם יסגרו, יהיה 2 מיליוני שקלים. 2 מיליוני שקלים, ככה, אי-אפשר. למצוא בתקציב הזה, כשדיברו על סגירת מגן-דוד-אדום פתאום הסתבר שיש מקומות שבהם עדיין לא הקימו את מגן-דוד-אדום, ושם גם לא סוגרים את מגן-דוד-אדום. למשל, במגזר הערבי בכלל עוד לא הקימו אף לא תחנה אחת, כי לא היה כסף להקים ולו תחנה אחת של מגן-דוד-אדום.

אני מסיימת ואומרת, חברי הכנסת, שהיום הזה יירשם, לראבוני ולכאבי, כיום שחור נוסף בתולדות ההידרדרות של הכנסת, של הממשל בארץ. אם נוכל לעצור זאת לפני הפורענות אולי נינצל. תודה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. חבר הכנסת האשם מחאמיד רשום. אם הוא איננו, אני קורא לחבר הכנסת מוחמד נפאע, בבקשה. ואחריו — מחברי סיעת ר"צ וסיעת מפ"ם.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כן, אדוני.

היו"ר מ' וירשובסקי:

בסדר גמור. אתה אחרי חבר הכנסת נפאע.

מוחמד נפאע (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני לא חבר בוועדת הכספים, אני גם לא יכול להיות חבר בוועדת הכספים, אף שאני מצויד בפנקס חבר הכנסת ויש לי דרכון דיפלומטי. יש, כנראה,

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. הסתייגות לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. בבקשה.

אברהם בורג (העבודה):

היו"ר נ' מסאלחה:

אני לא יודע למה מי שמקורו במפד"ל מתקיף את הרב פלדמן. מה קורה לך, חבר הכנסת בורג? כל הזמן הוא טוען שזו מפלגת העבודה. זה לא נכון. לא בגלל מפלגת העבודה אתה מעיר לו את ההערות האלה.

אברהם בורג (העבודה):

— — — וטרינר, רופא חיות.

היו"ר נ' מסאלחה:

בבקשה, חברת הכנסת גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, ההצגה שנכחנו בה במשך היום מעוררת הרבה מחשבות ודאגות גם לגבי השיטה וגם לגבי מה שיקרה עם השיטה הדמוקרטית במדינת ישראל.

במיוחד צריך לפחד מהצבועים, מאלה שבאו כאן לכנסת, גלגלו עיניים לשמים, אמרו שהדבר השנוא עליהם ביותר זה הכספים הייחודיים: הם ניהלו מערכה במשך כמה שבועות בתקשורת, יום יום.

קריאה:

חודשיים.

תמר גוז'נסקי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
חודשיים? חודשיים.

ראיינו את סגן השר כיבי וראיינו את חנן פורת, ואיך הם עמדו, ואיך הם דיברו, ואיך הם בכו, בכו, ממש מול המיקרופונים ואמרו שלא יעלה על הדעת שבמדינת ישראל אחרי 1 בינואר 1992 יהיו כספים ייחודיים. הם לא ייתנו את ידם לזה. הם מוכנים לשלם במשרותיהם המיניסטריאליות, הם מוכנים לשלם כחברותם בממשלה, הכול הם מוכנים לשלם, ומה שראינו היום זאת היתה הצביעות בהתגלמותה, כאשר חברי הכנסת מהמפד"ל יצאו, נכנסו, יצאו, נכנסו, עמדו פה בחוץ, ניהלו סחר סוסים גלוי, לא התביישו מאיש, סחטו וסחטו וסחטו, קיבלו מה שקיבלו.

אחר-כך הסתבר שהמנופול על הצביעות ועל גלגול העיניים איננו רק נחלתם של חברי הכנסת מהמפד"ל. חברת הכנסת גאולה כהן, שהתפטרה מהממשלה, ועכשיו אין לה כאלו התחייבויות ממשלתיות, נכנסה הבוקר לישיבה והכריזה שהיא לא חתין ידה; זה בטוח שהיא נמנעת. אבל הסתבר שגם להתנגדות או להימנעות של סיעת התחיה היה מחיר בשוק הסתרי-מכר הזה שהיינו עדים לו. מקורות יודעי דבר אמרו לי, שמדובר ב-28 מיליון שקל. אחרים אומרים שאני ממעיטה, שזה בעצם 128 מיליון שקלים. אינני יודעת בדיוק, המספר לא יופיע כנראה כשום רישום רשמי, אבל העובדה נותרה בעינה.

לכן, חברי הכנסת, אנחנו היינו עדים לתרגיל מאתם חרגילים מלוכלכים שנגזעו בהם, כפי שמישהו רוצה לטעון, דווקא הסיעות הדתיות. בבקשה, סיעת התחיה עשתה אותו דבר.

עכשיו אני רוצה לומר משהו מעבר לנושא הזה של הכספים, שהוא חשוב מאוד, ואחר-כך אני אגיד משהו על הכספים. מה שאירע פה היום הועבר בשידור ישיר לכל בתי

המעורבות, כאילו הן לא קיימות במדינת ישראל, הן מחוץ לגבול.

מהנדס עיריית עכו דיווח על 300 דירות שמתגוררים בהן ערבים בעכו העתיקה, שיש עליהן צווי הריסה והן אינן ראויות למגורים. מדוע אין ממשלת ישראל משקמת את הבתים האלה לתושביהם ולדייריהם? עכו יכולה להיות פנינה במזרח התיכון לתיירים מחוץ-לארץ. מדוע אין ממשלת ישראל רואה לנכון להקצות תקציבים לפיתוחה של העיר, לפיתוח התיירות?

במקום שמשרד השיכון יממן שיקום של שכונת-עג'מי לטובת תושביה החיים במצוקה, הוא משקם את השכונה ועושה ממנה שכונה של דירות פאר, שמחיר הדירה בה מגיע ל-400,000 עד 500,000 דולר, כך שהאוכלוסייה הערבית הענייה בשכונה זו לא תוכל לרכוש דירת יוקרה בסכומים כאלה. ולגבי העיר העתיקה בעכו, משרד השיכון מתעלם מסכנת החיים האורבת לדיירי העיר העתיקה, והתקציב הגדול הולך לבניית חשתיית והתנחלויות כשטחים.

משרד השיכון מזניח הרחבה וסלילה של כבישים במדינת ישראל, ואינו חוסך בדמי האזרחים החפים מפשע, שנהרגים יום-יום לשווא בתאונות דרכים.

מן הראוי שממשלת ישראל תבנה מוסדות בריאות, חינוך ותרבות ובתי מגורים מוזלים לזוגות הצעירים, שאין להם מהיכן לשלם את שכר הדירה הגבוה. מן הראוי שממשלת ישראל תקצה משאבים לבניית מוסדות למפגרים. מן הראוי שממשלת ישראל תקצה משאבים להגדלת התקנים בהוראה, במשטרת התנועה וברוחה, ולהעלאת שכר השוטרים. כאשר הם מקבלים שכר נמוך, הם מוציאים את ידם — אני לא אומר כולם, חלק גדול מהם מוציא את ידו בגלל התסכול הזה על חלק מהאוכלוסייה הערבית.

אך מתברר שכל זה לא מעניין אותה, את ממשלת ישראל, כי היא חוששת שזה יפגע בפרה הקדושה — הייחודיים וההתנחלויות. המשך מדיניות זאת עלול להביא להרס מדינת ישראל, ולא לשגשוגה. תודה, אדוני.

היור' מ' וירשובסקי:

תודה לחבר הכנסת פארס. רשות הדיבור לחבר הכנסת אברהם פורו, ואחריו — לחבר הכנסת אברהם בורג.

אברהם פורו (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת. לאחר שהסתיימה ההצבעה בהצעת החוק של חבר הכנסת וייס ושלי, וישבתי במזנון, ניגשו אלי כמה חברי הכנסת וכמה עיתונאים ואמרו, שאני יכול לקבל אזרחות-כבוד של כמה מההתנחלויות — אולי ייקרא על שמי איזה רחוב, אולי איזה רובע.

אריה אליאב (העבודה):
איזה פסל.

אברהם פורו (תנועת המרכז — שינוי):
איזה פסל, אבל זה אסור, הם חרדים. פסל ומסכה, זה לא מותר, והדמות שלי בינתיים היא לא אבסטרקטית.

היור' מ' וירשובסקי:
מעז-פורו, או מעלה-פורו, זה עושה רושם התיישבותי מאוד.

אברהם פורו (תנועת המרכז — שינוי):
זה נשמע יפה מאוד.

אני רוצה, לומר, שבחור בדיחה זה נחמד ויפה, בפועל אינני חש כל אשמה, והסיבה פשוטה: בעוד שבוע היה מגיע

מצב לוחמה ביני לבין ועדת הכספים, וזה שטח סגור, כנראה מטעמים ביטחוניים, או מטעמים ייחודיים.

אדוני היושב-ראש, אני לא שמעתי על כסף ממזר יותר, פרחח יותר, תמיד ישנו, תמיד נמצא — כמו הכסף שמופנה לייחודיים ולהתנחלויות. כסף זה קופץ ממקום למקום כמו שימפנזה בג'ונגל. לא אחת השתתפתי בישיבות ובפגישות של ראשי מועצות יהודיות וערביות, אבל בעיקר ערביות, עם שרי ממשלה, שתמיד אמרו: אתם צודקים, אבל אין כסף. ואני, בתום לבי, ריחמתי על שרי האוצר, הפנים, החינוך, השיכון, שרצו לעזור, אבל למסכנים האלה אין כסף. נעלם הכסף. נחנו לו כנראה כדור שינה והוא ישן שינה עמוקה. ופתאום, תוך דקות ותוך שניות, כמו הפטריות, הוא התעורר, הוא קיים, הוא חי.

לו היה כל העם בישראל במארב היום, מאחורי הקיר שמולי, כפי שהייתי אני, והקשיב וידע וראה ושמע מה התרחש בקרב קבוצות-קבוצות של מסתננים לכספי הציבור, איך דיברו שרים, איך ניסחו הסכמים, איך ניתנו הבטחות — היתה יכולה להיות לעם הזה עמדה אחרת, דעה אחרת, כלפי כל אלה השותפים למנה הזאת. סחטנות מסריחה, שיטפון של סירחון, התנהל בלי בושה, בלי אחריות, וזו פגיעה בכבוד הכנסת, פגיעה בציבור, בכספי המדינה, בערכים וביושר.

כפי שאמרתי, עשיתי סיור בזמן ההפסקה המפורסמת. דווקא בזמן ההפסקה נעשתה עבודה רבה. וראיתי באיזו התלהבות מתבצעת הסחטנות — הוויכוחים והוויכוחים עד שהגיעו לפשרה ולהפרדת כוחות. ואני רק מקווה, שמה שהיה יהיה לקח, יהיה אות אזהרה לכל מי שנוגע לו הדבר.

אני רוצה להשתתף, אדוני היושב-ראש, בצערם של כל המקופחים בתקציב זה, של כל הנפגעים מתקציב זה, של מובטלים יהודים ערבים; אני משתתף בצערם של אלה החיים מתחת לקו העוני, במיוחד הילדים וזוגות צעירים שחיים במצוקת דיור; בצערם של תלמידים שלומדים בתנאים בלתי-אנושיים, ואלה המאחרים בהכנת הנקרא; בצערם של חקלאים שעובדים עבודה נפלאה, ובוודאי שואלים היום: למה העלו היום את מחיר המים? תקציב המדינה עשה סטיות, החטיא אתכם וקלע במטרה אחרת, איבדתם יקר לכם, איבדתם זכות פרנסה, איבדתם מחיה ואיבדתם דאגה לזכויות שלכם. תודה.

היור' מ' וירשובסקי:

תודה לחבר הכנסת נפאע. חבר הכנסת חסיין פארס, בבקשה.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מפרסומי המוסד לביטוח הלאומי על אזורי עוני בישראל התברר, כי מתוך 121 אזורי עוני בישראל, 92 אזורים ערביים הם האזורים העניים ביותר וצפיפות האוכלוסייה והדיור בהם היא הגבוהה ביותר.

לפי הדיווחים, 45% מהערכים גרים בצפיפות של שלוש נפשות ויותר לחדר, לעומת 16% מקרב עדות המזרח ו-1% מקרב יהדות אירופה. ממשלת ישראל עוצמת את עיניה ואוטמת את אזניה נוכח תופעה חמורה כזאת, נוכח פער חברתי גדול כזה בין עדות המדינה. מצוקת הדיור הבולטת והקשה היא בערים המעורבות — עכו, חיפה, יפו, לוד ורמלה.

בסקר שנעשה על-ידי עיריית תל-אביב, שכונה בצפון תל-אביב דורגה 94, ובתחתית הסולם — שכונת-עג'מי כיפו דורגה 4. שיקים השכונות דילג על השכונות הערביות בערים

היו"ר מ' וירשובסקי:

גם אני חושב שההגדרה הזאת נכונה.

אברהם בורג (העבודה):

— — — פארה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

רשות הדיבור לחבר הכנסת אברהם בורג, ואחריו — לחבר הכנסת חיים אורון.

אברהם בורג (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אחת התכונות —

— —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

— — —

היו"ר מ' וירשובסקי:

חבר הכנסת אורון.

אברהם בורג (העבודה):

אחת התכונות המעניינות של הרפים הצהובים האלה ושל הימים האלה, שכאן אנחנו בעצם מכינים את מה שנקרא בלעז ה־footnotes למבקרת המדינה. כך בדרך-כלל זה עובד. הכנסת מחליטה, ואחר-כך, כעבור שנה או שנה וחצי מבקרת המדינה מסבירה לנו מה בעצם החלטנו. נכון, יש איזה נוהל כזה שעובד בדרך הזאת.

מסתבר שבשנים האחרונות יש משום-מה, יסלחו לי כל האנשים שיקראו את הפרוטוקול מאוחר יותר, יש איזו תדמית שילוקית לחוק התקציב. מהי התדמית השילוקית בחוק התקציב? — זו תדמית שמצדיקה, או דימוי שמצדיק את הכסף לחובש הכיפה. יכול להיות שזה נכון, יכול להיות שזה לא-נכון, יכול להיות שזה מוצדק, יכול להיות שזה לא-מוצדק. זה בכלל לא-חשוב. כאשר אתה עוסק בדימויים, כאשר אתה עוסק בתדמיות, אתה לא שואל את עצמך, האם זה נכון או לא, אתה שואל את עצמך, האם זה קיים או לא. ואז אתה שואל: למה זה קיים? מסתבר שפעם אחרי פעם הציבור היחיד שדואג לעצמו בלי שהוא דואג לשום דבר אחר — וכאשר אני אומר לשום דבר אחר, כוונתי היא: 1. הוא לא דואג לשום ציבור אחר מלבד הציבור שלו; 2. הוא בכלל לא חושש ממורא החוק, מאימת השלטון, ממורא של מלכות, מאימתה של ביקורת. לא אכפת לו פשוט. פשוט לא אכפת לו. זה הציבור הדתי, או ליתר דיוק הציבור החרדי.

מה משמעות הדבר? משמעות הדבר היא, שאם הציבוריות הדתית והממסד הדתי החרדי נתפס בימים האלה ברחוב הישראלי כמי שלא ניצב לצד ערכים, כמי שלא ניצב לצד עשוקים, כמי שלא ניצב לצד מחוסרי דיור, אלא כמי שעסוק כל הזמן בריצה אחרי הכסף, השררה, הכוח, הכבוד, המשפחה, האושר והפרנסה — יש בקרב החברים החרדים, דומני, משרות ממלכתיות רבות יותר מאשר חברים. אין בכך אף חבר כנסת אחד, יש בכך רק תופסי משרות; אולי איזה נעבץ אחד השוארם באיזה מקום לרפואה. לא, את הנעבץ האחרון מיניתם לוטרני בוועדת הכספים; אז לא נשאר אף אחד. יושב-ראש ועדת הכספים אחראי לחתולות בוועדת הכספים, הוא מטעמכם, ואין דבר כזה. למה מיניתם את כל האנשים האלה? — את כל האנשים האלה מיניתם בעבור דבר אחד: כסף, כסף.

הכסף השילוקי הזה שלכם, בסופו של דבר יכניס אתכם לשני מקומות. הוא יכניס אתכם לגטו החברתי, כי אנשים יגידו: לא רוצים להסתכל עליהם ולא רוצים לראות אותם, שלא יעברו

חוק התקציב לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, וחזקה על מפלגות הימין, שהן היו מתנות את תמיכתן בחוק התקציב באותה מערכת שהתנו היום.

אריה אליאב (העבודה):

ועוד ידם נטויה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אולי בעוד ידם נטויה. אז היו תובעים את אשר היו תובעים, ואני מניח שבחלף של אישור חוק התקציב — ייתכן, אני מניח שגם אז היו נותנים להם את מה שנתנו להם היום. אני חושב שבכל זאת עשינו שירות לציבור בזה שהראינו לו איך הדברים האלה מתרחשים, כל האירוע הזה שהיום מתרחש, בשידור ישיר, בערוץ השני בטלוויזיה, ולפחות הציבור יכול לדעת.

רבותי חברי הכנסת, בעיני המחזה לא היה מרגין. זה מחזה שלא הוסיף כבוד, זה מחזה שלא הוסיף כבוד לדמוקרטיה הישראלית; גם התרגילים שנעשו קודם להכאת החוק הזה להצבעה, גם הם לא הוסיפו כבוד לא לעושי התרגילים ולא לדמוקרטיה הישראלית.

השאלה היא, מה עושים? חבל שאומר פה שהצעת, כהסתייגות, להחזיר עטרה ליושנה ולהכניס את כל ההסדר שרצינו למנוע, להיניו את הסדר מניעת הכספים הייחודיים, שהכנסתי אותו פה בתור הסתייגות. זאת לא הבעיה. אני מאמין שאם הבחירות הבאות ייערכו בשיטת הבחירות הנוכחית, וצריך לומר לציבור את האמת — או שתהיה הצעה לשינוי שיטת הממשל ובחירה ישירה של ראש הממשלה כמוצע, וכמו שהיא, היא תעמוד להצבעה בשבוע הבא, או שתישאר בעינה השיטה הנוכחית. אם תישאר בעינה השיטה הנוכחית, אני לא מניח שהכנסת הבאה תיראה שונה באופן מהותי מהכנסת הזאת. גם אז תהייה שתי מפלגות גדולות הנתונות לאפשרות של סחיטה ואיומים מדי יום ביומו, או של מפלגות חרדיות או של מפלגות קיצוניות אחרות, אם מצד זה ואם מצד זה. ואני מאמין שהדרך היחידה להתקדם ולשפר משהו אצלנו היא בשינוי שיטת הממשל. אלמלא היה ראש הממשלה, מר יצחק שמיר, ירא מפני מועמד מפלגת העבודה, ואינני רוצה לומר כרגע מי הוא, שמא ייחשב לי הדבר כהתערבות בפריימריס, ואינני רוצה לומר מלה על כך, אבל אם הוא לא היה מתיירא ממועמד מפלגת העבודה, הוא היה תומך בחוק הזה, משום שאני מניח שלא קל להיות ליכוד בסטואציה כזאת, שאתה נסחט כל הזמן, נגרר כל הזמן, ועושה את מה שאתה לא רוצה לעשות.

מה שיש לליכוד היום זה שלטון מדומה: שלטון שבעצם נעדר יכולת הכרעה. הפארוסות הן פארוסות. אתמול בערב כבר היה לי רושם שהחוק שמונח היום בפנינו יובא לכאן כפי שהתקבלה בשעתה ההסתייגות שדעת הרוב היתה שהוא ייקרא: חוק הקלקולים, ולא חוק ההסדרים. לכן פני אינן לעבר; העבר היה. פני לעתיד, ופני כלנו צריכות להיות מופנות אל העתיד. אם לא נתעשת ואם לא נעשה פה בכנסת, אלה שיכולים לעשות משהו, ולא נביא לשינוי המוצע, לדעתי נהיה צפויים לפארה שהיתה היום, ואולי לגרועות ממנה. תודה רבה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה לחבר הכנסת פורז. אינני חושב שזאת היתה פארה. מה שהיה היום היה הרכה יותר חמור מזה.

אריה אליאב (העבודה):

זאת טרגדיה, לא פארה.

מעל הדוכן. לכן הייתי מאושר מאוד לשמוע מי הצנוע הזה במסגרת הפוליטית שלנו, שלעומת 30 מיליון שאחד דורש, אחר דורש 3,000 שקל? מי הצנוע הזה?

היו"ר מ' וירשובסקי:

אתה מעמיד את זה להצבעה ושואל? מי יכול להצביע?

יוסף עזרן (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

אני פשוט רוצה לדעת.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני אגיד לך באופן מדויק, אדוני סגן השר. זה שמבקש שהקצבה פר-תלמיד-ישיבה לא תהיה 2,460 אלא 3,000, מכפיל את ה-3,000 ב-100,000 ומקבל את הסכום שאתה כבר מכיר אותו יותר.

אבל אני אומר לידידי, בתחושת האינוחות שמלווה אותנו במאבקים הללו, והיא תלווה אותנו מאוד ביום שלישי הקרוב, יבואו שרים בכירים וילחשו לנו: אם אתם ממשיכים ללחוץ הלאה בסעיף זה וזה — עוד 50 מיליון שקל. אם אתם ממשיכים בסעיף הזה — יעלה לנו עוד 30 מיליון שקל. עשו את מלאכתכם נאמנה, ותרעו על כל הנושאים הללו.

אני רוצה להגיד לידידי, שתפקידנו באופוזיציה הוא להציג אותה מראה קשה וחמורה — שגם רבים מכם מסתובבים, אחרי מה שקרה כאן לפני שלוש שעות, בעיניים קצת מושפלות. לא כולם, יש כאלה שענייהם מתגלגלות רק כלפי שמים, כאשר הם מסלקים ילד בסילואן, כאשר הם מוסיפים כספים ייחודיים, כאשר הם חומסים ורומסים ברגל גאוה כל נורמה. אבל יש כמה — אולי אני משלה את עצמי — שמבינים שהסיפור הזה בהצטרפות שלו אחד לאחד, לאחד, ל-30, ל-75 — והפעם זה מיליוני שקלים, חבר הכנסת עזרן — הוא סיפור שאנחנו לא יכולים להישאר אדישים כלפיו גם אם מי שמשחק בכללי המשחק האחרים הופך כל עימות כזה לאבן שואבת. למה לאבן שואבת? למשאבה בעלת עוצמות על-אנושיות, שתומסת רק למטרות מסוג אחד ורק לנושאים מסוג מסוים. אדוני היושב-ראש, יש לי ארבע הסתייגויות.

היו"ר מ' וירשובסקי:

לא, אתה מסתייג פה רק עכשיו — — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני כבר מוותר על ההסתייגות הבאה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

אתה רוצה לוותר כבר על כל ההסתייגויות?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לא, על עוד אחת.

היו"ר מ' וירשובסקי:

אני אתן לך עוד שתי דקות ואני מוריד לך — — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני אעשה זאת בפעם הבאה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

בסדר. רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים רמון, אחרון המסתייגים בסעיף הזה. בבקשה.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, מכיוון שאתה, חבר הכנסת לוי, היחיד מהמפלגה שיושב פה, אני רוצה לקרוא לך את דברי השר זבולון המר מפרוטוקול הישיבה מיום 11 בדצמבר, כשהחוק הזה עבר בקריאה ראשונה.

לנו ברחוב ולא יבלבלו לנו את המוח. עם הכסף שלנו, בלי הכסף שלנו, צאו לנו מן הצלחת, צאו לנו מן הרחם, צאו לנו מן הרחוב, לכו אל הגטו. הדבר השני שיקרה לכם הוא. דבר גרוע הרבה יותר: לא רק שתיכנסו לגטאות שלכם, גם תיכנסו לכלא, והתהליך התחיל. רבים שיושבים כאן יגיעו בסופו של דבר לכלא בדרך זו או בדרך אחרת, משום שמי שלא ישר כלפי הציבור ומי שלא ישר כלפי ספר החוקים, בסופו של דבר נופל בכף. עוד לא נתפס איש, עוד לא נגזר דינו של איש, אבל זה בדרך.

כדי לעזור לכם, וכדי למנוע מכם ליפול לתוך המלכודות האלה, כדי שאתם, חלילה, תינזקו שנסבנו, הרי נפלתם לתוך בור-שומן-הכסף ואתם לא מסוגלים להיחלץ; זה בור של שומן-כסף טובעני, ואנחנו רוצים לעזור לכם. בסעיף המוצע כאן אנחנו זורקים לכם גלגל הצלה, גלגל הצלה שמחייב אתכם בדוח, בביקורת, בשליטה ובבקרה כעבור כל אגורה שאתם מוצצים, יונקים, חולכים וסוחטים מאוצר המדינה שלנו. תודה רבה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה לחבר הכנסת בורג. רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים אורון, ואחריו — לחבר הכנסת חיים רמון.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני הייתי מבקש להקדיש את פרק הזמן הזה, בסדרת פרקי הזמן שהדיון בחוק הזה נותן לנו, לשני נושאים: הנושא האחד, אני מתכוון לדבר דווקא לכיוון חברי המחלק הזה של הבית. אני זוכר את הטענה הזאת, בשנה שעברה, היא כמידה מרובה הופנתה גם אלי באופן אישי, והטענה חוזרת ונשמעת עכשיו במסדרונות ובמזנונים של הכנסת בעוצמה רבה. בעצם מה אתם עושים? — אתם עושים פייט, מוצלח יותר, מוצלח פחות, נאה יותר, נאה פחות, ואתם בעצם מעלים את מחיר הסחיטה.

בשנה שעברה באו ואמרו לי: אתה הוספת 9 מיליוני שקלים למפד"ל במשבר הייחודיים של התקציב שנמשך משעה 11:00 עד 22:00, ונגמר ב-9 מיליוני שקלים. כבר היה מי שאמר, שהולכים להקים את גבעת-שבח ואת יד-אברהם בשטחים, לציון שני חברי הכנסת שבגין הצעת החוק שלהם נוספו עכשיו אותם סכומים לתקציב.

אני רוצה לומר לידידי יושב-ראש סיעת המערך, לחבר הכנסת בורג, לחבר הכנסת אליאב ולחבר הכנסת חסין פארס, ולא אכפת לי לנהל את הדרישה האינטימי הזה בנוכחות חברים נוספים: אנחנו בדילמה לא פשוטה, כי אנחנו משחקים משחק בשני כללי משחק שונים לחלוטין. בעצם כל ניסיון שלנו לשפר את המערכת הוא עילה להם לסחוט יותר. ועל כל חשש שמא נצליח להעביר איזה חוק, או להפיל איזה סעיף, עטים כל אלה שידם ארוכה וזרועם מגעת עד להיכן שצריך לגעת, ואומרים: אם לא תיתנו לנו 30 מיליון שקל לפה, 5,000 דירות לשם, 3,000 שקלים לפה, 10 מיליון לשם, אנחנו — — —

יוסף עזרן (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר מ' וירשובסקי:

אתה רוצה לשאול שאלה את חבר הכנסת אורון? אני מאפשר לך. בבקשה.

יוסף עזרן (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

חבר הכנסת אורון מדייק מאוד במספרים שהוא משמיע

חיים רמון (העבודה):
תקשיב. אני אמרתי שיהיו קריטריונים לחלוקת התקציבים של התרבות.

שר החינוך והתרבות ז' המר:
ואין?

חיים רמון (העבודה):
לא יהיו. בוא נדבר ב־31.

שר החינוך והתרבות ז' המר:
כבר יש.

חיים רמון (העבודה):
בוא נדבר ב־31.

שר החינוך והתרבות ז' המר:
מה עם ה־31?

חיים רמון (העבודה):
ב־31 בחודש יאושר התקציב.

שר החינוך והתרבות ז' המר:
מה זה שייך לזה?

חיים רמון (העבודה):
אתה תראה. בוא נדבר. אדוני השר, — — —

שר החינוך והתרבות ז' המר:
אתה אמרת אז סתם — — —

חיים רמון (העבודה):
אדוני השר, אם אז — — —

יצחק לוי (המפלגה הדתית הלאומית):
הקריטריונים הם לא חלק מהתקציב.

חיים רמון (העבודה):
סליחה. זה שייך ל־31. אדוני השר, למה אתה מסית אותי?
על הקריטריונים נדבר ב־31, ואם אתה תהיה צודק, אני אגיד
שאתה צודק. אבל עכשיו אתה הבטחת שנסגור את זה בקריאה
שנייה ובקריאה שלישית. אני מציע — — —

שר החינוך והתרבות ז' המר:
נו, אז פעלתם? הצעתם? אני שאלתי את חבר הכנסת
ליכא, תנו לי עצה.

חיים רמון (העבודה):
נתתי. זו ההסתייגות שלי. אתה לא מקשיב, אדוני השר. מה
אני מנמק עכשיו?

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת רמון, מפנים את תשומת לבי לכך שלא
הפעלתי את השעון, ואומרים לי שעברת את הזמן.

חיים רמון (העבודה):
לא עברתי את הזמן כי נתנו אישור לשר.

עכשיו, אדוני השר, מה עשיתי? אתה הבטחת שנסגור זאת
בקריאה שנייה ושלישית. חבריך בוועדת הכספים לא סגרו.

שר החינוך והתרבות ז' המר:
חבל שלא אמרת לי.

חיים רמון (העבודה):
לא מאוחר. מה כתבתי, אדוני השר? אני קורא לך: יהיה
כתוב "בתקציב משרד החינוך והתרבות בלבד". סגרת
בהסתייגות. כתוב: "רק בתקציב משרד החינוך והתרבות".

כך אומר השר זבולון המר: "תקבלו, אבל מסודר, לא דרך
הייחודיים". כתוב: "תקצוב התאגידים האמורים בסעיף (ט)(2)
(3) — מדובר פה על שני התאגידים של החרדים ולא על
התאגיד על-פי חוק, ששם לא אמרנו זאת — "ייעשה
באמות מידה שוות לשני התאגידים במשרד החינוך
והתרבות". שואל חבר הכנסת חגי מירום: "מה מונע בעדו
לקבל ממשרד אחר?" אומר השר זבולון המר: "למה לכתוב
במשרד החינוך והתרבות — מפני שהוא אומר רק שם הוא
יכול. רק למשרד החינוך והתרבות, 'למטרות חינוך בלבד' —
ולא לארוחות צהריים וערב — 'על-פי קריטריונים ענייניים
אחידים ושוויוניים'. אסור לו לקבל שלא על-פי קריטריונים
ענייניים, אחידים, שוויוניים, כמו כולם, רק דרך משרד החינוך
והתרבות". אומר חבר הכנסת חגי מירום: "את זה לא סגרתם".
אומר השר זבולון המר: "רבותי, אתם רוצים לסגור זאת בחוק?
אני סוגר את זה יותר, אין בעיה. זאת הכוונה, והם יודעים
והנחנו יודעים. אם זה לא מנוסח מספיק, אפשר לנסח. זאת
הכוונה". אומר חבר הכנסת מיכאל ברזילה: "זאת לא הכוונה
שלכם". אומר חבר הכנסת דוד ליכא: "צריך להוסיף זאת.
צריך לסגור זאת". אומר השר זבולון המר: "זאת הכוונה.
לסגור זאת בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. זאת הכוונה
שלכם. הם יודעים זאת, ואם אתם רוצים — לסגור זאת".

שר החינוך והתרבות ז' המר:
אני יכול לשאול אותך שאלה?

חיים רמון (העבודה):
רגע, כן. אבל תן לי לסיים.

שר החינוך והתרבות ז' המר:
אתה אמרת כאן לפני שבועיים, כשמסרתי אותם דברים.
אתה לגלגת ואמרת: קריטריונים — נפגש בעוד שבועיים.
אותן עמותות תקבלנה. אתה מודה שטעית.

חיים רמון (העבודה):
לא, חס וחלילה.

שר החינוך והתרבות ז' המר:
אז זה שקר. סליחה, אתה אומר לא־אמת מאין כמוה.

חיים רמון (העבודה):
אדוני השר, אני אמרתי שהקריטריונים ייקבעו ביום
התקציב. ב־31 בדצמבר.

שר החינוך והתרבות ז' המר:
ומה עכשיו?

חיים רמון (העבודה):
עכשיו עוד לא הגענו לזה.

שר החינוך והתרבות ז' המר:
הרי אתה יודע מה — — —

חיים רמון (העבודה):
סליחה, אדוני השר. הקריטריונים שייכים לעניין התקציב.
אני אמרתי — — —

שר החינוך והתרבות ז' המר:
אתה לגלגת ואמרת — — —

חיים רמון (העבודה):
בוודאי, גם היום אני מלגלג.

שר החינוך והתרבות ז' המר:
על מה?

שר החינוך והתרבות ז' המר:
מה ההבדל?

היו"ר ד' שילנסקי:
אדוני השר, אתה לא יכול לענות על כל קריאת ביניים.

חיים רמון (העבודה):

חיים רמון (העבודה):

ההבדל הוא שאין שום מניעה שמשדר הדתות ייתן כסף לעמותות האלה.

אדוני השר, אל תיכנע לפרובוקציה של שר הפנים.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

שר הפנים א' דרעי:

חיים, אתה מוכן שהוא יצביע אתך בעד ההסתייגות ואתה תצביע בעד החוק?

חיים רמון (העבודה):

חיים רמון (העבודה):

אני נגד החוק. אני הייתי שליח נאמן של השר. אם יקבלו את כל ההסתייגויות שלי, אני אהיה בעד החוק. אבל אם השר

אלי דיין (העבודה):

חיים, חבל על הקול שלך.

חיים רמון (העבודה):

חיים רמון (העבודה):

כל מה שביקשתי, שתצביע בעד ההסתייגות, כפי שהבטחת בקריאה הראשונה.

אני הייתי שליח שלך, זה הכול. מה שאני מבקש זה שתצביע בעד מה שאתה הבטחת.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

כך סיכמנו וזו הכוונה.

חיים רמון (העבודה):

חיים רמון (העבודה):

מאה אחוזים, ואני מבקש שכך תנהג. תודה רבה, אדוני השר.

הדבר האחרון שאני רוצה להגיד הוא לגבי הסעיף האחרון בחוק. אומרים שיהיה תקציב למרכז החינוך העצמאי. אבל הוא יהיה תקציב מינימום. גם אם יהיו פחות תלמידים הוא יקבל כמה שהוא קיבל בשנה שעברה. אפילו אם, חס וחלילה, מספר התלמידים השנה יפחת, הם יקבלו אותו תקציב.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

אם זה לא תוקן — — —

אלי דיין (העבודה):

חיים רמון (העבודה):

אמרו: לא, זה הקריטריונים. אני קצת מבין בזה, ובמקום שיהיה כתוב "בסיס התקציב", כי בסיס התקציב זה כסף, אני כותב: "תאגיד מרכז החינוך העצמאי יתוקצב על-פי הקריטריונים שלפיהם נקבע התקציב האחרון שלו". זה מה שאמרת. לקחתי את דבריך כנאום, הקשבתי להם קשב — — —

שר החינוך והתרבות ז' המר:

במקום להתפטר אני אצביע — — —

אלי דיין (העבודה):

תצביע בעד ההסתייגות.

שר הפנים א' דרעי:

אדוני השר, יש ניסוח של החוק. חבר הכנסת חיים רמון, עורך-הדין המלומד, מתגרה ולא צריך להיגרר.

שר החינוך והתרבות ז' המר:
כל מה שאמרת, התכוונתי, וזה נכון.

אדוני, עברת את הזמן, מספיק.

חיים רמון (העבודה):

אתה שר הפנים, לא יושב-ראש הכנסת.

חיים רמון (העבודה):
אני מבקש שגם תצביע בעד מה שאמרת. דבר משונה אני מבקש, שעבור מה שאמרת גם תצביע.

היו"ר ד' שילנסקי:

היו"ר ד' שילנסקי:

קיבלת מחמאה כעורך-דין מלומד. מה אתה רוצה עוד? תמשיך בדבריך.

אני לא יודע מה ניסחת, אבל אני תומך במאה אחוזים בהסברים שלך.

צ'רלי ביטון (הפנתרים השחורים):

חיים רמון (העבודה):

זה הניסוח, אין ניסוח אחר.

תגמור, רוצים להצביע.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני השר, אי-אפשר דר-שיח כל הזמן.

היו"ר ד' שילנסקי:

חיים רמון (העבודה):

אדוני השר, חבר הכנסת רמון רוצה להמשיך בדברים שלו.

כי אומר השר: "בסיס התקציב משמעותו אותו סכום כסף". ואני אומר לך: אתה רוצה קריטריונים? כתבתי. אני מבקש ממך לתמוך בכל ההסתייגויות האלה, כי הן בדיוק מה שהבטחת על הדוכן. תודה.

אברהם בורג (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אנחנו עוברים להצבעה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת בורג והאדון השר המר.

תודה רבה. אנחנו עוברים להצבעה.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

אני רוצה את זכות התשובה.

לפני סעיף 1 יש הסתייגות לחבר הכנסת שמעון שטרית וחברי סיעת מפ"ם. כולם יושבים? ברוך השם.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה. יושב־ראש הוועדה, בבקשה.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, היה לנו היום יום שלם של שערוריות, גידופים, צעקות, צווחות, צרחות.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
יום של הנאה.

אלי דיין (העבודה):
על שום מה?

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

על שום מה? אני שואל עוד הפעם: על שום מה? על ביטול ייחודיים. הרי התאחדנו כולנו, כל הבית, כדי לחוקק חוק לבטל ייחודיים. אם כן, על מה הרעש, הסערה? בשל מי? בשל מה? אני אגיד לכם, רבותי, למה. במקום שהיום הזה יהיה יום גדול לישראל — — —

קריאות:

אוהו, אוהו.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

במקום שהיום הזה יהיה יום — —

אברהם בורג (העבודה):

יום החתול הבין־לאומי.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

— — שכולנו מראים בו לעם איך כולנו מתאחדים מן הקצה עד הקצה — — —

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

אדוני היושב־ראש, למי מגיע ישר־כוח?

עמיר פריץ (העבודה):

לך, לך.

אברהם בורג (העבודה):

יום החתולים הבין־לאומי.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

— — — במקום זה — יום של ביוש וצעקות וגידופים והשפלת קרנה של הכנסת, השפלת כבודו של הפרלמנט הישראלי. על שום מה? מפני שענים של אנשים מסוימים צרה בורם החינוך העצמאי שעומד כבר 40 שנה. על זה היו צריכים לתפוס אותנו כאן, לשעבד אותנו כאן יום שלם, יום של מדנים, מריכות, במקום יום של אחדות לאומית. אוי לאותה בוששה.

הרי סוף־סוף כל אחד אמר: חינוך עצמאי — חס ושלום, לא רוצה לפגוע. ובכל זאת רצייתם לפגוע. על כל פנים, זה לא נעשה, ועכשיו אנחנו בהחלט מגיעים סוף־סוף לחוק המתוקן. המשופר, הנכון, הנכון, שבא לעסוק בייחודיים בלבד, ועוד שני סעיפים שהם חשובים גם כן, אף שמשום מה לא מתייחסים אליהם.

אדוני היושב־ראש, אנחנו ניגשים להצבעה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, ברוך השם, אנחנו ניגשים סוף־סוף להצבעה. נא לשבת, כדי שאחרי־כך לא תהיינה טענות. אדוני השר המר, אם אתה לא תשכח במקומך, לא תוכל להצביע. כולם יושבים? ברוך השם.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חברי הכנסת

ש' שטרית וחברי סיעת מפ"ם

לפני סעיף 1 — 12

נגד — 23

נמנעים — אין

ההצעה של חברי הכנסת ש' שטרית וחברי

סיעת מפ"ם לפני סעיף 1 לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

12 בעד, 23 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות של חבר הכנסת שטרית וחברי סיעת מפ"ם לפני סעיף 1 לא נתקבלה. לחלופין, יש הסתייגות של חברי סיעות מפ"ם ור"צ לפני סעיף 1. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 14.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה לחלופין של

חברי סיעות מפ"ם ור"צ

לפני סעיף 1 — 12

נגד — 23

נמנעים — אין

ההצעה לחלופין של חברי סיעות מפ"ם ור"צ

לפני סעיף 1 לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

12 בעד, 23 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות לחלופין של חברי סיעות מפ"ם ור"צ לפני סעיף 1 לא נתקבלה.

יצחק לוי (המפלגה הדתית הלאומית):

אדוני היושב־ראש, אני מציע שההצבעה על ההסתייגויות תהיה ידנית.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, יש לנו ניסיון שההצבעה הזאת היא הכי יעילה והכי מהירה.

אנו עוברים לעמוד 4 של לוח ההסתייגויות. יש הסתייגות לחבר הכנסת אברהם בורג לפני סעיף 1. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 15.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חבר הכנסת

א' בורג לפני סעיף 1 — 12

נגד — 23

נמנעים — אין

ההצעה של חבר הכנסת א' בורג לפני סעיף 1

לא נתקבלה.

חוכרת י"ב, ישיבה שס"ג
— הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) —

נגד — 23
נמנעים — אין
התיקון לחלופין של חברי סיעת מפ"ם לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:
10 בעד, 23 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות לא נתקבלה.
לחלופי חלופין, יש הסתייגות של חבר הכנסת מירום לסעיף 1.
מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 19.

ה צ ב ע ה
בעד התיקון לחלופי חלופין
של חבר הכנסת ח' מירום
לסעיף 1 — 12
נגד — 23
נמנעים — אין
התיקון לחלופי חלופין של חבר הכנסת ח'
מירום לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:
12 בעד, 23 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות לא נתקבלה.
לסעיף 1 יש גם הסתייגות של חבר הכנסת פורז. מי בעד?
מי נגד? זו הצבעה מס' 20.

ה צ ב ע ה
בעד התיקון של חבר הכנסת
א' פורז לסעיף 1 — 10
נגד — 22
נמנעים — אין
התיקון של חבר הכנסת א' פורז לסעיף 1
לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:
10 בעד, 22 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות לא נתקבלה.
לסעיף 1 יש גם הסתייגות לחברי הכנסת בורג ואורון. מי בעד?
מי נגד? זו הצבעה מס' 21.

ה צ ב ע ה
בעד התיקון של חברי הכנסת
א' בורג וח' אורון לסעיף 1 — 10
נגד — 21
נמנעים — אין
התיקון של חברי הכנסת א' בורג וח' אורון
לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:
10 בעד, 21 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:
12 בעד, 23 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות של חבר הכנסת
בורג לפני סעיף 1 לא נתקבלה.

אברהם בורג (העבודה):
זו היתה הצעה בעד ישיבות הסדר. השר המר נגד, חבר
הכנסת פורת נגד. הם נגד ישיבות הסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:
ובכן, כל ההסתייגויות לפני סעיף 1 לא נתקבלו.
אנו ניגשים להצבעה על ההסתייגויות לסעיף 1. הסתייגות
של חבר הכנסת שטרית, מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 16.

ה צ ב ע ה
בעד התיקון של חבר הכנסת
ש' שטרית לסעיף 1 — 13
נגד — 21
נמנעים — אין
התיקון של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 1
לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:
13 בעד, 21 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות של חבר הכנסת
שטרית לסעיף 1 לא נתקבלה. אנו עוברים להצבעה על
הסתייגות לסעיף 1 של חברי הכנסת שוחט, רמון, אלי דיין,
מירום, ביטון, עמיר פרץ, גוז'נסקי, מחאמיד, נפאע, חברי סיעת
ר"צ וחברי סיעת מפ"ם. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 17.

ה צ ב ע ה
בעד התיקון של חברי הכנסת
א' שוחט, ח' רמון, א' דיין,
ח' מירום, צ' ביטון, ע' פרץ,
ח' גוז'נסקי, ח' מחאמיד,
ח' נפאע, חברי סיעת ר"צ
וחברי סיעת מפ"ם לסעיף 1 — 11
נגד — 23
נמנעים — אין
התיקון של חברי הכנסת א' שוחט, ח' רמון, א'
דיין, ח' מירום, צ' ביטון, ע' פרץ, ח' גוז'נסקי,
ח' מחאמיד, ח' נפאע, חברי סיעת ר"צ וחברי
סיעת מפ"ם לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:
גם ההסתייגות הזאת לא נתקבלה. לחלופין, יש הסתייגות
של חברי סיעת מפ"ם לסעיף 1. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה
מס' 18.

ה צ ב ע ה
בעד התיקון לחלופין של חברי
סיעת מפ"ם לסעיף 1 — 10

ה צ ב ע ה

22 —	בעד סעיף 2, כהצעת הוועדה
13 —	נגד
אין —	נמנעים
	סעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

22 בעד, 13 נגד, אין נמנעים. אני קובע שסעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לצרף את קולי למצביעים בעד.

היו"ר ד' שילנסקי:

היתה טעות בהצבעתו של חבר הכנסת מצא. אנו מורידים אחד מהמצביעים נגד ומוסיפים אחד לאלה שהצביעו בעד.

לסעיף 3 אין הסתייגויות. מי בעד? מי נגד? הצבעה מס' 26.

ה צ ב ע ה

23 —	בעד סעיף 3
12 —	נגד
אין —	נמנעים
	סעיף 3 נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

23 בעד, 12 נגד, אין נמנעים. סעיף 3 נתקבל.

אנו ניגשים לסעיף 4. לסעיף זה יש הסתייגות של חבר הכנסת שמעון שטרית. אני מזמין אותו לנמק את ההסתייגות. הוא איננו באולם ואנו ניגשים להצבעה. מי בעד סעיף 4 כהצעת הוועדה? מי נגד? זו הצבעה מס' 27.

ה צ ב ע ה

23 —	בעד סעיף 4, כהצעת הוועדה
10 —	נגד
אין —	נמנעים
	סעיף 4, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם כי התוצאה היא 23 בעד, 10 נגד, ללא נמנעים, אני מבטל את ההצבעה הזאת, כי לא העמדתי להצבעה את ההסתייגות של חבר הכנסת שטרית בעד ונגד. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת שטרית לסעיף 4 ומי נגד? אף שהוא איננו, צריך להצביע, הצבעה מס' 28.

ה צ ב ע ה

11 —	בעד התיקון של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 4
------	--

לאותו סעיף הסתייגות גם של חבר הכנסת חיים רמון. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 22.

ה צ ב ע ה

11 —	בעד התיקון של חבר הכנסת ח' רמון לסעיף 1
21 —	נגד
1 —	נמנעים
	התיקון של חבר הכנסת ח' רמון לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

11 בעד, 21 נגד, נמנע אחד. ההסתייגות לא נתקבלה.

חיים רמון (העבודה):

הרי הבטחתם להצביע בעד.

אברהם בורג (העבודה):

אבל הם לא ממש התכוונו.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנו עוברים להצבעה על סעיף 1 כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 23.

ה צ ב ע ה

23 —	בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה
12 —	נגד
אין —	נמנעים
	סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

23 בעד, 12 נגד, אין נמנעים. סעיף 1 כהצעת הוועדה נתקבל.

לסעיף 2 יש הסתייגות של חבר הכנסת צ'רלי ביטון. אני מזמין אותו לנמק, אבל הוא איננו באולם ואנו ניגשים להצבעה. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת צ'רלי ביטון לסעיף 2? מי נגד? זו הצבעה מס' 24.

ה צ ב ע ה

8 —	בעד התיקון של חבר הכנסת צ' ביטון לסעיף 2
18 —	נגד
אין —	נמנעים
	התיקון של חבר הכנסת צ' ביטון לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

8 בעד, 18 נגד, אין נמנעים. ההסתייגות לא נתקבלה. מי בעד סעיף 2 כהצעת הוועדה? מי נגד? זו הצבעה מס' 25.

חוברת י"ב ישיבה ש"צ

— הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה): ערעור חבר הכנסת א' דיין על ההחלטה בדבר אישור הוועדה בצדדים —

ה צ ב ע ה
בעד ההצעות של חברי
הכנסת רע' כהן וש' שטרית
אחרי סעיף 4 — 11
נגד — 24
נמנעים — אין
ההצעות של חברי הכנסת רע' כהן וש' שטרית
אחרי סעיף 4 לא נתקבלו.

היו"ר ד' שילנסקי:

11 בעד, 24 נגד, אין נמנעים. ההסתייגויות של חברי הכנסת רענן כהן ושמוען שטרית, ששתייהן באות אחרי סעיף 4, לא נתקבלו.
חברי הכנסת, אנו ניגשים להצבעה על חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ב — 1991, בקריאה שלישית. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 31.

ה צ ב ע ה
בעד החוק — 24
נגד — 11
נמנעים — אין
חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה),
התשנ"ב — 1991, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

24 בעד, 11 נגד, אין נמנעים. אני קובע שחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ב — 1991, נתקבל בקריאה שלישית.

יא. ערעור חבר הכנסת א' דיין על ההחלטות בדבר אישור הוראות:

בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין
(תיקון מס' 48), התשנ"ב — 1991;
בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין
(תיקון מס' 49), התשנ"ב — 1991;
בצו היטלי סחר (היטל בטחה על יצוא טובין —
הגנה על הייצור המקומי), התשנ"ב — 1991;
בצו היטלי סחר (היטל בטחה על יצוא טובין —
הסדרת ייצור, ביקוש וצריכה) (מס' 2),
התשנ"ב — 1991 *

היו"ר ד' שילנסקי:

כמה זמן אתה דיברת?
אלי דיין (העבודה):
חמש דקות.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני מבקש מכולם תשומת לב, כדי שלא תהיינה אחר-כך טענות. אדוני השר דרעי, אודה לך, חברי הכנסת, חבר הכנסת הנגבי, אני מודיע שחבר הכנסת אלי דיין

נגד
נמנעים
התיקון של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 4
לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

11 בעד, 24 נגד, אין נמנעים. ההסתייגויות לא נתקבלו. אנו עוברים עכשיו להצבעה על סעיף 4 להצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 29.

ה צ ב ע ה
בעד סעיף 4, להצעת הוועדה — 24
נגד — 11
נמנעים — אין
סעיף 4, להצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

24 בעד, 11 נגד, אין נמנעים. סעיף 4, להצעת הוועדה, נתקבל.

אחרי סעיף 4 יש הסתייגויות של חבר הכנסת רענן כהן. אני מזמין אותו לנמק. הוא איננו. אני ממיד להצבעה. מי בעד ההסתייגויות לנמק. הוא איננו. אני ממיד להצבעה. מי בעד ההצבעה אחרי סעיף 4, של חברי הכנסת כהן ושטרית? זו הצבעה מס' 30.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש מחברי הכנסת להמשיך לשבת. אנחנו מצביעים עכשיו על הצווים. ערעור חבר הכנסת אלי דיין על ההחלטה בדבר אישור הוראות בצווים מספר.

חבר הכנסת אלי דיין, אני מבין שאתה כבר דיברת בישיבה הקודמת.

אלי דיין (העבודה):

לא, אני חייב להסביר, העיתונות לא הבהירה.

אחריות ציבורית משווע, הפלתם ודחיתם את אישור הצווים כפעם הקודמת, ואף שעלידי זה חשפתם את השוק להיצף מארצות שלישיות וסיכנתם אלפי מקומות תעסוקה בארץ — אחר־כך לפחות נתקפתם רגשי חרטה, וחברי סיעת המערך פנו אלי כדי לתקן את המצב. אני אכן פנית, חבר הכנסת דיין, מתוך אחריות ציבורית וממלכתית, לשר האוצר, וכתבתי לו, מתוך שהבנתי את רוח הרצון של ועדת הכספים ובעצה אחת עם מרכז סיעת המערך בוועדה, מרכז האופוזיציה בוועדה ומרכז האופוזיציה, וביקשתי ממנו להוציא צו חדש, למען הצל מקומות תעסוקה.

ציפיתי שעכשיו לפחות יאשרו הצווים האלה ולא יהיו מיהשו לערער עליהם. שוב מנסים לפסול את הצווים ולחשוף את השוק המקומי להיצף של יבוא. אני מאוכזב מאוד, חבר הכנסת דיין, מכך שעדיין לא למדת את הלקח. אבל אני רוצה לקוות, שגם חברי סיעת המערך יגלו עכשיו אחריות ציבורית, וכולנו יחד נאשר את הצווים האלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, מי בעד הערעור של חבר הכנסת דיין על צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 48), התשנ"ב — 1991? אני מבקש מכולם לשבת. חבר הכנסת צחי הנגבי, לא אסכים שתצביע עם הגב. אני רוצה לראות את פניך כשאתה מצביע. מי שהוא בעד הערעור — מצביע נגד, זו הצבעה מס' 32.

ה צ ב ע ה

בעד הערעור	— 3
נגד	— 13
נמנעים	— 1

הערעור של חבר הכנסת א' דיין על ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 48), התשנ"ב — 1991, לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

שלשה בעד, 13 נגד, נמנע אחד. הערעור לא נתקבל.

מי בעד ערעורו של חבר הכנסת אלי דיין על צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 49), התשנ"ב — 1991? הלוח מופעל. זו הצבעה מס' 33.

ה צ ב ע ה

בעד הערעור	— 2
נגד	— 13
נמנעים	— אין

הערעור של חבר הכנסת א' דיין על ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 49), התשנ"ב — 1991, לא נתקבל.

ידבר חמש דקות, ולאחר מכן תתקיים סדרת הצבעות. מייד אתחיל בהצבעות. מי שלא יהיה, לא יצביע. בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב־ראש, רבתי חברי הכנסת, לפני כשבועיים הגשתי ערעור על הצווים האלה, והכנסת, שהיא הגוף הריכוני, קיבלה את הערעור וביטלה את הצווים. הצווים האלה אומנם יש בהם מכסי מגן, אבל הם לא מספיקים. רבותי, בימים אלה של אבטלה הנני סבור, ששר האוצר צריך להביא לוועדת הכספים של הכנסת צווים שיגנו על תוצרת הארץ, שיגנו על התעשייה המוקמת. הצווים האלה אינם מגינים מספיק. נכון שאם הם לא יתקבלו, לא יהיה מאומה, אבל כשמליאת הכנסת דחתה את הצווים, הכוונה היתה לרמוז לשר האוצר שעליו להביא צווים שיגנו.

אני מתכוון במיוחד למפעלי הלכידים, שמעסיקים היום 12,000 עובדים. אם מדובר ביבוא של עץ טוב מאירופה ומאמריקה, שם כבר יש לנו הסכמים. כל זה מסודר. הכוונה היא לאפשר יבוא של עץ זול, של חומר נפסד, מארצות העולם השלישי, מאסיה, שם, כידוע, השכר נמוך מאוד, וישראל משלמת שכר גבוה הרבה יותר. המפעלים לא יוכלו להתמודד. יהיה מה שנקרא היצף. המפעלים האלה לא יוכלו להתמודד וייאלצו לפטר אלפי עובדים ולסגור את המפעלים.

לכן, רבותי, במליאת הכנסת, אם תדחו היום את הצווים האלה המשמעות היא, שיהיה די זמן לשר האוצר להביא צווים המגינים יותר על התעשייה, צווים שיגנו על תעשיות הנעליים גם כן. בימים אלה, כשיש לנו אבטלה רבה וקשה מאוד ליצור מקומות תעסוקה, מן הראוי שתהיה הגנה רבה יותר. אני בעד חשיפה באופן עקרוני, ואנחנו עושים אותה עם אירופה, עם אמריקה, כשתנאי השכר ותנאי החיים פחות־אוי יותר שווים, אבל אי־אפשר לעמוד בפני היצף מהמזרח הרחוק.

לכן, אותו עיתונאי מ"הארץ" ועיתונאים אחרים לא הבינו. אני בעד חשיפה לגמרי, לתת ליכונים לחגוג, אלא להיפך. אני רוצה לרמוז לשר האוצר, שצריך להביא צווים שמגינים יותר. רבותי, מה שעשה שר האוצר, עם כל הכבוד לחברי ועדת הכספים שפנו אליו — זה היה בניגוד לרצון המליאה. לא יכול להיות, שבמוצאי שבת הוא ילך ויוציא צווים אחרי שהמליאה ביטלה את הצווים.

עכשיו יש די זמן, גם אם המליאה תדחה את הצווים האלה, ששר האוצר יביא צווים שמגינים במיוחד על התעשיות הרגישות ביותר מפני תחרות של היצף מהמזרח הרחוק.

לכן אני מבקש מכם, רבותי חברי הכנסת, לדחות את הצווים האלה. המוכן הוא, ששר האוצר יביא צווים שמגינים בצורה טובה על תוצרת הארץ, ובכך יימנעו פיטורים של אלפי עובדים.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד?

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

אני מבקש לענות.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה.

משה זאב פלדמן (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, לא אאריך, אבל אני חייב לומר משפטים מספר לחבר הכנסת אלי דיין. חבר הכנסת דיין, אתה מדהים אותי ומאוכזב אותי. אחרי שאתם, בחוסר

חברת י"ב, ישיבה שס"ג, י"ח בטבת התשנ"ב (25 בדצמבר 1991)
— ערעור חבר הכנסת א' דיין על ההחלטה בדבר אישור הוראות בצווים —

ה צ ב ע ה

2 — בעד הערעור
13 — נגד
— אין נמנעים
הערעור של חבר הכנסת א' דיין על החלטה
בדבר אישור הוראות בצו היטלי סחר (היטל
בטחה על יצוא טובין — הסדרת ייצור,
ביקוש וצריכה), (מס' 2), התשנ"ב — 1991,
לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

שניים בעד, 13 נגד, אין נמנעים. הערעור לא התקבל.

חברי הכנסת, האם יש באולם חבר כנסת שהיה לו נושא
הכלול בסדר-היום? אני הודעתי, בגלל השעה המאוחרת, שמי
שלא רוצה להעלות הערב את הצעתו לסדר-היום, לא נחייב
אותו לעשות כן. האם יש כאן מישהו שהיה לו נושא הכלול
בסדר-היום ורוצה להופיע עכשיו? אני מבין שאין.

אם כן, תמה ישיבה זו. הישיבה הבאה תהיה, אם ירצה
השם, ביום שני הבא עלינו לטובה, כ"ג בטבת התשנ"ב, 30
בדצמבר 1991, בשעה 16:00.

אני מודיע מראש, שהישיבה שתתקיים ביום שלישי הבא
תתחיל בשעה 09:00. ישיבה זו נעולה.

היו"ר ד' שילנסקי:

שניים בעד, 13 נגד, נמנעים אין, הערעור לא נתקבל.

מי בעד הערעור של חבר הכנסת אלי דיין על צו היטלי
סחר (היטל בטחה על יצוא טובין — הגנה על הייצור
המקומי), התשנ"ב — 1991, נא להצביע. זו הצבעה מס' 34.

ה צ ב ע ה

2 — בעד הערעור
13 — נגד
— אין נמנעים

הערעור של חבר הכנסת א' דיין על החלטה
בדבר אישור הוראות בצו היטלי סחר (היטל
בטחה על יצוא טובין — הגנה על הייצור
המקומי), התשנ"ב — 1991, לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

שניים בעד, 13 נגד, אין נמנעים. הערעור לא התקבל.

מי בעד הערעור של חבר הכנסת אלי דיין על צו היטלי
סחר (היטל בטחה על יצוא טובין — הסדרת ייצור, ביקוש
וצריכה) (מס' 2), התשנ"ב — 1991, נא להצביע. זו הצבעה
מס' 35.

הישיבה ננעלה בשעה 19:13.

נספחות

שיבות שס"א — שס"ג

א. החלטה בדבר חלוקה של הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) (מס' 3),
התשנ"א — 1991

על-פי הצעת ועדת הכספים מחליטה הכנסת, לפי סעיף 121 לתקנון, להרשות לוועדת הכספים להביא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית חלק מתוך הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) (מס' 3), התשנ"א — 1991.

ב. החלטה בדבר חלוקה של הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה),
התשנ"ב — 1991

על-פי הצעת ועדת הכספים מחליטה הכנסת, לפי סעיף 121 לתקנון, להרשות לוועדת הכספים להביא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית חלק מתוך הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ב — 1991, אשר יכלול את הסעיפים 1, (1)2, (2) ר"4, 3 עד 6, 9, 11, (2)12 ר"14 עד 16.

ג. החלטה בדבר תיקוני טעויות בחוק התקציב לשנת הכספים 1991, התשנ"א — 1991
(לפי סעיף 10א לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח — 1948,
וסעיף 49א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה — 1985)

טור א'	טור ב'	טור ג'
בכוח התקציב לשנת הכספים 1991, התשנ"א — 1991, בסעיף 9(א)2, בסעיף תקציב 20.38 לשנת הכספים 1990, בתוכניות המצוינות בטור א', במקום האמור לצדן בטור ב' יבוא האמור לצדן בטור ג':	טור א'	טור ב'
טור א'	טור ב'	טור ג'
תוכניות	המוחלף	המחליף
73	הפנתרים — עמותת ש"פ	ש"פ
	ש"פ של מטה השכונות	בתיאטרון
		בירושלים
75	ספונל — ספורט	ספונל — ספורט
	כללי לנכים	כללי לנכים
		הכללי
78	עמותת "תמימה"	תמימה — תרבות
		מסורת יהדות
		מרוקו המאוחדת.

¹ ח"ת 114, התשנ"א, עמ' 173.

ד. הצעת חוק הגנת השכר (תיקון — התיישנות), התשנ"א — 1991
(הצעת חבר הכנסת ע' פרץ)

הזכות לפיצויי הלנת שכר, להבדיל משכר עבודה, תתיישן אם לא הוגשה תובענה לבית-דין אזורי כמשמעותו בחוק בתי-הדין לעבודה, התשכ"ט — 1969 (להלן — בית-דין אזורי), תוך שלוש שנים מהיום שבו רואים את השכר כמולן.

1. החלפת סעיף 17א

בכוח הגנת השכר, התשי"ח — 1958, במקום סעיף 17א יבוא:

17א. התיישנות

ד ב ר י ה ס ב ר

ולא קיבל את הפיצויים בגין ההלנה זכאי להגיש תובענה לאחר 30 יום בלבד. במצב זה ייתכן שהעובד יחשוש להגיש תביעה נגד מעבידו מחשש לפיטורין.

הצעת חוק זו באה להאריך את זמן התיישנות הזכות לתובענה בגין אי-תשלום פיצויי הלנת שכר עד לתקופה של שלוש שנים.

לאחרונה הולכת וגוברת תופעה של ניצול עובדים וחקים ועולים חדשים, כאשר שכרם משולם באיחור רב. במקרים רבים מאוימים העובדים ששכרם הולך בפיטורים, אם יגישו תביעה על זכותם לפיצויי הלנת שכר.

על-פי החוק הקיים, מתיישנת הזכות להגשת תובענה בגין הלנת שכר בתוך שנה. אולם עובד אשר קיבל את שכרו המולן

ה. הצעת חוק המהנדסים והאדריכלים (תיקון מס' 5), התשנ"ב — 1991

מוענק תואר ראשון לפחות כתואר מוכר כאמור בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח — 1958,² בתחומי ההנדסה, האדריכלות או הטכנולוגיה, יכיר השר במוסד ובתעודה, אם שוכנע לאחר התייעצות במועצה, כי ההכשרה האקדמית והמקצועית הניתנת במוסד הינה ברמה ההולמת הכשרת מהנדסים או אדריכלים בישראל.

1. תיקון סעיף 9

בסעיף 9 לחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח — 1958,¹ אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) הוגשה לשר בקשה להכרה בתעודה ובמוסד כאמור בסעיף קטן (א)(2) בידי מכללה, או מוסד ללימודים גבוהים בישראל שאינו אוניברסיטה, שלבוגריהם

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 108; התשכ"ה, עמ' 126; התשל"ב, עמ' 118; התשל"ז, עמ' 39; התשנ"א, עמ' 94.
² ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

ו. הצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (מס' 16), התשנ"ב — 1991

הדיון במועצה על השינוי: הפרסום בעיתון יהיה כאמור בסעיף 1א לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה — 1965;²

(2) המועצה תאפשר לנציגות דיירי הרחוב להופיע בפניה או בפני ועדה שתקבע, להשמיע טענותיה; הושמעו טענות בפני ועדה כאמור, תביאן הוועדה בפני המועצה, יחד עם המלצותיה;

(3) ההחלטה תחקבל ברוב של שני-שלישים מחברי המועצה.

1. הוספת סעיף 224

אחרי סעיף 224 לפקודת המועצות המקומיות,¹ יבוא:

"224. שינוי שמו של רחוב

(א) המועצה לא תשנה שמו של רחוב או של חלק ממנו אלא אם כן נתמלאו כל אלה:

(1) הודעה על הכוונה לשנות את שם הרחוב התפרסמה בעיתון, במשרדי המועצה וברחוב הנוגע בדבר, חודש לפחות לפני

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256; ס"ח התשכ"ו, עמ' 2; התשכ"ח, עמ' 54; התשל"א, עמ' 37; התשל"ב, עמ' 12; התשל"ג, עמ' 40 ועמ' 249; התשל"ד, עמ' 38; התשל"ה, עמ' 216 ועמ' 219; התש"ס, עמ' 47 ועמ' 61; התשמ"ב, עמ' 172; התשמ"ג, עמ' 130; התשמ"ח, עמ' 55 ועמ' 88.
² ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

ז. הצעת חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (תיקון), התשנ"ב — 1991

"מעמד אישי" — היות אדם רווק, נשוי, גרוש או אלמן.

2. תיקון סעיף 2

בסעיף 2(א) לחוק העיקרי, במקום "מחמת היותם נשואים, או מחמת היותם הורים" יבוא "נטייתם המינית, מעמדם האישי או היותם הורים".

1. תיקון סעיף 1

בסעיף 1 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח — 1988,¹ (להלן — החוק העיקרי), אחרי הגדרת "הסכם קיבוצי" יבוא:

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

אחרי סעיף 2

חברי הכנסת י' צבן, מ' וירשובסקי וח' אורון מציעים:

אחרי סעיף 2 המוצע יבוא:

3. תיקון סעיף 13

בסעיף 13 לחוק העיקרי, במקום "בזכויות נשים" יבוא "בזכויותיהם של אנשים לגביהם אסור למעביד להפלות לפי סעיף 2".

לסעיף 2

חברי הכנסת א' ורדיגר ומ"ז פלדמן מציעים:

במקום סעיף 2 המוצע יבוא:

2. תיקון סעיף 2

בסעיף 2(א) לחוק העיקרי, במקום הרישא יבוא: "לא יפלה מעביד בין עובדיו או בין דורשי עבודה מחמת מעמדם האישי או היותם הורים, בכל אחד מאלה".

ח. הצעת חוק-יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 4)

2. תיקון סעיף 5

סעיף 5 לחוק-היסוד יסומן (א), ואחריו יבוא:

"(ב) גוף חוץ שקיבל סכום מתקציב המדינה, יעמוד לביקורתו של מבקר המדינה לפי סעיף 9(8) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח — 1958 [נוסח משולב]".²

3. הוספת סעיף 6

אחרי סעיף 5 לחוק-היסוד יבוא:

"בטלות הוראות חוק ונוקשות סעיפים

(א) הוראת חוק הסותרת הוראה מהוראות סעיפים 3א ו-5(ב) — בטלה.

(ב) אין לשנות את סעיפים 3א ו-5(ב) אלא במפורש ובהוראת חוק שנתקבלה בכנסת בקריאה הראשונה, בקריאה השנייה ובקריאה השלישית."

4. תיקון חוק יסודות התקציב

בסעיף 50(א) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה — 1985,³ בסופו יבוא:

"(7) התנאים המוקדמים לקבלת סכום, התנאים לשימוש בו בידי גוף חוץ כאמור בסעיף 3א לחוק-יסוד: משק המדינה, ודרכי הביקורת על גוף כאמור;

(8) הנוהל להגשת בקשות של גופי חוץ כאמור ולדין בבקשות כאמור, והנחיות וכללים בדבר הוצאה של סכומים לגופי חוץ — והכול בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה."

1. הוספת סעיף 3א

בחוק-יסוד: משק המדינה¹ (להלן — חוק-היסוד), אחרי סעיף 3 יבוא:

"3א. הקצבה לגופי חוץ

(א) סכום מתקציב המדינה שנועד לגוף חוץ לא ייקבע בחוק אלא על דרך הגדרת סוג פעילות בלבד, ולא יוקצב בחוק, במישרין או בעקיפין, לגוף חוץ מסוים; בסעיף זה, "גוף חוץ" — גוף שאינו מוסד ממוסדות המדינה, ואינו רשות מקומית, חברה ממשלתית או תאגיד שהוקם בחוק.

(ב) גוף חוץ לא יהא זכאי להקצבה מתקציב המדינה, אלא אם כן הוא תאגיד רשום והוא הגיש בקשה לכך בדרך שנקבעה בחוק או על-פיו.

(ג) התנאים המוקדמים להוצאת סכום מתקציב המדינה לגוף חוץ, התנאים לשימוש בסכום כאמור על-ידי גוף חוץ, ודרכי הביקורת על גוף חוץ, ייקבעו בחוק או על-פיו, ולא יוצא סכום כאמור אלא לפיהם.

(ד) לא יוצא סכום מסעיף תקציב לגוף חוץ אלא על-פי אמות מידה ענייניות שקבע השר הממונה על סעיף התקציב בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה; אמות המידה יפורסמו ברשומות.

(ה) לא יוצא סכום מסעיף תקציב לגוף חוץ אלא אם כן נראה כי הכספים יוצאו למטרות שלהן נועדו, וכי הגוף יתנהל ביעילות ובחיסכון."

¹ ס"ח התשל"ה, עמ' 206.

² ס"ח התשי"ח, מע' 92.

³ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

לסעיף 3

חבר הכנסת א' פורז מציע:

במקום סעיף 3 יבוא:

"3. הוספת סעיף 6

אחרי סעיף 5 לחוק-היסוד יבוא:

"6. נוקשות סעיפים

אין לשנות הוראותיהם של סעיפים 3א ו-5, במפורש או כמשתמע, אלא ברוב של חברי הכנסת."

לסעיף 1

שר האוצר מציע:

בסוף סעיף קטן (א) יבוא: "והוא פועל למטרה של חינוך, תרבות, דת, מדע, אמנות, רווחה, בריאות, ספורט או מטרה דומה."

חבר הכנסת יצ' לוי מציע:

סעיף קטן (ב) — יימחק.

ט. הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ב — 1991

3א. תמיכות במוסדות ציבור

(א) בסעיף זה —

"מוסד ציבורי" — גוף שאינו מוסד

1. תיקון חוק יסודות התקציב

(א) בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה — 1985 —

(1) אחרי סעיף 3 יבוא:

¹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60; חוקי תקציב, התשנ"א, עמ' 174.

תחילתו של חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"ב — 1991.

(3) יישמרו אופיו ומעמדו של החינוך החרדי בתאגידים האמורים בסעיף קטן (2) ו" (3):

(2) בסעיף 32, אחרי הגדרת "עובד גוף מתקצב" יבוא:

"עובד גוף נתמך" — מי שמקבל שכר מגוף נתמך;

(3) בסעיף 36, אחרי "או של הגוף המתקצב" יבוא "או של הגוף הנתמך";

(4) בסעיף 45(א), אחרי "לא יקבלו אשראי" יבוא "במישרין או בעקיפין".

(ב) תחולתו של סעיף קטן (א) על סכומי ההוצאה שבתקציב לשנת הכספים 1992 ואילך.

2. בסעיף 7 לחוק מס מקביל, התשל"ג — 1973², אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) המוסד רשאי להעביר לכל אחת מקופות-החולים מידע הדרוש לאימות נתונים לצורך ביצוע חוק זה לגבי מבוסטחיה, בני זוגם וילדיהם שטרם מלאו להם שמונה-עשרה שנים; לעניין זה, "מידע" — שם, מספר תעודת זהויה, כתובת, מין, תאריך לידה, תאריך עלייה לישראל, ומועד הצטרפות לקופת-חולים אחרת."

3. תיקון חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה)

בחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה — 1985³ —

(1) בסעיף 6 —

(א) בסעיף קטן (ב), בהגדרת "רווח" או "הפסד" מניירות ערך, הסיפא המתחילה במלים "בתוספת סכום הערך הכולל" — תימחק;

(ב) בסעיף קטן (ג) —

(1) ברישא, במקום "רק כנגד רווח מניירות ערך" יבוא "ובכלבד שהסכום שיותר לקיזו לא יעלה על הרווח הריאלי מניירות ערך";

(2) בהגדרת "ההפרש הריאלי מניירות ערך" —

(א) פסקה (1) תימחק;

(ב) בפסקה (2), המלה "בתוספת" — תימחק;

(ג) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) בתוספת הפסד מניירות ערך או בניכוי רווח מניירות ערך על-פי סעיף קטן (ב), ובניכוי ריבית ודיבידנד שהתקבלו בשנת המס מניירות ערך";

מוסדות המדינה, הפועל למטרה של חינוך, תרבות, דת, מדע, אמנות, רווחה, בריאות, ספורט או מטרה דומה;

"סעיף תקציבי" — סעיף בחוק תקציב שנתי הקובע את ההוצאות של משרד ממשלתי.

(ב) חוק תקציב שנתי יקבע את ההוצאות הממשלה לצורך תמיכה במוסדות ציבור.

(ג) הוצאות הממשלה לצורך תמיכה במוסדות ציבור ייקבעו בכל סעיף תקציב בסכום כולל לכל סוג של מוסדות ציבור.

(ד) הסכום שנקבע בסעיף תקציב לסוג של מוסדות ציבור יחולק בין מוסדות ציבור הנמנים עם אותו סוג לפי מבחנים שוויוניים.

(ה) הממונה על סעיף התקציב יקבע, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, מבחנים שוויוניים לחלוקת הסכום שנקבע באותו סעיף תקציב לצורך תמיכה במוסדות ציבור (להלן — מבחנים).

(ו) שר האוצר יקבע, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, נוהל שלפיו יוגשו ויידונו בקשות של מוסדות ציבור לקבלת תמיכה מתקציב המדינה (להלן — נוהל).

(ז) המבחנים והנוהל יפורסמו ברשומות.

(ח) לא יוצא סכום שנקבע בחוק תקציב שנתי לצורך תמיכה במוסד ציבור אלא אם כן הוא מואגד ומקיים את הוראות הנוהל ובמידה המתאימה עם המבחנים.

(ט) סעיף זה לא יחול על —

(1) הוצאות הממשלה לצורך תמיכה בתאגיד שהוקם בחוק;

(2) הוצאות הממשלה לצורך תמיכה בתאגיד מרכז החינוך העצמאי;

(3) הוצאות הממשלה לצורך תמיכה בתאגיד מרכז מעיין החינוך התורני בארץ-ישראל.

(י) (1) התאגידים האמורים בסעיף קטן (ט) ו" (3), יתוקצבו בתקציב משרד החינוך והתרבות למטרות חינוך בלבד, לפי אמות מידה שוות לשני התאגידים ועל-פי קריטריונים ענייניים אחידים ושוויוניים כמו לכלל ילדי ישראל.

(2) תאגיד מרכז החינוך העצמאי יתוקצב על בסיס תקציבו האחרון לפני

² ס"ח התשל"ג, עמ' 88.

³ ס"ח התשמ"ה, עמ' 172.

(2) הוראות פסקה (1) לא יחולו על מניות שנרשמו למסחר בבורסה לפני היום הקובע, אם בעל המניות ביקש שלא יחול בשעת מכירתן לראשונה לאחר הרישום הפטור ממס על רווח הון לפי סעיף 97(ג) לפקודה;

(3) על אף האמור בפסקה (1), במכירת נייר ערך שנרשם למסחר בבורסה לאחר היום הקובע, המחיר המקורי המתואם יהיה המחיר המקורי שלו כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה, כשהוא מתואם מיום רכישת נייר הערך ועד החודש שקדם לחודש שבו נמכר;

(ח) מי שהיה ברשותו נייר ערך נסחר בבורסה שאינו מניית שליטה כהגדרתה בסעיף קטן (ו)(3), במועד שבו חדלו לחול עליו הוראות פרק זה, יראוהו כאילו מכר את נייר הערך במחיר הבורסה באותו יום.”

(2) בתוספת א', בסעיף 3, פסקה (4) — בטלה;

(3) בתוספת ב', בסעיף 1, בהגדרת “נכסים קבועים”

(א) בפסקה (2), המלים “ולא נמכרו עד תומה” פעמיים — יימחקו, האמור בפסקה יסומן (א) ואחריה יבוא:

”(ב) מניות שליטה כהגדרתן בסעיף 6(ו)(3);”

(ב) בפסקה (3), בפסקאות משנה (א) ו-(ב), המלים “ולא נמכרו ולא נפרדו עד תומה” — יימחקו.

4. תיקון פקודת מס הכנסה

בפקודת מס הכנסה⁴, בסעיף 101, בסופו יבוא:

”(ג) האמור בסעיף קטן (א) לא יחול לגבי מניה שבעלה אינו זכאי לפטור ממס בשל מכירתה.”

(3) אחרי הגדרת “ההפרש הריאלי מניירות ערך” יבוא:

”רווח ריאלי מניירות ערך” — הפרש ריאלי מניירות ערך כשהסכום הוא סכום שלילי.”

(ג) בסעיף קטן (ד), פסקה (3) — תימחק;

(ד) בסעיף קטן (ו), בפסקה (1), בסופה יבוא “בכפוף לאמור בסעיף קטן (ז)”;:

(ה) אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:

”(ז)(1) רווח מממוש ניירות ערך שהם נכסים קבועים יראו כרווח מניירות ערך לפי סעיף 6(ב); הפסד מממוש ניירות ערך כאמור, יקונו תחילה כנגד רווח מניירות ערך לפי סעיף 6(ב) לפני הקיזוז לפי סעיף זה, עד לסכום השווה לרווח הריאלי מניירות ערך כמשמעותו בסעיף 6(ג), ויתרתו תועבר לשנת המס הבאה, ותיחשב החל מאותה שנה, כהפרש ריאלי שהועבר לפי סעיף 6(ג); לעניין זה —

”רווח” או “הפסד” מממוש ניירות ערך שהם נכסים קבועים — ההפרש שבין התמורה שנתקבלה מממוש ניירות ערך לבין המחיר המקורי המתואם שלהם;

”המחיר המקורי המתואם” — ערכו של נייר הערך בבורסה בתום שנת המס 1991, או בתום שנת המס שבה נרכש נייר הערך, לפי המאוחר שביניהם, ולעניין מניות שליטה כהגדרתן בסעיף קטן (ו)(3) — ערכו של נייר הערך בבורסה בתום שנת המס שקדמה לשנת המס שבה נמכר, והכול — כשהוא מתואם מאותו מועד ועד החודש שקדם לחודש שבו מומש נייר הערך;

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

לשם החוק

חברי הכנסת ח' רמון וא' כורג מציעים:

במקום “(תיקוני חקיקה)” יבוא “קלקולי חקיקה”.

חברי הכנסת רן כהן, ש' אלוני, ד' צוקר, מ' וירשובסקי וי' שריד (להלן — חברי סיעת ר"צ) מציעים:

אחרי “תיקוני חקיקה” יבוא “ — איסור ייחודיים”.

חברי הכנסת א' שוחט וע' פרץ מציעים:

במקום “במשק המדינה” יבוא “במשק מדינת ישראל”.

חברי הכנסת ח' אורון, י' צבן וח' פארוס (להלן — חברי סיעת מפ"ם) מציעים:

במקום “(תיקוני חקיקה)” יבוא “מן הגורן ומן היקב”.

חבר הכנסת א' דיין מציע:

שם החוק יהיה “חוק להחזרת זרמים בחינוך ולהקמת זרם מפלגתי של ש"ס, התשנ"ב — 1991”.

לפני סעיף 1

חבר הכנסת ש' שטרית וחברי סיעת מפ"ם מציעים:

לפני סעיף 1 יבוא:

1. “תיקון חוק-יסוד: משק המדינה

בחוק-יסוד: משק המדינה, בסוף סעיף 3 יבוא:

“(ו) (1) לא ייחד סכום בחוק תקציב לאדם יחיד או לגוף יחיד.

חוק שנתקבלה בכנסת בקריאה ראשונה,
שנייה ושלישית."

חבר הכנסת א' בורג מציע:

לפני סעיף 1 יבוא:

1" תיקון חוק-יסוד: משק המדינה

בחוק-יסוד: משק המדינה —

(1) אחרי סעיף 3 יבוא:

3א. הקצבה לגופי חוץ

(א) סכום מתקציב המדינה שנועד לגוף חוץ לא ייקבע בחוק אלא על דרך הגדרת סוג פעילות בלבד, ולא יוקצב בחוק, במישרין או בעקיפין, לגוף חוץ מסוים; בסעיף זה, "גוף חוץ" — גוף שאינו מוסד ממוסדות המדינה, ואינו רשות מקומית, חברה ממשלתית או תאגיד שהוקם בחוק.

(ב) גוף חוץ לא יהא זכאי להקצבה מתקציב המדינה, אלא אם כן הוא תאגיד רשום והוא הגיש בקשה לכך בדרך שנקבעה בחוק או על-פיו.

(ג) התנאים המוקדמים להוצאת סכום מתקציב המדינה לגוף חוץ, התנאים לשימוש בסכום כאמור על-ידי גוף חוץ, ודרכי הביקורת על גוף חוץ, ייקבעו בחוק או על-פיו, ולא יוצא סכום כאמור אלא לפיהם.

(ד) לא יוצא סכום מסעיף תקציב לגוף חוץ אלא על-פי אמות מידה ענייניות שקבע השר הממונה על סעיף התקציב בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה; אמות המידה יפורסמו ברשומות; בין אמות המידה לפי סעיף קטן זה שיחולו על מוסד לחינוך, ללימוד או להשכלה חינוך עדיפות למוסד המכין תלמידיו לשירות בצבא-הגנה לישראל או שמקבל רק את מי ששירת או ביקש לשרת בו שירות פעיל.

(ה) לא יוצא סכום מסעיף תקציב לגוף חוץ אלא אם כן נראה כי הכספים יוצאו למטרות שלהן נועדו, וכי הגוף יתנהל ביעילות ובחסכון."

(2) סעיף 5 יסומן (א), ואחריו יבוא:

"(ב) גוף חוץ שקיבל סכום מתקציב המדינה, יעמוד לביקורתו של מבקר המדינה לפי סעיף 9(8) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח — 1958 [נוסח משולב]."

(3) אחרי סעיף 5 יבוא:

6" בטלות הוראות חוק ונוקשות סעיפים

(א) הוראת חוק הסותרת הוראה מהוראות סעיפים 3א ו-5(ב) — בטלה.

(2) אין לשנות סעיף קטן זה, במפורש או במשתמע, אלא ברוב של חברי הכנסת."

ויתר סעיפי החוק ימוספרו לפי זה.

לחלופין

חברי סיעת מפ"ם וחברי סיעת ר"צ מציעים:

לפני סעיף 1 יבוא:

1" תיקון חוק-יסוד: משק המדינה

בחוק-יסוד: משק המדינה —

(1) אחרי סעיף 3 יבוא:

3א. הקצבה לגופי חוץ

(א) סכום מתקציב המדינה שנועד לגוף חוץ לא ייקבע בחוק אלא על דרך הגדרת סוג פעילות בלבד, ולא יוקצב בחוק, במישרין או בעקיפין, לגוף חוץ מסוים; בסעיף זה, "גוף חוץ" — גוף שאינו מוסד ממוסדות המדינה, ואינו רשות מקומית, חברה ממשלתית או תאגיד שהוקם בחוק.

(ב) גוף חוץ לא יהא זכאי להקצבה מתקציב המדינה, אלא אם כן הוא תאגיד רשום והוא הגיש בקשה לכך בדרך שנקבעה בחוק או על-פיו.

(ג) התנאים המוקדמים להוצאת סכום מתקציב המדינה לגוף חוץ, התנאים לשימוש בסכום כאמור על-ידי גוף חוץ, ודרכי הביקורת על גוף חוץ, ייקבעו בחוק או על-פיו, ולא יוצא סכום כאמור אלא לפיהם.

(ד) לא יוצא סכום מסעיף תקציב לגוף חוץ אלא על-פי אמות מידה ענייניות שקבע השר הממונה על סעיף התקציב בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה ופרסם אותן ברשומות.

(ה) לא יוצא סכום לגוף חוץ אלא אם כן נראה כי הכספים יוצאו למטרות שלהן נועדו, וכי הגוף מתנהל ביעילות ובחסכון."

(2) סעיף 5 יסומן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) גוף חוץ שקיבל סכום מתקציב המדינה, יעמוד לביקורתו של מבקר המדינה לפי סעיף 9(8) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח — 1958 [נוסח משולב]."

(3) אחרי סעיף 5 יבוא:

6" בטלות הוראות חוק ונוקשות סעיפים

(א) הוראת חוק הסותרת הוראת סעיפים 3א ו-5(ב) — בטלה.

(ב) אין לשנות הוראה מהוראות סעיפים 3א ו-5(ב) (וסעיף זה אלא במפורש ובהוראת

"(ט) סעיף זה אינו חל על הוצאות הממשלה לצורך תמיכה במוסד ציבור שהוקם בחוק."

לחלופין:

חברי סיעת מפ"ם מציעים:

במקום סעיפים קטנים (ט) ו-(י) האמורים יבוא:

"(ט) סעיף זה אינו חל על הוצאות הממשלה לצורך תמיכה במוסד ציבור שהוקם בחוק.

(י) כל מסגרת חינוכית מוכרת תתקצב בתקציב משרד החינוך והתכנון על-פי אמות מידה אחידות ושוויוניות.

(יא) אמות מידה כאמור בסעיף זה טעונות אישורה של ועדת הכספים של הכנסת."

לחלופי חלופין:

חבר הכנסת ח' מירום מציע:

בסעיף 3א האמור, בסופו יבוא:

"(יא) הוצאות הממשלה לצורך תמיכה בתאגידים כאמור בסעיף קטן (ט)(2) ו-(3) לא יעלו על הוצאותיה בתמיכה בבתי-ספר ברוח ערכי תנועת העבודה, הכול בהתחשב במספרי התלמידים."

חבר הכנסת א' פורו מציע:

בסעיף קטן (א)(1), סעיף 3א החדש ינוסח כך:

"3א. הקצבה לגופי חוץ

(א) סכום מתקציב המדינה שנועד לגוף חוץ לא ייקבע בחוק אלא על דרך הגדרת סוג פעילות כלכלי, ולא יוקצב בחוק, במישרין או בעקיפין, לגוף חוץ מסוים: בסעיף זה, "גוף חוץ" — גוף שאינו מוסד ממוסדות המדינה, ואינו רשות מקומית, חברה ממשלתית או תאגיד שהוקם בחוק.

(ב) גוף חוץ לא יהא זכאי להקצבה מתקציב המדינה, אלא אם כן הוא תאגיד רשום והוא הגיש בקשה לכך בדרך שנקבעה בחוק.

(ג) התנאים המוקדמים להוצאת סכום מתקציב המדינה, לגוף חוץ, ודרכי הביקורת על גוף חוץ, ייקבעו בחוק או על-פיו, ולא יוצא סכום כאמור אלא לפיהם.

(ד) לא יוצא סכום מסעיף תקציב לגוף חוץ אלא על-פי אמות מידה ענייניות שקבע השר הממונה על סעיף התקציב בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה; אמות המידה יפורסמו ברשומות.

(ה) לא יוצא סכום מסעיף תקציב לגוף חוץ אלא אם כן נראה כי הכספים יוצאו למטרות שלהן נועדו, וכי הגוף יתנהל ביעילות ובחיסכון.

(ו) גוף חוץ שקיבל סכום מתקציב המדינה, יעמוד לביקורת של מבקר המדינה לפי סעיף 9(א) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח — 1958 [נוסח משולב].

(ב) אין לשנות את סעיפים 3א ו-(ב) אלא במפורש ובהוראת חוק שנתקבלה בכנסת בקריאה הראשונה, בקריאה השנייה ובקריאה השלישית."

לסעיף 1

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

בסעיף קטן (א)(1), סעיף 3א החדש ינוסח כך:

"3א. תמיכות במוסדות ציבור

(א) תמיכת המדינה בתאגידים תהיה גלויה ושוויונית.

(ב) לא תתמוך המדינה בתאגיד אלא לפי אמות מידה שאושרו לפי סעיף זה.

(ג) מצא שר כי מן הראוי שהמדינה תתמוך בסוג תאגידים הפועלים בתחום פעולת משרדו, יקבע אמות מידה שלפיהן יחולק לתאגידים כל סכום שיוקצב בתקציב המדינה לתאגידים מאותו סוג.

(ד) תאגיד הוזכר לתמיכה מהמדינה לא ינהג אפליה פסולה.

(ה) אמות מידה לפי סעיף קטן (ג) טעונות אישור של ועדה קבועה של הכנסת אשר סוג התאגידים הנדון מצוי בתחום ענייניה.

(ו) במתן תמיכה לתאגיד מאת המדינה מותר להביא בחשבון —

(1) כל תמיכה אחרת שהתאגיד מקבל;

(2) הוראה בשטר מתנה או בצוואה, שלפיה יקבל או ינחל התאגיד אם תהיה הקצבה מקבילה מאת המדינה.

(ז) הוראות סעיף זה יחולו אף לגבי חלוקת עיזבונות המדינה שלא היתה עמהם הוראה שיינתנו לתאגיד פלוני.

(ח) הוראות סעיף זה יחולו אף לגבי הקצבות מאת רשויות מקומיות; לעניין זה רשאי שר הפנים, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בתקנות הוראות ככל הנחוץ להתאים את הוראות פרק זה להחלה כאמור.

(ט) הממשלה, באישור ועדת הכספים וועדת החינוך והתרבות של הכנסת, תקבע סל שירותים למוסדות חינוך דתיים מוכרים, לצורך מימוןם הנאות; לעניין זה, "מוסד חינוך דתי מוכר" — מוסד חינוך, לרבות ישיבה, שאינו מוסד חינוך ממלכתי או ממלכתי-דתי, ואשר שר החינוך והתרבות הכיר בו לעניין סעיף זה."

חברי הכנסת א' שוחט, ח' רמון, א' דיין, ח' מירום, צ' ביטון, ע' פרץ, ת' גוז'נסקי, ה' מחאמיד, מ' נפאע, חברי סיעת ר"צ וחברי סיעת מפ"ם מציעים:

בסעיף קטן (א)(1), בסעיף 3א החדש, במקום סעיפים קטנים (ט) ו-(י) יבוא:

"(ה) העברת נתונים ומידע לפי סעיף זה תהיה בכפוף לדרישות החוק לעניין הגנת הפרטיות בהעברת מידע."

לסעיף 4

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

הסיפא המתחילה במלים "בסעיף 101" תסומן (2) ולפניה יבוא:

"(1) סעיף 4 יסומן 44 ולפניו יבוא סעיף 44 בנוסח שהיה בחוק לפני ח' בתמוז התש"ן (1 ביולי 1990) ובלבד שלא יינתן זיכוי בשל אדם אחד לפי שני הסעיפים 44 ו-44א."

אחרי סעיף 4

חבר הכנסת רע' כהן מציע:

אחרי סעיף 4 יבוא:

"5. תיקון חוק חיילים משוחררים (מענק הסתגלות)

בחוק חיילים משוחררים (מענק הסתגלות), התשמ"ח—1988, סעיף 6 — בטל."

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

אחרי סעיף 4 יבוא:

"5. תיקון חוק מס ערך מוסף

בחוק מס ערך מוסף, התשל"ז—1975, בסעיף 1, בהגדרת "מוסד ללא כוונת רווח" או "מלכ"ר", בסופה יבוא:

"(5) מוסד המופעל שלא על בסיס עסקי, אשר כל מחיר שהוא גובה אינו נקבע לפי שיקול כלכלי בלבד, והוא נותן שירות סעד, רפואה, חינוך או תרבות."

(ז) השר יקבע את הנוהל להגשת בקשות של גופי חוץ כאמור ולדיון בבקשות כאמור, והנחיות וכללים בדבר הוצאה של סכומים לגופי חוץ, והכול בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה."

חברי הכנסת א' בורג וח' אורון מציעים:

בסוף סעיף קטן (א) יבוא:

(5) בסעיף 50 (א), בסופו יבוא:

"(7) התנאים המוקדמים לקבלת סכום, התנאים לשימוש בו בידי גוף חוץ כאמור בסעיף 33 לחוק-יסוד: משק המדינה, ודרכי הביקורת על גוף כאמור;

(8) נוהל להגשת בקשות של גופי חוץ כאמור ולדיון בבקשות כאמור, והנחיות וכללים בדבר הוצאה של סכומים לגופי חוץ — והכול בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה."

חבר הכנסת ח' רמון מציע:

בסעיף קטן (א)(1), בסעיף 3א(י) החדש —

1. בפסקה (1), אחרי "בתקציב משרד החינוך והתרבות" יבוא "בלבד";

2. פסקה (2) תנוסח כך:

"(2) תאגיד מרכז החינוך העצמאי יתקצב על-פי הקריטריונים שלפיהם נקבע התקציב האחרון שלו."

3. פסקה (3) תימחק.

לסעיף 2

חבר הכנסת צ' ביטון מציע:

אחרי סעיף קטן (ד) המוצע יבוא:

י. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות מכס או מס קנייה

(2) בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 49), התשנ"ב—1991.¹

שכתוצאה מהן מוגדל מכס או מס קנייה או מוטל מכס או מס קנייה על טובין שהיו פטורים מהם למעט הוראות כאמור שנכללו בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 45), התשנ"ב—1991,⁵ וטרם אושרו.

בהתאם לסעיף 2(א) לחוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף), התש"ט—1949,¹ וסעיף 3(ב) לחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התש"ב—1952,² מחליטה ועדת הכספים של הכנסת לאשר אותן הוראות —

(1) בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 48), התשנ"ב—1991,³ למעט סעיף (95) ו-126;

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 154; התשמ"ד, עמ' 161.

² ס"ח התש"ב, עמ' 344; התשכ"ב, עמ' 44.

³ ק"ת — שיעורי מק"ח 830א, התשנ"ב, עמ' 338.

⁴ ק"ת — שיעורי מק"ח 830א, התשנ"ב, עמ' 338.

⁵ ק"ת — שיעורי מק"ח 828, התשנ"ב, עמ' 26.

יא. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות היטל בטחה

וסעיף 2(א) לחוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף), התש"ט—1949,² מחליטה ועדת הכספים של הכנסת

בהתאם לסעיף 56 לחוק היטלי סחר, התשנ"א—1991.¹

¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 38.

² ס"ח התש"ט, עמ' 154; התשמ"ד, עמ' 161.

מוטל היטל בטחה על טובין שהיו פטורים ממנו, ובלבד שתחולתן תהיה עד יום כ"ט בסיוון התשנ"ב (30 ביוני 1992).

לאשר אותן הוראות בצו היטלי סחר (היטל בטחה על יבוא טובין — הגנה על הייצור המקומי), התשנ"ב — 1991,³ שכתוצאה מהן מוגדל היטל בטחה או

³ ק"ת — שיעורי מק"ח 4830, התשנ"ב, עמ' 38סג.

יב. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות היטל בטחה

יבוא טובין — הסדרת ייצור, ביקוש וצריכה (מס' 2), התשנ"ב — 1991,³ שכתוצאה מהן מוגדל היטל בטחה או מוטל היטל בטחה על טובין שהיו פטורים ממנו, ובלבד שתחולתן תהיה עד יום כ"ט בסיוון התשנ"ב (30 ביוני 1992).

בהתאם לסעיף 56 לחוק היטלי סחר, התשנ"א — 1991,¹ וסעיף 2(א) לחוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף), התש"ט — 1949,² מחליטה ועדת הכספים של הכנסת לאשר אותן הוראות בצו היטלי סחר (היטל בטחה על

¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 38.

² ס"ח התש"ט, עמ' 154; התשמ"ד, עמ' 161.

³ ק"ת — שיעורי מק"ח 4830, התשנ"ב, עמ' 38עו.